

Täysistunto

Keskiviikko 15.5.2024 klo 14.00—21.30

Täysistunto alkoi klo 14.00. Täysistunto päättyi klo 21.30.

Puhetta johtivat puhemies Jussi Halla-aho (14.00—16.00), toinen varapuhemies Tarja Filatov (16.00—17.57 ja 20.00—21.30) ja ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko (17.57—20.00).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Ilmoituksia

2.1. Kansalaisaloitteet

Eduskunnalle on 14.5.2024 toimitettu kansalaisaloite KAA 3/2024 vp: Poliittiset lakot on kiellettävä.

3. Välikysymys hallituksen Suomea näivettävästä talouspolitiikasta

Välikysymys VK 4/2024 vp

Ainoa käsittely

Puhemies Jussi Halla-aho: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Nyt annetaan vastaus edustaja Markus Lohen ynnä muiden välikysymykseen VK 4/2024 vp hallituksen Suomea näivettävästä talouspolitiikasta.

Valtiovarainministeri Riikka Purran vastauksen ja edustaja Markus Lohen puheenvuoron jälkeen välikysymyskeskustelu käydään etukäteen varattujen puheenvuorojen osalta nopeatahtisena. Aluksi pidetään ryhmäpuheenvuorot, joiden pituus on enintään viisi minuuttia. Muut ennakolta varatut puheenvuorot käytetään ryhmäpuheenvuorojärjestyksessä, ja niiden pituus on enintään viisi minuuttia. Puhemiesneuvosto suosittaa, että nopeatahtisen keskusteluosuuden jälkeenkin pidettävät puheenvuorot kestävät enintään viisi minuuttia. Lisäksi voin myöntää harkitsemassani järjestyksessä vastauspuheenvuoroja. — Ministeri Purra, olkaa hyvä.

Keskustelu

14.01 **Valtiovarainministeri Riikka Purra:** Arvoisa puhemies! Hallitusohjelman ensimmäiset kaksi talouspolitiikkaa koskevaa lausetta kuuluvat seuraavasti: ”Hyvinvoinnin pe-

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

rusta on kestävä talous. Hallituksen tärkein talouspoliittinen tavoite on saada aikaan kestävää kasvua.” Suomi ei elä pelkästään sopeutustoimista, se on selvää, ja tästä olemme opposition kanssa samaa mieltä. Tarvitsemme talouskasvua, investointeja koko maahan sekä uusia työpaikkoja.

Hallitusohjelma on kasvuohjelma. Hallitus toteuttaa historialliset työmarkkinauudistukset ja lisää työmarkkinoiden joustavuutta. Tämä on asiantuntijoiden suositusten mukaan paras tapa lisätä taloutemme kasvupotentiaalia ja tuottavuutta. Hallitus purkaa 300 normia ihmisten ja yritysten toimeliaisuuden tieltä. Me puramme kannustinloukkuja, lisäämme korkeakoulujen aloituspaikkoja, nostamme osaamistasoa, parannamme TE-palveluiden toimivuutta. Hallitus varmistaa näillä toimilla kaikestasoisen osaavan työvoiman saatavuuden.

Hallitus tekee historialliset miljardin euron lisäpanostukset t&k-toimintaan. Suomi muun muassa kouluttaa tuhat tohtoria lisää ja sitoutuu omalta osaltaan osallistumaan uuden supertietokoneen rakentamisen rahoittamiseen. Kaikki liikenevät panostukset ohjataan yritysten tekemään t&k-toimintaan uusien tuotteiden ja palveluiden kehittämiseen ja viemiseen maailmanmarkkinoille.

Hallitus nopeuttaa luvitusta ja etenee kohti yhden luukun mallia. Lupaprosesseille sekä niitä koskevien valitusten käsittelylle määritetään tavoiteltavat käsittelyajat. Toimitusvarma ja riittävä puhdas energia turvataan nyt ja tulevaisuudessa muun muassa luomalla lainsäädäntöpuitteet sarjatuotetun ydinvoiman tuotantoon ja tukemalla säätövoimahankkeita.

Hallitus toteuttaa neljän miljardin euron kasvua tukevan investointiohjelman. Sen osana suunnataan satoja miljoonia euroja tiestön korjausvelkaan ja väyläverkon kehittämiseen. Ihmisten ja tavaroiden sujuva liikkuminen turvataan kaikkialla Suomessa.

Työtulovähennysten kasvattamiset tukevat kotitalouksien ostovoimaa polttoaineverotuskevennysten ohella. Työttömyysvakuutusmaksun kevennykset pienentävät merkittävästi myös työnantajan sivukuluja. Verokiilan keventäminen tukee työllistymistä ja työllistämistä.

Osaavan ja koulutetun työvoiman vajeeseen puututaan tehokkailla keinoilla muun muassa sujuvoittamalla ulkomaisten tutkintojen tunnustamista ja panostamalla lähtömaakoulutuksiin. Työvoiman kielitaidon turvaamiseksi molempien kotimaisten kielten koulutuksen ja kielitutkintojen tarjontaa ja laatua parannetaan. Suomen vetovoimaa parannetaan usealla eri toimenpiteellä. Myös ulkomailla asuvien suomalaisten paluumuuttamista takaisin Suomeen helpotetaan.

Arvoisa puhemies! Edellinen lista oli vain osa hallitusohjelmaan sisältyvistä kasvutoimista. On selvää, että tämä on Suomen historian kasvumyönteisin hallitus. [Ben Zyskowicz: Ja yrittäjäystävällisin! — Petri Huru: Toisin kuin edellinen!] Välikysymys on erinomainen paikka tuoda tämä tosiasia esille.

Toisin kuin ilmeisesti oppositiossa kuvitellaan, ei Suomen valtio kuitenkaan ole niin kaikkivoipa, että se voisi vaikuttaa koko globaalin talouden kehitykseen. Korot ovat pysytelleet korkealla, ja kansainvälinen vientikysyntä on ollut odotettua heikompaa. Kansainvälisen kehityksen lisäksi Suomen talouden ovat iskeneet kanveesiin vasemmisto-opposition tukemat poliittiset lakot, jotka pysäyttivät Suomen viennin.

Jo alkuvuodesta näytti selvältä, että heikkoon talouskehitykseen on reagoitava. Globaali valtioiden välinen kilpailu investoinneista ei näytä merkkejä laantumisesta. Siksi hallitus teki kehysriihessä päätöksen mittavasta uudesta kasvupaketista hallitusohjelman päälle. Talouskasvua edistävä kokonaisuus koostuu investointien verohyvityksestä, 300 miljoon-

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

nan satsauksesta kasvuyritysten rahoitukseen sekä tarvittaessa Fingridin ja Gasgridin pääomituksista ja napakammasta omistajaohjauksesta investointien edistämiseksi, esimerkiksi Itä-Suomeen ja Kainuuseen.

Investointien houkuttelemiseksi on päätetty ottaa käyttöön merkittävä verokannustin. Se kohdennetaan vuoden 2025 loppuun mennessä toteutettavaksi päätetyille uusille puhtaan siirtymän investointihankkeille. Yhteisöverosta maksettava enintään 150 miljoonan euron hyvitys takaa sen, että hyvityksen saa vain kannattava yritys.

Suuret investoinnit kannattelevat Suomen taloutta. Niistä elävät suoraan sadattuhannet korkean osaamisen pk-yritykset laajojen arvoketjujen kautta. On joko tietämättömyyttä tai tietoista harhaanjohtamista väittää, että verohyvityksestä ei olisi hyötyä pk-yrityksille. Suoraan pk-yritysten tukemiseksi hallitus päätti muun muassa uudistaa Teollisuussijoitus-konsernin ja pääomittaa sitä 300 miljoonalla eurolla. Lisäpääomituksella tavoitellaan 900 miljoonan euron rahoitusta kasvuyrityksille. Tavoitteena on saada alkuun suomalaisia menestystarinoita.

Pelkän aikomisen sijaan hallitus päätti ammattidieselin käyttöön otosta vuonna 27. Kuljetuskustannusten hillitseminen on tärkeää raskaalle liikenteelle kilpailukykyisistä. [Keskeltä: Tämä on hyvä! — Oikealta: Kiitos, hallitus!]

Epätasainen pelikenttä heikentää yritysten välistä kilpailua ja talouskasvua. Siksi harmaan talouden torjuntaan on tehty panostuksia budjettiriihessä. Myös harmaan talouden torjuntaohjelman päivityksestä päätettiin valtioneuvostossa tänä keväänä. Kotitalousvähenhennyksen pienentäminen 100 miljoonalla eurolla ei vaikuta harmaata taloutta lisäävästi, sillä tuntuvat vähennykset esimerkiksi remonttityöstä voidaan edelleen tehdä.

Koska maamme resurssit ovat rajalliset, kasvupaketin pitää osua lankulle. Ei ole varaa epäonnistua. Tarvitsemme kaikki kannattavat investointihankkeet Suomeen. Erinomaisen hallitusohjelmamme reformit työmarkkinoihin liittyen sekä kannustavat elementit sosiaaliturvareformissa toivon mukaan tukevat talouskasvua tulevina vuosina.

Arvoisa puhemies! Markkinatalous on paras talousjärjestelmä meille ihmisille. [Ben Zyskowitz: Jopa vasemmalla se nykyään uskotaan!] Ihmiset ja yritykset tietävät lähtökohteisesti itse parhaiten, mitä heidän tai niiden on parasta tehdä kulloisessakin tilanteessa. Valtiovalta on mahdollistaja ja reunaehtojen asettelija. [Eduskunnasta: Mites sote-asioissa?] Valtio asettaa pelisäännöt.

Tämä ajattelu erottaa hallituksen linjan vasemmisto-oppositiosta. Tämä hallitus ei usko siihen, että yksilön hyvinvointia mitataan sillä, kuinka paljon valtio jakaa etuisuuksia ja tukiaisia kansalaisille. [Jussi Saramo: Paitsi osinkoverotukia!] Hyvinvointi syntyy työstä ja yrittämisestä. Tämä hallitus ei usko siihen, että yritysten menestyminen johtuu siitä, että poliitikot olisivat kyvykkäitä valitsemaan voittajia. [Jussi Saramo: Lisääte kuitenkin yritystukia!] Opposition jakopuolueiden valtiokeskeinen resepti johtaa vain paisuvaan julkiseen sektoriin ja yksityisen toimeliaisuuden tukahtumiseen. [Timo Heinonen: Marinilaista talouspolitiikkaa!]

Todellisuudessa yritykset kasvavat kilpailullisella markkinalla, jota vakaan demokration instituutiot tukevat. Valtion tulee luoda edellytykset ihmisten omalle toimeliaisuudelle — ei tehdä kaikkia valintoja ihmisten ja yritysten puolesta. Suomi tarvitsee ja ansaitsee kokonaisvaltaisen ryhtiliikkeen. Kun taloudelliset kannustimet ovat kunnossa, ihminen oppii, yrittää, menestyy, jakaa hyvinvointia ympärilleen. Vain näillä eväillä voimme menestyä. Näihin periaatteisiin myös hallituksen politiikka nojaa. [Keskustan ryhmästä: Itä-Suomi unohdettu!]

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

Arvoisa puhemies! Kroonisesti alijäämäinen valtio ei kykene ylläpitämään talouskasvua. Mikäli alijäämien annettaisiin paisua vasemmiston opein, tarkoittaisi tämä luottoloukituksen heikkenemistä ja kiristyviä veroja tulevaisuudessa. [Jussi Saramo: Te lisäätte velkaa! — Petri Huru: Teidän takianne!] Tulevaisuudenusko romuttuisi, ja talous sakkaisi. Siksi hallitus suhtautuu kasvaviin alijäämiin vakavasti, toisin kuin edeltäjänsä.

Hallituksen talouspoliittinen linja nojaa vahvasti ylisukupolviseen vastuunkantoon, [Vasemmistoliiton ryhmästä: Ei pidä paikkaansa! Lapset ja nuoret kärsivät!] oikeudenmukaisuuteen, uskottavaan ja vastuulliseen valtiontalouden hoitoon ja realismiin. Säästöpäätösten tekeminen ei ole helppoa, mutta kyllä suomalaiset näkevät, ettei velaksi voi loputtomiin elää. [Petri Huru: Paitsi vasemmisto!] Suomalaiset näkevät, kuka elää kuin opettaa ja kuka vain puhuu. [Anne Kalmari: Velkaantuminen kasvaa!] Sopeutuspaketin tekeminen vaatii selkärankaa.

Välikysymyksessä peräänkuulutetaan oikeudenmukaista taakanjakoa. Hallituksen ratkaisussa taakanjako leviää yhteiskuntaan laajalti. Leikkaamme menoja esimerkiksi hallinnosta ja kehitysavusta. Niin opiskelijat kuin eläkeläiset osallistuvat. Hallituksen toimet on painotettu niihin ryhmiin, joilla on mahdollisuus parantaa omaa asemaansa työskentelemällä. Käytännössä kaikki osallistuvat yleisen arvonlisäverokannan noston seurauksena. [Li Andersson: Mutta pienituloiset enemmän!] Tuloverojen ylimpien asteikkojen indeksitarkistuksia ei tehdä. Tämä kiristää verotusta. Hyväosaiset osallistuvat.

Rajansa kuitenkin kaikella. Korkeat marginaaliverot ovat jo nykyisellään verojärjestelmämme keskeisin ongelma. Epäselvyyttä ei ole siitä, osallistuvatko hyvätuloiset talkoisiin. [Pia Viitanen: Vähemmän kuin ennen! — Anne Kalmari: Vähemmän kuin ennen!] Kyllä osallistuvat. Hyvätuloisimmat kaksi ylintä kymmenystä maksavat edelleenkin yli puolet kaikista tuloveroista. [Välihuutoja]

Lapsia ja lapsiperheitä suojellemme, [Vasemmistoliiton ryhmästä: Ette te suojele köyhiä lapsia!] samoin kuin turvallisuutta ja perusopetusta. Indeksijarruja ei asetettu vammais-etuuksiin, rintamaliisiin tai toimeentulotukeen. Kaikista heikoimmassa asemassa olevia on pyritty hallitusohjelman mukaisesti suojaamaan. Yhteiskunnan ydintehtävät hoidetaan ja turvataan. [Vasemmistoliiton ryhmästä: Ei pidä paikkaansa!]

Mitä tulee sote-uudistukseen, hallitus ei suinkaan leikkaa sote-alueiden rahoitusta nettomääräisesti. Alueiden rahoitus kasvaa ensi vuonnakin lähes kahdella miljardilla eurolla. Edellisen hallituksen päättämän rahoitusmallin menoautomaatiikka takaa tämän. Viimeistään nyt on selvää, että hyvinvointialueiden rahoitusmalli ei luo toimivia kannustimia hyvinvointialueille parantaa tuottavuutta. Siksi hallitus muuttaa rahoituslakia kolmessa vaiheessa, joista ensimmäisessä tuodaan hyvinvointialueille vastuullisesta taloudenpidosta palkitseva omavastuuelementti. Lisäksi hallitus karsii harkitusti, asiantuntijoiden suosituksen ja alueiden omien toiveiden mukaisesti joitain viime vuosina asetettuja mitoituksia ja palveluiden laajennuksia.

Arvoisa puhemies! Tiedän, että aikani on loppumassa, mutta pyrin vastaamaan välikysymyksen lukuisaan määrään kysymyksiä ja jatkan vielä hetken. [Mika Lintilä: Ei kysytty puhemiehen mielipidettä, se oli toteamus!]

Arvoisa puhemies! Välikysymyksessä väitetään, että valtion verotulot olisivat romahtamassa. Pääoppositiipuolueen jäsenet ovat väittäneet, että kokonaisveroasteen lasku johtaisi julkisen talouden heikkenemiseen peräti kahdeksalla miljardilla. Nämä väitteet eivät tietenkään pidä paikkaansa. [Antti Kaikkonen: Ei olla kyllä semmoista kysyttykään!] Verotuksen lievää kiristämistä emme voi välttää. Kokonaisveroaste ei kuitenkaan hallituksen

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

toimienkaan jälkeen nouse vuoden 23 tasosta vaan pysyy vakaana. Yritystoiminnan näkökulmasta on selvää, että etenkin työn ja yrittämisen verotusta ei ole enää varaa kiristää, toisin kuin tässä salissa on esitetty. Hallitus ei tehnyt investointeihin iskeviä pistemäisiä, ideologisia veroja tai kiristänyt listaamattomien yritysten verotusta.

Arvoisa puhemies! Opposition vaihtoehdot ja toiveiden tynnyrit kumisevat tyhjyyttä. Konkreettista yhdeksän miljardin vaihtoehtoa ei ole edelleenkään esitetty. [Välihuutoja keskeltä] Esimerkiksi palkattomien jaksojen eläkekertymien lopettaminen ei vähentäisi julkista velkaa senttiäkään vaan vahvistaisi eläkejärjestelmää. [Keskeltä: Se on huono asia?] Tätäkin hyötyä saisi odottaa, sillä toimet vaikuttavat asteittain vasta vuoteen 2090 mennessä. Meidän pitää saada julkista taloutta vahvistettua tämän vaalikauden aikana, ei vuosisadan loppuun mennessä. Onko oppositiossa unohdettu Elon laskuoppi ja perusloogiikka? [Aki Lindén: Ministeri on unohtanut ajan laskuopin!]

Todellisuutta on, että tämä hallitus sopeuttaa yhdeksän miljardia euroa konkreettisiin toimin menomomentin ja tuloluokan tarkkuudella. Kaikki toimenpiteet on arvioitu valtiovarainministeriön virkatyönä. [Aki Lindén: Aika!] Tähän konkretiaan ei yksikään nykyisistä oppositiopuolueista kykene. [Puhemies koputtaa] Julkaistuissa papereissa on toki konkreettista utopiaa senkin edestä: harmaan talouden torjunnasta saadaan miljoonia euroja, satamäärin. [Eduskunnasta: Kyllä saadaan neljä miljardia!]

Edes vasemmiston veronkorotuslistat eivät kestä tarkempaa tarkastelua. Jo viime kaudella kävi selväksi, että ideologisilla pisteveroilla saadaan käyttäytymisvaikutusten vuoksi kasaan satojen miljoonien sijaan vain muutamia miljoonia, jos niitäkään.

Puhemies Jussi Halla-aho: Ministeri Purra, nyt aika on käytetty.

Nyt on loppumassa kyllä, herra puhemies. [Naurua — Mika Lintilä: Aika on loppunut kolme minuuttia sitten!]

Tällaisella talouspolitiikan uskottavuudella Suomi saisi sanoa jäähyväiset parhaille luotoluokituksille ja löytäisi itsensä EU:n alijäämämenettelystä välittömästi. Hyvät edustajat, ei suomalaisten asioita noin voisi hoitaa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lohi, kymmenen minuuttia, olkaa hyvä.

14.15 Markus Lohi kesk: Arvoisa puhemies! Suomen talous, ja erityisesti valtiontalous, on suurissa ongelmissa. Tulot ja menot eivät ole tasapainossa. Kärsimme pitkittyneestä kasvuvajeesta, tuottavuuden kasvu on ollut heikkoa, ja koko yhteiskuntaamme vaivaa luottamuspuula. Viimeisen vuoden aikana kasvussa ovat olleet vain työttömyys, konkurssit ja valtionvelka.

Työttömiä työnhakijoita on nyt lähes 300 000. Työllisiä on yli 50 000 vähemmän kuin vuosi sitten, yksityisellä sektorilla peräti 76 000 työllistä vähemmän kuin viime vuonna vastaavaan aikaan. Vaalien jälkeen jo yli 3 300 suomalaista yritystä on päätynyt konkurssiin.

Huonon talouskehityksen vuoksi jo vuoden 2024 ensimmäisessä lisätalousarviossa verotuloarvioita vähennettiin peräti 1,4 miljardia euroa. Verotulot sulivat likimain saman verran kuin vaikkapa perusväylänpitoon käytetään tänä vuonna.

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

Myöskään näkymät tulevasta eivät ole häävit. Tilastokeskuksen mukaan kuluttajien näkemykset omasta ja Suomen taloudesta ovat synkentyneet vuoden takaiseen verrattuna. Niinpä ei ole yllätys, että kuluttajilla ei ole halukkuutta tai uskallusta mihinkään isompiin hankintoihin. Niin käy, kun luottamus talouteen puuttuu. Kulutuskysyntä hiipuu.

Elinkeinoelän keskusliiton suhdannebarometrin mukaan yritysten suhdannetilanne jatkaa kriisilukemissa ja suhdannenäkymät ovat yhä heikot. Yritysten ennakoidaan vähentävän henkilöstöään myös lähikuukausina. Teollisuuden tilaukset ovat laskussa kaikilla päätoimialoilla. Rakentaminen on poikkeuksellisessa lamassa.

Suomeen on ollut suunnitteilla mittava määrä isompia ja pienempiä investointeja. Vuoden mittaan hankkeita on lykätty, peruttu tai päätetty toteuttaa kilpailijamaihin. Kilpajuoksu vihreän siirtymän teollisista hankkeista ja tekoölyn mahdollisuuksista on käynnissä. Suomi on hyytymässä takasuoralla, kun muut kaartavat kirivaiheessa ohi.

Valtiontalouden akuutin tilanteen korjaamiseksi hallitus päätti kehysriihessä menoleikkaus- ja veronkorotuspaketista. Se on mittaluokaltaan oikean suuruinen. Tärkein kuitenkin puuttuu. Kasvunäkymä on olematon, eikä paketti palauta luottamusta Suomeen.

Onko käymässä niin, että olemme ikään kuin nostamassa henkisesti tassut pystyyn tämän surkean kehityksen edessä, luovuttamassa? [Oikealta: Niin kuin keskusta!] Eihän näin voi todellakaan olla. Emme voi suostua näin synkkään tulevaisuuteen. Meidän on yhdessä pystyttävä parempaan. [Oikealta: Sitä ei tyhjällä paperilla saa!]

Arvoisa puhemies! Keskusta katsoo, että luottamuksen palauttaminen ja tulevaisuudenuskon vahvistaminen ovat tällä hetkellä meidän päättäjien tärkeimmät tehtävät. [Perussuomalaisen ryhmästä: Onko se keskustan puoluekokouksessa?] Keskusta laittaisi talouden kuntoon reilummin ja panostaisi samalla rajusti kasvuun.

Keskusta on julkaissut, vastapainona kehysriihen kolmen miljardin euron päätöksille, oman reilun kasvun vaihtoehdon. [Jenna Simulan välihuuto] Se tarjoaa seitsemän—kahdeksan miljardin euron ohjelman Suomen talouden vauhdittamiseksi, Suomen uudistamiseksi ja talouden tasapainottamiseksi. [Antti Kaikkonen: Kuulostaa hyvältä!]

Keskustan esittämä pysyvän lisäsopeutuksen mittaluokka on sama kuin kehysriihen päätöksissä, mutta reilummin tehtynä. Säästöjä haettaisiin reippaammin muun muassa asumistuesta, [Jenna Simula: Eläkeläisiltä!] turvapaikanhakijoiden majoituskuluista, kiintiöpakolaisista, suurituloisten varhaiskasvatusmaksuista ja varustamotuista joitakin esimerkkejä vain mainitakseni. [Timo Heinonen: Ihan erilaista keskustaa kuin viime vaalikaudella!] Laarin pohjalta löytyi siis vielä monenlaista.

Monia yhdistäviäkin tekijöitä on hallituksen säästölinjaan, kuten vaikkapa hallinnosta karsiminen, jonka keskusta tekisi keskusvirastoja painottaen. [Hälinää — Antti Kaikkonen: Kuunnellaas tämä nyt, hei! Kuulostaa järkevältä!]

Keskusta laittaisi verolle muun muassa yleishyödylliset yhteisöt, kuten ammattiyhdistysliikkeen sijoitustuotot, ja antaisi verottajalle työkalut alustatalouden asianmukaiseen verottamiseen. Herkuille, tupakalle, alkoholille ja virvoitusjuomille tulisi tuntuva lisävero. [Jenna Simulan välihuuto] Jokainen voi silloin omilla valinnoillaan vaikuttaa siihen, miten paljon nämä lompakossa tuntuvat.

Korvaavilla verotoimilla voitaisiin pitää yleisen arvonlisäverokannan korotus maltillisempana. Se tukisi Suomen talouden kasvua. Keskusta ei korottaisi yleistä arvonlisäveroa pohjoismaista 25 prosentin tasoa korkeammalle. [Annika Saarikko: Järkevää!] Ahkeralla työllään palkkansa ansainneiden ostovoimaa ei pidä leikata yhtään enempää kuin on aivan välttämätöntä. [Timo Heinonen: Paljonko on välttämätöntä?] Tuo puolen prosentin lisäko-

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

rotus tuo valtion kassaan 300 miljoonaa, mutta on samalla pois suomalaisilta yrityksiltä. Se jarruttaa talouden kasvua.

Keskusta ei nostaisi lainkaan alennettua 10 prosentin arvonlisäverokantaa. Alennetuissa kannoissa on välttämättömien lääkkeiden lisäksi monia työllistäviä palvelualoja, jotka kärsivät jo korona-aikana. Alvin raju korotus heikentää esimerkiksi Suomen matkailun kilpailukykyä. Keskusta ei toteuttaisi myöskään kotitalousvähennyksen leikkaamista.

Keskustan mielestä hallitusohjelman alkuperäisestä kuuden miljardin sopeutuskokonaisuudesta noin 4,5 miljardia on käypää tavaraa. Esimerkiksi työelämäuudistuksia keskusta on isossa kuvassa kannattanut, [Oikealta: Hienoa!] vaikka yksityiskohtiin näkemyseroja onkin.

Iso linjaero on suhtautumisessa sosiaali- ja terveyspalveluihin, joihin ei keskustan mielestä ole edellytyksiä tehdä mittavia ja pakkotahtisia säästöjä. Syntyneet ja tälle vuodelle ennustetut alijäämät hyvinvointialueilla kertovat, että hallituksen tavoittelemat säästöt eivät tule toteutumaan.

Keskusta antaisi rohkeasti työkaluja hyvinvointialueille miljardin menojarrruun, tuottavuuden ja vaikuttavuuden parantamiseen ja purkaisi normeja. Puuttuisimme muun muassa paisuneeseen vuokralääkäritoimintaan ja ottaisimme koko maassa käyttöön yrittäjyyteen perustuvan sote-alan ammatinharjoittajamallin. Suurin ero tulee siinä, että emme imuroisi rahoja pois hyvinvointialueilta. [Annika Saarikko: Järkevää!] Nehän ovat valtiontalouden kanssa osa samaa julkisen talouden kokonaisuutta. [Arja Juvonen: Miksette viime kaudella puuttuneet vuokralääkäritoimintaan?]

Arvoisa puhemies! Sopeuttaminen on välttämätöntä, mutta Suomi ei nouse pelkästään leikkaamalla ja veroja korottamalla. Kasvun aikaansaaminen on vaativaa, mutta aivan välttämätöntä. Muuten edessä on näivettyminen ja jatkuvat uudet sopeutuskierrokset.

Jotta Suomi olisi maa, jonne yritysten kannattaa investoida, on meillä oltava näkymä osaavasta työvoimasta. Ilman osaavia työntekijöitä yritysten on mahdotonta kasvattaa tutkimus- ja tuotekehityspanoksia, vaikka rahoitusta olisikin tarjolla. Uusia tuotannollisia investointeja ei myöskään synny, jollei ammattitaitoista työvoimaa ole riittävästi saatavissa.

Keskusta ehdottaakin, että inhimillisen pääoman saamiseksi kasvu-uralle tehdään vastaava parlamentaarinen sopimus kuin tki-satsausten osalta on tehty. Se koostuisi kahdesta kokonaisuudesta:

Ensinnäkin se koostuu aktiivisesta väestöpolitiikasta syntyvyyden kääntämiseksi nousuun. [Vilhelm Junnila: Onko tunnin junaa?] Yhteiskunnan tulee lähettää toimillaan selkeä viesti: lapset ovat lämpimästi tervetulleita. [Perussuomalaisten ryhmästä: Hienoa!] Nykyinen syntyvyys johtaa siihen, että sadan vuoden päästä meitä suomalaistaustaisia on selvästi alle miljoona. Tämähän on isänmaamme kehityssuunta? Tätäkö me oikeasti haluamme? Emme tietenkään.

Toiseksi, osana väestöpolitiikkaa tarvitaan maahanmuuttopolitiikkaa, joka johtaa siihen, että maahanmuuttajat työllistyvät yhtä hyvin, samanlaisiin tehtäviin ja samanlaisella palkalla kuin kantaväestö. [Vilhelm Junnila: Puolustusvoimiinko?]

Keskustan mielestä ulkomaalaisille erityisosaajille pitää tarjota kahden viikon palvelulupaus, jonka aikana kaikki käytännön järjestelyt tunnistaumisesta työluvan saamiseen ja pankkitilistä henkilötunnuksen saamiseen hoituvat ja myös perheen lasten tarvitsemat koulu- ja päiväkotipaikat järjestyvät. [Jani Mäkelä: Mites suomalaiset?]

Ensimmäisessä vaiheessa hallituksen on tosin varmistettava, että yrityksillä on edellytykset palkata nykyisiä työttömiä töihin. Tämä vaatisi paitsi kasvunäkymää myös osaami-

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

seen satsaamista. Siksi ammattikoulutuksesta leikkaaminen ja aikuiskoulutustuen lakkauttaminen eivät ole olleet viisasta politiikkaa.

Arvoisa puhemies! Julkisen talouden suunnitelmassaan hallitus ennustaa, että ensi vuoden maltillisen kasvun jälkeen kasvu alkaa hiipumaan ja palaamme näivettymisen tielle. Emme voi kerta kaikkiaan tyytyä tähän. Suomen ongelmat ovat yhteiset. Meidän on yhdessä kyettävä parempaan. Talouskasvun näkymä on vähintään tuplattava.

Pääministeri Orpon hallituksella on nyt valta ja vastuu Suomen asioista. Valitettavasti kasvun resepti on nyt hukassa. Näkymää vahvasta ja menestyvästä Suomesta ei ole. Hallituksen eduskunnalle tuomassa julkisen talouden suunnitelmassa ja kehysratkaisussa ei ole eväitä, joilla palautetaan luottamus Suomeen ja nostetaan Suomen talouskasvu selvästi korkeammalle uralle.

Arvoisa puhemies! Me päättäjät emme voi katsoa sivusta, kun isänmaa on näivettymisen ja vastakkainasettelun tiellä. Tästä syystä esitän, että hallitus ei nauti eduskunnan luottamusta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Wallinheimo, olkaa hyvä.

14.26 Sinuhe Wallinheimo kok (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kokoomus on työn, yrittämisen ja toimivien markkinoiden puolue. [Keskustan ryhmästä: Ei siltä näytä! — Annika Saarikko: Ja veronkiristysten!] Rakennamme Suomea, jossa jokainen suomalainen voi olla paremman tulevaisuuden ja kasvun tekijä. Siksi mahdollisuuksien mukaan vaalikausi toisensa jälkeen teemme politiikkaa, jolla julkista taloutta tervehdytetään ja kasvun esteitä puretaan suomalaisten hyvinvoinnin turvaamiseksi. [Antti Kurvinen: Kuka on ottanut eniten velkaa tällä vuosituhannella?] Nykyinen hallitus ei ole tästä poikkeus, vaan se toteuttaa voimakasta kasvupolitiikkaa, jossa kaasua ja jarrua painetaan oikeassa suhteessa.

Tätä edellyttää myös julkisen taloutemme vaikea tilanne, jonka edellinen hallitus valitettavasti jätti täysin huomiotta. Sen sijaan tuo hallitus, jossa keskustakin oli mukana, lisäsi miljardiluokassa uusia valtion menoja velkarahalla ja rikkoi valtiontalouden kehykset. [Annika Saarikko: Kyllä, ja kokoomus kannatti!] Se myös jätti käytännössä kaikki kestävä kasvun kannalta välttämättömät rakenneuudistukset tekemättä.

Arvoisa puhemies! Hallituksen kasvun kaava Suomelle on seuraava: Se madaltaa yrittäjien työllistämiskäynnin toteuttamalla työmarkkinauudistukset, muun muassa paikallisen sopimisen kaikkiin suomalaisiin yrityksiin. Hallitus madaltaa kynnystä työllistyä purkamalla kannustinloukkuja. Hallitus panostaa myös mittavasti uuden kasvun edellytyksiin. Hallitusohjelman mukaisesti investointiluvituksen sujuvuutta ja ennakoitavuutta parannetaan, jotta investointeja saataisiin kotiutettua nopeammin Suomeen. Tutkimukseen ja tuotekehitykseen kohdennetaan yli miljardi euroa lisää, jotta tuottavuutta saadaan viimein lisättyä. Lisäksi koulutuksen puolella suomalaisille yliopistoille on osoitettu lisää resursseja kunnianhimoisten tohtoripilottien toteuttamiseksi.

Hallitus parantaa myös koko Suomen, maakuntien ja kaupunkiseutujen, saavutettavuutta kunnianhimoisella investointiohjelmalla. Tästä neljän miljardin euron potista 520 miljoonaa euroa osoitetaan korjausvelan poistoon. Itä- ja pohjoisen Suomen elinvoiman lisäämiseksi hallitus laatii ja toteuttaa näille alueille omat kehittämisohjelmat. [Keskustan ryhmästä: Ilman rahaa! — Anne Kalmari: Ohjelmaa ilman rahaa!] Esimakua tulevasta on jo

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

nähtävissä vuoden 24 toisessa lisätalousarviossa. Itä-Suomen liikennestrategian kärkihanke vt 5 välillä Leppävirta—Kuopio saadaan vihdoinkin liikkeelle.

Oma lukunsa, arvoisa puhemies, Suomen elinvoiman kehittämisessä on EU-vaikuttaminen ja Eurooppa-politiikka. Siinä tämä hallitus on yhdellä äänellä kasvun oikealla puolella. [Anne Kalmari: Mutta ei ole kokoomusmepit!] Toimimme EU:n sisämarkkina-, teollisuus- ja kauppapolitiikassa määrätietoisesti, jotta suomalaisten yritysten kilpailuolosuhteet paranisivat. Tätä vaatii muuttunut geopolitiikka ympäristömme.

Kaiken tämän edellä mainitun lisäksi hallitus päätti kehysriihessä uudesta kasvupaketista, jolla pyritään lisäämään Suomen kilpailukykyä suurten teollisten hankkeiden sijoittamisessa Suomeen. Keskeisenä työkaluna tässä on uusien teollisten investointien verohyvitys. Sen avulla Suomi pysyy mukana tärkeässä kilpailussa puhtaan siirtymän investoinneista. Samassa yhteydessä tehdyt päätökset Teollisuussijoitus Oy:n pääomittamisesta, Fingridin ja Gasgridin investointikyvyn huolehtimisesta tai vaikkapa ammattidieselin käyttöönotosta ovat nekin hyviä kasvupäätöksiä.

Arvoisa puhemies! Hallituksen kasvu- ja työllisyyspolitiikasta on näivettyminen kaukana. Ensimmäistä kertaa vuosikymmeniin Suomessa uudistetaan aidosti rakenteita luomaan vahvaa ja kestävää kasvua, jossa työtä ja yrittämistä arvostetaan.

Toista, arvoisa puhemies, on oppositioissa. SDP tarjoaa suomalaisille massiiviset kolmen ja puolen miljardin euron veronkiristykset työhön, yrittämiseen ja omistamiseen. [Välihuuto sosiaalidemokraattien ryhmästä] Demareiden ehdotuksista kasvu on valitettavan kaukana. [Antti Kurvinen: Entä keskustan?] Vasemmisto-opposition velkavetoinen kasvupolitiikka ei yksinkertaisesti sovi Suomen talouden nykytilaan. Samalla on valitettavaa, että opposition vaihtoehdossa sopeutuksen taso jää jälleen liian matalaksi. [Eduskunnasta: 11 miljardia!] Niin SDP:n kuin keskustankin papereilla Suomi olisi ensi vuonna EU:n tarkkailuluokalla. Matkaa yhdeksän miljardin sopeuttamiseen on harmittavan paljon. [Keskustan ryhmästä: Muunneltua totuutta!]

Jäämme myös yhä odottamaan SDP:n työllisyystoimia ja niiden vaikutusarvioita. [Timo Heinonen: Älkää nyt saivarrelko!] Kyllä, me jaksamme saivarrella niistä. Keskustaa on kiitettävä siitä, että olette tukeneet hallituksen toteuttamia tärkeitä työllisyyttä tukevia uudistuksia työmarkkinoille ja sosiaaliturvaan. [Keskustan ryhmästä: Nöyrytkää!]

Arvoisa puhemies! Tämä hallitus on kasvun hallitus, ja sen ohjelma on kasvun ohjelma. Toteuttamalla siinä olevia toimia Suomen uudistamiseksi voimme päästä kiinni kestäväan kasvuun. Se on tärkeää koko tämän rakkaan isänmaamme tulevaisuuden kannalta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kangas, olkaa hyvä. [Annika Saarikko: Nyt odotetaan pelkkää kehua keskustalle seuraavasta! — Keskustan ryhmästä: Mites se turve ja euron bensa? — Puhemies koputtaa]

14.32 Antti Kangas ps (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Viimeisten vajaan parinkymmenen vuoden aikana taloudessa on koettu nousu- ja laskukausia sekä kriisejä. Säästöjen sijaan edelliset hallitukset kasvattivat menojaan myös parempina aikoina. Kyseinen talouspolitiikka ajoi Suomen syvään velkaantumisen kierteeseen. Käsittelyssä oleva keskustan ja Liike Nytin välikysymys talouspolitiikasta olisi ollut ajankohtaisempi edellisen hallituksen aikana. Yllättävää nyt esitetyssä välikysymyksessä onkin kysymyksen ajoitus. [Mika Lintilä: Melkein puoli minuuttia meni!] Nykyhallitus ei rakenna politiikkaansa edellisten hallitusten tavoin julkisen velan kasvattamisen varaan. Nykyhallituksen politiikka-

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

ka tähtää Suomen talouden pelastamiseen: julkisen talouden tasapainottamiseen, talouskasvun vauhdittamiseen ja velkaantumisen hillintään. [Jussi Saramo: Teette kuitenkin päinvastoin!]

Vuoden 2007 vaalien alla keskusta puhui jopa viiden miljardin jakovarasta eli julkisten menojen rajusta lisäämisestä. [Annika Saarikko: Edellisen edellisen edellinen hallitus!] Taustalla oli Nokia-buumi, ja sen tuomat verotuotot soittivat seireenien lauluja keskustalaisten korviin. Lopulta... [Puhujan mikrofonin sulkeutuu]

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Kangas, odotatteko hetken. Mikrofonin kanssa on joitain ongelmia. — Nyt sen pitäisi toimia. Olkaa hyvä.

Okei, jatketaan. — Lopulta buumi katkesi, verokertymä väheni, mutta menotaso ei saatu hillittyä. Syömävelan kasvattaminen pääsi edelleen voitolle vanhojen puolueiden luvassa vaalien alla kaikille kaikkea kivaa. [Mika Lintilä: Hei, te olette mukana hallituksessa!] Nyt tälle vastuuttomuudelle on saatu viimein loppu. Olisikin toivottavaa, että välikysymyksen allekirjoittaneet siirtäisivät katseensa pois peruutuspeilistä [Naurua] ja osoittaisivat sitä vastoin tukensa hallituksen tekemälle suunnanmuutokselle. [Annika Saarikko: Aivan, olisiko Ahon hallituksesta jotain, tai Johannes Virolaisen?]

Arvoisa puhemies! Perussuomalaiset peräänkuuluttavat politiikassa johdonmukaisuutta, mikä ei keskustan välikysymyksen perusteluissa toteudu. Keskusta on sentään parantanut visiointiaan jonkin verran vuoden takaisesta. Välikysymyksessä myönnetään sopeutusarve oikean suuruiseksi, mutta samalla moititaan hallituksen toimia paniikkiratkaisuksi. Arvoisa keskusta, tavoitteisiin ei päästä odottelemalla. Hallituksella on selkeä tavoite velkaantumisen katkaisemiseksi ja keinot sen saavuttamiseksi. Menojen hillintä on kasvuille vähemmän haitallista kuin jatkuva verojen korottaminen.

Arvoisa puhemies! Välikysymyksessä nostetaan esiin sote-alan säästöt. Huomiotta tosin jää se, miksi säästöjen hakeminen sotesta on haastavaa. Edellinen hallitus kirjoitti lain sellaiseen muotoon, [Antti Kurvinen: Peruutuspeili!] ettei sote-menoille ole edes teoreettista kattoa, [Antti Kurvinen: Mitä sanoitte peruutuspeilistä?] ja kaikki mahdollinen ja mahdoton on toteutettava. Ostopalvelut ovat pakotettuja, ja siihen käytetään täysin avointa šekkiä. Nykyinen keskustan rakentama sote-malli ei toimi. On syytä korostaa, että hallitus lisää rahoitusta sote-palveluihin mutta hillitsee sote-menojen kasvua.

Arvoisa puhemies! Perussuomalaiset ovat vuosikausia huomauttaneet turhan sääntelyn kielteisistä vaikutuksista maamme kilpailukykyyn ja talouskasvun mahdollisuuksiin. Valitettavasti aivan liian usein jo valmiiksi raskaan EU-sääntelyn päälle on pinottu vielä läjä lisää kansallista sääntelyä. Monissa muissa EU-maissa on toimittu järkevämmiin. [Antti Kurvinen: Milloin teette sille jotain? Vuosi on jo mennyt!] Nykyhallitus on kääntänyt Suomen kurssin myös tässä mielessä. Hallitus tähtää talouden tervehdyttämiseen karsimalla turhaa sääntelyä ja byrokratiaa.

Hallitus myös hakee talouskasvua esimerkiksi puhtaan energian ja bioteknologian kannustimilla. [Keskustan ryhmästä: Ja Turun tunnin junalla!] Alan kasvun merkitystä erityisesti Itä- ja Pohjois-Suomelle ei voida liikaa korostaa. Maatalouden osalta hallitus on keskittynyt siihen, mistä kannattavuutta saadaan pitkäjänteisesti eli ruokaviennin voimakkaaseen kehittämiseen. Nyt on viimein unohdettu keskustalainen kriisitukipolitiikka, joka on ajanut Suomen maatalouden entistä syvempään ahdinkoon. [Välihuutoja keskustan ryhmästä] Hallituksen toimilla tavoitellaan kasvua ja uusia työpaikkoja.

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

Hallitus on valinnut politiikassa työn linjan. Kannustinloukut saavat purkutuomioita, ja ahkeruus palkitaan. Suomalaisia ei tarvitse holhota, vaan yksilöille on tarjottava mahdollisuuksia kantaa vastuu omasta elämästään.

Arvoisa puhemies! Välikysymyksessä kyseenalaistetaan hallituksen säästötoimien oikeudenmukaisuutta. Mittavat leikkaukset esimerkiksi kehitysyhteistyöhön noudattavat nimenaan oikeudenmukaisuuden linjaa. Ulkomaille kylvettävää rahaa voisi perustella silloin, jos rahalla saisi oikeasti jotain konkreettista aikaan. Valitettavasti monien kehitysavun kohdemaiden kansalaiset eivät ole suomalaisten rahoista juurikaan hyötäneet, saati arvojamme tai demokratiaa omaksuneet. Tulokset ovat olleet osin jopa täysin päinvastaisia odotuksiin nähden.

Arvoisa puhemies! Vaikeasta taloustilanteesta huolimatta hallitus panostaa esimerkiksi maanpuolustukseen ja turvallisuuteen. Niistä ei tingitä. Hallitus ei nosta ruuan arvonlisäveroa. Myös toimet autoilun kustannusten hillitsemiseksi ovat merkittäviä. Kansalaisten arjen kustannukset on pidettävä kurissa.

Perussuomalaiset pitävät tärkeänä, että julkisen talouden tilasta käydään avoin keskustelu. Olisi kuitenkin suotavaa, että opposition esitykset taloustoimista perustuisivat tosiasioihin ja että ne olisivat realistisia toteuttaa. Ei ole vakuuttavaa esittää kasvutoimilla esimerkiksi sitä, että listaamattomien yritysten osinkoverotusta kiristetään sadoilla miljoonilla euroilla. Toivomme oppositiolta konkretiaa ja realismia keskusteluun. [Pia Viitanen: Onko perussuomalaiset joskus kannattanut tätä vaalipuheiden perusteella?]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Mäkinen, olkaa hyvä.

14.38 **Riitta Mäkinen sd** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomalaiset ovat viisasta kansaa. Kun ajat ovat kovet, ymmärrämme, että taloutta on vakautettava. Ymmärrämme senkin, että tämä ei ole aina helppoa, saati miellyttävä tehtävä. [Ben Zyskowiec: Ymmärsikö Marinin hallitus?] Päätöksiä pitää kuitenkin tehdä reilusti. Suomessa se tarkoittaa, että ihmisarvo on jakamaton, taakkaa jaetaan kantokyvyn mukaan eikä kukaan kärsi kohtuuttomasti.

Kriisin keskellä hallitukselta odotetaan myös näkymää paremmasta. Kun katsomme yhteiskuntamme tilaa, on todettava, ettei Orpon hallitus ole tässä onnistunut. Kansalaispulssimielipidemittauksen mukaan luottamus hallitukseen on koko mittaushistorian alhaisimmalla tasolla. Kansalaisten usko yhteiskunnan oikeudenmukaisuuteen on heikentynyt voimakkaasti ja luottamus tulevaisuuteen pudonnut.

Arvoisa puhemies! Hallitus ei ole tarjonnut uskottavaa näkymää, jolla talouden syöksylasku pysähtyy, talouden rattaat saadaan pyörimään, työllisyys kohenee ja yhteiskunnallinen vakaus palautuu tasolle, jolla se sivistysvaltiossa on totuttu näkemään. Hallitus jätti jo viime syksynä tuloseutuksen työkalupakin ulkopuolelle ja alkoi toteuttaa harkitsemattomia veronkevennyksiä. Talousoppineet varoittivat tuolloin, että Suomi on ajautumassa kurjistumisen kierteeseen.

Jotta toimintaympäristö ei olisi ollut liian helppo, ajoi hallitus viisauudessaan työmarkkinat kaaokseen. Jatkuva epävarmuus hidastaa kasvua, jos te ette, hyvä pääministeri, löydä rakentavampaa ja diplomaattisempaa tulokulmaa yhteiskunnan perusrakenteiden uudistamiseksi. Uusimmissa talousluvuissa on pientä valonpilkettä. Nyt täytyy todella toivoa, ettei hallitus tukahduta kasvua lietsomalla lisää vastakkainasettelua.

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

Pääministeri Orpo, te seurasitte vuoden kädet taskussa rakennusalan kriisin kehittymistä, konkurssien ja työttömyyden nousua. [Ben Zyskowitz: Teillä oli kädet muiden taskussa!] Alkuvuoden lisätalousarvion täsmätoimet olivat askel oikeaan suuntaan, mutta ne tulivat liian myöhään ja olivat tilanteeseen nähden liian kevyitä. Kehysriihessä oikeudenmukaisuus unohtui jälleen, kun saitte kasaan joukon uusia yhteiskunnan heikoimmassa asemassa olevia kurittavia menoleikkauksia. Hallitus on epäonnistunut talouden tasapainottamisen suhteen kaikkein tärkeimmässä: kasvun ja työllisyyden tukemisessa.

Arvoisa puhemies! Valtiovarainministeri Purra, Suomi ei nouse sosiaaliturvan leikkauksilla. Kasvu edellyttää vakaata ja ennustettavaa toimintaympäristöä, vahvaa panostusta osaamiseen ja työperäiseen maahanmuuttoon sekä kunnianhimoisia toimia satojen miljardien vihreiden investointien kotiuttamiseksi Suomeen. Ei ole hyväksyttävää, että kasvun sijaan Suomi käpertyy nyt sisäänpäin.

Aikaisemmat puheet sadastatuhannesta uudesta työllisestä ovat vaihtuneet korvia koskevaan hiljaisuuteen 50 000 uudesta työttömästä. [Ben Zyskowitz: Olisiko suhdanteilla mitään vaikutusta?] VM:n arvion mukaan työllisyyskehitys tuleville vuosille on niin heikkoa, että se hädin tuskin kattaa nyt menetetyt työpaikat. Pääministeri Orpo, osaatteko te kertoa suomalaisille, koska nämä 100 000 uutta työpaikkaa muuttuvat todeksi? Tapahtuuko tämä ennen vai sen jälkeen, kun olette ottaneet vastuun virheistänne?

Arvoisa puhemies! Suomi ja suomalaiset tarvitsevat nyt uskottavaa näkymää tulevaisuuteen, joka rakentaa luottamusta siihen, miten selviämme tästä yhdessä. [Ben Zyskowitz: Kuulitteko, SDP?] SDP on esittänyt meno- ja tulosopeutuksia kuuden miljardin edestä. Tässä kuussa julkaisemme oman, kolmen miljardin kasvu- ja työllisyyspoliittisen vaihtoehtomme. [Oikealta: Mitäs sieltä pimitetään? — Tuleeko muuta kuin powerpoin-tia?] Jos hallitus ylimielisyydessään siihen suinkin kykenee, toivoisi sen siihen myös pe-rehtyvän.

Tarvitsemme kunnianhimoa. Suomalaisten osaamistasoa on nostettava. Työllisyysas-teen on noustava 65 vuotta täyttäneiden keskuudessa, ja on varmistettava, että osatyöky-kyiset pääsevät työmarkkinoille. Tarvitsemme lisää reilua työperäistä maahanmuuttoa. Tki-toimintaa on kehitettävä, jotta se synnyttää uutta osaamista ja innovaatioita, ja on to-teutettava energia- ja investointipolitiikkaa, jolla ohjaamme vihreät investoinnit Suomeen.

Arvoisa puhemies! Hallituksen näkemys taloudesta on ollut liian ruusuinen, ja toimet kasvun ja työllisyyden vahvistamiseksi on laiminlyöty. Hallitus on toiminnallaan ajanut työmarkkinat kaaokseen heikentäen niin ihmisten kuin yritysten luottamusta tulevaisuu-teen. Hallitus laiminlöi alun perin tulosopeutuksen julkisen talouden vahvistamisessa ja tee-kee nyt uusia mittavia leikkauksia, jotka edelleen painottuvat pienituloisiin.

Sosiaalidemokraatit katsovat, että hallituksen talouspolitiikka on epäonnistunut eikä hallitus nauti eduskunnan luottamusta. [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Asiallinen pu-heenvuoro! — Aki Lindén: Pysyi kahden sekunnin tarkkuudella aikataulussa, toisin kuin ministerin puhe, joka ylitti 30 prosenttia! — Perussuomalaisten ryhmästä: Demareissa kiinnitetään oikeisiin asioihin huomiota! — Aki Lindén: Johonkin sentään!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kalli, olkaa hyvä.

14.43 **Eeva Kalli kesk** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! ”Keskusta on valmis yh-teistyöhön, jos päätökset ovat mielestämme oikeita. Sellaisia, jotka luovat turvaa, työtä ja kasvua, tasa-arvoa ja toivoa.” Näin kuvasin keskustan oppositiopolitiikan toimintalinjaa

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

vuosi sitten, viime keväänä. Kerroin keskustan valmiudesta tukea hallitusta asioissa, jotka ovat mielestämme tarpeellisia, mutta esittävän tarvittaessa vaihtoehdon politiikalle, joka vie Suomea väärään suuntaan.

Näin me keskustassa olemme toimineet: antaneet tukemme silloin, kun se on ollut perusteltua, ja esittäneet vaihtoehtoa silloin, kun sitä on tarvittu. [Antti Kaikkonen: Se on muuten totta!] Ja nyt, arvoisa puhemies, vaihtoehtoa toisesta tarvitaan. [Antti Kaikkonen: Sekin on totta!]

Hallitus on epäonnistunut tärkeimmässä tehtävässään: suomalaisten luottamuksen ja tulevaisuudenuskon palauttamisessa.

Ihmisten ja yritysten luottamus omaan talouteen ja tulevaisuuteen on nyt poikkeuksellisen alhaalla. Kasvussa ovat olleet vain konkurssit, työttömyys ja velka. [Antti Kurvinen: Tämä on tosiasia!]

Syyt epäonnistumisen taustalla liittyvät niin politiikan arvovalintoihin kuin hallituksen tapaan toimia. [Antti Kurvinen: Tämä on vuoden saldo!] Vallalla on kova politiikka ja kovat otteet. Toista ei enää tulla puolitiehen vastaan. Sillat palavat ja luottamus sen mukana. [Perussuomalaisten ryhmästä: Kuka syytti?]

Arvoisa puhemies! Haluan kertoa suomalaisille, että asioiden ei tarvitse olla eikä tarvitse mennä näin. Aina on vaihtoehtoja. [Oikealta: Velkaa lisää!]

Keskusta on hallituksen kanssa samaa mieltä siitä, että maamme talouden suunta on käännettävä. Kiihtyvä velkaantuminen ja raskaat alijäämät on saatava hallintaan ja taitettua. [Ben Zyskowitz: Kenen jäljiltä se on käännettävä?] Tavoitteesta ei siis ole erimielisyyttä. Ongelma on siinä, että osa hallituksen valitsemista keinoista ja tapa toimia eivät tuota toivottua tulosta vaan eriarvoistavat ihmisiä, syövät orastavan kasvun eväitä ja heikentävät siten luottamusta entisestään. Kodeissa ja työpaikoilla ansaitaan parempaa kuin mitä viimeinen vuosi on ollut.

Me voimme saada suomalaisille töitä, talouden kasvuun ja Suomen nousuun. Me voimme pelastaa lähipalvelut: perhekeskukset, terveysasemat, hoivakodit ja paloasemat.

Me voimme välttää Suomen konkurssin ja laittaa talouden oikeudenmukaisesti kuntoon. [Antti Kurvinen: Vaihtoehto on!] Tämä edellyttää, että säästää pitää. Myös joitakin veroja pitää korottaa. Ei velka kuitenkaan yksin leikkaamalla ja verottamalla hoidu, saati Suomi nouse. Siihen tarvitsemme ennen kaikkea talouden kasvua ja työpaikkoja koko maahan. [Ben Zyskowitz: Tästä ollaan samaa mieltä!] Meidän pitää viedä Suomi reilun kasvun tielle. Se on keskustan vaihtoehto.

Esitämme useita ratkaisuja talouden saamiseksi kasvuun. Tavoitteemme on vähintään tuplata kasvu ennustettuun nähden. [Vilhelm Junnila: Entä keinot?] Keinoja on useita:

Me toteuttaisimme esimerkiksi investointien verohyvityksen ulottaen sen myös pienille ja keskisuurille yrityksille. Verottaisimme yrityksen sisään jätettäviä voittoja vähemmän kuin ulos jaettavia.

Nostaisimme arvonlisäverotuksen alarajaa 30 000 euroon. Pitäisimme kotitalousvähenyksen ennallaan. Nopeuttaisimme tuntuvasti investointien luvituksia.

Ottaisimme käyttöön koko maan kattavat seutukuntakohtaiset kasvusopimukset korvaamaan vain kaikkein suurimpien kaupunkien kanssa tehtävät MAL-sopimukset. [Antti Kurvinen: Tämä on aluepolitiikka! — Johannes Koskinen: Lipposen aluekeskukset!]

Tekisimme itäisestä Suomesta erityistalousalueen kymmeneksi vuodeksi. [Antti Kurvinen: EK:n ehdotus!]

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

Toteuttaisimme myös 20 prosentin tuloveroalennuksen alimman eläkeiän yli ansiotyössä jatkaville. [Juho Eerola: Sääli, että ette toteuttaneet näitä edellisellä kaudella!]

Arvoisa puhemies! Kun työttömänä on lähes 300 000 ihmistä ja talous on hyytynyt, ja mikä pahinta, kun luottamus yhteiskunnassa on raunioina ja sopimisen kyky romutettu, ei hallituksella pitäisi olla varaa ylimielisyyteen. Onkin hätkähdyttävää huomata, että se edelleen hallituksessa jyllää.

Isänmaa tarvitsee parempaa. Tavallisten ihmisten pärjääminen ja luottamuksen palauttaminen pitää asettaa nyt kaiken muun edelle. Hallitus näyttää valinneen toisin. Siksi kannatan edustaja Lohen tekemää epäluottamuslause-esitystä. [Antti Kurvinen: Aseistariisuva puhe! — Antti Kaikkonen: Nyt on keskusta aika vahvana tänään! — Aki Lindén: Päivän toiseksi paras puheenvuoro!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Mikkonen, Krista, olkaa hyvä.

14.49 Krista Mikkonen vihr (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Orpon hallitus on valinnut talouspolitiikan linjan, jolla syvennetään eriarvoisuutta: työllisyystoimia, jotka vaikeuttavat työn saamista, maahanmuuttopolitiikan, joka vaikeuttaa osajapulaa, sosiaali- ja terveyspolitiikan linjan, jossa julkista terveydenhuoltoa rapautetaan. Me vihreät uudistaisimme taloutta niin, että se mahtuu yhden planeetan rajoihin. Huolehtisimme sosiaalisesta oikeudenmukaisuudesta ja vahvistaisimme osaamista.

Suomen menestys nojaa korkeaan osaamiseen. Olemme olleet kuin se lastenlaulun pieni kirppu, joka on pärjännyt järjellä härän voimaa vastaan. Pienenä kansana olemme mahdollistaneet opiskelun jokaiselle, sillä meillä ei ole ollut varaa heittää kenenkään potentiaalia hukkaan — Orpon hallituksella näyttää olevan. Yhä nopeammin muuttuvassa ajassa osaamisen ylläpito ja päivittäminen on entistä tärkeämpää, ja silti hallitus leikkaa juuri siitä. Se tarkoittaa, että yhä useamman nuoren elämänpolun määrittelee vanhempien tulotaso. Se tarkoittaa, että yhä useamman on mahdotonta palata opinpolulle aikuisiällä. Nyt pitäisi satsata osaamistason nostoon, ei tehdä siitä vain hyvin pärjäävien etuoikeus.

Arvoisa puhemies! Tarvitsemme myös entistä kipeämmin työperäistä maahanmuuttoa, mutta hallitus tekee kaikkensa vähentääkseen maamme houkuttelevuutta. Kaikkein hulluinta on, että hallitus on ajamassa maasta pois täällä jo asuvia. [Juho Eerola: Eivät he asu täällä, jos heillä ei ole oleskelulupaa!] Moni turvapaikanhakija on odottanut päätöstä vuosia ja sillä aikaa oppinut kielen, perustanut perheen, käy töissä ja maksaa veroja. Jos saapunut päätös on sitten kielteinen, on hän voinut hakea työperäistä oleskelulupaa ja jatkaa työssään, mutta nyt hallitus on kieltämässä tämän mahdollisuuden ja potkimassa pois tänne jo asettautuneet. Tämä on paitsi kohtuutonta yksilölle myös erittäin lyhytnäköistä yhteiskunnalle. [Perussuomalaisten ryhmästä: Järkevää!]

Arvoisa puhemies! Kuolleet planeetalla ei ole taloutta eikä työpaikkoja. [Jani Mäkelä: Millä ihmeen kuolleet planeetalla?] Kestävän talouden reunaehto on, että se asettuu maapallon kantokyvyn raameihin. Jo nyt maksamme merkittäviä summia niistä haitoista, joita esimerkiksi ilmaston kuumenemisen myötä lisääntyneet sään ääri-ilmiöt aiheuttavat. Saksalainen Potsdamin ilmastotutkimusinstituutti arvioi, että ilmastotuhojen korjaaminen tulee globaalisti jopa kuusi kertaa kalliimmaksi kuin mitä maksaisi kuumenemisen rajaaminen alle kahteen asteeseen. Ilmastotuhot heikentävät maailmantaloutta jopa viidenneksellä nykyisestä vuoteen 2050 mennessä. Jo nyt yli puolet suomalaisista yrityksistä kertoo luontokadon vaikuttavan niiden toimintaan. Ilmastokriisin ja luontokadon ratkaiseminen ovat

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

talouspolitiikan kovaa ydintä. Taloutemme tulee uudistaa ilmaston ja ympäristön kannalta kestäväksi — keinoja kyllä on, mutta hallitukselta puuttuu rohkeus.

Ensinnäkin tarvitsemme haitoille hinnan, kuten ympäristöhaittojen verotusta ja haittamaksuja. Silloin euro ohjaa yrityksiä etsimään ympäristöystävällisempiä ratkaisuja. Samalla aiheuttaja maksaa haitat, eivätkä ne kaadu veronmaksajien syliin.

Toiseksi on vihdoin päästävä eroon ympäristölle haitallisista tuista. On järjetöntä, että valtio maksaa ensin yhdestä taskusta fossiilitukia ilmastopäästöjen kasvattamiseen ja sitten kaivaa toisesta taskusta rahaa niiden vähentämiseksi, tai tukee toimia, jotka lisäävät luontokatoa ja pilaavat vesistöjä, ja sitten käyttää miljoonia tästä syntyneiden haittojen korjaamiseksi. Yritystukia on sen sijaan suunnattava talouden uudistamiseen ekologisesti kestävästi.

Kolmanneksi on aika saada kiertotalouteen vauhtia. Suomen ympäristökeskuksen mukaan kiertotalous vahvistaisi merkittävästi Suomen talouskehitystä vuoteen 2035 mennessä samanaikaisesti, kun ilmastopäästöt ja neitseellisen raaka-aineen käyttö vähenevät. On arvioitu, että ensi vuosikymmenen loppuun kiertotalouden innovaatiot toisivat Eurooppaan jopa 700 000 uutta työpaikkaa — tätä mahdollisuutta Suomen ei pidä missata.

Arvoisa puhemies! Yhteiskuntamme perustuu luottamukseen: ilman luottamusta ei ole kestävää taloutta. Tarvitsemme tekoja, jotka vahvistavat ihmisten luottamusta yhteiskuntaan, politiikkaan ja demokratiaan. Luottamusta siihen, että ilmasto- ja luontokriisi halutaan ratkaista. Luottamusta siihen, että elämä kantaa ja huomenna on paremmin.

Arvoisa puhemies! Orpon hallituksen politiikka ei vahvista kestävää taloutta. Valtionvelka kasvaa, työttömyys lisääntyy, eriarvoisuus ihmisten välillä syvenee ja hallitus laiminlyö ilmasto- ja luontotyön. Edellä mainituin perustein esitän, ettei hallitus nauti eduskunnan luottamusta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Saramo, olkaa hyvä.

14.54 Jussi Saramo vas (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oikeiston talouspolitiikka on epäonnistunut juuri siten, kuten vasemmisto ja monet taloustieteilijät ennalta varoittivat. Suurin yksittäinen virhe oli kymmenientuhansien rakentajien ajaminen työttömyyteen. Kun suuri rakennusala romahtaa, se vetää muita aloja perässään.

Aiemmin oikeistokin on hyväksynyt voittoa tuottamattoman ARA-rakentamisen lisäämisen silloin, kun yksityinen rakentaminen sakkaa. Nykyinen hallitus kuitenkin valitsi asuntosijoittajien voittojen maksimoinnin valtion- ja kansantaloutta tärkeämmäksi. [Jani Mäkelän välihuuto] Monilla työmailla äänestettiin vuosi sitten perussuomalaisia, ja pettymys on ollut valtava, kun rakennusala tehtiin oikeistopolitiikan ensimmäinen uhri.

Rakennusteollisuuden mukaan asuntoaloitusten romahdus ja pitkät rakennusajat johtavat melko nopeasti asuntovajeeseen. Pörssi-yhtiö Kojamo jo iloitsikin: ”Olemme alkuvuonna tehneet viime vuosia suurempia vuokrankorotuksia, ja tarjonnan kääntyessä laskuun vuokrankorotusmahdollisuuksien odotetaan paranevan edelleen.” — Onnittelut, kokoomus ja perussuomalaiset.

Samalla hallitus päätti kuitenkin leikata asumistukia, minkä seurauksena etenkin matalapalkkaisilla palvelualoilla ja vaihtelevilla työtunneilla työskentelevillä ei enää ole varaa asua ja tehdä työtä enenkään pääkaupunkiseudulla. Hallitus, te työnnätte yhteensä 100 000 uutta ihmistä toimeentulotuella. Oikeiston politiikka ei siis suosi ainoastaan pääomatulolla

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

eläviä työntekijöiden ja tukia tarvitsevien kustannuksella vaan vanhan pääoman tuottojen maksimoimista työllistävän reaalitalouden ja yrittämisen kustannuksella.

Arvoisa puhemies! Hallitus puhuu paljon valtion velkaantumisesta, vaikka sen talouspolitiikka on kääntänyt velkaantumisen rajuun kasvuun. On hyvä huomata, että kyse ei silti ole ainoastaan epäsuorasta työttömyyden lisäämisestä, joka pienentää verotuloja ja kasvattaa sosiaalimenoja. Hallitus on lisännyt velkaantumista myös suoraan omilla päätöksillään. Tämän vuoden budjetissa leikattiin hyvinvointivaltion palveluista ja turvaverkoista mutta vielä enemmän verotuksesta. Veronkevennykset on suunnattu suurituloisimmille, sijoittajille ja yrityksille. Leikkaukset sen sijaan on suunnattu pienituloisille.

Tehottomia, osinkoihin valuvia jättämäisiä yritystukia hallitus jopa kasvattaa, ja kuvaavaa on, että pienempiä uusia tukia on löytynyt myös hallitusta lähellä oleville järjestöille, esimerkiksi taantumuksellisimmille uskonnollisille ryhmille, naisten sekä vähemmistöjen oikeuksien vastustamiseen ja Putinin huomassa Venäjällä naispappeutta vastustavien pappien vihkimiseen. Kavereille jaettu raha myös jaetaan pääsääntöisesti leväperäisesti ilman mitään kontrollia käyttötarkoituksesta.

Tasapainottaessaan taloutta hallitus väittää kääntäneensä kaikki kivet ja penkoneensa laarien pohjat, vaikka meistä jokainen näkee, ettei se ole totta. Esimerkiksi valtiovarainministeriön omien asiantuntijoiden haitallisena pitämä vauraimpien listaamattomien yritysten omistajille suunnattu miljardin euron verotuki on jätetty kokonaan korjaamatta. Samoin mittaluokaltaan iso asia on ulkomaisten sijoittajien kokonaan ilman veroa Suomesta nostama veroton osinkotuotto, jota myös kotimaiset säätiöt ja varakkaimmat järjestöt saavat. Ilolla tervehdinkin, että välikysymyksen jättänyt keskusta on vihdoinkin tullut lähdeveron taakse, kun se vielä viime kaudella esti valtiovarainministeripuolueena korjaamasta tilannetta. [Antti Kurvisen välihuuto]

Verotuksessa pitäisi muutenkin etsiä edellisten kaltaiset järjestelyt, joiden korjaaminen vain vahvistaisi Suomen taloutta. [Antti Kurvinen: Peruutuspeilipuolueet!] Porsaanreikien tukkimisen ja vähiten haitallisten verojen sijaan hallitus kuitenkin päätti nostaa yleisesti tavaroiden ja palveluiden hintoja arvonlisäverolla. Oikeiston valitsevat isot veronkorotukset paitsi heikentävät tavallisten suomalaisten arjessa pärjäämistä [Antti Kurvinen: Tästä ollaan samaa mieltä!] myös osuvat vastoin puheita suomalaiseenkin työhön.

Arvoisa puhemies! Teen seuraavan epäluottamusehdotuksen: [Perussuomalaisten ryhmästä: Sillä lailla!]

Hallituksen politiikka on täysin vastuutonta. Emme ole yllättyneitä, että oikeistolainen hallitus ottaa niiltä, joilla on vähiten, ja antaa niille, jotka eivät tarvitsisi lisää. Emmekä ole yllättyneitä siitäkään, että hallitus suosii pääomia työnteon ja yrittämisen kustannuksella. Sen sijaan on mahdotonta käsittää edes oikeistolaisesta näkökulmasta, miksi hallitus vähentää työnteon kannustimia ja lisää rajusti julkista velkaantumista. Suomi tarvitsee parempaa talouspolitiikkaa, joten ehdotan, että hallitus ei nauti eduskunnan luottamusta. [Vilhelm Junnila: Tässä ei ollut paljon järkeä! — Perussuomalaisten ryhmästä: Aika vähän villoja oli!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ledamot Wickström, varsågod.

15.00 **Henrik Wickström r** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies, värderade talman! Kun keskustelemme julkisesta taloudesta, meidän on ajateltava tulevaisuutta ja uskottava tulevaisuuteen. Juuri nyt pelkät sopeutustoimet ja veronkorotukset eivät riitä. Tarvitsem-

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

me kasvua ja toivoo paremmista ajoista. Se on aivan selvää. Oppositio herättää keskustelua tästä kysymyksestä ja toivoo hallitukselta siihen vastausta. Hyvä niin, sillä keskusteleminen on hyödyllistä. Samalla on aivan itsestään selvää, että oppositiolla on vaikeuksia keksiä vaihtoehtoja hallituksen sopeuttamispäätöksille. Otamme vastaan opposition kritiikin, mutta toivomme siltä myös uskottavia vaihtoehtoja.

Ärade talman! Att förhandla fram en helhet är svårt, men vi är nöjda med de beslut som förhandlingens resulterade i. I regeringens paket finns både nedskärningar och skattehöjningar som motsvarar idén om att alla är beredda att tillsammans lyfta Finland.

Suomen pienten ja keskisuurten yritysten tulevaisuudennäkymät ovat heikentyneet. Yhä harvemmat yritykset pyrkivät kasvamaan. Tämä on hyvin huolestuttava trendi, ja siksi on tärkeää, että hallituksen työmarkkinauudistukset ja infrapanostukset vahvistavat pienten ja keskisuurten yritysten toimintaedellytyksiä.

Arvoisa puhemies! Hallitusohjelma vahvistaa talouskasvun edellytyksiä. T&k-rahoitus lisää tuotannon kasvua ja sillä vastataan teollisuuden tarpeisiin. Myös päätös kantaverkon vahvistamisesta tukee uusia investointeja. Pohjoinen ohjelma ja Itäinen ohjelma, jotka valmistuvat tämän vuoden loppuun mennessä, tukevat alueiden kasvumahdollisuuksia. [Antti Kurvinen: Mistä rahat?] Hallitus on sopinut yritysten verokannustimesta, jolla edistetään vihreään siirtymään ja Suomen ilmastotavoitteiden edistämiseen tehtäviä investointeja. Lupaavia hankkeita on vireillä eri puolilla Suomea. Tässä ei ole kyse pelkästään miljardi-luokan teollisuusinvestoinneista, vaan myös uusista työpaikoista ja verotulojen kasvusta. [Antti Kurvinen: Mutta ei pk-yrityksille!]

Ärade talman! Regeringen gör satsningar som främjar infrastruktur, pendling och tillväxt. På investeringslistan finns bland annat kustbanan i västra Nyland och riksåttan i Österbotten. Regeringsprogrammet slår fast det uppenbara: att arbetskraftsinvandringen är ytterst viktig med tanke på den ekonomiska tillväxten och tryggheten av servicen i Finland. Vi säkerställer att integration är möjlig på båda inhemska språken. Målet är att ungefär 5–10 procent ska integreras på svenska.

Kuten välikysymyksen allekirjoittajat toteavat, hyvinvointiyhteiskunta ei voi jatkuvasti elää yli varojensa. Meidän on hillittävä kustannusten kasvua myös sote-sektorilla panostamalla ennaltaehkäisyyn. Merkittävä keväällä tehty toimenpide oli myös se, että hallitus päätti olla vähentämättä keskussairaaloiden määrää. Mutta jos haluamme toimivia sairaaloita myös tulevaisuudessa, meidän on ratkaistava niitä vaivaava henkilöstöpula. Lääkäreiden, hoitajien ja sosiaalityöntekijöiden on saatava työskennellä heidän potilaidensa kanssa, eikä heidän tule joutua käyttämään suurinta osaa työajastaan byrokraattisiin paperitöihin. [Antti Kurvinen: Entä suomenkieliset sairaalat?] Työn on oltava joustavaa ja antoisaa.

Vaikeiden sopeutustoimien aikana on tärkeää tuoda esiin tärkeitä investointeja, joita tehdään. RKP on tyytyväinen siihen, että lasten ja nuorten terapiatakuu etenee. Terapiatakuun toteuttamiseen kohdennetaan 35 miljoonan euron lisärahoitus vuodessa.

Ärade talman! Vi vet att jordbruket befinner sig i en strukturell lönsamhetskris. Därför prioriterar regeringen att inte skära i jordbruket utan i stället främja tillväxt, konkurrenskraft och lönsamhet inom livsmedelsindustrin.

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

Arvoisa puhemies! Pian tulee kuluneeksi vuosi siitä, kun hallitus aloitti työnsä. Kuluneen vuoden aikana hallitus on muun muassa tehnyt paketin, jolla julkista taloutta sopeutetaan yhdeksällä miljardilla eurolla. Mutta myös seuraava hallitus joutuu tekemään vaikeita päätöksiä talouden sopeuttamiseksi. Välikysymyksen allekirjoittajat ovat aivan oikeassa siinä, että myös kasvua tarvitaan, ja hallitus mahdollistaa sen. RKP tulee aina olemaan tulevaisuuspuolue, joka ei pelkää vaikeiden mutta vastuullisten päätösten tekemistä, sellaisten päätösten, joilla palautetaan luottamus Suomeen.

Puhemies Jussi Halla-aho: Tack, kiitos. — Edustaja Räsänen, Päivi, olkaa hyvä.

15.05 Päivi Räsänen kd (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitän keskustaa ja Liike Nyt -ryhmää mahdollisuudesta keskustella julkisen talouden vakavasta tilasta. Suomen valtiontalous on laahannut käsijarru päällä finanssikriisistä lähtien jo 16 vuoden ajan. Julkisen talouden krooninen epätasapaino vaatii vaikuttavia toimia ja asennemuutosta meiltä kaikilta. Emme saa enää tyytyä kasvattamaan paisuvaa velkavuorta lapsillemme ja lapsenlapsillemme. Kansa on antanut tälle eduskunnalle mandaatin uudistaa maatamme. Kristillisdemokraattien tavoitteena on Suomi, joka myös tuottaa, ei pelkästään kuluta, kuten viimeisten synkkien talousvuosien aikana.

Kaiken hyvinvoinnin, korkean koulutuksen ja osaamisen sekä turvallisuuden perusta on vahva talous. Hallitus on ollut yksimielinen tavoitteista taittaa velkaantuminen ja välttää liiallinen alijäämämenettely. Jaamme taloudesta yhteisen tilannekuvan, johon toivon myös opposition yhtyvän. Kolmen miljardin euron sopeuttaminen tänä keväänä sen kuuden miljardin lisäksi, mitä jo hallitusneuvotteluissa sovittiin, oli haastava tehtävä, mutta siinä onnistuttiin. Kehysriihen ratkaisut tehtiin, jotta kykenisimme turvaamaan hyvinvointiyhteiskunnan ja sen tärkeät palvelut paitsi nykyisille myös tuleville sukupolville. Toivon kaikkien tässä salissa edustettujen puolueiden sitoutuvan siihen, että myös seuraava hallitus jatkaa vastuullista talouspolitiikkaa niin että emme syö lastemme ja lastenlastemme eväitä.

Valtion velkaantuminen on ollut hallitsematonta. Maksamme pelkästään korkoja yli kolme miljardia tänä vuonna eli yli kahdeksan miljoonaa euroa joka päivä. Tämä rahasumma olisi järkevämpää käyttää palvelujen rahoittamiseen kuin korkomenoihin. [Jussi Saramon välihuuto] Suomi on velkaantunut enemmän kuin muut Pohjoismaat, ja Suomen velan kehitys poikkeaa muista maista: meillä julkinen velka suhteessa bruttokansantuotteen on 75,8 prosenttia, Norjassa 44,3, Tanskassa 29,3 ja Ruotsissa 31,2 — Virossa vain 19,6 prosenttia. Suomi on pahasti jäänyt talouskehityksessä muiden Pohjoismaiden taakse. Pysähtynyt talouskasvu, edellisen hallituksen tehtailema kallis sosiaali- ja terveystalouden uudistus ja muihin Pohjoismaihin verrattuna alhainen työllisyysasteemme ovat viemässä terveeltä taloudelta pohjan. On aika kirä kiinni muut Pohjoismaat.

Hallituksen tärkein talouspoliittinen tavoite on saada aikaan kestävä kasvua. Tavoittelemme työllisyys- ja kasvutoimilla sataatuhatta uutta työllistä. Tavoitteenamme on, että yhä useampi osallistuu tulevaisuudessa työmarkkinoille kykyjensä mukaan. Vakaa taloudellinen kehitys tukee myös perheellistymistä alhaisen syntyvyyden Suomessa.

Kristillisdemokraateille perheiden ja lasten hyvinvointi on sydämen asia. Lapsilisien ja kotihoidon tukien taso pysyy ennallaan. Lisäksi hallitus ottaa ensi vuoden alusta käyttöön lapsikohtaisen korotuksen työtulovähennykseen eli niin sanotun lapsivähennyksen. Näillä toimenpiteillä tähdätään myös vääristyneen huoltosuhteen taittamiseen. [Li Andersson: Mutta lapsiperheköyhyys kasvaa!] Suomi on jo maailman kolmanneksi ikääntynein maa:

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

65 vuotta täyttäneiden osuus aikuisväestöstä on tällä hetkellä meitä suurempi vain Japanissa ja Italiassa.

On syytä ymmärtää, että kestävyysvajeen merkittävin juurisyy on vinoutunut väestörakenne. Vanheneva väestö tarvitsee enenevästi palveluja, ja samaan aikaan työntekijöiden ja veronmaksajien määrä vähenee. [Keskustan ryhmästä: Miksi leikkaatte lapsiperheiltä?] Siksi on sydäntä riipaisevaa todeta, että olemme menettäneet yli puoli miljoonaa lasta ja heidän mahdolliset jälkeläisensä pelkästään sen vuoksi, että vauvaa odottaville naisille ei ole tarjottu elämää puolustavia vaihtoehtoja. [Keskustan ryhmästä: Entä alkoholin haitat?] Matala syntyvyys ja vääristynyt huoltosuhde haastavat yhteiskunnan sosiaalisen ja taloudellisen kestävyys, minkä vuoksi kipeiden päätösten tekemistä ei voi enää lykätä. Väestönkehitys edellyttää toimia nyt, ei vasta tulevaisuudessa. [Pekka Aittakumpu: Leikkaatte lapsiperheiltä!]

Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä on sitoutunut luomaan Suomesta dynaamisen yhteiskunnan, josta suomalaiset voivat kokea tervettä ylpeyttä ja jossa on turvallista yrittää, perheellistyä ja vanheta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Harkimo, olkaa hyvä.

15.10 Harry Harkimo liik (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Hyvä hallitus ja ministerit, jos luulette, että Suomen talous nousee teidän toimillanne kasvuun, olette täysin väärässä. Olette nyt olleet kohta vuoden hallituksessa, ja ainoat, mitkä ovat kasvaneet, ovat valtion velka, työttömyys ja yritysten konkurssit. Tällä menolla Suomen taloutta ei tällä vaalikaudella saada kasvuun, ja samalla teidän hallitusohjelmasta on pudonnut pohja pois. [Eduskunnasta: Totta!]

Aivan tätä samaa on ollut 15 vuotta. Hallitus toisensa perään tekee kaiken väärässä järjestyksessä. [Juho Eerolan välihuuto] Säästää pitäisi silloin, kun talous on kasvussa, eikä päinvastoin, kuten nyt tehdään. On selvää, että tässä velkarallissa on pakko tehdä säästöjä. Mutta aivan yhtä selvää on, että ilman talouskasvua emme koskaan pääse tasapainoon, eikä talous lähde kasvuun kahta kättä roikottamalla ja odottelemalla korkojen laskua. Näperteilyn ja puuhastelun aika on ohi. Nyt tarvitaan nopeita ja radikaaleja päätöksiä yritysten verotukseen ja miljardiluokan panostuksia kasvurahastoihin niin, että saadaan päätöksiä investoinneista, ja myös niin, että ne lähtevät liikkeelle.

Arvoisa puhemies, ärade talman! Hallituksen ohjelmasta on sokka irti. Mitään ei ole opittu. Edellinen hallitus junnasi eteenpäin pandemiasta ja Venäjän hyökkäyksestä huolimatta, vaikka ohjelma olisi pitänyt panna uusiksi, kun korona iski yli neljä vuotta sitten. Ja saman tekee nyt Orpon hallitus. Ohjelmassa lukee 100 000 työllistä lisää, mutta lisää on tullut työttömiä 50 000. [Antti Kurvinen: Vähenee vaan työllisyys!] Menot toteutuvat varmasti, eli ainoa vaihtoehto on ottaa lisää velkaa. [Antti Kurvinen: Velka lisääntyy, työttömyys lisääntyy!] Orpon hallituksen velkasumma tulee olemaan samaa luokkaa kuin Marinin, eli mitään ei ole opittu.

Soten menot karkaavat käsistä. Menot ovat nousseet neljässä vuodessa kuusi miljardia euroa, ja nousuvauhti kiihtyy. Hoitojonot kasvavat ja palvelu heikkenee vähintään samaa vauhtia. Ei tämä voi oikeasti näin mennä, nyt seis. Ennen vaaleja puhuttiin korjaussarjasta. Mitä sillä tarkoitettiin? Alueiden lukumäärään tai muuhun turhaan byrokratiaan ei puututtu, mutta terveyskeskuksia ja sairaaloita ollaan sulkemassa ja säästöt sulavat Kela-kyyteihin. Ottakaa nyt edes omalääkärimalli yrittäjäpohjalta käyttöön, ja pankaa lääkärit hoito-

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

töihin. On selvää, ettei vanhuksia voi jättää heitteille eikä ihmisiä kitumaan hoitojonoihin, eli velkavuori kasvaa eikä huippua näy.

Arvoisa puhemies, ärade talman! Hallituksen toiminta on täysin näköalatonta puuhastelua, ja sitä samaa se on ollut 15 vuotta. Vain pääministerit ja hallitukset ovat vaihtuneet, mutta mikään ei ole muuttunut.

Amerikkalaiset päättivät 1960-luvun alussa lentää sillä vuosikymmenellä Kuuhun. He lensivät Kuuhun, heillä oli visio. Suomella ei ole visiota. [Juho Eerola: Niillä oli raketti!] Suomelta puuttuu rohkeutta ja tahtoa uudistua. Suomelta puuttuu suunta. Pääministeri Orpo, mikä on meidän kuulentomme?

Velan vähentäminen ja kauniit puheet työstä ja yrittämisestä ja turvallisuudesta eivät riitä mihinkään. Ne ovat itsestäänselvyyksiä, ja niiden pitääkin olla kunnossa. Mutta mikä on Suomen visio ja tavoite, ja miten sinne mennään? Näihin meidän pitäisi löytää vastauksia, tai muuten viimeinen sammuttaa valot. Nyt tarvitaan onnistumisia. Se ei tule niin, että velkaannutaan lisää ja toivotaan parasta. Ihmeitä ei synny, ne tehdään. Tarvitaan onnistuneita kasvutarinoita. [Vilhelm Junnilan välihuuto]

Menestystarinat ovat mahdollisia myös meille. Katsokaa nyt vaikka Tanskaa: yksi ainoa lääkefirma on pannut koko talouden kuntoon myymällä laihdutuslääkkeitä. Tanskalaiset muuten tienaaavat kaikki läpi linjan tuhat euroa kuussa enemmän kuin suomalaiset. Siihen meidän pitäisi pyrkiä, ja siihen tarvitaan yritysten menestystä ja talouskasvua.

Arvoisa puhemies, ärade talman! Miljardit eurot eivät tässä velkarallissa merkitse enää mitään, ja se on erittäin huolestuttavaa. Auttaa meitä kaikkia ymmärtämään, missä Suomi menee, kun kerron, että tänäkin päivänä otamme melkein 40 miljoonaa euroa lisää velkaa — ja taas huomenna ja ylihuomenna. Eli tänä päivänäkin olemme ottaneet melkein 40 miljoonaa lisävelkaa.

Hallituksen nykyinen tekeminen ei tuo tähän mitään muutosta. Nyt tarvitaan aivan erilaista otetta ja aivan erilaista rohkeutta uudistua, ja nyt on kiire. Amerikkalaisilla oli visio, [Puhemies koputtaa] ja he toteuttivat sen. Pääministeri Orpo, mikä on teidän visionne? [Keskustan ryhmästä: Hyvä kysymys!]

Yhdyn keskustan epäluottamuslauseeseen.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Annan nyt valtiovarainministeri Purralle vastauspuheenvuoron, viisi minuuttia, olkaa hyvä.

15.16 Valtiovarainministeri Riikka Purra: Arvoisa herra puhemies! Kiitoksia ryhmille huomioistanne. Tänään on uutisoitu Tilastokeskuksen ennakkotietoja vuoden ensimmäisen neljänneksen osalta bruttokansantuotteen, talouskasvun ja työllisyyden kehittymisestä. Luvut tuntuivat villitsevän osaa suomalaisekonomisteista. Joku sanoi, että tohtiiko niihin uskoakaan. Taantuma on ohi ja näkymä valoisa, sanoi toinen suomalaisekonomisti. [Perussuomalaisten ryhmästä: Kuulitteko, keskusta? — Kiitos, hallitus! — Välihuutoja] Luulen vähän, että oppositiollekin nämä luvut taisivat tulla yllätyksenä. [Puhemies koputtaa]

Puhemies Jussi Halla-aho: Ministeri Purralle on nyt puheenvuoro.

Tietenkin tämä on erittäin mukava kuulla, että näissä ennakkotiedoissa ollaan menossa parempaan suuntaan. Mihinkään itsetyytyväisyyteen se ei anna lainkaan syytä, mutta kyllä

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

tämä antaa voimia viedä näitä uudistuksia ja muuta eteenpäin. Kuten täällä moneen kertaan olen kertonut, niin suhdanne ja taantuma on ollut vaikea. Hallitus ei ole saanut veto-apua käytännössä lainkaan, mutta toivottavasti nyt parempaan suuntaan ollaan menossa. Nämä uutiset olivat oikein positiivisia, toivottavasti oppositionkin mielestä.

Hallituksen ohjelma perustuu työlle ja yrittämiselle. Me korostamme sitä, että hyvinvointi syntyy vain sitä kautta. Teemme rakenteellisia toimia, joilla näitä edistetään, ja samaan aikaan korjaamme julkista taloutta. Meidän koko hallitusohjelmamme on kasvun ohjelma. Luulenkin, että paras vastaus tähän välikysymykseen olisi lukea koko hallitusohjelma täällä hitaasti ääneen, mutta en usko, että puhemies antaisi sille lupaa, [Ben Zyskowicz: Ei hän viimeksikään antanut!] kun muutenkin ylittyivät nuo puheenvuorot jo, mutta se olisi oikein osuva vastaus tähän.

Kasvutoimet, joita siis hallitusohjelman lisäksi tehdään meidän kehysriihipäätöksissämme, ovat hyvin merkittäviä. Me emme näe asiaa niin, että tarvitsisimme lisää keskusteluerkkoja, joissa me kaikki olemme sitä mieltä, että tarvitaan kasvutoimia ja tarvitaan talouskasvua ja pelkällä leikkaamisella ei päästä eteenpäin, vaan tämä hallitus toimii. Me toteutamme meidän hallitusohjelmaamme, joka on kasvun ohjelma. Me teemme kehysriihessä sovitut päätökset erilaisista uusista kasvutoimista, joissa verohyvitys on erittäin vahva porkkana suurten investointien edistämiseksi. Vastaavasti tuetaan startup-yrityksiä, tehdään erittäin perustavanlaatuisia perusasioita, huolehditaan, että kantaverkon kestävyys ei ainakaan ole investointien pullonkaula ja niin edelleen. [Antti Kurvinen: Mitään muuta teillä ei ole! Onko teillä mitään muita kasvutoimia?] Nämä ovat erittäin merkittäviä toimia.

Arvoisa puhemies! Yhdeksän miljardin sopeuttaminen — kyllä, mielestäni olen perustellut täällä moneen kertaan, miksi se on välttämätöntä. Me teemme sen menosäästöillä ja veronkorotuksilla. Kokonaisveroaste ei nouse siitä huolimatta, että joudumme nyt veroja korottamaan. Ja me pääsemme tavoitteeseemme. Tällä hetkellä näyttää juuri siltä, että velkasuhde tahtuu, kuten hallitusohjelmassa on tavoitteeksemme määritetty. [Antti Kurvinen: Suomalaisten selkäranka tahtuu tällä menolla!] Vastaavasti näyttää siltä, että kyllä, me tulemme välttämään Euroopan unionin alijäämämenettelyn, [Annika Saarikko: Niin sekö on ainut, mikä merkitsee? — Li Andersson: Se on se visio!] kiitos hallituksen toimien. Ja kun nyt saadaan velkasuhde vakautumaan, toivottavasti seuraavalla kaudella täällä jatkuu sama linja niin, että me saisimme ihan aidosti sen velan laskuun ja julkisen talouden tasapainoon. Mielestäni nämäkin asiat ovat hyviä. Välillä, kun kuuntelen tätä keskustelua, tuntuu siltä, että oppositio olisi jotenkin pahoillaan siitä. Mielestäni tämä on hyvä asia Suomelle, että me pääsemme näihin tavoitteisiin. [Antti Kurvinen: Te olette aika ylimielinen! Vähän nöyryyttä!]

Sitten, arvoisa puhemies, vielä keskustan vaihtoehtoista erikseen. Kuten olen aiemminkin kiittänyt, niin te olette hallituksen kanssa hyvin monesta toimesta samaa mieltä, ja se on erittäin hyvä asia. Siitä huolimatta välikysymys on hyvin täynnä tunnepuhetta, jossa käytännössä kuitenkin vastustetaan niitä samoja toimia, joita te toisella sivulla kuitenkin olette kannattavinanne. Annan yhden esimerkin: Te kutsutte hallituksen rihipäätöstä korottaa arvonlisäverokantaa 1,5 prosenttiyksiköllä ”paniikkipaketin ylimitoitetuksi toimenpiteeksi” ja väitätte sen kertovan hallituksen ”antautumisesta neuvottomana”. Teidän oma vaihtoehtonne korottaa arvonlisäverokantaa yhdellä prosenttiyksiköllä, ja sitä te kutsutte maltilliseksi. [Naurua oikealta — Antti Kaikkonen: Entä alemmat verokannat? 10 ja 14, siinä on neljä pinnua eroa!] Nyt siis, arvoisat edustajat, tiedetään keskustan näkemys siitä, mikä on paniikkiylimitoituksen ja maltillisen raja. [Puhemies koputtaa]

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

Arvoisa puhemies! Jäi vielä sanottavaa, mutta en uskalla enää ylittää aikaani, joten jatkan seuraavassa puheenvuorossa. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Debatointihaluiset edustajat voivat pyytää minuutin mittaista vastauspuheenvuoroa totuttuun tapaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Edustaja Lohi, olkaa hyvä.

15.21 Markus Lohi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä, keskustan mielestä yleisen arvonlisäverokannan nostaminen 25,5:een, siis yli sen, mitä on muissa Pohjoismaissa, on kohtuuton ratkaisu. [Eduskunnasta: Kyllä!] Se hidastaa talouskasvua, se on suomalaisilta yrityksiltä pois. Ei arvonlisäveron nousu nosta yhtään suomalaisten käteen jäävää rahaa, se vähentää sitä, ja yritykset kärsivät. [Ben Zyskowicz: Entäs teidän korotukset?]

Arvoisa valtiovarainministeri, te totesitte, että hallitusohjelma on kasvuohjelma. [Perussuomalaisten ryhmästä: Kyllä!] Pari viikkoa sitten te toitte eduskuntaan julkisen talouden suunnitelman, jossa te kerotte, että ensi vuoden jälkeen talouskasvu lähtee hiipumaan jatkaisena sitä seuraavana vuonna kehyskaudella. Siis joka ikisenä vuonna talouskasvu lähtee laskuun. Onko tämä kasvupolku? Onko tämä kasvuohjelma? Minusta se ei kuulosta siltä.

Arvoisa puhemies! Meidän pitäisi yhdessä kyllä pystyä parempaan. Ei voi olla niin, että me nostamme tassut pystyyn ja toteamme, että nostetaan vaan alvia huippulukemiin ja annetaan talouden laskea jälleen kerran. Pitää [Puhemies koputtaa] saada kasvua Suomeen. Ja luottamuksen palauttaminen on tärkeintä tässä. [Eduskunnasta: Jos talous kasvaa joka vuosi, se ei laske!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kurvinen, olkaa hyvä.

15.22 Antti Kurvinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on puhuttu jälleen viime vaalikaudesta, mutta minä puhun hieman tästä vaalikaudesta.

Kerron kuluneen Orpon hallituskauden saldoa talousluvuissa: Tilastokeskuksen mukaan työllisten määrä on vähentynyt 52 000 [Perussuomalaisten ryhmästä: Eli peruutuspeili!] Orpon hallituskauden aikana. TEMin tilaston mukaan on 32 300 työtöntä enemmän kuin vuosi sitten. VM:n ennuste [Perussuomalaisten ryhmästä: Bensa on aika halpaa, ja diesel!] viime vuonna oli 1,4 prosenttia talouskasvua tälle vuodelle. Nyt olette saanut sen 0,0:aan. Viime syksynä, kun valtiovarainministeri Purra esitteli budjettiehdotusta, te aioitte ottaa uutta velkaa 10 miljardia ja nyt aiotte ottaa jo 12,9 miljardia tälle vuodelle. Viimeisen vuoden aikana on laitettu vireille 3 338 konkurssia. Se on enemmän kuin kertaakaan 2000-luvun aikana. Myönnettyjen rakennuslupien määrä on alempi kuin kertaakaan tällä vuosituhanella.

Arvoisa puhemies! Arvoisa pääministeri Orpo, keskusta on ehdottanut useita kasvutoimia: tki-vähennys startupeille, [Puhemies koputtaa] pienyrityksille verovähennys, erityistalousalue Itä-Suomeen. Miksi [Puhemies koputtaa] nämä kasvutoimet eivät kelpaa, kun olette ajaneet Suomen tällaiseen tilanteeseen?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Wallinheimo, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

15.24 Sinuhe Wallinheimo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitän keskustaa rakentavista ehdotuksista. Te olette tulleet hyvin pitkälle hallituksen linjoille. Siinä, missä moitin teitä tietenkä hieman, on se, että teitte välikysymyksen tästä, koska mielestäni nämä hienosäädöt olisi voitu hoitaa ihan tuolla kuppilassa. [Naurua — Antti Kurvinen: Ahaa, lähdetäänkö saman tien? — Mika Lintilä: Kabinettipolitiikka!]

Arvoisa puhemies! SDP väitti, että me emme ole pärjänneet Kansalaispulssi-kyselyssä, mutta tiedätkö mitä? Oppositio oli vielä huonompi siinä kyselyssä. Että se siitä sitten.

Toinen, mitä SDP väitti, oli se, että olemme talouden kuvassa olleet liian ruusuisia. Onko teistä yhdeksän miljardin sopeutus ensimmäisenä vuonna liian ruusuista? Ainakaan minusta se ei ole. Minusta se on todella vakava paikka. [Jussi Saramo: Itse aiheutettua!]

Mutta, arvoisa puhemies, myös SDP:n vaihtoehdossa taidettiin puhua toissa viikolla yhdeksästä miljardista, nyt he puhuivat edustaja Mäkisen suulla kuudesta miljardista. Missä teidän linjanne on? Haluatteko, että ruvetaan siitä saivartelemaan, koska se on tällä hetkellä täysin hukassa? [Timo Heinonen: Ei se mahtunut siihen PowerPointtiin ihan kaikki!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Harkimo, olkaa hyvä.

15.25 Harry Harkimo liik (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Tässä näissä kaikissa puheissa on yksi ristiriita. Koko ajan puhutaan siitä, että meillä on kauheat kasvun edellytykset ja me kasvetaan ja me tullaan kasvamaan tulevaisuudessa, mutta onko siinä laskutavassa sitten joku ongelma? Eikös valtiovarainministeri osaa laskea niitä kasvuja, kun sieltä ei tule minkäänäköistä kasvua? [Keskustan ryhmästä: Hyvä kysymys!] Sieltä tulee prosentti, vähän päälle, ja sitten se laskee taas alaspäin. Onko se, valtiovarainministeri Purra, niin, että he eivät osaa laskea teidän loistavaa kasvuanne?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kangas, olkaa hyvä.

15.25 Antti Kangas ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Koko välikysymys on oikeastaan haastava, jos on katsonut vähääkään päivän uutisia. Kuten valtiovarainministeri Purra sanoi, ekonomistit ovat kertoneet meille tuoreimpia ennakkotietoja työllisyydestä. Bkt kausitasoitettuna on kasvanut puoli prosenttia loka—joulukuuhun verrattuna. Alustavien lukujen valossa työllisten määrä on kasvanut alkuvuonna 0,7 prosenttia ja työtuntien määrä 1,2 prosenttia. Eli työpaikat eivät ole näennäisiä, vaan työtuntien määrä kasvaa aidosti toisin kuin edellisen hallituksen aikana. [Juho Eerola: Aivan päinvastoin kuin te väitätte! — Jussi Saramo: Työttömyys kasvaa!] Vain opposition lietsoma lakkomaaliskuu sotki talouden uutta vankkaa nousua. Samalla kun oppositio kritisoi tätä hallitusta velkaantumisesta ja leikkauksista, he yhtä aikaa ovat kylvämässä elvytysrahaa täysin vastuutta. Pitikö nyt siis velkaelvyttää yrityksiä, vai pitääkö nyt sopeuttaa ja laittaa taloutta kuntoon? Toivoisin jonkinlaista selkeää linjaa oppositiolle. Nyt sitä ei ole. [Aki Lindén: Hallitushan velkaelvyttää!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Saarikko, olkaa hyvä.

15.27 Annika Saarikko kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jatkan hiukan tästä verotusteemasta. En palaa siihen, minkälaisia vaalilupauksia annoitte siitä, miten koomuksen johdolla verot eivät nouse. En palaa myöskään siihen, että voi hyvänä aika,

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

kun olisitte jo hallitusohjelmaa laatiessanne ymmärtäneet, mikä talouden kokonaistilanne on, ja olisitte silloin tehneet nämä ratkaisut ettekä olisi joutuneet näin virheitänne korjaamaan.

Minun kysymykseni liittyy siihen, että te todella teette rajut ratkaisut arvonlisäveron ympärillä. Keskustan näkemys on se, että erityisesti tässä matalimmassa arvonlisäverossa — niin sanottu kymppikanta — on paljon sellaista merkittävää, minkä nostamisen seuraukset ovat huonoja suomalaiselle talouden kasvulle, [Keskustan ryhmästä: Se näivettää!] pienille ja keskisuurille yrityksille ja kaikille palveluita käyttäville, oli kysymys sitten liikunnasta, kulttuurista tai vaikkapa niistä sairaimpien ihmisten käyttämistä lääkkeistä. Se on aika iso näkemys, joka muodostuu näiden 10—14-kantojen välille. Siinä meidän tiemme eroavat merkittävästi — puhumattakaan siitä, että me emme tee Suomesta arvonlisäveron Pohjolan kuningatarta toisin kuin teidän ratkaisussanne. [Puhemies koputtaa] Mitä te ajattelette tästä yhdistettynä kotitalousvähennyksen kiristykseen? [Puhemies koputtaa] Mitä tapahtuu harmaalle taloudelle ja pienyrittäjyydelle tässä maassa?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Mäkinen, olkaa hyvä.

15.28 Riitta Mäkinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä juuri valtiovarainministeri totesi, että hallituksen ohjelma perustuu työlle ja hyvinvoinnille. Jos nyt koetan mahdollisimman kauniisti tämän kommenttini muotoilla, niin toteaisin, että tämä on lähinnä surullinen vitsi, kun katsoo, mitä tässä yhteiskunnassa tänä päivänä tapahtuu. Te sysäätte 19 000 lasta ja nuorta köyhyysrajan alapuolelle. Te sysäätte 100 000 suomalaista toimeentulotukiluukulle, teillä on tällä hetkellä saldona 50 000 uutta työtöntä. Tämä teidän sadan tuhannen uuden työllisen tavoitehan lipuu aivan järjettömän kauas, ja on aivan syytä kysyä, onko realistista ajatella, että näitä tavoitteita tullaan ainakaan tämän hallituskauden aikana tavoittamaan.

Mutta fakta on se, että SDP sopeuttaisi taloutta täsmälleen samassa suhteessa kuin hallitus, yhdeksän miljardin euron edestä. Teidän ongelmanne on se, että te ette kykene hyväksymään sitä tosiasiaa, että muitakin vaihtoehtoja on. Te ette pidä niitä uskottavina tai aitoina, jos ne eivät ole teidän omianne. [Kokoomuksen ryhmästä: Missä työllisyystoimet?]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Mikkonen, Krista, olkaa hyvä.

15.29 Krista Mikkonen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valtiovarainministerin puheessa oli termejä kuten kestävä kasvu, ylisukupolvinen vastuunkanto ja tulevaisuudenusko. Mutta näitä mitään ei ole, jos ei me huolehdi ilmastokriisin pysäyttämisestä ja luontokadon pysäyttämisestä. [Juho Eerola: Niin, kuollut maapallo!] Minusta jotenkin tuntuu, että hallitus kuvittelee, että meidän talous olisi joku irrallinen kupla, kun se ei ole. Me olemme täysin riippuvaisia niistä luonnonvaroista ja luonnonresursseista, mitä tällä planeetalla on, ja sen takia on tietysti äärimmäisen tärkeää, että me pidämme huolta luontopääomasta. Silti näissä hallituspuolueiden puheissa ei missään nostettu tätä esiin, vaikka me samanaikaisesti maksamme valtavasti rahaa siihen, että saa aiheuttaa luontokatoa ja ympäristöhaittoja, ja sitten toisella kädellä tosiaankin maksetaan näiden haittojen korjaamisesta. Minä haluaisinkin kysyä: ymmärtääkö hallitus tämän riippuvaisuuden, mikä hyvinvoinnillamme, taloudellamme ja turvallisuudellamme on luonnosta, ja jos te

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

ymmärrätte, niin miksi te ette tee mitään tälle asialle ja miksei tämä näy teidän politiikkasanne?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Saramo, olkaa hyvä.

15.31 Jussi Saramo vas (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa herra puhemies! Hallitus, ilman teidän itse aiheuttamaanne työttömyyden kasvua meillä ei olisi ollut edes uhkaa EU:n alijäämämenettelystä. Ja te iloitsette uutisesta, jonka mukaan teidän haitallinen politiikkanne aiheuttaa hieman pelättyä vähemmän tuhoa. No tietysti hyvä niin, mutta suuri kysymys on, miksi te nostatte rajusti tavallisten ihmisten elinkustannuksia arvonlisäveron isolla korotuksella, miksi te leikkaatte kaikkein pienituloisimmilta, miksi te ajatte ihmisiä työttömyyteen ja miksi te leikkaatte sairailta, vammaisilta ja vanhuksilta. Miksi ei muka olisi uskottavaa muiden länsimaiden tavoin verottaa ulkomaisia sijoittajia, heidän osinkojaan, [Juho Eerola: Muuten kiristetään ulkomaalaisilta!] verottaa normaalilla tavalla myös listaamattomien yritysten omistajien osinkoja? Miksi ei olisi uskottavaa tukea vähemmän suuryrityksiä niin kuin muissa maissa?

Te väitätte päivästä toiseen, että ei ole vaihtoehtoja, ja vaikka kuinka monta kertaa me ja teidän omat ekonomistinne teille niitä tuovat, te väitätte, että niitä ei ole ja kieltäydytte niistä näkemästä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Savola, olkaa hyvä.

15.32 Mikko Savola kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Hallituksen politiikan ongelma on se, että nyt on leikkuulaudat ja sakset pöydässä, mutta puuttuu kasvu ja puuttuu visio tulevasta. Erityisesti minua huolettaa se, että pienet yritykset ovat tässä kärsijöinä. Pari esimerkkiä:

Tämä hallituksen yleisen arvonlisäveron nostaminen Euroopan huipputasoon on pienituloisten ihmisten kulutuksesta pois, ja tätä kautta se on myöskin yrityksiltä pois. Toiseen se, että tätä alemmaa arvonlisäverokantaa nostetaan peräti neljällä prosentilla — keskusta jättäisi tuon veronkorotuksen tekemättä: tällä on suora vaikutus muun muassa lääkeisiin sekä matkailun, kulttuurin ja liikunnan kustannuksiin, joita tuo korotus nostaa.

Toiseksi tuo kotitalousvähennyksen leikkaus on virhe. Remontit, siivoukset ja hoivatyö vähenevät, ja tämä kaikki on pieniltä yrityksiltä pois.

Tässä maassa suurin osa yrityksistä, [Puhemies koputtaa] yli 95 prosenttia, on alle kymmenen henkeä työllistäviä pienyrityksiä, ja tämä teidän politiikkanne on kaikki näiltä yrityksiltä pois.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Marttinen, olkaa hyvä.

15.33 Matias Marttinen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kun kuuntelin opposition puheenvuoroja, niin tuli sellainen olo, että oletteko te vieläkin täysin tiedostaneet sitä tilannetta, missä Suomi tällä hetkellä on. Te tiedätte sen, että Suomen talous ei ole kasvanut tosiasiaassa 16 vuoteen. Viime vuonna Suomi velkaantui nopeimmin kaikista EU-maista. Sen takia me teemme nyt laajasti toimia talouskasvun vahvistamiseksi, menosäästöjen osalta ja työllisyyden vahvistamiseksi.

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

Keskustalle minun on nyt pakko todeta se, että teidän vahtivuorollanne te lykkäsitte kaikkia näitä merkittäviä työmarkkinauudistuksia. Mitään ei siis tehty työmarkkinoille, ei sosiaaliturvaan, ei verotukseen, ei teollisuuspolitiikkaan. Nyt me teemme. [Timo Heino-nen: Velkaa otettiin!]

Sosiaalidemokraateille totean sen, että teidän vaihtoehtonne on siis se, että kaikki hallituksen työllisyysuudistukset perutaan, ja samalla te esitätte 3,5 miljardin veronkorotuksia suomalaisen yrittäjyyteen ja omistajuuteen. Voin sanoa teille, että jos tuo teidän ohjel-manne toteutettaisiin, niin tässä maassa ei todellakaan [Puhemies koputtaa] talouskasvu kyllä vahvistu.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Tuppurainen, olkaa hyvä.

15.34 Tytti Tuppurainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kyllä hallituksen politiikalle tarvitaan parempi vaihtoehto. Kyllä on kovia nämä puheet, mutta varsin vähän on villoja, kun katsotaan tuloksia: Kasvu sakkaa, velkaa piti taittaa, ja tosiasiasa se on ennätystasolla. Työllisiä piti saada 100 000, ja tällä hetkellä on 50 000 miinuksella. [Juho Eerola: On ennätyskorotkin vielä!]

Katsotaan vähän tarkemmin tätä työllisyyden kehitystä. Nimittäin kun täällä perussuo-malaiset totesi oikein ryhmäpuheenvuorossa, että hallitus on valinnut työn linjan, niin to-siasiasa, arvoisa puhemies, kun katsomme näitä valtiovarainministeriön omia ennusteita — nyt huomattaa: valtiovarainministeri Purran oman ministeriön kasvuennustetta, talou-dellista katsausta keväälle 2024 — niin sieltä näemme, että tämä työllisten määrän kehitys itse asiassa jää vuonna 2026:kin paljon alhaisemmalle tasolle kuin mitä nämä teidän omat tavoitteenne ovat. Ja jos otetaan huomioon se, että tänä vuonna ollaan tosiasiasa miinus 50 takamatkalla, niin me jäämme pakkaselle, siis työllisyyden kehitys jää pakkaselle. Minis-teri Purra, jaattekko te tämän oman ministeriönne ennusteen työllisten määrän muutokses-sa?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Simula, olkaa hyvä.

15.36 Jenna Simula ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Keskustalle on iske-nyt kyselyikä. Te käytätte viikosta toiseen aikanne siihen, että kyselette viisaammilta, mi-ten tätä maata pitää johtaa. [Antti Kurvinen pyytää vastauspuheenvuoroa] Te huutelette kiivaasti takapenkillä kilometrin välein, että joko nyt ollaan perillä. Sehän tietenkin sopii teille, että muut kantavat vastuun, tekevät talouden tervehdyttämiseksi tarvittavat toimet ja vievät ne myös maaliin. Sillä välin takapenkillä voidaan keskittyä räpläämään iPadeja, öy-häämään Twitterissä ja anelemaan suomalaisilta kannatusta maltilliselle keskustalle, joka nostaa alviakin vain prosenttiyksikön verran puolentoista sijaan.

Siitä täytyy kiittää, että kun edellinen välikysymys oli kuin keskustan testamentti, niin tämä vaihtoehtonnehan on suorastaan rakkaudentunnustus hallitukselle: hyvin pitkälle sama linja kuin hallituksella, [Antti Kaikkonen pyytää vastauspuheenvuoroa] mutta verot-taisitte yhteensä enemmän, ette kykenisi leikkaamaan menopuolta riittävästi ja hoette kas-vun mantraa taikaseinämiljoonia toivoen. [Puhemies koputtaa] Eivät tässä kasvun odottelu ja siunailu auta, hyvä keskusta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kalli, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

15.37 **Eeva Kalli kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ei ole sattumaa, että täällä puhutaan niin paljon kasvusta — pois lukien perussuomalaiset, jotka toki puhuvat vain keskustasta, koska kuten vanha sanontakin jo tietää, niin siitä puhe, mistä puute.

Hallituksen kasvupaketti tähän aiheeseen liittyen on tervetullut, mutta valitettavasti kyllä täysin riittämätön kasvun vauhdittamiseen. Kyllä se vain niin on, että erityisesti tätä maata kannattelevat pienet ja keskisuuret yritykset ovat tyystin unohtuneet hallituksen kasvupaketista. [Antti Kurvinen: Näin se on!] Miksi ihmeessä hallitus tyytyy näin vaatimattomaan kituliaaseen kasvuun, jota lähivuosille on ennustettu? Miksi tietoisesti halutaan valita tällainen Suomea näivettävä tie, [Mauri Peltokankaan välihuuto] ja miksi yksinyrittäjille sekä pienille ja keskisuurille yrityksille [Jenna Simulan välihuuto] tarjotaan vain veronkorotuksia alvin korotuksen ja kotitalousvähennyksen leikkauksen myötä? Ja ennen kuin kiirehditte vastaamaan, että kun on pakko, niin siihen vastaan jo ennakkoon, että ei ole muuten pakko ja keskusta osoittaa sen tässä omassa vaihtoehdossaan, jossa sopeutamme tismalleen saman verran kuin hallitus ilman näitä jättiarvonlisäverokorotuksia [Puhemies koputtaa] tai kotitalousvähennyksen leikkausta. [Oikealta: Leikkaatte eläkeläisiltä!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ledamot Wickström, varsågod.

15.38 **Henrik Wickström r** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, värderade talman! On todella hienoa, että me puhutaan kasvusta, koska sitä tosiaan Suomi tarvitsee tällä hetkellä.

Jos tarkastellaan näitä opposition vaihtoehtoja, niin aloitetaan vaikkapa keskustan vaihtoehdosta: on pakko sanoa, niin kuin tässä on jo todettu hallituksen toimesta, että monelta osin se mukailee hallituksen isoa linjaa. Siellä on myöskin muutama hyvä ajatus ja avaus, jotka on hyvä nostaa esiin sitten myöhemmissä keskusteluissa, joten kiitos niistä.

Mitä tulee tähän SDP:n vaihtoehtoon, niin on pakko sanoa, että tämä Siltasaarenkadulla tehty pamfletti on todella ohut ja sisältää hirveän vähän tietoa. Tässä itse kun olen maaseudulta kotoisin, niin ollaan hyvin huolestuneita tällä hetkellä maaseudulla siitä, tulevatko nämä SDP:n leikkaukset maatalouteen toteutumaan millään tavalla. Moni sanoo, että jos nämä linjaukset menevät eteenpäin, niin kyllä traktorit Suomessa pysähtyvät. Kysyn valtiovarainministeri Purralta: ei kai tämä hallitus pysäytä traktoreita maaseudulla?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Östman, olkaa hyvä.

15.39 **Peter Östman kd** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Kun nykyinen pääministeri Orpo — huom. tämän vaalikauden alussa — lähestyi eduskuntapuolueita, keskusta ei ollut halukas kertomaan, millä keinoilla olisitte olleet valmiit ratkaisemaan Suomen talousongelmia. Te vastasitte hallituksen tunnustelijalle, että keskusta tekee seuraavat neljä vuotta tinkimättömästi työtä oppositiosta käsin. [Välihuutoja keskustan ryhmästä] Hallitusneuvotteluissa tehtiin kuuden miljardin edestä sopeutustoimia — kuunnellakaa nyt — nyt alkuvuodesta tarvittiin kolme miljardia lisää. Tähän keskusta on nyt herännyt ja esittänyt oman vaihtoehtonsa. [Mikko Savola: Eikö ole hyvä vaihtoehto?] — Hyvä näin, mutta kun se ensimmäinen vaihe, se kuuden miljardin sopeutus, jäi keskustalta tekemättä.

Sanoitte, että Suomeen pitää palauttaa luottamus. Mitä te tällä tarkoitate, kun te sanotte, että te ette voi katsoa sivusta, mutta samalla te esitätte, että hallitus ei nauti eduskunnan

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

luottamusta? Haluatte siis kaataa hallituksen. [Antti Kurvinen: Kyllä!] Missä te haluatte olla, oppositiossa [Puhemies koputtaa] vain hallituksessa?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kaikkonen, olkaa hyvä.

15.40 Antti Kaikkonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Velka- ja muut ongelmat ovat yhteisiä. Niitten ratkaiseminen ottaa varmasti aikaa. Toistensa haukkumisen sijaan voisimme kyllä toimia paremmin, jos voisimme tulla toisia vähän puolitiehen vastaan ja katsoa, että löydetäänkö jotain yhteisiäkin ratkaisuja. [Jenna Simula: Eikö vaihtoehtoa saa kritisoida?] Nimittäin jotain pitää tehdä — jotain pitää tehdä. Se on selvä asia, ja hallitus tekee oikeitakin asioita, mutta ongelma on se, että tulokset ovat aika vaatimattomia. Ja isoin ongelma on juuri se, että hallituksen toimenpiteiltä puuttuu kasvu, puuttuu parempi näkymä tulevaisuuteen, [Jenna Simulan välihuuto] ja kun se puuttuu, niin puuttuu aika paljon.

Keskusta on rakentanut selvästikin hyvän vaihtoehdon: [Mauri Peltokankaan välihuuto] tässä näin, ehdotuksia hallitukselle. Ja olen vähän yllättynyt, kun edustaja Wallinheimo sanoi, että näistä olisi voinut jo kuppilassakin sopia. [Antti Kurvinen: Sovitaan!] Meille sopii, että sovitaan kuppilassa tai sovitaan tässä salissa, kunhan asiat etenevät. Tässä on valtava määrä ehdotuksia. [Puhuja näyttää kädessään pitämäänsä keskustan vaihtoehtoa] Nyt, arvoisa puhemies, olisin kiinnostunut kuulemaan, mihin näistä hallitus on valmis tarttumaan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Heinonen, olkaa hyvä. Edustaja Heinonen.

15.42 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! SDP:n yhdeksän miljardin sopeutusta on ehkä turha etsiä, mutta edustaja Tuppurainen: olisiko teillä nyt halua ja aikaa vähän saivarrella? Te äsken puhuitte hallituksen työllisyystoimista. Te teitte oman vaihtoehdon. Pyysitte eduskunnan tietopalvelulta arvion esityksenne työllisyysvaikutuksista. Saitte työllisyysvaikutukset. Pelästyittekö, kun salasitte ne? [Miko Bergbom: Missä ne ovat?] Missä nämä työllisyysvaikutukset ovat? Eduskunnassa on puhuttu, että vaihtoehtobudjettinne olisi lisännyt työttömyyttä jopa sadalla tuhannella. Pitääkö tämä paikkansa? Julkaisemalla, edustaja Tuppurainen, nämä eduskunnan tietopalvelun laskelmat voitte osoittaa nämä puheet vääriksi.

Kysyisin työministeri Satoselta: jos nämä kaikki työllisyyteen vaikuttavat reformit ja uudistukset peruttaisiin, mitä se tarkoittaisi meidän maamme tulevaisuudelle talouden ja työllisyyden näkökulmasta?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Tuppurainen, olkaa hyvä.

15.43 Tytti Tuppurainen sd (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Se on kieltämättä imartelevaa, että kun täällä keskustellaan hallituksen talouspolitiikasta, kaikkia kiinnostaa sosiaalidemokraattien vaihtoehto — ja ymmärrettävästi, [Välihuutoja oikealta] koska me pystymme tarjoamaan suomalaisille paremman vaihtoehdon, jossa jo viime syksyn vaihtoehtobudjetissa ja nyt viime viikolla esittelemässämme julkisen talouden suunnitelmassa tehdään sama sopeutus kuin hallituksella mutta oikeudenmukaisesti: oikeudenmukaisesti

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

niin, että kaikkein heikoimmassa asemassa olevat suomalaiset eivät kärsi eikä kasvua myöskään näivetetä. Tämä on täysin mahdollista tehdä. Kaikkien niiden lukujen, joihin me viittaamme vaihtoehtobudjetissa, taustat ovat julkisia. Suomalaisten on hyvä tietää, että tämä politiikka, jota hallitus harjoittaa, jonka he sanovat olevan ainoan vaihtoehdon politiikkaa, se ei ole totta. On mahdollista tehdä politiikkaa tavalla, joka on oikeudenmukaista. Sen sosiaalidemokraattien vaihtoehto osoittaa. [Oikealta: Missä ne vaikutusarviot? Entä ne työllisyysvaikutukset?]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Bergbom, olkaa hyvä.

15.44 Miko Bergbom ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oppositioista todettiin aiemmin, että Suomi ansaitsee paremman vaihtoehdon hallituksen politiikalle. Demokratian kannalta tämä on kyllä aivan totta, että aina pitää pystyä pyrkiä parempaan. Nyt kun mennään teidän sosiaalidemokraattien vaihtoehtoon, niin te tosiaan olette suomalaisten veronmaksajien rahoilla laskeneet teidän vaihtoehtonne työllisyysvaikutukset viime vuonna, näin olette tehneet. Missä ne ovat? Se ei ole saivartelua kysellä niiden perään, koska se on teidän vaihtoehtonne maan johtavana oppositiopuolueena tuottaa se suomalaisille ja tälle eduskunnalle vertailtavaksi, jotta me voidaan vertailla, kumman vaihtoehto on parempi tälle maalle: sosiaalidemokraattien vaihtoehto hallituksen. Olkaa hyvä ja julkaiskaa ne. Se on tämän koko maan etu, se on suomalaisen veronmaksajan etu ja se on demokratian etu, jotta me voidaan vertailla, kumman vaihtoehto tosiasiallisesti on parempi. Meillä on luvut pöydässä, missä ovat teidän lukunne? [Juho Eerola: Mutta se ei ole SDP:n etu, että se julkaistaan!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Räsänen, Joona, olkaa hyvä. [Eduskunnasta: Nyt ne tulee! Nyt tulee julki!]

15.45 Joona Räsänen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On erittäin tärkeätä, että työllisyydestä puhutaan, ja tällä sarallahan tilanne näyttää varsin vaikealta. Hallitus polleasti lupasi 100 000 uutta työpaikkaa. Nyt tilanne on todella se, että on tullut 50 000 uutta työtöntä. Ja valitettavasti, vaikka hallitus on luvannut, että näillä toimenpiteillä, joita hallitus nyt vie eteenpäin, syntyisi kymmeniätuhansia työpaikkoja, niin näiden työpaikkojen syntymiseen ei näytä todella edes valtiovarainministeriö uskovan. Valtiovarainministeriö nimittäin ennustaa seuraaville vuosille työllisyyden lisäämistä seuraavasti: ensi vuodelle ennustetaan 15 000:ta, ja vuodelle 26 ennustetaan 29 000:ta. [Miko Bergbom: Entäs teidän vaihtoehtonne?] Se on huomattavasti vähemmän kuin mitä työllisyyden lisäys oli vaikkapa edellisen hallituksen kaudella viimeisimpinä toimintavuosina. Nyt kysyisin: jakaako valtiovarainministeri tämän valtiovarainministeriön ennusteen, että näillä teidän toimillanne te ette todellakaan tulevina vuosina pääse siihen tavoitteeseen, jonka te olette asettaneet?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lintilä, olkaa hyvä.

15.46 Mika Lintilä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Pitää paikkansa, että päivän tilastoluvut olivat parempia kuin mitä odotettiin, mutta tietyllä tavalla siellä liitetiedoissa oli kyllä huolestuttavaa se, että näytti, että se kasvu oli pitkästi julkissektori-

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

vetoista, ja se on tietysti huolestuttava piirre, jos näin on. [Antti Kurvinen: Missä se markkinatalous on?] Ainakin palkkakertymästä löytyy se, että se on julkisen sektorin puolella.

Alvista on puhuttu, yleisen kannan nosto 25,5:een on erittäin kova ratkaisu, mutta paljon kovempi ratkaisu on esimerkiksi lääkkeitten ja matkailun alv:n nostaminen. Matkailu, joka on edelleen ollut koronan jälkeen alhaalla, lääkkeet, jotka voivat olla aivan keskeisessä roolissa, ettei tarvitse mennä sinne erikoissairaanhoidon puolelle — tänne te rokotatte.

Mutta kaikkein ongelmallisinta on se, että luottamus ja usko on niin kuluttajilla kuin yrityksillä erittäin huono. Eli hallitukselta odotetaan tällä hetkellä ratkaisuja, [Puhemies koputtaa] ei hallitusohjelman kirjauksia, vaan ratkaisuja, joilla on selkeä visio [Puhemies koputtaa] tulevaisuudesta. Nyt te olette estämässä esimerkiksi ulkomaisten työntekijöitten [Puhemies koputtaa] tulemistä Suomeen. Tämä on monelle startup-yritykselle täysin keskeinen kysymys.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. Minuutti on päättynyt, edustaja Lintilä. [Mika Lintilä: Jaha! — Naurua] — Edustaja Harjanne, olkaa hyvä.

15.47 Atte Harjanne vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Erinomainen puheenvuoro edustaja Lintilältä. — Toinen tämän välikysymyksen kantavista voimista, edustaja Harkimo, ryhmäpuheessaan hienosti palasi näihin visioihin ja puhui kuulennosta, ja olisikin tärkeää miettiä, mikä on se maali, mihin pelataan, se todellinen visio, johon ihmiset voisivat luottaa ja uskoa. Me ajatellaan, että se on hyvinvoiva, onnellinen, vauras ja päästötön Suomi, jossa myös luonto kukoistaa.

Kun kuuntelee hallituksen puheenvuoroja, niin kuulostaa lähinnä siltä, että se on Suomi, jossa vanhat metsät keitetään ja mineraalit myydään polkuhintaan ja jossa ihmiset kääntyvät toisiaan vastaan ja jossa luottamus murenee. [Ben Zyskowicz: Missäs te tämmöistä olette kuullut?] ”Vahva ja välittävä Suomi” kuulostaa, kun sitä toteutetaan, olevankin enemmän synkkä ja kyyninen Suomi.

Kun puhuttiin JTS:stä, niin silloin totesin, että huoltosuhde, tuottavuus, luottamus ja ekologinen kestävyys ovat ne kulmakivet, joille kestävää taloutta pitäisi rakentaa, ja niissä otetaan silti taka-askelia. Olkaa, hyvä hallitus, nyt nöyrä ja kääntäkää kurssia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Li Andersson, olkaa hyvä.

15.49 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oli hienoa kuulla kollegaa puhumassa luottamuksesta ja tulevaisuudenuskosta, koska kun kuuntelen tätä keskustelua, on käynyt mielessä, onko hallitus lainkaan pysähtynyt miettimään, missä tilanteessa suomalaiset tällä hetkellä ovat.

Olin eilen toritilaisuudessa, jossa kohtasin miehen, joka itki hädästä ja huolesta siitä, miten hän tulee pärjäämään tämän hallituksen tekemien leikkausten ja päätösten seurauksena. Tämä ei suinkaan ole ollut ainoa tällainen kohtaaminen. Olen suhteellisen pitkään ollut politiikassa, enkä muista tällaista hätää kohdanneeni kuin mitä tällä hetkellä kohtaan niissä viesteissä, mitä ihmisiltä saan.

Olen miettinyt tätä, kun luin valtiovarainministerin esiintymisestä, jossa hän oli huutanut hallituksen leikkauspäätöksiä vastustaville suomalaisille, että ”menkää töihin”. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] Tämä siis tilanteessa, jossa työttömyys tässä maassa on kasvanut ja hallitus on nimenomaan vienyt pois niitä kannustimia sosiaaliturvasta, jot-

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

ka ovat mahdollistaneet esimerkiksi lyhytaikaisen työn vastaanottamista. [Puhemies ko-
puttaa] Valtiovarainministeri, onko tämä tosiaan teidän viestinne hätäntyneille suomalais-
sille?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Myönnän nyt vastauspuheenvuoroja sellaista
pyytäneille ministereille. — Ministeri Satonen, kaksi minuuttia, olkaa hyvä.

15.50 Työministeri Arto Satonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tästä
työllisyystilanteesta. Se on tietysti positiivista, että ne tämän päivän uutiset olivat siitä, että
viimeisellä neljänneksellä työllisyys oli parantunut 0,7 suhteessa edelliseen neljännek-
seen. Ei tämä tietysti vielä ole lähelläkään sitä, mitä tavoitellaan, ja tämä asiahan on vaka-
va sen takia, että meillä on ollut niin huono suhdanne. Mutta nyt täytyy tässä erottaa kyllä
se asia, että minä aika paljon käyn yrityksissä jatkuvasti, ja minun täytyy kyllä sanoa, ettei
sieltä kukaan ole sellaista viestiä tuonut, mitä täällä oppositio tuo, että pitäisi vielä työllis-
tämisen kynnystä lähteä korottamaan, että se sillä ratkeaisi tämä homma.

Kyllähän ne kaikki uudistukset, jotka hallitus on tehnyt, vaikka nyt esimerkiksi tämä
työrauhalaki, niin kyllä se varmaan enemmän meidän työllisyyttä parantaa, että meillä po-
liittisia lakkoja ja tukilakkoja säädellään, kuin että niin ei tehtäisi, tai että meidän sosiaali-
turvaa muutetaan ja verotusta sillä tavalla, että pienipalkkainen työ kannattaa paremmin
suhteessa työttömyysturvaan.

Kyllä ne varmaan parantavat työllisyyttä suhteessa siihen, että niitä ei tehtäisi, tai että
me mahdollistetaan paikallinen sopiminen juuri niihin pk-yrityksiin, joista täällä on oltu
huolissaan, miten ne pärjäävät siinä kilpailussa, että ne saavat sinne enemmän mahdolli-
suuksia hyödyntää sitä osaamista, mikä siellä omalla työpaikalla on, ja keinoja ratkaista
niitä asioita siellä työpaikalla. Se varmasti vahvistaa niiden kilpailukykyä, lisää työn tuot-
tavuutta ja todennäköisesti lisää myös työllisyyttä, tai vientivetoinen palkkamalli, että
meillä palkanmuodostuksessa otetaan huomioon meidän viennin kilpailukyky, kun 39 pro-
senttia bruttokansantuotteesta tulee viennistä.

Joka ikistä näistä täällä erityisesti vasemmisto-oppositio ja ymmärtääkseni pääosin
myös vihreät vastustavat. Eli siis kyllä meidän työllisyystilanne olisi menossa paljon, pal-
jon huonompaan, jos me sitä vaihtoehtoa seurattaisiin.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Rydman, olkaa hyvä, kaksi minuuttia.

15.52 Elinkeinoministeri Wille Rydman (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhe-
mies! Opposition puheissa jatkuvasti sekoittuvat yhtäältä tämä akuutti suhdannetilanne ja
sitten nämä laajemmat pitkäkestoisemmat taloudelliset parametrit, jotka talouttamme mää-
rittelevät. Mutta tämän lisäksi oppositiolla tuntuu olevan hyvin epämääräinen käsitys sekä
siitä, missä taloudessa tällä hetkellä mennään, että siitä, mitä hallitus itse asiassa tekee. Tä-
nään me olemme saaneet lukea itse asiassa myönteisiä talousuutisia sekä kasvuun että työl-
lisyyteen liittyen, jopa sillä tavoin myönteisiä uutisia, että ekonomistitkin ovat niistä yllät-
tyneet. Siitä huolimatta täällä punavihreä oppositiomme puhuu ”näivettävästä talouspoli-
tiikasta”, vaikka se ei saa vastinetta taloudellisista tosiasioista.

Lisäksi oppositio peräänkuuluttaa hallitukselta kasvutoimenpiteitä, vaikka hallitus ni-
menomaisesti tekee mittavia kasvutoimenpiteitä. Meillä on kahtalainen tehtävä: meillä on
yhtäältä tehtävä tasapainottaa julkista taloutta, mutta samaan aikaan ruokkia kasvua. Hal-

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

litus reagoi tähän kasvun vauhdittamisen tarpeeseen eri toimenpiteillä. Akuutteja toimenpiteitä on esimerkiksi se, että olemme luoneet merkittävän veroporkkanan, jolla kannustetaan ja houkutellaan uusia investointeja tulemaan Suomeen. Pienille yrityksille ne työmarkkinareformit, joita hallitus tekee, ovat aivan keskeisiä. Ne madaltavat työllistämisen kynnystä, rakentavat uudenlaisia kannusteita yrittäjyyteen tässä maassa. Me yhdistämme meidän pääomasijoitusyhtiömme uudeksi laajaksi Teollisuussijoitus Oy:ksi, joka myöskin saa nyt lisäpääomitusta kehysriihen päätösten myötä. Tällä tavoin vahvistetaan sinivalikoista osaamista ja kasvua meidän yrityksissämme ja ennen kaikkea omistajuutta. Sen lisäksi me panostamme pitkän tähtäimen kilpailukykyyn nimenomaisesti mittavilla tutkimus- ja kehitysinvestoinneilla, jotka tulevat vieläpä kasvamaan tämän hallituskauden aikana.

Kaikki tämä luo pohjaa Suomen tulevalle kasvulle.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Mykkänen, olkaa hyvä, kaksi minuuttia.

15.54 Ympäristö- ja ilmastoministeri Kai Mykkänen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä välikysymyksen otsikko on raju, ”kysymys hallituksen Suomea näivettävästä talouspolitiikasta”, siihen nähden, että kun keskustan vaihtoehtoa kuuntelee, on ehkä vaikea nähdä kovin isoa ristiriitaa, jos rahamääräisesti suurin ero on se, että arvonnäiväverokannan nostaminen 25,5:een näivettää ja on tuhon tie, kun taas 25 kelpaa.

On täällä toki kritiikkiäkin kuultu, ja ehkä sitä yhdistää sellainen väite, että Suomi olisi jotenkin pysähtynyt ja me emme liiku emmekä uudistu. Se on hyvin erilainen kuva kuin mitä keskustelee elinkeinoelämän kanssa ja energiapuolen kanssa. [Keskustan ryhmästä: Oletteko kansalaisten kanssa keskustelleet?] Meillä on esimerkiksi tämän hallituksen päätöksillä avautumassa vaikkapa merituulivoimassa niin aluevesillä, hallituksen syksyllä tekemillä päätöksillä ja parhaillaan alkavilla kilpailutuksilla, kuin tässä kuussa lausuntokierrokselle lähtevällä talousvyöhykelainsäädännöllä sähköntuotannon moninkertaistumisen mahdollistavat suuret investointihankkeet, joita esimerkiksi eilen kansainvälisen energiaseminaarin kautta käsitelimme.

Mitä tulee kuntiin, joiden päättäjiä Suomen Yrittäjien seminaarissa eilen tapasin lähes tuhat kappaletta, niin kyllä keskeinen kysymys siellä liittyi siihen, mitä mahdollisuuksia tämä uusi yhteisöverohuojennus voisi tuoda, miten meillä esimerkiksi rakennuslain korjaussarjassa tuotava puhtaan siirtymän erillinen sijoittamislupa voisi auttaa nopeuttamaan kaavoituksen ja luvituksen yhdistämistä. Te väitätte, että tässä luvituksessa ei olla tekemässä nopeasti mitään, mutta tämä olisi tulossa voimaan ensi vuoden alusta.

Ehkä sanoisin myös siitä, kun vihreät aina, ja hyvä niin sinänsä, muistuttavat, mistä kaikkialta voitaisiin etsiä tehottomia tukia: On helppo puhua ympäristölle haitallisista verotuista, mutta kun katson vihreiden vaihtoehtobudjettia, niin suurimmat erät — ja kannattaa ne kuitenkin ääneen ja konkreettisesti käydä läpi — ovat työkoneiden polttoöljyn verotuksen korottaminen, energiaveron korottaminen ja sitten puunpolton verottaminen. Kaikista niistä voidaan keskustella, mutta eivät ne ole helppoja. Ne osuvat joihinkin ihmisiin ja joihinkin yrityksiin, ja sen takia näissäkin mennään pikkuhiljaa valikoiden eteenpäin. Kun edustaja Harjanne sanoi, että hallitus ajaa Suomeen, jossa ihmiset ovat toisiaan vastaan, niin aidosti ja vilpittömästi kyllä suosittelen, [Puhemies koputtaa] että mentäisiin tasapainoisia askelia eteenpäin eikä vaadita ääri ratkaisuja.

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Essayah, olkaa hyvä.

15.57 Maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Edustaja Wickström oli tehnyt täällä erinomaisen huomion, kun hän oli tarkastellut tätä sosiaalidemokraattien vaihtoehtoa. Siellä todellakin 300 miljoonaa maataloudesta oltaisiin leikkaamassa, ja kysymys kuului, pysähtyisivätkö traktorit — aivan varmasti pysähtyisivät.

Mutta tämä hallitus ei pysäytä traktoreita, vaan tämä hallitus ymmärtää ja näkee sen, miten biotalousala on Suomen kasvun kivijalkoja, niin elintarviketuotanto kuin myöskin siten metsätalous, ja me tällaisena talousahdingon aikana olemme valmiita satsaamaan tähän biotalousalaan. Niin kuin tiedätte, niin kehysriihessä maa- ja elintarvike- ja biotaloussektorin huoltovarmuuteen, viennin edistämiseen ja tuotekehitykseen löydettiin kymmenen miljoonaa lisää, eli halutaan todellakin kertoa suomalaisille, että tämä on ala, johon kannattaa satsata, tätä kautta tulemme Suomen kasvua vauhdittamaan. Sen lisäksi t&k-toimintaan kohdennetaan omalla hallinnonalallani kehyskaudella lisäystä keskimäärin noin seitsemän miljoonaa vuodessa, josta ensinnäkin neljä miljoonaa menee suoraan biotalouden t&k-toiminnan tukemiseen, sen lisäksi vielä kolme miljoonaa näihin postdoc-ohjelmiin. Eli kyllä tämä kertoo tämän hallituksen tahtotilasta.

Sen lisäksi haluan vielä lisätä sen, että täällä on oltu huolissaan aiemmin siitä, mitä tapahtuu näille alueellisille ja paikallisille maaseudun kehittämisrahoille. Kun luette tarkasti lisätalousarvio kakkosta, niin huomaatte, että hallitus tässäkin tilanteessa pystyy varmistamaan nämä yritysten ja hankkeitten tärkeät tuet, joilla tuetaan maaseudun elinvoimaa, yritystoimintaa, pidetään koko Suomi kiinni kasvussa. Tälle hallitukselle maatalous ja maaseutu ovat sydämen asioita. Valitettavasti täällä on oppositiossa puolueita, jotka olisivat valmiit hylkäämään sen osan Suomesta. [Aki Lindén: Hallitushan ei leikkaa mitään!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Ranne, olkaa hyvä, kaksi minuuttia.

15.59 Liikenne- ja viestintäministeri Lulu Ranne (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Täällä puhutaan kasvusta, ja minä nostaisin tässä yhteydessä esiin turvallisuuden kasvattamisen.

Turvallisuutta kasvatetaan tämän hallituksen toimin valtavasti ja koko maassa, jos me lähdemme pelkästään siitä, että me tarkastelemme sotilaallisen liikkuvuuden vahvistamista, huoltovarmuuden kasvattamista, liikenneturvallisuuden kasvattamista, koko Itä-Suomen turvallisuuden lisäämistä — täällä edustaja Wallinheimo nosti esiin vt 5:n. Me priorisoimme, me kaivamme esiin ne rahat, joilla me saamme joka puolelle ympäri Suomea lisättyä sitä turvallisuutta, turvallista kasvua.

Meillä on tällä hetkellä Suomi edelläkävijänä hyvin vahvasti digitalisaatiossa ja kyberturvallisuudessa, ja Natossa — myöskin EU:ssa — on tämä huomattu. Me kasvatamme kokonaisuudessaan Suomen hyvinvointia, ja tämä on myöskin valtava taloudellinen mahdollisuus. Maailmalta tullaan katsomaan, kuinka Suomessa ollaan hyödynnetty ja hyödynnetään 6G:tä, kehitetään 5G:tä, lähdetään viemään niitä data- ja digitalouden vaihtoehtoja maailmalle. Tämä on turvallista kasvamista, ja tämä lähtee myöskin siitä, että me vahvistamme sitä osaamista aivan sieltä alusta asti.

Ja turvallisuutta lisää tietenkin myös se, että me emme luovu huoltovarmuuden kannalta välttämättömistä polttoaineista. Me toimimme teknologianeutraalisti. [Hannu Hoskosen

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

välihuuto — Antti Kurvisen välihuuto] Pikkuhiljaa kasvatamme myöskin ostovoimaa, jotta tämä kansa kokonaisuudessaan voi siirtyä päästöttömiin vaihtoehtoihin. Kokonaisuus on erittäin turvallinen niin kasvun kuin kokonaisturvallisuuden kannalta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Pääministeri, viisi minuuttia. [Aki Lindén: Täällähän on hallitus puhunut viimeiset puoli tuntia! — Juho Eerola: Hallituksellehan välikysymys on esitettykin!]

16.01 Pääministeri Petteri Orpo: Arvoisa puhemies! Kiitos keskustalle välikysymyksestä. Kasvu on juuri se, mistä pitää puhua. Me ollaan tehty kovia sopeutustoimia, koska se on ollut välttämätöntä, koska velkaantuminen on hallitsemattomassa tilassa, ja sen tähden meidän täytyy sopeuttaa julkisia menoja. Kuuden plus kolmen miljardin kokonaisuus on valtava paketti, ja hallitus on sen pystynyt tekemään, koska se on ollut välttämätöntä. Mutta on aivan yhtä selvää, niin kuin välikysymyksessäkin todetaan, että tämä maa ei leikkamisella pelkästään nouse — sillä me tasataan se velkaantuminen — vaan tämä maa nousee kasvulla.

No, miten sitä kasvua sitten tehdään, niin mielelläni käyn läpi keskustan paketin vaikka yksityiskohtaisemminkin vielä. En nyt ensi lukemalla [Antti Kurvinen: Saatte oman kapaleenne!] sinne kuulennolle lähtenyt — ilmeisesti edustaja Harkimo lähti, koska ei ole enää salissa käymässä keskustelua — mutta voidaan toki käydä läpi jokainen hyvä idea siitä, miten me saadaan kasvua ja työllisyyttä Suomeen, jokainen on tervetullut, ja vakuutan, että me käymme ne teidän esitykset läpi. Teidän esityksessänne on hyvä mittakaava. Me tarvitsemme yhdeksän miljardin sopeutuksen. Mutta valitettavasti teidän keinonne eivät johtaisi siihen, vaan ne johtaisivat siihen, että Suomi olisi jo kesällä liiallisen alijäämän menettelyssä. [Antti Kurvinen ja Markus Lohi pyytävät vastauspuheenvuoroa]

Mutta sitten, arvoisa sosiaalidemokraattinen liike, vähän Lipposta mukaillen, en muista tarkkaan sanoja, mutta kyllä se niin vaan on, että kyllä nämä teidän puheenne ovat täysin vastuuttomia. Te elätte jossakin rinnakkaistodellisuudessa. Te ette vielääkään tunnista sitä, mikä on se tilanne, missä Suomi on, millaista tahtia me velkaannutaan. Te esittelette kauniin paketin ja sanotte, että tässä on yhdeksän miljardia, mutta kun sinne kurkistaa sisälle, sieltä löytyy se punainen läystäke, jossa on jonkin verran säästöjä ja 3,5 miljardia veronkorotuksia. Niitten teidän entisten negatiivisten työllisyysvaikutusten päälle kun pistää 3,5 miljardia veroja suomalaiselle työlle ja yrittämiselle, investoinneille, lopputulema on karmaa. [Juho Eerola: Seisoo muutkin kuin traktorit!] Siis Lindtmanin linja on aivan sama kuin Rinteen—Marinin linja talouspolitiikassa. Se on kolmen v:n linja: velka, verot ja vastuuttomuus. Se ei ole vaihtoehto. [Välihuutoja] Se ei ole vaihtoehto hallituksen politiikalle. [Joona Räsänen välihuuto]

Mutta otetaanpa se yksi v, se visio. Hallituksen ohjelma rakennettiin viime kesänä selkeälle visiolle siitä, että Suomi on saatava kasvun tielle, kasvun tielle, joka perustuu kestäväan kasvuun, suomalaiselle työlle ja yrittämiselle. Meillä on lukemattomia uudistuksia suomalaisiin työmarkkinoihin, luvitukseen, energiareformiin, verotukseen, sosiaaliturvaan. Me lisäämme työn kysyntää ja työn tarjontaa. Me viemme etupainotteisesti läpi näitä uudistuksia, vaikka se ei ole helppoa, mutta me oikeasti uskomme siihen, että ne vaikuttavat. Ne vaikuttavat, ja ne ovat niitä keinoja, joista se kasvu lähtee liikkeelle. Kun me samaan aikaan panostamme miljardin tutkimukseen ja tuotekehitykseen ja innovaatiotoimin-

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

taan, josta muuten tiedemaailma ja yritykset ovat erittäin kiitollisia ja innostuneita, niin me luomme uusia innovaatioita, yritystoiminnan lähteitä, uusia työpaikkoja, tulevaisuutta.

Se on se näkymä, mitä me haemme, että 100 000 ihmistä enemmän tällä vaalikaudella saisi töitä ja että tulevaisuudessa työllisyysaste asettuu sinne pohjoismaiselle 80 prosentin tasolle. Ilman näitä uudistuksia se ei koskaan tule. Pakko se on keskustalle sanoa, että minusta tuntuu, kun te sanotte, että hallitus ei tee yrittäjien ja pk-yrittäjien mieleistä politiikkaa, että te olette ilmeisesti menettäneet täydellisesti yhteyden yrittäjiin, [Antti Kurvinen: Tuohon pitää saada vastata!] täydellisesti menettäneet yhteyden yrittäjiin, koska yrittäjät tukevat hallituksen ohjelmaa, niitä uudistuksia, mitä me teemme suomalaisen yrittäjyyden edistämiseksi. Kannattaa käydä jututtamassa. [Antti Kurvinen: Ylimielistä!] Eli se 0,5 prosenttiyksikköä alvissa ei nyt ole kyllä ratkaisevaa tässä, vaan esimerkiksi paikallisen sopimisen edistäminen. Toivottavasti tuette sitä, kun se aika tulee. [Antti Kurvinen: Entä kotitalousvähennys?]

Arvoisa eduskunta! Ei ole tietenkään mielekästä hommaa leikata menoja, mutta kun se vaan on välttämätöntä. Olen ennenkin sanonut, että kuka tahansa tällä hetkellä olisi vastuussa ja hallituksessa, nämä samat luvut olisivat edessä, myös edustaja Anderssonilla. [Li Andersson: Mutta tällaisia päätöksiä ei kyllä tehtäisi!] Hän ottaisi velkaa, ja sitten oltaisiin liiallisen alijäämän menettelyssä. Kaikilla olisi samat luvut, ja jokainen joutuisi tekemään näitä ratkaisuja. Mutta minä en sitä vaihtoehtoa haluaisi katsoa, että jättäisi tekemättä, koska silloin tässä maassa olisivat huonosti asiat. Silloin me menettäisimme suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan ja sen tulevaisuuden. Me emme pystyisi huolehtimaan meidän turvallisuudesta, puolustuksesta, lasten koulutuksesta, vanhuksista. Me tarvitsemme siihen terveen julkisen talouden ja korkean työllisyysasteen, ja sitä me haemme. [Mauri Peltokangas: Siinä oli vastuullinen puheenvuoro! Isänmaallista puhetta!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kurvinen.

16.06 Antti Kurvinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Liittyen aiempaan keskusteluun totean edustaja Simulan avautumiseen, että hän taitaa olla vähän sellainen keskustan salarakas.

Edustaja Östman ei ole täällä paikalla, mutta hän puhui siitä, että miksei ole luottamusta. Käyn vielä yhden luvun läpi, mitä viimeisen vuoden aikana on tapahtunut — viimeisen vuoden, Orpon kauden, aikana on tapahtunut: kuluttajista 33 prosenttia arvioi huhtikuussa, että heidän oman taloutensa tila on heikompi kuin vuotta aiemmin, ja he arvioivat, 74 prosenttia kuluttajista, että Suomen talous on vuodessa heikentynyt entisestään.

Puhemies! Arvoisa pääministeri, meillä on 11 miljardia sopeutusta meidän vaihtoehdossamme, ja haluaisin nyt kuulla, pääministeri, suostutteko te oman puolueenne asiantuntijan, edustaja Wallinheimon, ehdotukseen, minkä edustaja Kaikkonen toisti, että te otatte keskustan ehdotukset ja muutatte sitä teidän epäreilua kehyspääöstänne.

Arvoisa puhemies! Pienyrittäjät eivät tue alvin himokorottamista, pienyrittäjät eivät tue kotitalousvähennyksen leikkaamista. [Puhemies koputtaa] Te olette maalanneet pienyrittäjille pilvilinnan, joka on nyt kaatumassa heidän päälleen. [Puhemies koputtaa]

Arvoisa puhemies! Odottaisin pääministeriltä hieman nöyryyttä näin vaikeana aikana. Isossa kirjassa sanotaan, että ylpeys käy lankeemuksen edeltä, ja luulen, [Puhemies: Aika!] että hallituksella se lankeemus on hyvinkin lähellä. [Timo Heinonen: Nyt oli nöyryyden perikuva äänessä!]

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lohi.

16.07 **Markus Lohi kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitän pääministeriä ihan asiallisesta puheenvuorosta. Siinä oli kyllä kuitenkin minun mielestäni virheellinen ymmärrys, nimittäin kyllä keskustan paketissa, kun otetaan huomioon se, että tämä 7—8 miljardin paketti on vastaus hallituksen 3 miljardin pakettiin, on sopeutusta enemmän kuin hallituksella. Toki niistä osa on hyvin pitkäaikaisia toimia, niin kuin pitääkin olla, ja olen kuullut, että niitä hallituskin on tukemassa.

Mutta kyllä minä haluaisin toistaa sen, mitä edustaja Kurvinen edellä sanoi, että ei Suomen Yrittäjät tue sitä, että me lähdetään arvonlisäverossa himoverottamisen linjalle. Samaa aikaan alijäämähyvitys poistetaan pieniltä yrityksiltä, nostetaan kymppikantaa 14:ään — ei se ole saanut tukea Suomen Yrittäjiltä. Teillä on väärä käsitys siitä. [Antti Kurvisen välihuuto]

Ja toinen, joka on minusta tärkeä, on se, että jos me katsotaan tätä talouskasvua, niin kyllä täytyy sanoa, että olen erittäin huolissani siitä, että täällä lähes kaikki ministerit jotenkin kertoivat, että he ovat nyt tyytyväisiä tähän nykytilanteeseen ja ovat tyytyväisiä siihen, että meillä lähtee ensi vuoden jälkeen [Puhemies koputtaa] taas kasvu hiipumaan. Ei, keskusta ei ole tyytyväinen. Me emme voi tähän kasvutasoon [Puhemies koputtaa] kerta kaikkiaan tyytyä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Räsänen, Joona.

16.09 **Joona Räsänen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tuossa, pääministeri, annoitte aika kovan lupauksen, että todella tämän vaalikauden aikana työllisyys kasvaa 100 000 hengellä. Se on todella kova lupaus siihen nähden, että nyt ollaan todella miinus 50 000:ssa ja valtiovarainministeriön ennusteiden mukaan tämä miinus 50 000 saadaan ehkä vuoteen 26 mennessä kuitattua. Eli kun ministeriö ennustaa, että seuraavan kahden vuoden aikana työllisyys kasvaa suurin piirtein sen verran kuin se on tänä vuonna vähentynyt, niin lupaatteko te, pääministeri, todella, että vuonna 27 työllisyys kasvaisi 100 000 hengellä vuodessa, jotta päästäisiin tähän teidän äsken lupaamaanne lisäykseen? Nyt todella tilanne on se, että miinus 50 000 on tällä hetkellä teidän saldonne, ja jos te haluatte sen plus 100 000:een, niin se tarkoittaa näiden valtiovarainministeriön ennusteiden valossa sitä, että yhtenä vuotena teidän pitäisi saada 100 000 uutta työpaikkaa. Rohkenen epäillä, että te ette siihen kyllä pysty, mutta kuulen mielelläni, miten te aiotte tämän lupauksenne pitää. [Ben Zyskowicz: Ja me kuullaan mielellämme teidän työllisyysvaikutukset!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Andersson, Li.

16.10 **Li Andersson vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä pääministeri puhuu tekemättä jättämisestä, ja sellaista vaihtoehtoahan yksikään puolue ja yksikään edustaja ei ole missään vaiheessa tässä salissa esittänyt. Kaikki oppositiopuolueet ovat esittäneet omia vaihtoehtojaan, niin myöskin vasemmistoliitto, joka on esittänyt toimia tasapainottaa valtiontaloutta neljän miljardin edestä.

Oleellisin kysymys on, mitä tehdään, minkälaisia toimenpiteitä tehdään, ja minun mielestäni on täysin anteeksiantamatonta, että tämä hallitus on valmis leikkaamaan satoja euroja kuussa köyhiltä lapsiperheiltä, sairailta ihmisiltä, työttömiltä henkilöiltä, jotka par-

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

haansa yrittävät myöskin töihin päästä, samanaikaisesti kun te olette valmiita alentamaan omaa verotustanne tuhannella eurolla vuodessa. Nämä ovat arvovalintoja, valintoja, joita te olette tehneet, ja niistä valinnoista me olemme tämän hallituksen kanssa jyrkästi eri mieltä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Harjanne.

16.11 Atte Harjanne vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vastaan ministeri Mykkäselle. Kyllä, nämä ehdotukset, mitä vihreät ovat tehneet liittyen yritystukiin vaihtoehtobudjetissa, seisomme niiden takana. Ne ovat kaikki erilaisissa asiantuntijalausunnoissa jossain kohtaa nousseita. Ja kyllä, niillä voi olla monenlaisia vaikutuksia, pääosin positiivisia, mutta niiden vaikutuksista ollaan huomattavasti vähemmän huolissaan kuin siitä, että leikataan pienituloisilta todella rajusti.

Te leimaatte ääripuheiksi, ääriasioiksi tiedepohjaiset esitykset politiikasta. Se on ympäristöministeriltä käsittääkseni hyvin erikoinen linjaus, ja se ei ainakaan vie tätä keskustelua eteenpäin. Ainut ääriratkaisu, johon olen viime aikoina törmännyt, on se, että tämä hallitus pyrkii rajaamaan vanhojen metsien suojelun tavalla, joka jättää sen pariin vain jotain taikametsiä, joita ei ole olemassa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Heinonen.

16.12 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Minä haluan kiittää edustaja Tuppurasta siitä, että nämä työllisyyslaskelmat nyt saadaan julkisiksi. Hän totesi: ”Kaikki ne luvut, joihin me viittaamme vaihtoehtobudjetissa, niiden taustat ovat julkisia”. [Mauri Peltokangas: Missä ne ovat?] Me saamme tämän keskustelun tietysti aivan uudelle tasolle.

Miksi me tätä talouden tasapainottamista teemme? Emme tee tätä EU:lle, mutta kyllä hän se nolottaisi, jos Suomi joutuisi EU:n tarkkailuluokalle. Se olisi toki pääasiassa vain mainehaitta. Mutta sen takia tätä taloutta tasapainotetaan, että jo tällä hetkellä 3,5 miljardia menee vuosittain pelkästään lainan korkoihin. Jos mitään ei tehtäisi, tämän vaalikauden lopussa korkomenot olisivat 5 miljardia — enemmän kuin puolustusministeri Häkkinen pysyy käyttämään koko uskottavaan puolustukseen. Tämän takia tämän maan velkaantumisen täytyy saada kuriin.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Päivi Räsänen.

16.13 Päivi Räsänen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kaksi kommenttia käytyyn keskusteluun: On pakko puuttua edustaja Saramon puheenvuoroon, jossa hän leimasi loukkaavalla ja totuudenvastaisella tavalla kristillisen vakaumuksen pohjalta toimivia kansalaisjärjestöjä, jotka tekevät arvokasta työtä syrjäytymisen ehkäisemiseksi, perheiden tukemiseksi sekä ruohonjuuritason kehitysyhteistyössä. Toivoisin, että edustaja Saramo miettisi, miltä näissä järjestöissä toimivista vapaaehtoisista tällaiset kommentit eduskuntasalissa tuntuvat.

Sen sijaan iloitsen siitä, että edustaja Lohen puheenvuorossa ehdotettiin aktiivista väestöpolitiikkaa syntyvyyden kääntämiseksi nousuun, mikä oli myös kristillisdemokraattien keskeinen viesti keskustelussa. Tässä tarvittaisiin usean vaalikauden ajan toimia, ja toivon

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

muiltakin ryhmiltä puhetta ja toimia tämän kestävyysvajeen juuriongelman ratkaisemiseksi.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Vigelius.

16.14 Joakim Vigelius ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yksi asia opposition talouslinjoista käy selväksi: niistä ei ole tasapainottamaan Suomen julkista taloutta. Pääoppositiopuolue SDP ei yllä yhdeksän miljardin sopeutuksiin kuin mielikuvitusluvulla, taikaseinästä taikasäästöjä taikomalla. SDP:n sopeutuksista kolmannes, siis kolme miljardia euroa, nojaa kasvutoimiin, joita ette ole edes julkistaneet. Jos nämä mielikuvitusluvut sysätään hetkeksi syrjään, niiden päälle SDP:llä ja keskustalla ei ole tarjota konkreettisesti kuin hallitusta vähemmän säästöjä ja hallitusta enemmän verotusta. Toistan: säästäisitte miljardeja vähemmän, verottaisitte miljardeja enemmän. Niilläkö Suomi pannaan kuntoon, keskusta? Punavihreä oppositio, demareiden hokeman tavoin pystytte parempaan, tai ainakin teidän pitäisi pystyä. [Anne Kalmari: Kannattaisi opetella lukemaan!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Saarikko.

16.15 Annika Saarikko kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Äskeiseen puheenvuoroon vaan totean, että se ei pidä paikkaansa. Keskustan talousvaihtoehto on uskottava, se on muutakin kuin PowerPointteja ja sitä on todella tarkkaan mietitty. Se kyllä on osasta asioista hallituksen kanssa myös samaa mieltä, mutta poikkeaa erittäin paljon kahdessa päälinjassa: siinä, mistä talouskasvu meidän mielestämme syntyy, ja toisekseen siinä, mikä on suomalaisten tärkeimpien sosiaali- ja terveyspalveluiden kohtalo.

Arvoisa puhemies! Täällä valtiovarainministeri nosti esiin talouskasvuluvut. Yksi asia kiinnittää huomiota. Edustaja Lintilä totesi jo, että julkinen sektori näyttää olevan vahvasti kasvussa, mutta yksityisellä puolella yksi sektori on kasvussa palkkasummillaan, ja se on yksityiset sosiaali- ja terveyspalvelut. Epäilen, että sielläkin on taustalla aika paljon julkisen rahan käyttöä ja ehkä myös tämä linjauksenne siitä, että Suomella todella on varaa myydä julkista omaisuutta, yhteistä valtion omaisuutta, siksi että yksityislääkäreiden Kela-korvauksia päästään nostamaan. Se on järjetöntä politiikkaa ajassa, jossa meidän yhteiset veronmaksajien palvelut, olivat ne sitten yksityisellä tai julkisella tuotettuja, ovat tällaisissa vaikeuksissa, mihin te olette ne ajaneet. [Puhemies koputtaa] Siksi kysyn nyt valtiovarainministeriltä ja pääministeriltä, kun ministeri Juuso ei ole tähän kyennyt vastaamaan: mitä te aiotte tehdä tälle [Puhemies: Aika!] vuokralääkäritoiminnalle, valtavalle määrälle ostopalveluita ja kaikelle sille, joka tällä hetkellä kurjistaa hyvinvointialueiden taloutta? Ne voi saada kuriin.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Peltokangas.

16.17 Mauri Peltokangas ps (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Yhdyn myöskin edustaja Heinosen iloon siitä, että saamme vihdoinkin sosiaalidemokraattien vaikutusarviot esiin. Meinaan itse mennä välittömästi tietopalvelusta ne pyytämään, koska eduskuntaryhmän puheenjohtaja täällä julkisesti totesi niiden olevan julkisia. Elikkä näin toimimme, ja kannustan tietenkin kollegoita lähtemään mukaan, koska tämä on erittäin mielenkiintoinen paketti, minkä me tänä päivänä saamme julkisuuteen tarjota — tiedoksi

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

myös lehdistölle. Elikkä nyt me saamme vihdoinkin sen kauan kaipaamamme arvion pöytästä, mikäli edustaja Tuppurainen ei puhunut muunneltua totuutta. En kyllä pidättäisi hengitystä, koska kyseessä on sosiaalidemokraatti.

Nyt, arvoisa keskusta, koska keskustelemme teidän välikysymyksestänne, niin muistutaisin: silloin kun näkyy valoa ikkunassa, niin kuin tällä hetkellä tämän päivän uutisista näkyy, meidän pitäisi olla yhdessä onnellisia. Ja kun menette sinne kotipitäjiinne, muistakaa: kun se vihreä, kaunis nurmi nyt sieltä kasvaa, orastaa pelloilta, Suomen talous tekee tällä hetkellä täysin samaa. [Annika Saarikko: No niin, tätä jäämme miettimään ja muistamme!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Malm.

16.18 Niina Malm sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä on nyt laarit käyty selvästikin läpi ainakin, jos on kyse siitä, että on osa-aikatyötön, yksinhuoltaja, joka käy toisella paikkakunnalla töissä. Siinä on hallituksen laarit käyty läpi, että jokaisesta pienestäkin etuisuudesta voidaan viedä. Hallitus sanoo, että pitää tehdä ratkaisuja, ja hallituksen ratkaisut ovat ennen kaikkea epäoikeudenmukaisia. Sen lisäksi, että tänään on puhuttu myös tästä työllisyydestä, niin ”pitkäaikaistyöttömyyden ennustetaan kasvavan edelleen. Heikko talouskehitys näkyy kysynnän laantumisena. Avoimia työpaikkoja on vain puolet siitä, minkä verran niitä oli koronakriisin jälkeen.” Tämä oli tämänpäiväisestä työ- ja elinkeinoministeriön tiedotteesta. Ymmärrän, että hallituksen on selvästi vaikea puolustaa omaa politiikkaansa tällä hetkellä, ja kyllähän sen ymmärtää, kun oppositiosta on tehty niin hyviä ehdotuksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Marttinen.

16.19 Matias Marttinen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kuuntelin erittäin tarkasti SDP:n kollegan, Räsänen puheenvuoron, mutta edelleen kaikki toimenpiteet, joita demarit olisivat valmiita esittämään Suomen julkisen talouden vahvistamiseksi ja ennen kaikkea työllisyyden vahvistamiseksi, loistavat poissaolollaan. Voisin kysyä teiltä, arvoisat SDP:n kollegat: mitä ajattelette, kun te esitätte siis käytännössä kaikkien hallituksen esittämien sosiaaliturvamuutosten, veromuutosten ja työmarkkinauudistusten perumista, että mitä se tekee Suomen talouden näkymälle, mitä se tekee meidän työllisyytemme vahvistumiselle? Kuten pääministeri täällä totesi aikaisemmin, niin tällä hetkellä käytännössä, siis tässä talossa, SDP:n linja on aivan sama kuin Marinin hallituksen aikana. Marinin—Lindtmanin talouspolitiikan linja perustuu siis rajuun velanottoon, rajuihin veronkorotuksiin ja valtiokapitalismiin, ja tällä polulla käytännössä Suomen talous ei kyllä käänny kasvuun.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Joona Räsänen.

16.20 Joona Räsänen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun nyt katsotaan tämän vuoden lukuja, niin, edustaja Marttinen, tästä teidän puheenvuorosta tuli sellainen kuvitelma, että velkaantuminen olisi jotenkin vähentynyt tällä hallituskaudella. Päinvastoin tänä vuonnahan velkaantuminen vain kiihtyi viime hallitukseen verrattuna. Tämä taitaa olla totuus.

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

Sitten kun katsotaan tätä työllisyyttä: Te lupasitte 100 000 uutta työpaikkaa. Te, edustaja Marttinen, vielä totesitte, että tämän vuoden puolella tulee kymmeniätuhansia uusia työpaikkoja. No missä ne näkyvät ja kuuluvat? Käsittääkseni nyt on tullut 50 000 uutta työtöntä, ja valtiovarainministeriö ennustaa itse — siis ministeri Purran johtama ministeriö — että näitä lupaamaanne sataatuhatta työpaikkaa ei tulla seuraavina vuosina näkemään. Nyt kysyn edelleen hallitukselta: jakaako hallitus sen valtiovarainministeriön ennusteen, jossa todetaan, että te ette tule pääsemään itse itsellenne asettamaanne tavoitteeseen? Vastatkaa nyt tähän, kun tätä on täällä useamman kerran kysytty.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Marttinen, ja sen jälkeen ministeri Purra, joka oli jo aikaa sitten pyytännyt puheenvuoroa.

16.22 Matias Marttinen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ajattelen kuitenkin niin, että hallituksella, joka on kyennyt jo tällä hetkellä tekemään ja toimeenpanemaan merkittävän määrän työllisyyttä vahvistavia uudistuksia, todistustaakka on kyllä pikkuisen parempi kuin pääoppositiopusueella, [Välihuutoja vasemmalta ja keskeltä] joka käytännössä on esittänyt vain kaikkien uudistusten perumista.

On näin, että VM:n ennusteessahan ei ole mukana kaikkia hallituksen tekemiä toimenpiteitä, vaan käytännössä niitä otetaan mukaan sitä mukaa kuin toimeenpano menee eteenpäin. Ja edustaja Räsänen, vuosi on kulunut. Meillä on kolme vuotta aikaa tässä tehdä toimenpiteitä, ja nyt edelleen kehysriihessä hallitus päätti erittäin merkittävästä uudesta kasvupaketista. Me tulemme viemään nämä kaikki uudistukset läpi, koska me haluamme saavuttaa Suomeen pohjoismaisen vahvan työllisyysasteen.

Odotan tästä eteenpäin, että ensinnäkin te, edustaja Räsänen, julkaisette nyt ne teidän työllisyyslaskennat ja tuotte tänne saliin myös konkreettisia vahvoja toimenpiteitä, joille mielellään sitten VM voisi myös laskea työllisyysvaikutuksen. Niitä nimittäin ei ole näkynyt.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ministeri Purra, viisi minuuttia. — Ja sen jälkeen jatkamme lyhyttahtista keskustelua. [Ben Zyskowicz: Hyvä! Täällä ollaan jonossa!]

16.23 Valtiovarainministeri Riikka Purra: Arvoisa rouva puhemies! No niin, jatkan siitä, mihin edellisessä puheenvuorossani jäin. Hämmästelen sitä, että olemme tämän vuoden ajan hyvin moneen kertaan oppositiosta kuulleet, että manaamme piruja seinälle ja kerromme pelkkää kurjuutta. Kyllä, silloin kun meillä on ongelmia, me rehellisesti ne kuvaamme ja kerromme toimet, joita aiomme tehdä niiden korjaamiseksi. Nyt sitten, kun me olemme saaneet myös vähän valoisampia uutisia ja kerromme teille niitä, niin te kerrotte, että me olemme liian tyytyväisiä. [Markus Lohi: Kuka sanoi niin?] Mielestäni tämä lähestymistapa on hieman vääränlainen. [Aki Lindén: Ei niin ole sanottu!] Vastaavalla tavalla tässä teidän välikysymyksessänne kuvataan, että hallituksessa, joka on kehysriihessä tehnyt kolmen miljardin lisätoimet, me olemme epäonnistuneet meidän talouspolitiikkamme kanssa, kun me jouduimme tekemään lisää toimia. Hyvän aika, oppositio, me teimme näitä lisätoimia siksi, että suhdanne ja verotulojen kehitys näyttivät siltä, että me emme tule pääsemään hallitusohjelman tavoitteeseen ja että meillä on vaara joutua EU:n alijäämämenettelyyn. [Jenna Simula: Toiset ovat vastuullisia!] Me päätimme tehdä lisätoimia, jotta meille ei käy näin, ja se on kuulkaa aika poikkeuksellista tässä maassa, että kesken hallituskauden

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

tehdään vielä näin suuria sopeuttavia toimia. Ja kuten sanoin jo edellisessä puheenvuorossa, nyt me pääsemme näihin tavoitteisiin ja me emme joudu EDP:hen, mitä ainakin hallitus pitää hyvänä asiana.

Samaan aikaan oppositio jälleen sekoittaa koko ajan puheenvuoroissaan suhdanteeseen liittyviä tekijöitä ja toisaalta hallituksen rakenteellisia toimia, esimerkiksi työllisyyteen liittyen. Kuten moneen kertaan on todettu, me olemme vaikeassa suhdanteessa, josta nyt onneksi on nähtävissä valoa ja monella sektorilla myös BKT:n ja työllisyydenkin osalta. Tämä on yksi asia, jonka kanssa meidän pitää selviytyä. Sen ohella hallituksen työmarkkinoille ja työllisyyteen tekemät reformit vaikuttavat keskipitkällä tai pitkällä aikavälillä. Valtiovarainministeriö on todentanut näiden työllisyysvaikutukset, ne perustuvat siihen. Ja samaan aikaan meidän pitää ottaa suhdanne huomioon. Sen sijaan viime hallituskauden työllisyystoimet eivät vahvistaneet julkisen talouden tilaa lainkaan. Teidän rakenteelliset toimet, joita te kutsuite rakenteellisiksi työllisyystoimiksi, eivät vahvistaneet julkista taloutta siis sentin jeniä, eivät euroakaan. Ja kuitenkin te perustelite näillä teidän miljardien lisämenon. Tällä hallituskaudella työllisyystoimemme ovat pääasiassa valtiovarainministeriön todentamia — tämä sosiaalidemokraateille ja keskustalle vastauksena.

Puheenjohtaja Andersson, tämä ei liity varsinaisesti välikysymykseen, mutta kun esititte minulle suoran kysymyksen, niin vastaan siihen: Oulun Rotuaarilla perussuomalaisten vaalitulaisuutta eivät olleet sabotoimassa ne ihmiset, joita te puheenvuorossanne kuvasitte, vaan fasistia ja rasistia meille huusivat äärivasemmistolaiset anarkistit, paikalliset anarkistit, joista yksi oli käydä meidän oman edustajamme päälle. Monet olivat poliisin vanhoja tuttuja. Yksi muun muassa on esitellyt sosiaalisessa mediassa aseitaan, ja tätä muun muassa poliittiseen väkivaltaan keskittynyt tutkija on hämmästellyt. Todellakin nämä olivat siellä sabotoimassa tilaisuuttamme. Tämä ryhmä kertoo sosiaalisessa mediassa, että sen mielestä työnteke on väkivaltaa ja se haluaa kaataa nykyisen yhteiskuntajärjestyksen. Siksin he ehkä kommunismin värisessä lipussaan kehottivat porvareita menemään töihin.

Maahanmuutosta ja taloudesta vielä sen vuoksi, kun monet ottivat tämän esille jo näissä ensimmäisissä puheenvuoroissaan. Kun täällä on viitattu siihen, että valtiovarainministeriö on puhunut maahanmuutosta julkista taloutta vahvistavana tekijänä, niin huomautan, että valtiovarainministeriön laskentajärjestelmissä ei pystytä ottamaan huomioon niitä selviä eroja, joita kantaväestön ja maahanmuuttajien välillä on muun muassa työllisyysasteessa, tulotasossa ja koulutusasteessa. Näissä VM:n laskelmissa maahanmuuton vaikutuksesta kestävyysvajeeseen siis oletetaan näiden indikaattorien olevan samoja kuin suomalaisilla, mikä on tietenkin ylioptimistista, ja täten tämä laskennallinen arvio menee pieleen. Työ- ja elinkeinoministeriön tuoreen selvityksen mukaan EU-kansalaisten keskitulot kymmenen vuoden maassaoleskelun jälkeen ovat noin 80 prosenttia suomalaistaustaisiin verrattuna. Sen sijaan kansainvälisen suojelun ja perheenyhdistämisen perusteella saapuneiden työtulot ovat vain noin puolet suomalaisten tuloista vielä kymmenen vuoden jälkeen. Valitettavasti Suomessa erityisesti erityisasiantuntijoiden oleskelulupien määrä [Puhemies koputtaa] on selvästi vähentynyt. Se oli viime vuonna vain 1 297. [Antti Kurvinen: Puhuitte välillä tavallisista suomalaisista!] Eli maahanmuutto siis aidosti vaikuttaa positiivisesti vain väestölliseen huoltosuhteeseen, joka täytyy erottaa taloudellisesta huoltosuhteesta. Ja tämä on juuri se, mitä valtiovarainministeriökin kuvaa. Eli mikäli meillä olisi mahdollisuus saada sellaista maahanmuuttoa, joka selvästi tukee julkista taloutta, tilanne olisi eri, mutta tämä, mikä tämän hetken todellisessa maailmassa meille suuntautuu, ei vahvista julkista taloutta. [Vastauspuheenvuoropyyntöjä]

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kalli.

16.29 **Eeva Kalli kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyllähän Suomen talouden tunnusluvut ovat viimeisen vuoden aikana todella kehittyneet vain huonompaan suuntaan, se on valitettava tosiasia. Mutta itse ajattelen, että näitä yksittäisiä tunnuslukujakin huolestuttavampaa on se, että tässä yhteiskunnassa sopimisen kyky ja luottamus on romutettu, ja tämä on todella ongelmallinen asia ja paljon kauaskantoisempi vaikutusiltaan kuin yksittäiset vaikkakin surulliset talouden tunnusluvut.

Nyt kun täällä todella ollaan viitattu myös niihin orastaviin vaikkakin kituliaisiin kasvulukuihin, niin jatkan kuitenkin myös huolesta, joka liittyy hallituksen politiikkaan, joka ikään kuin torppaa tätä kituliasta kasvua, ja se liittyy nyt tähän veropolitiikkaan, näihin mittaviin arvonlisäverokorotuksiin ja kotitalousvähennyksen leikkaamiseen. Suomen Yrittäjät ovat todella olleet huolissaan näistä toimista. Jos ette usko meitä keskustassa, niin kysykääpä vielä sieltä Suomen Yrittäjistä vaikkapa toimitusjohtaja Pentikäiseltä, mitä mieltä he ovat näistä toimista.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Zyskowicz.

16.30 **Ben Zyskowicz kok** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Keskusta on selvästi tehnyt vakavaa työtä oman vaihtoehtonsa eteen, ja minusta on tärkeätä, että pääministeri Orpo täällä totesi, että tämä vaihtoehto tullaan käymään tarkkaan läpi. [Mikko Savola: Ja Wallinheimo tarjoaa kahvit!] Mikäli esimerkiksi puuttumalla viranomaisten väliseen tiedonkulkuun ja sitä parantamalla saadaan 100 miljoonaa euroa verotuloa, sellaista, joka veronsaajalle kuuluu, niin totta kai tällaiseen pitää tarttua.

Sosiaalidemokraatitkin ovat tehneet oman paperinsa, se on kuulemma uskottava — siitä on pakko olla eri mieltä. Ihan esimerkiksi mainitsen, että työkyvyttömyydestä aiheutuvat kustannukset vähenevät 150 miljoonalla eurolla. Miten ne vähenevät ensi vuoden alusta, ilman että siihen pitää mitään panostaa? Mitkä ovat ne työhyvinvointitoimet, joita te olette ajatelleet tehtävän, jotta tämä saadaan aikaiseksi?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Tynkkynen, Oras.

16.32 **Oras Tynkkynen vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valtiovarainministeri Purra tuossa jo kotva sitten totesi, että markkinatalous on paras talousjärjestelmä, mistä olen hänen kanssaan samaa mieltä. Te myös totesitte, että hallitus ei tee valintoja yritysten puolesta. Edustaja Wallinheimo ryhmäpuheenvuorossaan kertoi, että kokoomus on toimivien markkinoiden puolue. Hieman kummeksun näitten lausuntojen valossa niitä päätöksiä, joita hallitus on tehnyt tai oikeastaan jättänyt tekemättä yritystukien suhteen. Kun te päätätte, että yritys A saa tukea ja yritys B ei saa tukea, tähän nimenomaan silloin teette valintoja yritysten puolesta. Kun te täällä kehuskelette, että te tasapainotatte valtiontaloutta yhdeksällä miljardilla eurolla ja te ette kuitenkaan miljardien eurojen vuotuisista yritystuista tunnu löytävän mitään säästettävää, niin se vie uskottavuutta näiltä teidän puheiltanne. Ja kun te jaatte veronmaksajien rahoja yrityksille, niin eikö se silloin ole, edustaja Marttinen, juuri sitä valtion kapitalismia, josta te täällä salissa sosiaalidemokraatteja syytätte?

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hoskonen.

16.33 **Hannu Hoskonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On selvää, että julkista taloutta on meidän pakko supistaa, koska valtion budjetissahan iso osa menoista on palkkamenot. Se, mikä pitää tässä maassa nyt vihdoinkin ja viimein ymmärtää — hienoja puheenvuoroja on käytetty sekä oikealta että vasemmalta että keskeltä, kiitoksia kaikille niistä — on se, että yksi osa pitää ottaa aidosti vakavasti, koska menotalouden puolella on pakko tapahtua järkeviä leikkauksia sillä keinoin, että meillä ei kerta kaikkiaan veronmaksukyky riitä tällaisiin menoihin. Yksityistalouden puolellakin on allekirjoittaneella henkilökohtaisesti pakko mitoittaa menot ja tulot oikealle tasolle, muuten käy huonosti.

Edustaja Harkimo omassa puheenvuorossaan käytti tanskalaista firmaa esimerkkinä, että joku laihdutuslääkefirma on nostanut Tanskan talouden kuulemma seisaalleen, ja varmaan se totta onkin, en sitä väitä, mutta sitä samaa lääkettä soisi Suomen julkiseen talouteen tulevan, että saisimme tätä byrokratiaa purettua. Nimittäin ei voi olla niin, että kahdeksan vuotta joku sillanrakennuslupa kestää tai joku rakennuslupa pyörii tuolla hallinto-oikeuksissa vuosia, vuosia, eikä mitään ole tulossa. Jos me emme saa näitä lupia nopeammin, [Puhemies koputtaa] saamme sanoa hyvästi uudelle kasvulle. Siellä on potentiaalia, arvoisat ministerit.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Seppänen.

16.34 **Sara Seppänen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä keskustan välikysymys vilisee tunnesanastoa: sillat palavat, ansaitaan parempaa, oikeudenmukaisuus, hieman nöyryyttä, luottamus on raunioina ja romutettu, tulevaisuuden pelko, pettymys, viedään kolin alta, suojassa eivät ole, tavalliset ihmiset leikkuulaudalla — listaa voisi jatkaa loputtomasti. [Annika Saarikko: Just näin!] Tyhjiä sanoja, joilla pelotellaan ihmisiä. Ei konkretiaa, jolla Suomen talous pelastetaan. Sanaa ”ylimielisyys” te toistatte. Teidän suhtautumiseen on ylimielistä suhteessa suomalaisiin. Te aliarvioitte suomalaisten tahtotilan saada aidosti talous kuntoon.

Sosiaalidemokraatit, teidän vaihtoehdollanne ei ole uskottavuutta. Te olette salanneet omat työllisyysvaikutukset tästä vaihtoehtobudjetista.

Hallituksen visio on täysin kirkas: kasvava, työllä elävä, vähävelkainen ja onnellinen Suomi. Valoa on näkyvissä, hyvä vasemmisto-oppositio. Taloussanomissa julkaistun [Puhemies koputtaa] ennusteen mukaan työllisten määrä kasvoi, Suomen bruttokansantuote kasvoi [Puhemies koputtaa] ja myös työtuntien määrä on kasvanut. [Puhemies: Aika!] Tämä hallitus panostaa terveisiin työmarkkinoihin [Puhemies: Aika! — Edustaja Saarikko] ja sinivalkoiseen kotimaiseen teollisuuteen 400 miljardin kasvupaketilla. [Puhemies koputtaa] — Kiitos siitä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Vastauspuheenvuorot ovat minuutin mittaisia, ja se koskee kaikkia edustajia. — Edustaja Saarikko.

16.35 **Annika Saarikko kesk** (vastauspuheenvuoro): Joo, arvoisa puhemies! Minä kommentoin lyhyesti tähän valtiovarainministerin monipuoliseen katsaukseen, jossa käsiteltiin kaikenlaista Oulun Rotuaarista lähtien. Minä oikeastaan ihmettelen sitä, miten pitkään

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

tuossa tehtävässä voi mennä kahden asian selän taakse vähän niin kuin lottokoneesta pyörittäen, että olisiko tähän nyt syynä maahanmuuttajat vai oliko tämä sittenkin se edellinen hallitus. Mitään muita syitä ei koskaan löydy sille, mikä Suomen talouden reaalitilanne tällä hetkellä on, tai sille taloutta ja suomalaisia kahtia jakavalle politiikalle, mitä te olette oikeistohallituksessa tehneet. Toden totta täällä jaksaa pyöriä levy siitä "mutta kun edellinen hallitus". Minäkin voisin pyörittää samanlaista lottokonetta ja aina kertoa uudelleen, miten epärealistiset perussuomalaisten vaihtoehdot olivat viime vaalikaudella, miten te käytitte aivan yhtä paljon velkarahaa omissa vaihtoehdoissanne, [Juha Mäenpää: Elvytyspaketti!] mutta meidän todella kannattaisi katsoa eteenpäin.

Siksi minä haluan kysyä tässä taas työperäistä maahanmuuttoa syyllistävässä puheessa, juuri kun keskusta on ehdottanut, että Suomi tarvitsee inhimillistä pääomaa, syntyvyyttä ja väkeä myös muualta tänne töihin, että onko tämä todella koko hallituksen linja. [Mauri Peltokangas: Ohitukaista!] Työministeri Satonen: onko tämä, [Puhemies: Aika!] mitä valtiovarainministeri puhuu työperäisestä maahanmuutosta, todella koko hallituksen linja? [Mauri Peltokangas: Keskusta on vasemmistopuolue!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lindén.

16.37 **Aki Lindén sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Keskustelu on ollut värikästä ja moneen asiaan voisi puuttua, mutta palaan nyt siihen pari tuntia sitten valtiovarainministerin kertomaan uutiseen talousuutisista. Kaivoin ne välittömästi itsekini esille. Haluan todeta, että on aina syytä iloita kasvusta täysin riippumatta siitä tietysti, onko itse hallituksessa vai oppositiossa. Luin mahdollisimman nopeasti nuo päivän talousuutiset läpi, ja sieltä tosiaan löytyi tämä tieto, että 0,5 prosenttia oli bkt:n kasvu tammi—maaliskuussa suurempi kuin se oli ollut loka—joulukuussa. Mutta verrattuna viime vuoden tammi—maaliskuuhun se oli miinus 0,4 prosenttia. Eli mikä nyt tulee tämän vuoden talouskasvuksi sitten kokonaisuudessaan muodostumaan — onko se miinusmerkkinen verrattuna koko viime vuoteen vai onko se nolla prosenttia, mikä täällä JTS-suunnitelmassa on? — joka tapauksessa olemme aika pienissä luvuissa. Mutta olen sitä mieltä, että ne otetaan rauhallisesti, eikä näistä ole syytä riehaantua. Mielelläni puhun verotuksesta ja SDP:n vaihtoehdosta, vaikka seuraavassa vastauspuheenvuorossani.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ministeri Purra.

16.38 **Valtiovarainministeri Riikka Purra** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Saarikko kysyi, onko tämä hallituksen linja. Minä en antanut teille mitään poliittista linjaa vaan luin valtiovarainministeriön laskennan perusteista. Eli niissä tehdään oletus, että tulevat maahanmuuttajat ovat työllisyysasteeltaan ja niin edelleen samalla tasolla kuin kantaväestö. [Välihuutoja] Tämä on virkamiesten tuottamaa materiaalia, jossa kerrotaan, miksi se tulos on hieman ylioptimistinen.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lohi.

16.39 **Markus Lohi kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ymmärrän sen, että me emme täällä oppositiossa, eivätkä varmaan muut hallituspuolueetkaan, saa valtiovarainministeri Purraa kääntymään myönteiseksi edes niille maahanmuuttajille, jotka tulisi-

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

vat tänne ahkerasti tekemään töitä. [Mauri Peltokangas: Tuo oli noloa, todella!] Sen takia kysynkin: Sopisiko teille tämä meidän tekemämme aloite, että me yhdessä nyt lähtisimme satsaamaan siihen, että me saataisiin Suomen syntyvyys kasvuun? Nimittäin meidän talouden heikon kasvun yksi juurisyy on se, että meidän syntyvyys on romahtanut, ja näkymät ovat tosi heikot. Me tarvittaisiin sellainen viesti hallitukselta ja koko tältä yhteiskunnalta, että kaikki lapset ovat tervetulleita Suomeen. Nythän viesti on ollut se, että esimerkiksi työttömäksi jääneiltä lapsiperheiltä leikataan enemmän, koska heiltä otetaan lapsikorotus pois, ja se on minusta väärä viesti.

Lopuksi kysyn elinkeinoministeri Rydmanilta, kun sain STT:n tekstiviestin: ”TEMin ennuste: Työikäisen väestön työllisyysaste laskee tänä vuonna 0,6 prosenttiyksikköä. Loiva lasku jatkuu vuonna 2025.” Pitääkö tämä paikkansa, vai onko tullut jotain positiivisempia vielä tänään, kun tämänkin viesti tuli tänään meille?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Aika. — Edustaja Eskelinen.

16.40 Seppo Eskelinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On helppo tukea välikysymystä, jossa vaalipuheet ja hallituksen teot punnitaan. Suomen velkaantuminen jatkuu, työttömyys nousee ja TE-keskuksen tilastot eivät loppuvuodelle hyvin suuria työttömyyden alenemisia lupaa. Suomalaisten usko ja luottamus hallitukseen on alemmalla tasolla kuin vuosikymmeniin. Mistä se johtuu? Poliitikasta, joka jakaa ja eriarvoistaa suomalaisia, ja politiikasta, jolla ei tueta tasapainoista aluekehitystä. Kasvualementit puuttuvat kokonaan ja väärin kohdistettu leikkauspolitiikka sekä työmarkkinoiden ajaminen kaaokseen on suomalaisten luottamuksen pettänyt. Hyvä esimerkki näiden leikkauksien vaikutuksesta: aamulla soitin isoon vuokrataloyhtiöön ja kysyin, onko ruvennut näkymään jo hallituksen toimenpiteet. On ruvennut näkymään: vuokratilastit ovat kuukaudessa yli kaksinkertaistuneet. Näitä vaikutuksia tulee tulevina kuukausina lisää. [Puhemies koputtaa]

No sitten kasvutoimenpiteisiin olisin kovasti toivonut, [Puhemies: Aika!] että nytten sitten liikennehankkeet olisivat harpponeet eteenpäin entistä enemmän. Rakennusteollisuudessa onneksi nyt vuosi jälkikäteen sitten laitettiin hankkeita liikkeelle.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Aika. — Edustaja Sarkkinen.

16.41 Hanna Sarkkinen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus vaikuttaa keksineen ikiliikkujan: Verohallintoon suunnattavat suuret säästöt nimittäin uhkaavat aiheuttaa isoja verotulomenetyksiä. Kun hallitus leikkaa verottajan resursseja ja heikentää näin verotuloja, esitätte te varmaan seuraavaksi sitten lisää leikkauksia kattamaan näitä menetettyjä verotuloja, ja kas, ikiliikkuja on näin keksitty ja leikkausten kierre on valmis. Toivottavasti te ette tule näin tekemään, ministeri Purra.

Arvoisa puhemies! Suomen talouden rakennehaasteet liittyvät verotulojen heikentymiseen, vanhenevaan väestöön ja huonoon tuottavuuskehitykseen, ja näihin pohjahaasteisiin tarvitaan ratkaisuja. Ennustettu heikko verotulokehitys on keskeinen valtiontalouden haaste, vaikka veroasteen lasku ei uusissa ennusteissa näytä aiempaa heikomman suhdanne-ennusteen takia yhtä rajulta kuin aiemmissa ennusteissa. Se ei kuitenkaan muuta sitä tosiasiaa, että heikko verotulokehitys on valtiontalouden iso haaste, eikä hallitus tee [Puhemies koputtaa] riittäviä toimia sen kääntämiseksi.

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Elomaa.

16.43 **Ritva Elomaa ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin täytyy kiittää keskustaa siitä, että teidän vaihtoehtonne ei kovinkaan paljoa eroa hallituksen esittämästä. Monet summat ovat kehysriihipäätöksessä ja teidän vaihtoehdossanne samoja. Monilla hallituksen toimenpiteillä on myös kannatusta keskustassakin.

Mutta sitten ne huonot asiat: Teidän vaihtoehtonne ammentaa rahaa hyvin paljon siitä samasta taikaseinästä kuin vasemmistopuolueilla. [Antti Kurvinen: Höpö höpö!] Esimerkiksi esittämänne harmaan talouden torjunnan ohjelman tuomat säästöt ovat täysin hypoteettisia ja näin ollen hyvin mahdottomia toteuttaa. Monet toimenpiteet veromuutoksista eläkejärjestelmään eivät aidosti tuo lisää rahaa pöydälle vaan pikemminkin siirtävät rahaa taskusta toiseen.

Tämän hallituksen tavoitteena oli ja on edelleen, että maailman korkeimpiin kuuluvaa kokonaisveroastetta ei hallituksen toimesta nosteta. Tämä on ainoa kestävä tapa säilyttää hyvinvointi. Tämän päivän talousuutiset ovat rohkaisevia, kuten ministeri Purra totesi.

Ja viimeiseksi vielä: [Puhemies koputtaa] SDP, kuinka te voitte olla leikkaamassa maataloudesta? Ettekö ollenkaan kannata sitä, [Puhemies koputtaa] että Suomessa tuotetaan ruokaa?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kurvinen.

16.44 **Antti Kurvinen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällä valtiovarainministeri Purra keskittyy lähinnä lempiteemaansa, maahanmuuttoon, eikä halua puhua tavallisten suomalaisten ahdingosta. Tyypillinen valinta perussuomalaisilta.

Perussuomalaisten edustajat ovat väittäneet, että meillä ei ole vaihtoehtoa. Keskustalla on reilumpi, valoisampi vaihtoehto, ja voin esimerkiksi edustaja Elomaaalle kertoa, että tämä on Verohallinnolta saatu tieto, että tällä pienellä uudistuksella saisimme vaikkapa nämä asuntojen lyhytaikaiset vuokraukset ja muun alustatalouden tulot paremmin verotettua. Sieltä tulisi toistasataa miljoonaa euroa lisää verotuloja. Alkoholia ja tupakkaa olisimme valmiita verottamaan enemmän, leikkaisimme erityisavustaja- ja valtiosihteerimenoista — hoks hoks, perussuomalaiset —, olisimme valmiita leikkaamaan turvapaikanhakijoiden majoituksesta, leikkaisimme asumistuesta, mutta emme leikkaisi koulutuksesta, emme leikkaisi sosiaali- ja terveystalouksista, niin kuin te teette.

Arvoisa puhemies! Kysyn nyt valtiovarainministeriltä kaksi kysymystä. Ensinnäkin, kelpaavatko nämä vaihtoehdot [Jani Mäkelä: Tyhjä paperi!] teille, vai jatkatteko ylimielisenä maahanmuuttajista puhumisen linjaanne? [Puhemies koputtaa] Ja toinen kysymys koko hallitukselle: oletteko valmiita tähän presidentti Niinistön ehdottamaan koko eduskunnan parlamentaariseen talouskeskusteluun? Se oli yksi välikysymyksen kysymyksistä. [Puhemies: Aika!] Ette ole vastanneet siihen mitään, ei pääministeri eikä valtiovarainministeri. [Jenna Simula: Keskusta haluaa keskustella!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kalmari.

16.45 **Anne Kalmari kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Mielestäni ministeri Purran kannattaisi käyttää saksiaan siihen, että puhkaisee ylimielisyyden kuplan hallitukselta. Talouspolitiikka on epäonnistunut, sitä voitte kysyä kansalaisiltakin. Vel-

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

kaantuminen, työttömyys ja konkurssit kasvavat, talous supistuu ja leikkaukset vaikuttavat erityisesti heikoimmassa asemassa oleviin. Näiden päätösten seurauksena kansalaisten luottamus tulevaisuuteen on heikentynyt, ja esimerkiksi rakentaminen on pysähtynyt.

Orpon hallitus on ajamassa Suomen taloutta entistä syvempään kuoppaan, eikä näytä olevan valmis tekemään tarvittavia muutoksia esimerkiksi kasvun luomiseen. Leikkaukset kohdistuvat erityisesti sosiaaliturvaan ja julkisiin palveluihin, mikä lisää eriarvoisuutta ja heikentää hyvinvointivaltion perusteita. Nyt on oltava tilaa uusille ideoille ja näkemyksille, jotka vievät Suomea kohti kestäväää talouskasvua ja parempaa tulevaisuutta kaikille kansalaisille.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rintamäki.

16.46 Anne Rintamäki ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä välikysymysotsikko on jokseenkin osuva siltä osin, että kysymys olisi pitänyt esittää niille keskustan ministereille, jotka ovat itse olleet ajamassa Suomen taloutta näivettävää politiikkaa viimeisen vajaan parinkymmenen vuoden aikana. Esimerkiksi viime kaudella keskustalla oli valtiovarainministerin salkku hallussaan, ja mitä saimme? Punavihreää talouspolitiikkaa ajettiin alusta loppuun kuuntelematta varoituksia talouden tilasta.

Keskusta vertaa Suomen tilannetta Titaniciin. [Välihuutoja keskustan ryhmästä] — Kuunnelkaa. — Laivan kapteeni ei varoituksia kuunnellut, vaan ajoi täyttä höyryä katastrofiin. Niin kävi myös Suomelle edellisellä hallituskaudella. Kapteeni ei varoituksia kuunnellut, ja perämies nukkui ruususenunta. Nyt ovat kapteeni ja perämies vaihtuneet, ja Suomi-laivan kurssi on kääntynyt vastuullisen talouspolitiikan tielle. — Kiitos. [Markus Lohi: Velkalaiva on kääntynyt kyljelleen, ja vesi valuu sisään!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kemppi.

16.47 Hilikka Kemppi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällä on hallituksen vaihtoehto, ja tänään on erityisesti käyty keskustelua keskustan vaihtoehdosta.

On olemassa vaihtoehto. Valtiovarainministeriön vaatimat miljardit voidaan sopeuttaa ilman, että leikataan sosiaali- ja terveyspalveluista, koulutuksesta ja lapsilta, tulevaisuuden kasvusta. Se edellyttää toki kasvupolitiikkaa, tavoitteellista väestöpolitiikkaa ja keskitämisen lopettamista. Pelkällä näivettämisellä ei lopeteta Suomen kroonista velkaantumista, vaan on panostettava tähän kasvuun.

On totta, että yksi valonpilkahdus taloudessa on nähty. On kuitenkin huomionarvoista, että yksityisellä sektorilla näyttää kasvavan vain sote-palvelut, ja tämä varmasti johtuu pitkälle siitä, että julkista veroeuroa on pumpattu sinne lääkäreiden palkkoihin. Miksi makamme 600 miljoonaa vuokralääkäreille vuodessa, kun voisimme houkutella esimerkiksi eläkkeellä olevia töihin? Eläkeiän saavuttaneille tulisi tuoda ansiotuloihin tuntuva verovähennys, joka kannustaa heitä jatkamaan työelämässä. Miten suhtaudutte tähän, [Puhemies koputtaa] arvoisa valtiovarainministeri?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Suhonen.

16.49 Timo Suhonen sd (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Täällä olemme kuulleet mahtipontisia väitteitä siitä, että hallituksen päätökset lisäävät työllisyy-

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

tä. Valtiovarainministeri Purra on kuitenkin myöntänyt, että kaikille työmarkkinauudistuksille ei voida laskea työllisyysvaikutuksia, mutta arkijärjellä voi olettaa näitä olevan. Kysynkin nyt työministeriltä: luettelisitteko meille tarkalleen luvut, mitkä lisäävät työmarkkinauudistuksen kautta työllisyyttä, esimerkiksi paikallisen sopimisen lisääminen? Nyt olemme todella hankalassa paikassa: työttömyys lisääntyy, ja työmarkkinat ovat teidän vuoksenne kaaoksessa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Viljanen.

16.49 Eerikki Viljanen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Pääministeri aiemmin tässä keskustelussa useaan kertaan totesi, kuinka yrittäjät kannattavat hallituksen linjaa. Minulla oli pari viikkoa sitten yrittäjäjärjestön yksinyrittäjiä täällä eduskunnassa vieraana, ja voin kertoa, että he olivat todella, todella huolissaan hallituksen arvonlisäverotuksen linjasta. He olivat erittäin huolissaan etenkin hallituksen alv-korotuksista yhdistettynä tuleviin kotitalousvähennyksen heikennyksiin. Monet näistä yrittäjistä toimivat esimerkiksi korjaus- ja remontointialalla, ja he olivat huolissaan arvonlisäveron korotuksista, ja he olivat myös huolissaan mahdollisesti kasvavasta harmaasta taloudesta tämän yhtälön vaikutuksesta.

Mitä te, valtiovarainministeri Purra, vastaatte näille huolestuneille yrittäjille, jotka ovat huolissaan arvonlisäveron todella korkeasta korotuksesta ja kotitalousvähennyksen heikennyksen yhteisvaikutuksesta ja mahdollisesta harmaan talouden kasvusta?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Wallinheimo.

16.50 Sinuhe Wallinheimo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Keskusta on siinä mielessä oikeassa, että kuka yrittäjä nyt veronkorotuksista tykkää — sehän on ihan selvä — [Keskustan ryhmästä: Keskusta on aina oikeassa!] mutta yrittäjätkin näkevät tämän ison kuvan. Yrittäjät uskovat kerrankin hallitukseen, joka pystyy ensimmäisenä vuonna yhdeksällä miljardilla sopeuttamaan taloutta plus tekemään semmoisia työmarkkinauudistuksia, muun muassa paikallisen sopimisen, joita he ovat vuosikymmeniä halunneet tähän maahan. Siinä mielessä toivoisinkin, että kun keskustakin on nyt selkeästi löytänyt tämän niin sanotusti oikealle kaartavan vaihtoehdon, niin olisivat nyt sitten jatkossa myös takana näissä työmarkkinauudistuksissa, mitä muun muassa ministeri Satonen tänne tuo. Ministeri Satonen voi itse asiassa vaikka kohta kertoa, mitä kaikkea siellä on tulossa ja mitä kaikkea keskusta voi nyt jatkossa sitten hallituksen rinnalla olla tukemassa, ja hehkuttaa näitä uudistuksia, joita viimein Suomeen on tulossa. [Keskustan ryhmästä: Totuus löytyy keskeltä!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hopsu.

16.52 Inka Hopsu vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Puhutaan myös kasvun esteistä ja tästä yritysten kuulemisesta, joihin pääministeri viittasi ja edellinen puhuja myös. Yrityksistä yhä useampi kertoo kasvun merkittävänä esteenä olevan työvoimapulan. Vuonna 23 yrittäjägallupissa joka neljäs yritys on nimennyt työvoimapulan kasvun esteeksi. Pahimmassa tapauksessa henkilöstöpula pakottaa ajamaan yritysten toimintaa alas.

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

Tarvitsemme osaamistason nostoa, työurien pidentämistä, osaamisen päivittämistä, mutta mitä tekee hallitus? Poistaa aikuiskoulutustuen, leikkaa 100 miljoonaa aikuisten ammatillisesta koulutuksesta, poistaa työnantajan koulutusvähennyksen, poistaa työttömyysturvan aktiiviosat, leikkaa vapaasta sivistystyöstä ja nostaa kurssimaksuja. Olemme menossa kohti maailmaa, jossa osaamista pitäisi päivittää entistä enemmän, jatkuvaa oppimista tarvittaisiin, mutta hallitus vie Suomea kohti maailmaa, jossa jatkuvalla oppimisella ja [Puhemies koputtaa] korkealle osaamiselle on yhä vähemmän mahdollisuuksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Savola.

16.53 Mikko Savola kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyllä valitettava tosiasia on, että suomalaisten luottamus tulevaisuuteen on heikko. Se on huonoa niin kuluttajilla kuin yrittäjillä. Kuluttajista vain noin neljä prosenttia näkee, että tulevaisuus voisi olla parempi. Suomessa on yli 30 000 työtöntä enemmän kuin vuosi sitten. Suomessa on lähes 300 000 työtöntä nyt. VM:n ennuste talouskasvusta on nolla prosenttia, tämän vuoden budjetin alijäämä yhteensä lähes 13 miljardia euroa. Yli 3 300 konkurssia viimeisen vuoden aikana, ja tämä TEMin tuore ennustekin työllisyysasteesta ennustaa laskua.

Ja mitkä ovat ne lääkkeet? Mitkä ovat Purran lääkkeet? Ne ovat alvin jättikorotukset, kotitalousvähennyksen leikkaus, jotka nimenomaan koskettavat pienituloisia ihmisiä, lapsiperheitä ja pienyrittäjiä. Ei sieltä yrittäjiltä tule kyllä hehkutusta tälle politiikalle, mitä hallitus tällä hetkellä tekee. Kysynkin ministeri Purralta: kuinka nämä teidän leikkauksenne parantavat suomalaisten luottamusta tulevaisuuteen?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

16.54 Lauri Lyly sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Elinkeinoelämä, talousasiantuntijat ja jopa VM ovat todenneet, että Suomen talouden pahin pitkän aikavälin ongelma on se, että inhimillinen pääoma eli työikäisten määrä ja osaaminen ei kasva. Osaaminen on käytännössä se luonnollinen pääoma, joka meillä voisi kasvaa, jos siihen panostettaisiin. Nyt hallitus toimii täysin päinvastaiseen suuntaan, kuten edustaja Hopsu tässä äsken totesi. Aikuiskoulutustuki lopetetaan, 100 miljoonan euron vähennys aikuiskoulutukseen budjettiriihessä ovat vain esimerkkejä siitä, vaikka meidän pitäisi tehdä panoksia siihen inhimilliseen pääomaan, joka meillä olisi käytettävissä. Se on käytännössä ainut uusiutuva pääoma Suomessa, ja hallitus toimii päinvastaiseen suuntaan. Miksi on valittu tämäntyyppinen tie, kun vain osaamisen vahvistamisella tämä Suomi pärjää?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mattila.

16.55 Hanna-Leena Mattila kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suurin ero hallituksen ja keskustan välillä on suhtautuminen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin järjestämiseen. Me haluamme, että pitkään tehty uudistus onnistuu, mutta sen edellytyksenä on riittävä rahoitus. [Ben Zyskowitz: Kai te hoiditte senkin?] Hallitus kurittaa nyt hyvinvointialueita ja sen ihmisiä pakottamalla alueita jatkuviin uusiin leikkauksiin. Tällä tavalla te olette onnistuneet murentamaan ihmisten perusturvallisuuden tunnetta ja uskoa hyvinvointivaltioon. Hyväosaiset hankkivat nyt yksityisiä terveysvakuutuksia, koska eivät halua käyttää alati kurjistuvia julkisia terveyspalveluita. Ahdingossa olevat julki-

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

set palvelut jäävät huono-osaisille ihmisille. Nyt on pakko kysyä ministeri Juusolta: hyväksyttekö te tämän kehityksen ja jatkatte hyvinvointialueita kyykyttävällä linjalla? [Ben Zyskowicz: Juusoko tämän soten teki?] — Teillä on valta muuttaa rahoituslakia, mutta ette halua tehdä sitä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Sillanpää.

16.56 Pia Sillanpää ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Keskustan ryhmäpuheenvuorossa kuvailtiin, että hallitus olisi mukamas nostamassa kädet pystyyn talouden haasteiden edessä. Jos nyt joku on nostanut kädet pystyyn ongelmien edessä, niin se on kyllä keskusta. Siitä todisteena on tyhjä paperi, minkä jätitte hallitusneuvotteluissa. Keskusta kehuu täällä, mitä kaikkia hienoja toimenpiteitä te tekisitte hyvinvointialueiden eteen. Tiedättehän te, että jos te olisitte kantaneet vastuuta ja lähteneet mukaan hallitukseen, niin te olisitte ehkä oikeasti voineet vaikuttaa näihin nyt. Mutta kaikki teidän puheenne on tällä hetkellä turhaa oppositiojorinaa. [Hanna-Leena Mattilan välihuuto] Te puhutte siellä keskustassa luottamuksesta. Katsokaa itseänne peiliin ja miettikää, mitä se tarkoittaa. [Välihuutoja keskustan ryhmästä] Me hallituksessa kannamme vastuun tällä hallituskaudella tekemällä niitakin uudistuksia, mitkä ovat epäsuosittuja mutta välttämättömiä talouden ja yhteiskunnan pelastamiseksi. [Hanna-Leena Mattila: Leikkaatte ihmisten peruspalveluista!] Olemme varmoja siitä, että lopussa kiitos seisoo ja luottamus säilyy.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Ovaska.

16.57 Jouni Ovaska kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Todellakin sanotte tekevänne välttämättömiä asioita, kuten Turun tunnin juna, tai muita järjettömiä investointeja, joihin laitetaan miljardiluokkaa rahaa. Minä sanon, että tässä taloudellisessa tilanteessa kannattaisi unohtaa tällaiset hankkeet ja keskittyä perusväylänpitoon ja kehittämishankkeisiin ympäri maata. Meidän tiet ja radat ovat huonossa kunnossa.

Arvoisat perussuomalaiset kollegat, te todella lupasitte ennen vaaleja laittaa Suomen tiet ja radat kuntoon. Ja mikä on tilanne? Edelleen entistä enemmän meidän korjausvelkamme kasvaa. [Keskustan ryhmästä: Ohhoh!] Miksi te ette tee toimia tienpidon ja ratojen kunnostukseen, vaan ajatte tällaisia järjettömiä hankkeita? Olen yrittänyt valiokunnassa kysyä monta kertaa, voisiko nämä järjettömät Turun tunnin juna -hankkeet hylätä. Mutta ei, hallitus perussuomalaisten tukemana ajaa tällaista liikennepolitiikkaa. [Miko Bergbom: Asfaltti haisee!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Täällä on vielä jonkun verran pyydettyjä vastauspuheenvuoroja, mutta otetaan tähän väliin ministereiden puheenvuorot. Te olette odottaneet pitkään. — Ensimmäisenä oli pyytänyt ministeri Juuso.

16.59 Sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Vastaan tähän vuokralääkärikysymykseen. [Keskustan ryhmästä: Entä terveysvakuutukset?]

Mitä tulee vuokralääkäreihin, niin oppositiolta ja muualtakin on tullut useita ehdotuksia, miten tähän voitaisiin puuttua. Meidän pitäisi joko kieltää vuokralääkärit tai meidän pitäisi pakottaa heidät työskentelemään julkisella tai sitten kieltää työnteke yksityisellä. No,

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

nämä kuulostavat hyvin yksinkertaisilta, mutta tämä ei ole missään nimessä millään tavalla yksinkertaista. Jos me kieltäisimme vuokralääkärit, me vaarantaisimme samalla ihmisten hoitoonpääsyn. Jos me pakottaisimme lääkäreitä työskentelemään julkisella puolella, niin miten kävisi heidän yhdenvertaisuutensa muiden ammattiryhmien kanssa? Pitäisikö meidän sitten pakottaa myöskin hoitajia työskentelemään julkisella? Tämä ei ole niin yksinkertainen kysymys, että pelkästään lääkäreitä voitaisiin velvoittaa, vaan tässä tulevat kysymykseen kaikki muutkin ammattiryhmät, jotka on julkisella rahalla koulutettu, miten toimimme heidän suhteensa ja miten se olisi yhdenvertaista.

Yksi iso ongelma, mikä liittyy vuokralääkäreihin, on se, että kun sote-uudistuksen yhteydessä määriteltiin se, että hyvinvointialueilla on oltava riittävä oma palveluntuotanto, niin se rajoitti myöskin heidän mahdollisuuksiaan tehdä kokonaisulkoistuksia ja tehdä kokonaishankintaa, jolla näitä vuokralääkäreitä olisi voitu hankkia, ja se on ollut este, koska kun suora hankintana vuokralääkäreitä otetaan, niin heidät lasketaan omaan tuotantoon. Jos heidät voitaisiin hankkia isommalla hankintapäätöksellä vaikka yt-aluekohtaisesti, niin silloin se olisi ulkoistettua toimintaa ja se vaarantaisi tämän riittävän oman tuotannon vaatimuksen. [Ben Zyskowitz: Kukakohan tällaisen soten teki?] Tähän me tulemme puuttumaan. Viimeistään ensi vuonna tulemme tuomaan monituottajuuskirjauksiin liittyvää lainsäädäntöä eduskunnalle. Mutta tämä ongelmahan ei liity pelkästään siihen, onko vuokralääkäreitä vaiko eikö tai paljonko heille maksamme ja kuinka paljon heitä tarvitsemme, vaan tämä liittyy myöskin lääkärin työn tehostamisen vaatimuksiin.

Kuten varmaan olette kuulleet, niin suomalainen lääkäri vastaanottaa keskimäärin kuusi potilasta päivässä, lausunnot ja todistukset työllistävät tosi paljon. Näihin asioihin hallitus on kiinnittänyt huomiota. Me työskentelemme paraikaa esimerkiksi Hyvän työn ohjelmassa siinä, millä tavalla voitaisiin vähentää lausuntojen ja todistusten kirjoittamista. Työskentelemme myöskin tietohallintapuolella siinä, millä tavalla voitaisiin esimerkiksi Kanta-järjestelmän kautta automatisoida joitakin tiettyjä lausuntoja, mitä voitaisiin sieltä tulostaa ilman, että lääkärin tarvitsee niitä tehdä. Eli tämä on työn alla koko ajan. Ihan varmaan se kaikista konkreettisista, mitä juuri hallitus on kehysriihessä päättänyt, on se, että ajokorttitarkastukset ja niihin liittyvät todistukset jäävät pois julkisen vastuulta. Tähän liittyy myöskin omalääkärimalli, tähän liittyy myöskin ammatinharjoittajamalli, tähän liittyy myöskin tekoälyn pilotoiminen, ja kaikkia näitä pilotoidaan tällä hetkellä hyvinvointialueilla.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ministeri Rydman.

17.02 Elinkeinoministeri Wille Rydman (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Minua on hieman huvittanut tässä keskustelussa se, kun keskustassa, esimerkiksi edustaja Saarikon suulla, hallitusta on kritisoitu nimenomaisesti oikeistolaiseksi. Ehkäpä tämä kertoo jotain siitä, miten keskusta itsensä poliittisesti tänä päivänä asemoi. [Mikko Savola: Keskellä! — Välihuutoja keskustan ryhmästä] — Ilmeisestikin samaan seuraan kuin viime hallituskaudellakin.

Mutta itse asiasta: Edustaja Lohi kyseli talouden tilanteesta ja tämänhetkisistä luvuista. Myönteisinä uutisina saimme sen, että työllisten määrä on alkuvuoden aikana kasvanut 0,7 prosenttia ja että kausitasoitettu bruttokansantuote samana aikana on kasvanut puoli prosenttiyksikköä. Nämä ovat erityisen myönteisiä uutisia sitä taustaa vasten, että ne ajoittuvat ajankohtaan, jolloin Suomessa kärsittiin kovasti myöskin vasemmistovetoisista poliittisista lakoista. Siitä huolimatta saimme tällä tavoin myönteisiä uutisia, ja kunhan hallituk-

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

sen uudistukset alkavat purra, niin tahdon uskoa, että myöskin lisää myönteisiä talousuutisia tullaan saamaan.

Vihreiden edustaja Tynkkynen kyseli yritystukipuolesta. Ensinnäkin on syytä huomata se, että ihan kaikki niistä tuista, joita yritystuiksi erilaisissa uutisoinneissa ja poliittisissa puheissa lasketaan, eivät monetkaan ole varsinaisia tukia, vaan yritystuiksi lasketaan myöskin alennettuja arvonnalisäverokantoja, esimerkiksi, ja jos kaikki ne yritystuiksi lasketut tuet, joista puhutaan, poistettaisiin, niin se itse asiassa tarkoittaisi nimenomaisesti korkeampaa verotusta eikä niinkään vähemmän maksettua tukia. Mutta on sinänsä aivan hyvä kysymys se, että kuinka paljon julkisen vallan tulee valita niitä voittajia, ja juuri tätä taustaa vasten — koska se ei ole suotava ajatus, että julkinen valta niitä valitsee — esimerkiksi näiden investointien houkuttelemisessa olemme lähteneet liikkeelle juuri siitä, että tällaisen verokannusteen, jota voittoa tekevä yritys pystyy hyödyntämään, kautta houkuttelemme tänne investointeja. [Ben Zyskowitz: Vastustaako vihreät tätä yritystukea?] Toki sitten on myöskin niin, että tässä meidän ajassamme, vaikka tällä hallituksella on halujakin yritystukia karsia ja tulemme niin tekemään — olemme osittain niin jo tehneetkin ja edelleenkin toimenpiteitä on pöydällä — niin tässä paletissa täytyy olla hyvin tarkkana, koska itse asiassa kansainvälisesti havaitsemme sen, että teollisuuspolitiikkaa tehdään enenevässä määrin nimenomaisesti valtiovetoisesti. Keskeisissä kilpailijamaissamme ei makseta tällä hetkellä vähemmän yritystukia, vaan nimenomaisesti enemmän, ja tällöin joudumme myöskin aika tarkkaan kultavaa'alla puntaroimaan sen, että emme sitten omassa tukipolitiikassamme tai teollisuuspolitiikassa ainakaan heikennä Suomea investointiympäristönä suhteessa niihin keskeisiin kilpailijamaihin, joiden kanssa yrityksemme ja myöskin potentiaaliset investointihankkeet kilpailevat.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ministeri Satonen.

17.05 Työministeri Arto Satonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Palaan tähän työperäiseen maahanmuuttoon. Tämä on sillä tavalla mielenkiintoista keskustelua, että kun tässä ensin yksi edustaja puhuu siitä, kun meillä on lähes 300 000 ihmistä työttömänä, ja sitten seuraava puhuu, että työperäistä maahanmuuttoa ei ole riittävästi. Nämä asiat pitäisi mielestäni katsoa kokonaisuutena: mikä on se työvoiman tarve ja miten siihen pystytään vastaamaan.

Minulla on täällä faktatietoa siitä, mitä 2023 on tapahtunut. Meillä kaikkein suurin ryhmä, joka meille on tullut työperäistä maahanmuuttoa EU- ja Eta-alueen ulkopuolelta, on ollut lähihoitajat, joita on tullut vajaa 2 000. Seuraavaksi on tullut toimisto- ja laitossiivoojia, ravintola- ja suurtaloustyöntekijöitä, hitsaajia ja kaasuleikkaajia ja it-erityisosaajia, joita on tullut lähinnä Intiasta. Nämä muut ovat noin tuhannen luokkaa. Tämä tarkoittaa siis sitä, että me tarvitaan näitä... Ja kaikkineen näitä osaajia on tullut sillä tavalla, että kun on se luonnollinen poistuma, mikä meillä on työmarkkinoilla, eli kun enemmän eläköityy kuin tulee nuoria sisään, niin nyt itse asiassa tämän työperäisen maahanmuuton ansiosta tämä työssä olevien määrä on hieman kasvanutkin. Eli tämä on näkynyt, ja se on tullut nimenomaan niillä aloilla, joilla meillä on ollut tarvetta, ja niin sen tulee tietysti ollakin. Ja sitten kun on katsottu, mikä on tilanne kymmenen vuoden päästä, kun on kymmenen vuotta ollut maassa, niin yli 80 prosenttia on ollut heidän työllisyysasteensa sen jälkeen, eli se on työllisyysastetta vahvistava niitten osalta, jotka ovat siis tulleet suoraan töihin. Sitten on eri juttu niillä muilla perusteilla tulleilla.

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

No, sitten vielä tästä paikallisesta sopimisesta — edustaja Suhonen kysyi sen työllisyysvaikutuksista. Totta kai on selvää, että kun ei ole sellaista laskentamallia, niin VM ei pysty laskemaan siihen suoria työllisyysvaikutuksia. Mutta kysyisin näin päin, että kun Suomessa on järjestäytyneissä yrityksissä tehty paikallista sopimista kymmeniä vuosia, niin olisiko niitä tehty, jos se ei olisi johtanut korkeampaan työllisyyteen ja korkeampaan työn tuotavuuteen ja jos siitä eivät olisi hyötäneet sekä työnantajat että työntekijät. Ja nyt se sama mahdollisuus annetaan myös pk-sektorille. [Ben Zyskowicz: Juuri oikea kysymys, ministeri Satonen, tästä on kysymys!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ja sitten vielä ministeri Ranne.

17.07 Liikenne- ja viestintäministeri Lulu Ranne (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa rouva puhemies! Ensin totean, että tämä hallitus pitää kiinni siitä, että me investoimme infraan kolme miljardia, jopa tässä tilanteessa. Me tarkastelemme investointipakettia joka päivä. Sinne on esimerkiksi valtiovarainministeriön ehdotukseksi lisätalousarvio kakokseen tullut aivan uusia hankkeita, jotka tulevat vahvistamaan meidän kilpailukykyämme. Siellä on useampi hanke: esimerkiksi Jalasjärvi—Kurikka, vt 3:n ja vt 19:n liittymä, joka siellä ehdotuksessa on mukana, ja siellä on vt 21 pohjoiseen. Siihen ehdotukseen löydettiin rahaa jopa sinne Itä-Suomen vt 5:een, mikä oli todella kova juttu. [Pekka Aittakummun välihuuto] Jatkamme näitä neuvotteluja ja taatusti päivitämme koko ajan tätä investointiohjelmaa juuri sen mukaan, mitä Suomi parhaiten tarvitsee, hyödynnämme ne rahat mahdollisimman hyvin.

Turun tunnin junasta — jälleen vastaan siihen. Eli hallitus on toistaiseksi sitoutunut siihen 306 miljoonan verran, [Jenna Simula: Saarikon juna! — Mauri Peltokangas: Saarikon juna!] ja se edellyttää, että kunnat pistävät samansuuruisen summan vastinrahaksi ja että me saamme EU:lta CEF-rahaa. [Välihuutoja keskustan ryhmästä] Menemme siis nyt askel kerrallaan ja katsomme, kuinka tämä investointi etenee. [Markus Lohen välihuuto] Me emme puhu miljardien investoinnista, me puhumme tällä hetkellä kahdesta kymmenen kilometrin pätkästä, joiden toteuttaminen edellyttää, että saamme yhteisesti kerättyä sitä rahaa, saamme sitä EU-rahoitusta ja että asiat etenevät suotuisasti.

Tästä täytyy kyllä todeta vielä, että kolmen kauden aikana on meidän korjausvelkamme kasvanut. [Keskustan ryhmästä: Se kasvaa nytkin!] — Siis kyllä, se kasvaa nyt. Tänä kesänä saamme sen pysäytettyä. Me tarvitsemme 250 miljoonaa lisää rahaa sille, että saamme pysäytettyä sen korjausvelan kasvun — joka vuosi. Ja tähän hallitus tietenkin pyrkii. Me pyrimme siihen, että samanlainen tilanne on myös ensi kesänä ja myöskin siitä eteenpäin, [Keskustan ryhmästä: Mutta ette anna rahaa!] mutta meidän täytyy löytää yhteisesti se pitkäjänteinen rahoitus. Korjausvelka on kasvanut vuosikausia, vuosikymmeniä jopa, ja tietysti me haluamme yhdessä löytää sen ratkaisun. — Kiitokset.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hanna Räsänen.

17.09 Hanna Räsänen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ihan ensin on kyllä ihmeteltävä sitä, mikä kumman vimma hallituksella on asettaa keskusta joko vasemmalle tai oikealle. Minkä takia ei voi vain hyväksyä, että keskusta on tässä keskellä? Tässä keskellä me olemme olleet semmoisen reilut sata vuotta ja tässä tulemme myös pysymään. [Sinuhe Wallinheimon välihuuto]

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

Mutta sitten tähän varsinaiseen aihepiiriin: Tiedätekö, hyvä hallitus, mitä yhteistä on Latviassa, Liettuassa, Italiassa, Ranskassa, Puolassa ja Unkarissa? Kaikissa näissä maissa on käytännössä yrityksille suunnattuja alueellisia kannustimia eli erityistalousalueita. Ja itse asiassa, jos katsotaan vielä laajemmin asiaa, noin reilussa 20:ssä Euroopan maassa on käytössä erilaisia erityistalousalueita. Nythän keskusta on esittänyt — mutta luulen, että hallitus kuuntelee mieluummin EK:ta, kun myös EK on esittänyt — että Itä-Suomesta tehtäisiin erityistalousalue. Nyt haluaisinkin kuulla ministereiltä aitiosta, ennen kaikkea Purralta, mitä mieltä olette tästä erityistalousalueesta. Olisiko tässä maailmantilanteessa Itä-Suomesta tehtävä erityistalousalue Euroopan mallin mukaisesti?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Nikkanen.

17.11 **Saku Nikkanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyllä se nyt niin on, että valitettava tosiasia on, että tällä hallituskaudella työttömyys on vain lisääntynyt, työpaikat vähentyneet ja samalla on yhä kauemmaksi karannut hallituksen lupaus kahden miljardin sopeutuksesta, työllisyyden parantamisesta. Talouspolitiikan arviointineuvostokin on todennut, että työttömyyden syyt ovat paljon laajemmat kuin pelkät kannustinongelmat. Osalta puuttuu osaamista. Tähän hallituksen keino näyttäisi olevan leikata aikuiskoulutustukea ja keskiasteen koulutusta. Osalla on terveydellisiä ongelmia. Tähän hallituksen keino on pahentaa terveyseroja leikkaamalla julkista terveydenhoitoa ja korottamalla asiakasmaksuja. Osa asuu paikkakunnalla, jossa ei ole työpaikkoja. Tähän keinoksi hallitus tarjoaa korkeampia työmatkakustannuksia. Hallitus ilmeisesti pitää suomalaisia laiskoina, mitään muuta ei työtön hallituksen mielestä tarvitse kuin keppiä. Siksi kaikki työllisyystoimet ovat pelkkää leikkaamista. Uskooko hallitus ihan oikeasti, että tässä maassa on 150 000 huvikseen työtöntä, [Puhemies koputtaa] jotka nyt työllistyvät, kun leikataan tarpeeksi?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lehtinen.

17.12 **Rami Lehtinen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On hienoa, että keskustaa nyt kiinnostaa talouden tila, edellisen hallituskauden aikana ei nimittäin tuntunut kiinnostavan. [Keskustan ryhmästä: Kiinnosti!] Isompaa talouskasvua ei ollut näkyvisä, mutta siitä huolimatta keskusta oli valmis lisäämään julkisia menoja valtavasti. Mitään menoja ei sen sijaan haluttu leikata. [Markus Lohen välihuuto]

Arvoisa rouva puhemies! Edellinen hallitus on osoitus siitä, että laitavasemmistolainen hallitus on uhaksi koko meidän kansantaloutemme kestävyydelle. Esimerkkinä siitä toimii se, että olemme joutuneet yhden hallituskauden aikana leikkaamaan yhdeksän miljardia. Se on valtava summa. Mielestäni on vastuutonta jättää talous tuohon tilaan, mihin Marinin—Saarikon hallitus sen jätti. [Keskustan ryhmästä: Paperitiikeri! — Aki Lindén: Paperitiikeri!] Varmasti häpeäisitte, jos osaisitte. Sen sijaan kuitenkin syytätte meitä siitä, mitä olette itse saaneet aikaan. [Keskustan ryhmästä: Mutta kun keskusta! — Mauri Peltokangas: Me sotkemme, siivotkaa te!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Aittakumpu.

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

17.13 Pekka Aittakumpu kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämän jatkuvan keskusta keskusta -puheen sijasta hallituspuolueiden edustajilta kyllä toivoisi ratkaisuja tähän tilanteeseen. Olen viime aikoina, rouva puhemies, ihmetellyt aivan erityisesti tätä hallituksesta tulevaa vähättelyä näiden arvonlisäveron korotusten merkityksestä. Suomen Yrittäjistä tähän tosiaan kommentoitiin heti kehysriihen päätyttyä, että moni yrittäjä voi joutua laittamaan pillit pussiin. Tämä on todella vakava paikka. Eikö jo riitä se, että tämän hallituksen aikana konkursseja on tullut ennätysmäärä? Keskusta ei nostaisi alempia arvonlisäverokantoja, emmekä leikkaisi kotitalousvähennyksestä ja yleistä arvonlisäveroakin korottaisimme maltillisemmin.

Arvoisa puhemies! Hallitus on osoittanut, että osaavat kyllä käyttää saksia ja verottaa, mutta voin sanoa, että silti sellainen puutarhuri, joka vain leikkaa ja repii kaksin käsin sattoa, on huono puutarhuri. Tarvitaan ennen kaikkea kasvua, ja keskusta näitä kasvun ratkaisuja esittää tässä vaihtoehdossaan. On erinomaista, jos hallitus niihin nyt sitten tarttuu. On myöskin kylvötoiden aika nyt, rouva puhemies.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Meriluoto.

17.14 Laura Meriluoto vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen talouspolitiikan punainen lanka on hyvinvointivaltion ja julkisten palveluiden romuttaminen. Tätä te kutsutte kasvun politiikaksi. Puhutte pakollisista ja kipeistä leikkauksista, mutta eiväthän ne teille kipeitä ole. Teidän valikoivan talouskurinne kärsijöinä ovat ensisijaisesti pienituloiset, julkisia palveluita käyttävät, sosiaali- ja terveyspalveluita käyttävät, opiskelijat, työttömät ja ammatinvaihtajat. Pidemmällä aikavälillä kärsijänä kuitenkin on koko suomalainen yhteiskunta. [Juha Mäenpää: Vanhukset unohtui!] Tässä heikossa suhdannetilanteessa tekemienne leikkausten seurauksena talouskasvu hyytyy niin paljon, että alijäämä ja velkasuhde pikemminkin kasvavat kuin pienenevät.

Arvoisa puhemies! Orpon ja Purran talouspolitiikka ei todellakaan herätä luottamusta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Strand.

17.15 Joakim Strand r (vastauspuheenvuoro): Tack, ärade talman! Tässä oli puhetta yrittäjistä. Niistä on aina helppo puhua yleisellä tasolla, mutta sitten kun niitä lähtee katsomaan: minä muistan, kun olin mukana — varmaan joku teistäkin — vuonna 17—18, kun Mauri Pekkarinen veti parlamentaarista yritystukityöryhmää, ja käytiin ne kaikki läpi ja yhdestäkään ei leikattu, ja siinäkin olivat kaikki puolueet mukana. Eli niistä on helppo puhua. [Markus Lohi: Juuri näin!] Varmaan sieltä jotain löytyisi tänä päivänä, mutta isossa kuvassa niillä on aina joku syy, miksi ne ovat olemassa. Ja kun puhutaan vähän isommistakin yrityksistä ja vaikka energiateknologiaan liittyvistä, niin monta kertaa globaalien konsernien sisäiseen kilpailuun liittyy myös se, että jollain pienellä julkisella vivulla globaali yritys tekee tki-toimintaa Suomessa sen sijaan että Italiassa, Kiinassa tai Jenkeissä, eli se pelikenttä pitää ymmärtää ja mennä syvemmälle niihin.

Mielestäni ministeri Rydman puhui hyvin näistä verotuista. Ne ovat oiva väline ja oikeastaan optimoitu vaikka tällaiseen 750 miljoonan euron akkumateriaali-investointiin, joten niistä on syytä kiittää hallitusta. Jatkan myöhemmin. — Tack.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Harjanne.

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

17.16 Atte Harjanne vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Palaan myöskin näihin ministeri Rydmanin puheisiin. Siis on aivan selvää, että verotuki on yksi tapa toteuttaa yritystukia, ja yritystukia voi olla perusteltuja tai huonosti perusteltuja. Sillä tavalla se ajatus siitä, että verotukien poistaminen nostaisi verotusta... Kyllä, jos ei muuta tehdä, mutta sehän nimenomaan antaisi tilaa alentaa työn ja markkinaehtoisen yrittämisen verotusta. Tämä on sen verran yksinkertainen asia, että uskon, että ministeri Rydman tämän sinänsä sisäistää, vaikka ei ole paikalla kuulemassakaan.

Tähän valtioneuvostokilpailuun. On selvää, että jos sitä rupeaa Euroopan unionin jäsenmaat käymään yksittäisinä maina, niin turpaan tulee niin, että soi. Se pitää tehdä Euroopan unionin tasolla, ja tässä olen hieman huolissani seurannut hallituksen hyvin kielteistä kantaa mihinkään EU-tason toimiin.

Lopuksi totean, että on huono idea yrittää valita voittajia. Kaikkein huonoin idea on valita varmoja häviäjiä, kuten turve- tai turkisala. [Mauri Peltokangas: Loistava elinkeino, turvetuotanto sekä turkistarhaus!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Oinas-Panuma.

17.17 Olga Oinas-Panuma kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Perussuomalaiset sanoivat tänään ryhmäpuheessaan, että pitää lopettaa peruutuspeiliin tuijottelu. Minä mietin, nytkö se vihdoinkin tapahtuu, kun tässä on vuosi möyhitty menneessä, mutta kun minä kuuntelen sieltä puheenvuoroja, niin heti tulee mieleen ainakin kolme, missä vaan mietitään, mitäköhän joskus aiemmin on tapahtunut, joten olisiko nyt aika katsoa tulevaisuuteen.

Tässä on yksi opus, millä voi tulevaisuuteen katsoa. [Puhuja näyttää julkaisua] Minun mielestäni yksi isoin kysymys tällä hetkellä meidän talouteenkin liittyen on meidän syntyvyys. Se on äärimmäisen vakava paikka. Meillä syntyy tosi vähän lapsia, ja tänään kun edustaja Lohi siitä meidän ryhmäpuheenvuorossa sanoi, niin sieltä huudeltiin jotain Turun tunnin junasta päälle. Eli näin vakavasti te hallituksessa näköjään tähän syntyvyyteen suhtaudutte. [Eduskunnasta: Ohhoh!] Minun mielestäni meidän pitäisi tehdä perhemyönteistä politiikkaa entistä enemmän, mutta te valitettavasti leikkaatte perheiltä. Sitä valintaa me emme tekisi. Jos me halutaan lisää lapsia, niin me ei voida silloin leikata perheiltä. Ihmiset eivät uskalla lisääntyä, jos heillä ei ole mahdollisuutta vakituiseen työhön ja esimerkiksi omistusasuntoon. Joten ehkä niin kuin vinkkinä, että kannattaa ottaa täältä [Puhuja näyttää julkaisua] se linja, [Puhemies koputtaa] että ei leikata lapsiperheiltä, annetaan ihmisille luottamus tulevaisuuteen.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hänninen. [Eduskunnasta: Edustaja Zyskowieczkin kuunteli! Hyvä puheenvuoro!] — Edustaja Hänninen.

17.19 Juha Hänninen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomen talouden näkymät ovat kirkastumassa: Kasvu on tulossa, inflaatio on taittumassa. Suomalaisen käytettävissä olevat tulot lisääntyvät, kulutus kasvaa. Investointeja uskalletaan tehdä taas lisää. [Aki Lindén: Hyvin menee!] Euroalueen kasvu toipuu, ja Yhdysvaltojen kasvu on jopa ennustettua nopeampaa. Suomen hintakilpailukyky on kunnossa, ja vienti alkaa elpyä. Työllisyys alkaa kasvamaan. Työttömyysturvaan tehtyjen muutosten työllisyysvaikutukset alkavat näkyä, kun talouden tilanne selvästi nyt kohenee.

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

Te sanotte, että me leikkaamme. [Eduskunnasta: Niin te teette!] Kyllä me leikkaamme työn tekemisen esteistä. Työllistämisen ja työllistymisen esteitä on nyt poistettu, [Keskustan ryhmästä: Opiskelijoilta, perheiltä, koulutuksesta!] ja työ lakimuutosten parissa jatkuu. Näin tuodaan ja luodaan kasvuedellytyksiä yrityksille.

Suomessa työn tuottavuus ei ole kasvanut 16 vuoteen. Tuottavuus saadaan kasvuun panostamalla [Puhemies koputtaa] koulutukseen, [Puhemies: Aika!] tutkimukseen ja tuotekehitykseen. [Puhemies: Edustaja Kallio!] Tutkimukseen ja tuotekehitykseen hallitus laittaa nyt miljardi euroa lisää rahaa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kallio.

17.21 Vesa Kallio kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tähän väliin vähän koulutuksesta. Hallituksen tekemät leikkaukset iskevät erityisesti luonnonvara-alan koulutukseen. Leikkaus tapahtuu siirtämällä tutkintoja kustannuskoreissa nykyistä alempiin koreihin. Tämä osuu sekä ammatillisiin perustutkintoihin että ammatti- ja erikoisammattitutkintoihin.

Luonnonvara-alan kouluttaminen ei ole halpaa, koska se vaatii opetukseen välttämättömän infrastruktuurin. Tämä muodostuu opetusmaatiloista, -puutarhoista ja -metsistä. Luonnonvara-alalta eläköityy työvoimaa kiihtyvällä vauhdilla. Tätä työvoimaa ei pystytä korvaamaan ilman laadukasta koulutusta, puhumattakaan jatkuvan oppimisen tarpeesta.

Arvoisa puhemies! Hallitus ohjaa koulutustarjontaa sen mukaan, mikä on taloudellisesti kannattavinta. Linja on väärä ja vaarallinen. Koulutusta on tarjottava työelämän tarpeen mukaan, jolloin se ruokkii myös talouden kasvua. Maatilojen sukupolvenvaihdokset edellyttävät jatkajalta ammatillista pätevyyttä. Hallituksen koulutusleikkaukset estävät pahimmillaan myös tämän vaatimuksen täyttymisen. Myös maatalous on taloutta. Maatalous on myös ruokaturvaa ja huoltovarmuutta. Eikö hallitus halua tämän jatkuvan turvaamalla alan koulutusmahdollisuudet? [Eduskunnasta: Hyvä kysymys!] — Ja just minuutti.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mehtälä.

17.22 Timo Mehtälä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus on lakkauttamassa nyt useita sairaaloiden yöpäivystyksiä. Tällä tavoitellaan 26 miljoonan säästöä. Se on muuten saman verran kuin on olutveron alennuksesta tuleva rahan määrä.

Yksi lakkautettava yöpäivystys on Raahen sairaalassa. Sain juuri äsken sieltä tietoja, jotka osoittavat, että tällä päätöksellä ei tule syntymään minkäänlaista säästöä. Raahen päivystystyön kustannus yhdeltä yöltä on saman verran kuin yksi ja puoli potilasta ambulanssilla OYSiin plus päivystyskäyntimaksu ja taksilla kotiin. Yöpäivystyksen loppuessa joudutaan vahvistamaan päiväaikaista työpanosta, joka taas nostaa muita kustannuksia, jolloin yöpäivystyksen lakkauttamisella ei synny minkäänlaista säästöä. Kustannukset vain jakaantuvat eri tavalla, siis ensihoitoon, päivystykseen ja Kela-takseihin.

Nyt käännän katseeni perussuomalaisiin: miksi te siellä hallituksessa ette puolusta näitä maakuntien palveluja, kun niistä leikkaamalla ei edes säästetä yhtään mitään? — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Simula.

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

17.23 Jenna Simula ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On vähän käynyt epäselväksi, onko nyt sopiva hetki puhua siitä keskustan vaihtoehdosta vai eikö ole. Te olette kiivaasti heilutelleet sitä nyt tässä lähes kaksi viikkoa, mutta aina kun sieltä jotain kritisoi, te alatte itkeä ja vollottaa, että miksi täällä puhutaan keskustasta. [Keskustan ryhmästä: Ei ole itketty vielä, kansalaiset itkee!] Siellä on viimein ollut joitakin muitakin vaihtoehtoja kuin pelkkää ”en mää nyt viiti lähteä vastuuta kantamaan, kun ei meitä äänestetty tarpeeksi”, mutta koettakaa kestää myös se kritiikki. Kun te esitätte vaihtoehtoja, niitä on voitava kritisoida. [Keskustan ryhmästä: Menisit asiaan!]

Samoin on voitava kritisoida teidän tekemisiänne. Ette te voi pyyhkiä poliittisesta historiasta teidän kahdeksaa vuottanne pois ja leikkiä kuollutta, että tätä ikään kuin ei ole ollut olemassakaan. Sillä on seurauksensa ja merkityksensä talouteen, politiikkaan ja niihin päätöksiin, mitä nyt täällä joudutaan tekemään.

Ja mikä on muuten se kannatusprosentti, jolla te olette joskus valmiita vastuuseen? Kansa varmaan haluaisi tietää. [Puhemies koputtaa] Toiset eivät tuijottele omaa kannatusta, vaan isänmaan etua. [Keskustan ryhmästä: Ei päästy minuutissa asiaan!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kettunen.

17.24 Tuomas Kettunen kesk (vastauspuheenvuoro): Kunnioitettu rouva puhemies! Kyllähän Suomi tarvitsee kasvua, kasvupolitiikkaa — nyt hallitus tekee näivettävää talouspolitiikkaa — kasvua maakuntien vahvuuksilla. Nyt te teette, arvoisa edustaja Simula, näivettävää aluepolitiikkaa. Te teette historian kylmintä keskittämispolitiikkaa, ja teidän vahvistuvorollanne. Esirippu on nostettu vaalien jälkeen. Kyllä kansa tietää. Kyllä maakuntien ihmiset nyt tietävät, kuinka kylmää ja keskittävää aluepolitiikkaa te teette. Viinalait te kylä tänne eduskuntaan saatte, mutta ette yhtään esitystä tai yhtään lakia siitä, miten tähän maahan saadaan kasvua. [Juha Mäenpää: Seksityöllä!] Kysyisinkin, puhemies — olisin kysynyt pääministeriltä, mutta kysyn valtiovarainministeriltä — mistä tämä johtuu, että te ette saa tänne kasvua edistäviä lakiesityksiä. [Jenna Simula: Pitääkö lukea hallitusohjelma?] Ainoastaan viinalait ovat kyllä tulossa tähän saliin.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Peltokangas.

17.25 Mauri Peltokangas ps (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Tartun tähän edustaja Kettusen puheenvuoroon. Siis hyvänen aika, te puhutte keskittämisestä, ja teidän koko puolueenne historia on täynnä keskittämistä. [Jenna Simula: Niin, keskittävä sote!] Siellä Pohjanmaalla — Kauhavalla, Kaustisella, Evijärvellä, Kokkolassa — joka puolella, myöskin Kainuun korvessa, tiedetään, mikä oli teidän Paras-hankkeen lopputulos. Se näivetti kyläkoulut. Se näivetti koko maatalouden. Voi kun olisi juuri ollut kahdeksan vuotta hallituksessa ajamassa maaseudun asiaa, kun te joka tapauksessa teitte sen, mitä jokainen keskustalainen äänestäjä pelkäsi: te menitte avantoon vihervasemmis-
ton mukana, näivetitte sitä koko maataloutta, tapoitte elinkeinoja, tuhositte turkistarhauksen ja myöskin turvetuotannon. Teidän liberaali keskustapolitiikkanne sai aikaan sen, että tänä päivänä nimenomaan siellä, nimenomaan maakuntien Suomessa, haukotaan happea teidän politiikkanne tuloksille. [Pekka Aittakumpu: Ja te ette tee mitään! Miksette tee mitään?] Katsokaa siis peiliin.

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Siponen.

17.26 Markku Siponen kesk (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Oikeastaan nämä kaksi edellistä puheenvuoroa kuittaisin tällä jo kuuluisaksi tulleella sanonnalla ”Missä PS, siellä petetty vaalilupaus”. [Eduskunnasta: Näin on, näin on! — Naurua perussuomalaisten ryhmästä]

Ja mitä tulee näihin arvonnalisäveron korotuksiin, hieman hämmästelen tätä vähättelyä näitten alv-korotusten, erityisesti näiden alempien alvikantojen, osalta, kympeistä neljään-toista — liikenne, matkailu, liikunta. Ja erityisesti kokoomuksen puolelta kyllä hämmästelen tätä viestiä, että yrittäjät muka eivät vastustaisi näitä. Kyllä me tiedetään maakunnissa, että pienyrittäjät, pienet ja keskisuuret yrittäjät, eivät varmasti näitä kannata.

Mutta edelleen palaan siihen, mikä on keskustan ja hallituksen vaihtoehtojen suurin ero, liittyy näihin sosiaali- ja terveystalouteen. [Perussuomalaisten ryhmästä: Vastuunkanto!] Me tiedämme, että sieltä ei pysty säästämään tätä kahta miljardia euroa. Ainoa, mitä hallitus on tähän mennessä tehnyt näitten terveystalouksien eteen, on se, että on korotettu lääkkeitä hintaa ja korotettu asiakasmaksuja. Kysyisin vielä hallitukselta: Missä vaiheessa tuotteita nyt näitä esityksiä, [Puhemies koputtaa] luvattuja toimenpiteitä, vuokralääkäreiden kustannusten nousuun [Puhemies: Aika!] ja näihin Kela-kyyteihin? [Jenna Simula: Te verotatte viljaa ja perunaa ja vihaatte olutta!] Missä vaiheessa saadaan nämä Kela-kyydit myöskin hyvinvointialueille, että loppuu tämä ambulanssiralli? [Mauri Peltokangas: Keskusta ajaa alas suomalaista panimoteollisuutta ja samalla myöskin viljantuottajia — törkeää!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Tynkkynen, Oras.

17.28 Oras Tynkkynen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Rydman ja muun muassa edustaja Strand edellä totesivat, että yritystukia on monenlaisia, niillä kaikilla on omat syynsä, ja tämä on aivan totta. Mutta jotta tästä keskustelusta saadaan ehkä vähän järkevämpää, niin otetaan konkreettinen esimerkki hallituksen valinnoista yritystukien suhteen. Valtiovarainministeriö esittää lisätalousarviossa, että energiataloutta leikataan noin 140 miljoonaa euroa, siis tuista, joilla on autettu teollisuutta uudistumaan ja investoimaan uuteen teknologiaan. Kehysriihessä hallitus sen sijaan päätti ottaa käyttöön uuden yritystuen, joka noin 170 miljoonalla eurolla joka vuosi tukee fossiilisten tuontipolttoaineiden käyttöä. Ymmärrän, hyvä hallitus, sen, että ei välttämättä ole helppoa leikata yritystuesta, mutta voisiko tehdä edes sen, että tässä taloustilanteessa oltaisiin ottamatta käyttöön kokonaan uusia ympäristölle haitallisia yritystukia?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kalli.

17.29 Eeva Kalli kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Onhan se hämmäntävää, että monet perussuomalaisten edustajat edelleen haluavat käyttää enemmän aikaa ja energiaa peräpeiliin katsomiseen ja syyllisten etsimiseen kuin ratkaisujen hakemiseen. [Jenna Simula: Historiasta kannattaa oppia, nousisi teidänkin kannatus joskus!] Miksi se on hämmäntävää? Se on, edustaja Simula, hämmäntävää siksi, että menneisyydessä ei enää tapahdu mitään.

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

Mutta, jos nyt kuitenkin halutaan menneitä muistella, niin muistuttaisin kuitenkin siitä, että viime kaudella perussuomalaiset olisivat ottaneet aivan yhtä paljon velkaa kuin hallitus, siis aivan yhtä paljon kuin hallitus [Juha Mäenpää: Ei olisi, elvytyspaketti! — Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] ja itse asiassa vielä jopa vähän enemmän. Itse istuin talousvaliokunnassa ja muistan ne lukuisat vastalauseet, joita perussuomalaiset tekivät esimerkiksi talousvaliokunnassa, joka olisi johtanut siihen, että itse asiassa perussuomalaiset olisivat ottaneet vielä enemmän velkaa kuin hallitus esitti. [Juha Mäenpää: Ei pidä paikkaansa — Markus Lohi: Totuus sattuu!]

Mutta itse kyllä ajattelen, että on nyt rakentavampaa ja tärkeämpää keskittyä tähän hetkeen ja tulevaisuuteen kuin poliittiseen arkeologiaan ja menneiden muisteluun. Mielelläni jatkan keskustelua tästä keskustan reilun kasvun tien vaihtoehdosta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mäenpää.

17.30 Juha Mäenpää ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On sellaista politiikkaa, joka on pitkäjänteistä, ja sitten on lyhytjänteistä. Halusin lainata pienen pätkän täältä. Te puhutte paljon siellä keskustassa Turun tunnin junasta, joka, kuten ministeri Ranne sanoi, on vain kaksi kymmenen kilometrin pätkää molempiin päihin: ”Turku—Helsinki-ratayhteysvälin kehittämisen lähtölaukaus on kauaskantoinen ja kasvunäkymiä luova päätös, joka luo elinvoimaa koko alueelle, myös päätepysäkkien väliin. Päätös osoitti, että vaikeinakin talousaikoina hallituksella on kykyä ja tahtoa viedä isoja asioita eteenpäin”, iloitsevat keskustan kansanedustajat turkulainen Annika Saarikko ja vihtiläinen Eerikki Viljanen. [Eduskunnasta: Oho! — Mauri Peltokangas: Oho! — Eduskunnasta: Hienoa, keskusta! Mites se Turun tunnin juna nyt sitten? — Mauri Peltokangas: Mahtavaa! Saarikon pätkä valmistuu vihdoin!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Viljanen.

17.31 Eerikki Viljanen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! [Ben Zyskowitz: Oliko se eri Viljanen?] — Edustaja Zyskowiczille voin sanoa, että kyllä se oli sama edustaja Viljanen kuin tämä nyt äänessä oleva.

Mutta edustaja Mäenpää unohti tuosta sitaatistaan sen, että tämän hankkeen laitto alulle hallitus, jossa perussuomalaiset olivat mukana. [Keskustan ryhmästä: No ohhoh!] Miten se unohtui? [Juha Mäenpää: Meillä on pitkäjänteistä toimintaa!] Perussuomalaiset olivat mukana hallituksessa, joka aloitti tämän hankkeen, ja keskustassa on tehty nyt uudelleen arvioita tietojen täsmentyessä. [Naurua perussuomalaisten ryhmästä] Puolue ei kannata nykymuotoista hanketta, jota hallitus nyt ajaa. [Jenna Simula: Entä Suomi-rata?] Mutta, edustaja Mäenpää, se sitaatti, jota te siteerasitte, se oli hallituksen linja, jossa perussuomalaiset olivat mukana. [Miko Bergbom: Ja se onkin tämänkin hallituksen linja! — Perussuomalaisten ryhmästä: Se on tämänkin hallituksen linja, me ollaan johdonmukaisia!] Te olette syyttäneet, että keskusta tekee itsellensä täällä kysymyksiä, ja nyt te syytitte omaa puoluetanne olemasta hallituksessa mukana. [Perussuomalaisten ryhmästä: Ei, eikä syytetty, todettiin vain, että...]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Täällä ovat vielä edustajat Lindén, Vigelius ja Lohi, ja sen jälkeen ministeri Purra. — Edustaja Lindén.

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

17.33 **Aki Lindén sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Olen pahoillani, jos en nyt pääse ihan tähän pallonheittoon mukaan vaan turvaudun numeroihin, niin kuin usein puheenvuoroissani.

Me olemme puhuneet täällä verotuksesta. Syksyllä, kun hallitus esitteli budjettia tälle vuodelle, me oppositiossa arvostelimme, niin kuin ekonomistit olivat suositelleet, että myös tuloja pitäisi lisätä, mikä käytännössä tarkoittaa verotusta. Silloin meitä arvosteltiin siitä, että me olemme himoverottajia. [Perussuomalaisten ryhmästä: Te olette!] No, nyt kun puoli vuotta kului, hallitus päätyi itse sitten tänne niin sanotun himoverottamisen joukkoon ja puolellatoista miljardilla on ottamassa lisää veroja. Meidän näkemyksemme mukaan ihan aidosti ja oikeasti veroja voi vieläkin enemmän ottaa, koska se on se toinen puoli, millä valtiontaloutta tasapainotetaan, ja sillä summalla, millä me ottaisimme enemmän veroja, me vastaavasti tekisimme leikkauksia vähemmän. Kysymys on pitkälti siitä, kenen taskussa ne rahat ovat: ovatko ne suurituloisten taskussa [Miko Bergbom: Vai demarien?] vai esimerkiksi julkisia palveluja käyttävien ja sosiaaliturvaa saavien pienituloisten taskussa. Eli verotus on myös oikeudenmukaisuuskysymys, emmekä me häpeä kertoa sitä, että me olemme ottamassa mahdollisesti veroja enemmän [Perussuomalaisten ryhmästä: Kolme miljardia!] kuin mitä hallitus nyt esittää.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Vigelius. — Anteeksi, Bergbom.

17.34 **Miko Bergbom ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Keskustasta kaivattiin niitä kasvutoimia. Valitettavasti kannatukseen teille ei ole nyt antaa, mutta muita kasvutoimia hallitukselta kyllä löytyy: Infrapanostuksia ympäri koko tämän maan, suurten teollisten investointien historiallinen verokannustin, ammattidiesel — perussuomalaisten pitkäjänteinen politiikka etenee hienolla tavalla, kiitos siitä, hallitus — [Keskustan ryhmästä: Miksei tule euron bensaa?] Fingridin verkon vahvistaminen, luvittamisen vauhdittaminen, tavallisten suomalaisten osalta polttoaineveron alentaminen, te korotitte sitä. Toinen alennus 100 miljoonalla eurolla myöhemmin hiilikomponenttiin, ajoneuvoveron perusveron alentaminen, maltillisempi jakeluvelvoite kuin teidän päättämänne, [Pekka Aittakummun välihuuto] työssäkäyvien lapsiperheiden verotuksen alentaminen 95 miljoonalla eurolla, peruskoulun vahvistaminen, lasten ja nuorten terapiatakuun toteuttaminen — sen, minkä te lupasitte, me toteutamme — katujemme turvallisuuden vahvistaminen poliisien määrää lisäämällä ja rangaistuksia kiristämällä. Täällä on paljon toimia, joista hyötyvät sekä suomalaiset yritykset että suomalaiset veronmaksajat. Kiitos, hallitus. [Pekka Aittakummun välihuuto]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Pahoittelut nimisotkusta. — Edustaja Lohi.

17.35 **Markus Lohi kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Näistä yritystuista: Jos pitäisi valita edustaja Strandin ja vihreitten välillä, niin kyllä käännyn tuon edustaja Strandin linjan puoleen. Nimittäin se on minusta se realismi, kun niitä on selvitetty.

Mitä tulee sitten tämän hallituksen verokannustimeen, valtiovarainministeri Purra, niin meidän mielestämme on hyvä, että tulee niille isoille jättihankkeille se kannustin, ja jos ne toteutuvat, niin sieltähän tulee alihankintaa pk-sektorille. [Perussuomalaisten ryhmästä: Kyllä!] Mutta miksi keskusta on valmis laajentamaan sen myös koskemaan keskisuuria yrityksiä ja pieniä yrityksiä? Sen takia, että viime vuosina nämä jättihankkeet ovat men-

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

neet Suomelta sivu suun, ja jos käy niin, että menevät jatkossakin, niin meillä ei toteudu mikään, jäämme siis tyhjän päälle. Sen takia pitää myös laajentaa koskemaan pieniä ja keskisuuria yrityksiä.

Mutta haluan lopussa todeta, että minut kyllä pysäytti Verohallituksen pääjohtajan haastattelu, jossa se totesi, että kun verohallitukselta leikataan nyt niin rajusti, että he joutuvat satoja ihmisiä irtisanomaan, niin on riski, että heillä jopa satoja miljoonia, suuruusluokassa, saattaa jäädä veroja saamatta. Ministeri Purra: Voitteko te nyt eduskunnan edessä vakuuttaa, että te ette tule näitä leikkauksia kohdistamaan Verohallitukseen, niin että meillä jäisi kymmeniä tai puhumattakaan satoja miljoonia veroja saamatta sen takia? Eihän siinä ole mitään järkeä. Kyllähän kaikki verot kannattaa, [Puhemies koputtaa] mitkä kuuluvat, kerätä pois. [Puhemies: Aika!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ja ministeri Purra, olkaa hyvä. [Riikka Purra: Paljonko?] — Viisi minuuttia, ja sitten mennään puhujalistaan. — Anteeksi, ministeri Essayah saa vielä. Te ette ole vielä saaneet.

17.37 Valtiovarainministeri Riikka Purra: Arvoisa rouva puhemies! Olen useassa puheenvuorossa jo vastannut näihin välikysymyksen varsinaisiin kysymyksiin. En ajatellut nyt toistaa näitä vastauksia, jotka olen jo antanut, vaan poimia täältä uusia kysymyksiä, niitä, joihin en ole vielä vastannut.

Mitä tulee yrityksiin ja niiden tyytyväisyyteen, niin aivan kuten pääministerikin aiemmin totesi, niin kyllä täytyy sanoa, että pienet ja keskisuuret yritykset ja yrittäjät ovat juuri niitä, jotka tuntuvat olevan kaikkein tyytyväisimpiä hallituksen linjaan. Samaan aikaan kukaan täällä ei kuvittele, että arvonlisäveron nostaminen olisi sen paremmin yrittäjien kuin kuluttajienkaan edun mukaista. [Keskustan ryhmästä: Ei kenenkään!] Me emme todellakaan korota veroja siksi, että me erityisesti siitä pitäisimme, vaan te tiedätte, mikä tämä julkisen talouden tila on, ja te tiedätte, kuinka paljon meiltä vaaditaan sopeutustoimia. Kyllä, jouduimme verotusta tämän verran kiristämään, puolentoista prosenttiyksikön korotus on suuri. Mutta toisaalta, kuten jo mainitsin, keskustan omastakin vaihtoehdosta löytyy se yhden prosenttiyksikön korotus, jota te kutsutte maltilliseksi, [Keskustan ryhmästä: 300 miljoonaa euroa!] ja sitten tätä hallituksen vaihtoehtoa paniikkipaketin ylimitoitetuksi toimeksi. Keskustan esittämistä leikkauskohteista ja sopeutuskohteista poimin ainakin alkoholiin ja tupakkaan tulevat veronkorotukset, ja näitähän hallitus tekee jo hallitusohjelmassa ja edelleen kehysriihessä enemmän. Olemme myös vähentäneet niitä poliittisten avustajien määriä aika selvästikin viime kauteen verrattuna. Olemme leikanneet puoluetuesta, ja hyvin mielellämme leikkaisimme myös aluevaltuuston rahasta, jonka puoluetueksi voi laskea.

No sitten, arvoisa puhemies, näistä hallintoon kohdistuvista säästöistä. Kyllä, hallitusohjelmassa on jo merkittävät säästöt valtionhallintoon, ja nyt kehysriihessä teimme vielä selviä lisätoimia. Ensinnäkin oppositiolle pitää sen verran sanoa kiitos, että olen ymmärtänyt, että näille jonkin verran paisuneeseen valtionhallintoon kohdistuville leikkauksille on tullut myös tukea oppositiosta, joten kiitos siitä. Myös Verohallinto valtiovarainministeriön alaisena virastona on yksi näistä kohteista, ja olen tietoinen pääjohtajan antamista kommentteista mediaan sen suhteen, että näitä on vaikea toteuttaa sillä tavalla, että ne eivät haittaisi toimintaa. Meille varsinaisesti yllätys ei ole se, että virastot ja sektorit eivät tietenkään haluaisi leikata omasta toiminnastaan, mutta me olemme nyt tässä tilanteessa, että

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

meidän pitää kyetä näitä toimia tekemään, ja se tulee tarkoittamaan myös yt-menettelyjä eri sektoreilla. Valtiovarainministeriö on tässä jo aloittanut työn, kuten näkyy, ja teemme sen mahdollisimman kestäväällä tavalla. Haluamme myös Verohallinnon osalta taata nämä hallinnon ydintehtävät ja suojata esimerkiksi verojen keräämisen. Uskomme, että myös veropuolelta löytyy toimintoja, joita voidaan sopeuttaa ilman, että syntyy merkittäviä ongelmia.

Arvoisa puhemies! Ostovoimasta. Kyllä, valitettavasti se, kun joudutaan tekemään leikkauksia esimerkiksi etuuksiin tai tekemään arvonlisäveron korotusta, heikentää ostovoimaa. Toisaalta samaan aikaan ostovoima yleisesti paranee paitsi hallituksen toimilla myös inflaation hidastumisen kautta, palkkojen nousun takia, korkojen laskun takia ja niin edelleen, ja tämä sitten yleisesti ottaen tulee vauhdittamaan yksityistä kysyntää ja investointeja.

Vielä lopuksi. Vasemmiston puolelta esitettiin huolena se, että nämä sopeutustoimet vaikuttavat talouskasvuun. Kyllä, kun yhdeksän miljardia joudutaan sopeuttamaan, niin se ei ole mahdollista ilman, että se ei millään tavalla näkyisi. Mutta valtiovarainministeriön arvio on kyllä aika maltillinen. Nämä toimet heikentävät bkt:n kasvua yhteensä 0,5 prosenttiyksikköä vuosien 25 ja 26 välillä.

Näistä kasvutoimista hallitusohjelman ja kehysriihen osalta olen vastannut jo varsin perusteellisesti.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ministeri Essayah ei ole saanut vielä ministerinä puheenvuoroa, joten olkaa hyvä.

17.42 Maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah: Kiitoksia, arvoisa puhemies! Suomenhan on yksi Euroopan maaseutumaisista maista, ja meillä todellakin voi sanoa, että vähän luokittelusta riippuen voidaan ajatella, että 95 prosenttia on maaseutua. Siinä mielessä kun miettii, että meillä on 30 prosenttia meidän yrityksistämme siellä, niin silloin on tosiaankin väliä sillä, miten meillä yritykset pärjäävät maaseudulla.

Täytyy sanoa, että olen erittäin iloinen siitä, että tämä hallitus ymmärtää nimenomaan maaseudun ja maaseutuyrittäjyyden merkityksen koko Suomen kasvuun, samoin myöskin biotalouden. Esimerkiksi nyt tässä lisätalousarvio kakkosessa huomaatte, kuinka nämä paikallisen ja alueellisen maaseudun kehittämisen rahat on turvattu. Siellä yrityksille ja hankkeille voidaan edelleenkin olla varmistamassa se, että he saavat myöskin sitten tämän niin sanotun EU-saannon tästä tuesta. Tällä on iso, iso merkitys koko maaseudun elinvoimalle.

Sen lisäksi, niin kuin tuossa aiemmassa puheenvuorossa totesin, tämä hallitus näkee tärkeänä sen, että tki-rahoitusta suunnataan selkeästi myöskin biotalouden puolelle. Haluamme nähdä siellä elintarvikesektorin kasvunäkymiä, ja pystymme sitä kautta myöskin sitten varmistamaan, että meillä on näihin postdoc- eli näihin tohtoritutkimuksen jälkeisiin opintoihin myöskin sitten rahoitusta ja 10 miljoonaa euroa tässä taloudellisessa tilanteessa myös tähän biotalouden kasvun tukemiseen.

Tämä kertoo kaikki siitä, että tälle hallitukselle maaseutu, maatalous, biotalous kaikkien, elintarvikeketju on tärkeä ja me näemme siinä suomalaisen kasvun edellytykset. Siinä mielessä, kun kuuntelen täällä tätä opposition välikysymyssyytelyä, niin ajattelen näin, että minun mielestäni meillä on enemmänkin yhteistä näkymää siihen, millä tavalla nimenomaan maaseutu pystyy olemaan suomalaisen kasvupolitiikan ytimessä. Ainakin itse toivotan tervetulleeksi kaikki ideat ja hyvät näkymät, eli tehdään mieluummin yhdessä tätä kasvua niin Suomen maaseudulle kuin sitä kautta myöskin koko Suomelle.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ja sitten puhujalistaan — Edustaja Peltokangas.

17.44 Mauri Peltokangas ps: Arvoisa puhemies! Viihdesarjassamme välikysymyksiä aikaisemmalle hallitukselle olemme tulleet jaksoon nimeltä ”Keskustan ja Liike Nytin välikysymys hallituksen Suomea näivettävästä talouspolitiikasta”. Välikysymyksen nimi on historiallisesti jokseenkin osuva. Tätä kysymystä olisikin syytä kysyä niiltä keskustalaisilta eri hallitusten ministereiltä, jotka ovat Suomea ehtineet näivettämään viimeisen vajaan parinkymmenen vuoden aikana. [Pekka Aittakumpu: Te olette hallituksessa!] Suomen nykyinen hallitus ei tee näivettävää, vaan vastuullista ja säästeliästä politiikkaa, johon edellinen hallitus ei kyennyt. [Pekka Aittakumpu: Miksi Suomi näivettyy?]

Arvoisa oppositio! Teidän näyttönne on jo annettu, eikä CV kovin hyvältä näytä. Tänään saimme vielä vahvistuksen siitä esimerkiksi, kuinka keskusta vajoaa sinne punavihreään aukkoon. Tänään keskusta ehdotti tässä salissa kahden viikon ohituskaistamallia ulkomaalaisille. Vaihtoehtonne on siis ”viis suomalaisista, kunhan ulkomaiset pääsevät jonojen ohi”. [Keskustan ryhmästä: Väärä tulkinta!] Tämä todistaa jälleen teidän suuntanne olevan Suomelle haitallinen.

Keskustalla oli viime kaudella valtiovarainministerin salkku. Mitä sillä saatiin aikaiseksi? Punavihreää talouspolitiikkaa, joka ajoi maaseudun elinkeinoja alas [Pekka Aittakumpu: Työllisyys kasvoi!] ja maamme tällaiseen pisteeseen, jossa ei ole enää mitään muuta vaihtoehtoa kuin sopeutukset. [Pekka Aittakumpu: Mitä te olette tehneet?] Ymmärrän toki, että oli paljon hauskenpää luvata kaikille sitä, tätä ja tuota, kulkea jakamassa rahaa ympäriinsä, [Välihuutoja keskustan ryhmästä] kuin tehdä kipeitä, tarpeellisia ja vastuullisia politiikkatoimia. Kutsun keskustaa toki takaisin vastuullisen talouspolitiikan tielle. Ensi hallitusneuvotteluissa nähdään toivottavasti muutakin kuin tyhjä paperi. [Hanna-Leena Mattila: Emme leikkaisi sotesta!] Juurikin tuon tyhjän paperin vuoksi pidän kohtuuttomana sitä, että keskusta syyttää välikysymyksessään istuvaa hallitusta taloustilanteestamme ja lisäleikkausten tarpeesta. Nykyhallitus ei ole lisännyt pysyväluontoisia tehostuksia menoja aikaisemman sosialistihallituksen malliin. [Hanna-Leena Mattila: Työttömyys on kasvanut!]

Arvoisa puhemies! Ettei tämä keskustelu nyt menisi ihan täydeksi synkistelyksi, todettakoon tähän väliin, että tänä aamuna Taloussanomien kertoi meille, että Suomen talousluvut villitsivät ekonomistit — villitsivät ekonomistit. Talouden taantumien kerrottiin olevan ohi SDP:n tovereiden lakoista huolimatta. Marinin hallituksen talousterrorismi oli Suomelle myrkkyä. On aivan selvää: Marinin hallituksen talouspoliittinen osaaminen kalpenee meidän hallituksemme vastuullisesti toimittaman talouspolitiikan rinnalla. [Pekka Aittakumpu: Työttömyys kasvaa!] Keskustan valtiovarainministeri Saarikko sai aikaan jättivelat ja velkojen korot, [Välihuutoja keskustan ryhmästä] perussuomalaisten vastaava ministeri sopeuttaa taloutta yhdeksän miljardia, ja kasvutoimenpiteemme alkavat hiljan purra Suomen talouteen. [Pekka Aittakumpu: Missä se näkyy?]

Arvoisa puhemies! Sen sijaan samaan aikaan keskustan vaihtoehto on törkeä yritys erehdyttää kansalaisia. [Hanna-Leena Mattilan välihuuto] Keskustan pitkävaikutteiset reformit vahvistaisivat heidän arvionsa mukaan taloutta 2—3 miljardilla eurolla, hetkinen, 40:n tai jopa vasta 70 vuoden päästä. Eli lähes kolmasosa keskustan vaihtoehdosta perustuu vasta vuosikymmenien päästä mahdollisesti toteutuviin tuloihin. Pitkäaikaiset toimetkin toki ovat tarpeen, mutta yhdeksän miljardin sopeutukset tarvitaan nyt. [Hanna-Leena Mattilan välihuuto]

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

Arvoisa puhemies! On koomista keskustan suusta puhua rinnakkaistodellisuudessa elämisestä. Liekö tämäkin välikysymys kirjoitettu kepun VR-lasit päässä? Marinin hallituksessa keskusta eli sellaisessa rinnakkaistodellisuudessa, jossa Suomen talous oli ylijäämäinen, maaseudulla tai turvealalla ei ollut mitään hätää ja sote-uudistuskin oli, hyvänen aika, vuosituhannen nerouden käsialaa. Suomi on varmaan ollut kepun vaihtoehtotodellisuudessa myös EU:n linjan määrittelevä johtava jäsenmaa. Onneksi tämä hallitus elää reaaliajassa ja -todellisuudessa. [Hanna-Leena Mattilan välihuuto]

Siteeraan tässä kohtaa paljon arvostamani kollega Rintamäen debatissa puhumaa lyhyttä faktaa: ”Keskusta puhuu Suomi-laivasta ja jäävuorista ikään kuin rinnastaen Suomen Titaniciin. Kerrataanpa vielä. Titanicin kapteeni ei ottanut huomioon jäävuorivaroituksia eikä laiva hidastanut tahtiaan vaara-alueella. [Hanna-Leena Mattilan välihuuto] Tämä johdatti katastrofiin.” [Pekka Aittakummun välihuuto] Kuulostaako tutulta? Marinin punavihreä sosialistinen neliapilahallitus ei ottanut huomioon varoituksia talouden tilasta eikä hidastanut velanottotahtiaan vaara-alueella. Tämä kaikki keskustan valtiovarainministeri Saarikon siunauksella. [Puhemies koputtaa] Onneksi kapteeni on nyt vaihtunut, ja Suomi-laivan suunta on kääntynyt. [Välihuutoja] Tämä hallitus on rock. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Viljanen.

17.50 Eerikki Viljanen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Ennen varsinaista puheenvuoroa on pakko kommentoida edeltävää lennokasta edustaja Peltokankaan puheenvuoroa, [Mauri Peltokangas: Nimi mainittu, vastauspuheenvuoro!] että siinä toteutui perinteinen kaava: Perussuomalaiset arvostelevat keskustaa, puhuvat vain keskustasta, eivät omista linjauksistaan tai tavoitteistaan. [Mauri Peltokangas: Teidän välikysymykseen vastasin!] Puhutaan historiasta, jo tapahtuneesta, ei tästä hetkestä eikä tulevaisuudesta. [Antti Kurvinen: Menneisyyden vangit!] Lennokkuutta löytyy, asiaa ei.

Arvoisa rouva puhemies! Tämä päivän keskustelu on ollut todella paikallaan. Me keskustassa olemme huolissamme julkisesta taloudesta, maamme uhkaavasta taloudellisesta näivettymisestä. Edellisissä keskustan puheenvuoroissa on korostettu, debatissakin, keskustan eväitä talouden ja työllisyyden kasvulle. Tämän monipuolisen kasvudebatin jälkeen keskityn tässä puheenvuorossa kahteen hyvinvointiin ja terveyteen liittyvään kokonaisuuteen.

Arvoisa rouva puhemies! Keskustan linja arvonlisäverotukseen on oikeudenmukaisempi kuin hallituksen linja. Keskusta ei ole kannattanut eikä kannata ruuan arvonlisäveron korottamista. Olemmekin tyytyväisiä, että hallitus ei päätenyt kehysriihessään valtiovarainministerin aiemmin julkisuudessa välyttämään ruuan arvonlisäveron korottamiseen. Siinä julkinen paine meidänkin taholta varmaan auttoi.

Jos ruuan kohdalla arvonlisäverotus meni oikein, niin erittäin väärin se meni lääkkeiden kohdalla. Keskusta ei hyväksy, että hallitus on nostamassa lääkkeiden hintaa korottamalla ne seuraavaan, korkeampaan arvonlisäveroluokkaan. Lääkkeet ovat välttämättömyystuotteita, joiden osalta kansalaiset eivät useimmiten voi valita sitä vaihtoehtoa, että jättäisivät ne hankkimatta, eikä varmasti hallituksenkaan tahtotila voi olla se, että tällaisia valintoja jouduttaisiin tekemään. Se ei olisi inhimillisesti oikein, ja usein se jopa johtaisi korkeampien kustannuksien syntymiseen, viimeistään sitten erikoissairaanhoidon puolella. Keskusta ei siis kannata hallituksen inhimillisesti ja taloudellisesti vahingollista linjausta lääkkeiden verotuksen kiristämisestä. Itse asiassa lääkkeiden arvonlisäveron nosto saa hallituk-

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

sen politiikan näyttämään siltä, että hallitus olisi kyvytön ymmärtämään sitä, että sairastava henkilö on usein myös varsin pienituloinen ja lääkkeet saattavat viedä jo valmiiksi ison osan tuloista. Keskustan vaihtoehdossa esitämme, että lääkkeiden arvonlisävero säilyy ennallaan. Tämä on vähintäänkin kohtuullista, kun tämän vuoden alusta hallitus on jo lisännyt lääkkeitä käyttävien maksutaakkaa korottamalla terveydenhuollon käyntimaksujen kattoa.

Arvoisa rouva puhemies! Säästökohteet tulee löytää muualta kuin ihmisten terveydelle haitallisesta verotuksesta, ja tähän keskustalla on tarjota vaihtoehto. Keskustalla on vaihtoehto, jossa talouden taakka jaetaan oikeudenmukaisemmin ihmisten terveyttä kunnioittaen ja tukien. Emme kiristäisi esimerkiksi liikunnan, kulttuurin, lääkkeiden tai ruuan verotusta, mutta kiristäisimme terveydelle haitallisten tuotteiden, esimerkiksi tupakan ja alkoholin, verotusta. Eli hallituksen veronkorotuksille on olemassa vaihtoehto, ja ne vaihtoehdot ovat luettavissa keskustan talousvaihtoehdosta Reilun kasvun tie.

Arvoisa puhemies! Keskustan talousvaihtoehdossa, Reilun kasvun tiessä, on parempi vaihtoehto hallituksen linjalle niin julkisen talouden sopeuttamisesta, verotuksesta kuin tulevan kasvun ja työllisyyden vahvistamisesta. Keskustan vastuullisempi ja oikeudenmukaisempi linja pitää sisällään myös sen, että me emme hallituksen tavoin ajaisi hyvinvointialueita talouden rajuun pakkosopeuttamiseen tilanteessa, jossa hyvinvointialueet ovat hädin tuskin selvinneet toimintojen siirrosta hyvinvointialueille.

Hallituksen hyvinvointialueille tarjoilemalla talouslinjalla alueet ajetaan pakkorakoon, josta selviytyäkseen nyt tehdään talouspaniikissa esimerkiksi rajuja palveluverkkojen ja palveluiden karsintoja nopealla aikataululla ilman tietoa tai varmuutta siitä, miten lakkautettavat palvelut tai palvelupisteet korvataan ja hoito sitä tarvitseville turvataan. Aivan kuin lääkkeidenkin kohdalla tässä säästetään väärässä kohdassa. Palveluiden karsimisesta johtuva hoitoonpääsyn viivästyminen on väärin niin inhimillisesti kuin taloudenkin näkökulmasta, johtaa korkeampiin kustannuksiin pidemmällä aikavälillä ja vie julkisen talouden tasapainoa aivan väärään suuntaan. Onneksi on olemassa vaihtoehto, keskustan Reilun kasvun tie.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Oras Tynkkynen.

17.55 Oras Tynkkynen vihr: Arvoisa puhemies! Edustaja Wallinheimo omassa puheenvuorossaan nyt jo melkoinen aika sitten käytti hallituksen linjasta sellaista vertailua kuin että hallitus painaa oikeassa suhteessa kaasua ja jarrua. Itse kun tätä hallituksen talouspolitiikkaa tulkitsemme, niin vaikuttaa pikemminkin siltä, että hallitus painaa kaasua ja jarrua yhtä aikaa. Joitakin esimerkkejä:

Edustaja Kangas julisti, että hallitus on nyt ilmoittanut kannustinloukuille purkutulon — se on varmaankin kaasun painamista se. Samalla kuitenkin hallitus poistaa sosiaaliturvasta suojaosat, joiden avulla osa-aikaisen työn vastaanottaminen on ollut kannustavaa tähän asti — siis toisin sanoen lisää kannustinloukkuja eli painaa jarrua.

Hallitus lähtee ohjelmansa mukaan houkuttelemaan Suomeen työntekijöitä valituista maista — kaasua — mutta samalla hallitus kiristää maahanmuuttopolitiikkaa, niin että tänne muista syistä hakeutuneet ihmiset eivät voi enää siirtyä työn linjalle, ja haluaa potkia tästä maasta osaajia pois — jarrua.

Hallitus leikkaa yritystukia silloin, kun niillä vauhditetaan teollisuuden uudistumista ja uuden teknologian käyttöönottoa — kaasua, fossiilista sellaista — mutta sitten kasvattaa

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

samalla yritystukia, kun niillä kannustetaan fossiilisten tuontipolttoaineiden käyttöön — jarrua.

Ministeri Mykkänen keskustelussa totesi, että hallitus vauhdittaa merituulivoimainvestointeja — kaasua — mutta kun hallitusohjelmaa lukee, niin käy ilmi, että hallitus monin tavoin samaan aikaan hyydyttää maatuulivoimainvestointeja — jarrua.

Edustaja Räsänen Päivi omassa puheenvuorossaan peräänkuulutti syntyvyyden parantamiseen tähtäävää politiikkaa talouden kannalta — kaasua — mutta todellisuudessa hallitus leikkaa lapsiperheiltä ja lapsilta ja nuorilta palveluista ja turvasta, mikä pikemminkin hidastaa syntyvyyttä entisestään — siis jarrua.

Ei kannata ihmetellä, jos painamalla kaasua ja jarrua yhtä aikaa tulokset jäävät vaatimatomiksi myös talouspolitiikassa.

Arvoisa puhemies! Keskustelussa on muutamaan otteeseen viitattu siihen, että hätiköidyt tasapainotuspäätökset taloudessa voivat kostautua myöhemmin. Edellä puhunut edustaja Viljanen toi esiin sosiaali- ja terveyspalveluiden säästöt, jotka saattavat osoittautua kalliiksi myöhemmin. Täällä omaa puheenvuoroaan kärsivällisesti odottava edustaja Sarkkinen aiemmin viittasi Verohallinnon johtajan arvioon, jonka mukaan leikkaukset Verohallinnosta voivat johtaa itse asiassa ehkä jopa 100—200 miljoonan euron verotulojen menetyksiin valtion kannalta.

Tällaisia huolia hallituksen talouspolitiikkaan liittyy paljon. Esimerkiksi talouspolitiikan arviointineuvosto on todennut, että säästöt saattavat myös heikentää sellaisia ei-kiireellisiä palveluita, jotka tukevat työllisyyttä tai vähentävät tarvetta vielä kalliimmille palveluille tulevaisuudessa. Olemme saaneet uutisista lukea, että Suomi voi menettää osan elpymisvälineen kautta Suomelle osoitetusta rahoituksesta, jos hoitoonpääsy hallituksen toimien seurauksena vaikeutuu. Hallitus on moneen otteeseen luvannut vauhdittaa teollisten investointien viranomaiskäsitteilyä, mutta itse asiassa mittavat ja äkilliset leikkaukset valtionhallinnosta, viranomaisista, voivat päinvastoin kasvattaa käsitteilyaikoja. Vaarana siis on, että jos hosuen tehdään päätöksiä valtiontalouden tasapainottamisesta tavalla, jota ei ole riittävästi punnittu ja selvitettyjä vaikutuksia arvioitu, niin itse asiassa lopputuloksena saattaakin olla joko verotulojen menetys tai valtion kustannusten kasvu.

Tästäkin ja monista muista tänään keskustelussa esitetyistä syistä lopuksi kannatan edustaja Mikkosen tekemää epäluottamuslause-esitystä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Sarkkinen.

18.00 Hanna Sarkkinen vas: Arvoisa puhemies! Hallituksen tulisi nyt nostaa katse papeistaan ja nähdä, mitä tässä maassa tapahtuu. Kasvussa ovat niin työttömyys kuin valtionvelkakin. Työttömyys kasvaa nyt Suomessa kovaa vauhtia. Mitä tekee hallitus? Tuijottaa todellisen kehityksen sijaan laskennallisia työpaikkoja eikä vaikuta olevan kiinnostunut siitä, että työttömien määrä tässä meidän todellisuudessamme Suomessa kasvaa. Vaikuttaa, ettei hallitusta kiinnosta, onko suomalaisille tosielämässä työtä, vaan kiinnostuneempia ollaan valtiovarainministeriön työllisyysvaikutuslaskelmista, teoreettisista työpaikoista. On aika ylimielistä sanoa suomalaisille, että menkää töihin, kun työtä ei kaikille löydy. Ja jos osa-aikaista työtä voisi ollakin, tekee hallitus sen tekemisestä ihmisille kannattamatonta leikkaamalla pienituloisten työntekijöiden suojaosista ja asumistuesta. Hallituksen omienkin arvioiden mukaan toimeentulotukitarve kasvaa ja köyhyys lisääntyy. Köyhyys

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

lisääntyy siinäkin tapauksessa, että hallituksen laskennallisista työllisyysvaikutuksista tulisi todellisuutta.

Milloin hallitus herää siihen, mitä tässä maassa todella tapahtuu, ja edellisen hallituksen syyttelyn sijaan käärii hihat, kantaa vastuun ja tekee tarvittavia päätöksiä? Hallitus kehuu työllisyystoimillaan, mutta tosielämässä ei Orpon hallituksen aikana ole kasvanut kuin työttömyys. Paperilla esiintyvien laskennallisten työpaikkojen sijaan ihmiset tarvitsevat ihan oikeaa työtä.

Arvoisa puhemies! Suomen talouden rakennehaasteet liittyvät erityisesti heikkoon verotulokehitykseen, väestön ikääntymiseen ja huonoon tuottavuuskehitykseen. Ennustettu heikko verotulokehitys on keskeinen valtiontalouden haaste. Veroasteen lasku ei uusissa ennusteissa näytä aiempaa heikompien suhdanne-ennusteiden takia yhtä rajulta kuin se näytti aiemmissa ennusteissa. Ennusteen muutos ei kuitenkaan muuta sitä tosiasiaa, että heikko verotulokehitys on valtiontalouden iso haaste. Verotulokehitys heikentyy erityisesti valmisteverotuksen ja liikenteen verotuottojen pienentyessä. Tässä tilanteessa, kun verotuotot heikkenevät ja samalla väestö ikääntyy, on välttämätöntä vahvistaa veropohjaa, ja hyvä olisi aloittaa esimerkiksi poistamalla listaamattomien yhtiöiden omistajien osinkoverotuki, mitä lukemattomat asiantuntijat ovat myös suositelleet.

Arvoisa puhemies! Kuten aiemminkin on todettu, verot pitää myös saada kerättyä. Hallituksen aikomus leikata Verohallinnon resursseista johtaa laitoksen arvion mukaan siihen, ettei verottaja kykene kantamaan tehokkaasti veroja, ja Verohallintoon kohdistetut säästöt uhkaavat kääntyä menoksi, kun säästöt aiheuttavat moninkertaiset veromenetykset suhteessa säästöjen suuruuteen. Hölmöläisten peiton jatkamista, joku voisi sanoa.

Arvoisa puhemies! Valtiontalouden sopeuttaminen reiluilla verouudistuksilla on parempi tapa vahvistaa valtiontaloutta kuin hallituksen valitsema köyhiltä leikkaamisen ja sosiaali- ja terveyspalveluiden kurjistamisen tie. Köyhyyden lisääminen ja kansanterveyden heikentäminen on inhimillisesti väärin, mutta se on myös taloudellisesti tyhmää, sillä terve, työkykyinen ja yhteiskunnassa osallinen kansa on myös taloudellisesti tuottava. Ihmisten syrjäyttäminen ja hoitamatta jättäminen tulee vielä kalliiksi. On uskomatonta, että hallituksella riittää valtavasti lisärahaa hintoja nostaville pörriäisille mutta silti julkisista sote-palveluista leikataan. On uskomatonta, että kaljaveron alennukseen riittää rahaa mutta nuorten oppikirjoihin ei. On uskomatonta, että ministerien veronalennuksiin riittää rahaa samalla kun lääkkeiden hintoja nostetaan. Nämä ovat hallituksen poliittisia valintoja, eivät pakkoja.

Arvoisa puhemies! Näillä ja muilla perusteilla kannatan edustaja Saramon tekemää epäluottamuslausetta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Strand.

18.05 Joakim Strand r: Tack, ärade talman! Här finns mycket man skulle kunna ta ”koppi” på. Jag tog och bläddrade lite i centerns program och här finns faktiskt ganska många bra saker.

Mielestäni ylipäättään puhutaan aivan liian vähän kasvupotentiaalista, jos miettii, että globaalisti tullaan investoimaan noin 3 000—5 000 miljardia pelkästään puhtaisiin energiajärjestelmiin globaalilla tasolla ja Suomeenkin on kärkekymässä reilun parin sadan miljardin edestä investointeja, joten kun katsoin tätä keskustan vaihtoehtoa, niin minun mielestäni

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

tässä aika hyvin kasvusta puhutaan. Puhutaan siitä, että tavoitteena tulisi olla vähintään kasvun tuplaantuminen ennustettuun verrattuna.

Här finns också bra skrivningar när det gäller olika typer av incentiv för investeringar. Man pratar om att utveckla hela Finland, forskning och innovationer.

Myös tekoäly on tässä yhtenä pointtina.

Jag uppskattar själv att man har artificiell intelligens som en separat punkt, eftersom det är någonting som också för vår tillverkande industri och dess olika typer av logistikflöden är helt avgörande.

Itse yritän saada myös jotain positiivista sanottua tämän kaiken huutamisen jälkeen, ja minä löysin itse todella paljon hyviä asioita myös tästä keskustan paperista, joten jos ei muuta, niin Vaasan vaalipiirissä pannaan nämä toimeen. — Kiitos. [Antti Kurvinen: Tack tack! Varmt tack!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Simula.

18.06 Jenna Simula ps: Arvoisa puhemies! Keskustan välikysymys on täynnä ristiriitoja. Samaan aikaan, kun arvostelette hallitusta leikkauksista, huomautatte, että valtion menot kasvavat. Vaihtoehdossanne kuitenkin leikkaisitte vähemmän ja perustatte oman paketin taikaseinäkasvulle ja harmaan talouden torjunnalle. [Antti Kurvinen: Sopeutamme enemmän, se on faktaa! Kysykää verottajalta!] Kumma kun kukaan ei aiemmin ole sitä pystynyt torjumaan samalla tavalla.

Pitäisikö hallituksen siis leikata keskustan mielestä enemmän vai vähemmän? Kumpaa mieltä te oikeasti olette? [Antti Kurvinen: Fiksummin!] Se tuntuu välillä hiukan epäselvältä. Te myös tunnutte muuttavan mieltänne varsin usein: Ensin käy tunnin juna, laitatte hankkeen liikkeelle, ja sitten se ei enää käykään. Välillä haluatte poistaa dieserveron ja sitten taas ette. Toisinaan lähipalvelut kiinnostavat, mutta sitten synnyttätte sote-uudistuksen, jossa lähipalvelut ovatkin itse asiassa uhattuna.

Arvostelette hallitusta veronkorotuksista, mutta itse korottaisitte kokonaisuudessa veroja enemmän. Arvioitte raapivanne veronkorotuksillanne monta sataa miljoonaa euroa enemmän verrattuna hallitukseen. Arvostelette niin ikään arvonlisäveron nostoa yhtenä sopeutuskeinona, mutta nostaisitte sitä itsekkin. Keskustan linja tuntuu siis olevan hallituksen linja, mutta kevytversiona [Antti Kurvinen: Hallituksen linja parempana!] ja rusinat pullasta. Pullasta puheen ollen: keskusta haluaa tällä kierroksella lisäverottaa myös viljaa kek-sien muodossa sekä perunaa eli sipsejä. Kumma kun jäätelön vielä jätätte rauhaan. [Antti Kurvinen: Terveysvero on hyvä!]

Kun keskustan edellinen välikysymys oli kuin testamenttinne, tämä välikysymys ja vaihtoehtonne ovat käytännössä tunnustus sille, että suurimmaksi osaksi hallituksen linja sopii teille oikein hyvin. [Mikko Savola: Justiinhan te moittitte sitä!] Se, mikä teille ei sovi, on teidän arvostelu: sitä te ette tunnu kestävänsä sitten millään. Kun esitätte vaihtoehtoja, niitä on voitava kritisoida. [Antti Kurvinen: Voiko perussuomalaisia kritisoida?] Samoin on voitava kritisoida tekemisiänne. Ette te voi kuin pyyhkiä poliittisesta historiasta pois niitä

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

vuosia, kun olitte itse vallassa. Sillä on seurauksensa ja myös vaikutuksensa politiikkaan ja päätöksiin, mitä nyt tehdään. Te tiedätte sen itsekkin.

Arvoisa puhemies! Sananen myös muun opposition tämänpäiväisistä töräytyksistä.

Vihreät toivoisivat, että mikäli turvapaikanhakija ei saa oleskelulupaa, hänen pitäisi silti saada jäädä Suomeen jollain toisella statuksella. Hallitus puuttuu turvapaikkajärjestelmän väärinkäytöksiin. Mikäli tarvetta turvapaikalle ei ole, ei ole myöskään oikeutta oleskella Suomessa. Mitähän mieltä lienee keskusta tästä asiasta tänä päivänä?

Turvapaikanhakujärjestelmä ei voi olla pääsylippuautomaatti Suomeen ja sen sosiaaliturvan ja esimerkiksi terveyspalveluiden äärelle, jos tarvetta turvapaikalle ei tosiasiaassa ole. Ymmärtäähän sen nyt jokainen, että tällainen toimintatapa houkuttelisi ihmisiä maahan väärin motiivein. Kielteisen päätöksen saaneiden tulee palata, tai heidät palautetaan lähtömaihinsa mahdollisimman nopeasti. Mikäli turvapaikanhakija syyllistyy Suomessa vakavaan rikokseen, johtaa sekin oleskeluluvan poistoon ja palautukseen. Turvapaikkaprosessi ei ole työnhaun tai työperäisen maahanmuuton väylä, ja tästä hallitus pitää myös huolen.

Hallituksen tavoitteet eivät ole missään määrin äärimmäisiä. Me saatamme maahanmuuttopolitiikkaa yleispohjoismaiselle tasolle välttääksemme haitalliset lieveilmiöt ja hillitäksemme myös maahanmuutosta aiheutuvien kustannusten nousua. Nämä muutokset lainsäädäntöömme ovat enemmän kuin tarpeellisia.

Arvoisa puhemies! Tähän loppuun vielä ihan vain kertauksen vuoksi keskustalle niitä hallituksen toimia suomalaisten hyväksi: [Antti Kurvinen: No niin!] Polttoaineveroa alennetaan, kuten lupasimme, työn verotusta alennetaan, ajoneuvoveroa alennetaan, [Antti Kurvinen: Missä euron bensa? — Mikko Savola: Ja alvia nostetaan!] toteutamme pohjoisen ohjelman, panostamme turvallisuuteen, turvaamme laadukkaan peruskoulun, uudistamme sen surullisenkuuluisan taksilainkin. Monenlaista teemme, kuten on luvattu.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Peltonen.

18.11 Eemeli Peltonen sd: Arvoisa puhemies! Tämä välikysymys alkaa todella painavalla toteamuksella: ”Luottamuksen palauttaminen ja tulevaisuudenuskon vahvistaminen pitäisi olla tällä hetkellä päättäjien tärkein tehtävä.” Uskon, että me kaikki tässä salissa olemme valmiita allekirjoittamaan vähintäänkin tämän virkkeen välikysymyksestä riippumatta siitä, edustammeko täällä nykyistä hallituspuoluetta vai oppositiopuoluetta.

Valtioneuvoston kanslian tilaama Kansalaispulssi-kysely kertoo karulla tavalla siitä, että kansalaisten kokema luottamus todella on rapautunut viime aikoina. Kansalaisten luottamus puolueisiin, terveydenhuoltoon ja koulutusjärjestelmäänkin on tutkimuksen mukaan heikentynyt. Samaisen tutkimuksen mukaan aivan erityisen matalalla tasolla, mitaushistorian matalimmalla, on luottamus maan hallituksen toimintaan.

On sanottu, että oikeudenmukaisuus rakentaa luottamusta. Kansalaispulssin tulokset kertovatkin, että myös kokemus yhteiskunnan oikeudenmukaisuudesta on laskenut voimakkaasti kuluneen vuoden aikana. Näiden tulosten äärelle on meidän päätöksentekijöidemme tänään syytä yhdessä vakavasti pysähtyä.

Arvoisa puhemies! Uskon, että koettu luottamus yhteiskunnassamme vahvistuu, kun kokemus oikeudenmukaisuudesta kasvaa. Hallituksella on suuri vastuu siitä, että kansalaisten kokemus oikeudenmukaisuudesta ei rapaudu. Aivan erityisen tärkeää yhteiskunnallisen oikeudenmukaisuuden vaaliminen on vaikeina aikoina, kun taloudessa on tiukkaa.

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

Kyllä suomalaiset sen ymmärtävät, että valtion taloutta pitää tasapainottaa ja velkaantumista, sitäkin, hillitä. Mutta on oikein vaatia, että välttämättömät sopeutukset tehtäisiin edes reilusti, kunkin kantokyvyn mukaan. Valitettavasti juuri tässä talouspolitiikkansa oikeudenmukaisuudessa hallitus on tähänastisella taipaleellaan epäonnistunut. Juuri siksi myös tämä välikysymys hallituksen näivettävästä talouspolitiikasta on aiheellinen.

Välikysymys on perusteltu aivan erityisesti siksi, että vaihtoehtoja hallituksen talouspolitiikalle kyllä on olemassa. Sen tekevät selväksi ne monet vaihtoehdot, joita aivan kaikista oppositiopuolueista on hallitukselle esitetty viime kuukausina.

Arvoisa puhemies! Hallituksen monista heikennyksistä kaikkein epäoikeudenmukaimpia ovat heikennykset julkiseen sosiaali- ja terveydenhuoltoon, sosiaaliturvaan, koulutukseen ja palkansaajien asemaan työmarkkinoilla. Nämä heikennykset ovat saaneet lukuisat työntekijät ja opiskelijatkin liikkeelle. Hoitotakuun pidentäminen, sadan miljoonan leikkaus ammatillisesta koulutuksesta, toisen asteen maksuttomuuden vesittäminen ja lukuisat työelämäheikennykset koettelevat perustellusti monien suomalaisten oikeudentuntoa. Kehysriihen uusien sopeutuspäätösten jälkeen on myös käynyt viimeistään selväksi, että moni hallituksen leikkaus on paitsi epäoikeudenmukainen myös vaikutuksiltaan vahingollinen. Säästöä tavoitellaan, mutta tuloksena onkin uusia kielteisiä vaikutuksia ja ongelmia toisaalla.

Tuorein esimerkki hallituksen talouspolitiikan vahingollisuudesta saatiin tällä viikolla, kun Verohallinnon pääjohtaja astui julkisuuteen kritisoimaan hallituksen heikennyksiä. Verohallinnon pääjohtajan mukaan hallituksen Verohallintoon kaavailemat säästöt voivat vähentää verotuloja pahimmillaan vuosittain jopa 100—200 miljoonaa euroa. Se on valtava summa, jolla kohtuullistettaisiin jo monia hallituksen heikennyksiä. On vaikea ymmärtää, miten hallituksella on tähän varaa tilanteessa, jossa jo peruspalveluistakin joudutaan tinkimään ja niitä heikentämään.

Arvoisa puhemies! Koska aloitin puheeni luottamuksesta ja oikeudenmukaisuudesta, teen lopuksi hallitukselle muutaman konkreettisen ehdotuksen. Ne lisäisivät varmasti kansalaisten kokemusta oikeudenmukaisuudesta näinä haastavina aikoina. Niihin tarttuminen ei myöskään maksaisi hallitukselle mitään.

Arvoisa hallitus: Perukaa suurituloisille jo tekemänne veronalennukset. Perukaa oluen verotuksen keventäminen. Kohtuullistakaa valtionhallintoon kohdistamanne leikkaukset, jotta verotuloja ei menetetä sadoilla miljoonilla euroilla, ja perukaa avokätinen kädenojenukseenne yksityiseen terveydenhuoltoon veronmaksajien pussista. Näillä toimilla pääsisitte ainakin alkuun siinä työssä talouspolitiikkanne oikeudenmukaisuuden vahvistamiseksi, joka kehysriihessä jäi pahasti puolitiehen.

Arvoisa puhemies! Lopuksi kannatan edustaja Mäkisen tekemää sosiaalidemokraattisen eduskuntaryhmän epäluottamusesitystä hallitukselle.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Harjanne, poissa. — Edustaja Fagerström.

18.16 Noora Fagerström kok: Arvoisa puhemies! Suomen valtiontalous on hälyttävässä tilassa. Velkaa on otettu ilman huolta huomisesta. Tämän vuoksi hallitus on tarttunut määrätietoisesti toimeen ja päättänyt sopeuttaa julkista taloutta yhdeksällä miljardilla eurolla.

Opposition puolelta on tullut paljon kaipaamiamme vaihtoehtoesityksiä, mutta valitettavasti ne eivät täytä sopeutustarpeita tai luo riittävästi kipeästi tarvitsemaamme talouskas-

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

vua. Esille tuoduissa vaihtoehtoissa opposition linja jatkaisi valtion velkaantumista, mikä taas johtaisi siihen, että Suomi joutuisi EU:n alijäämämenettelyyn. Tätä hallitus ei halua. [Antti Kurvinen: Ei keskustakaan!] Hallitus haluaa, että jokainen suomalainen voi luottaa hyvinvointiyhteiskunnan palveluihin ja niiden tulevaisuuteen. Ja nimenomaan tulevaisuus ja palveluiden pelastaminen ovat niitä syitä, miksi näitä vaikeita mutta tervehdyttäviä päätöksiä tehdään: jotta huomenna olisi paremmin. Hallitus kantaa vastuuta siitä, että tulevilla sukupolvilla olisi mahdollisuus toimivaan terveydenhuoltoon ja laadukkaaseen koulutukseen.

Arvoisa puhemies! Paljon on puhuttu valtionvelasta, leikkauksista, arvonlisäveron korotuksista, verotuksesta sekä yritystuista. Mielestäni olisi kuitenkin keskityttävä entistä enemmän puhumaan siitä, miten Suomeen saadaan talouskasvua ja sitä vauhdittavia investointeja. On hienoa, että kasvutoimia on esitetty myös opposition puolelta, mutta kuten aiemmin todettu, nämä esitetyt kasvutoimet eivät vielä riitä tai ole realistisia.

Vielä enemmän tulisi puhua talouskasvun lisäksi yrittämisestä, sillä vain yksityisten yritysten avulla saamme Suomen talouden paremmille urille. Meillä on tässä maassa lukuisia yrittäjiä, ja he kaikki ansaitsevat meidän kiitoksemme tärkeästä työstä suomalaisen yhteiskunnan hyväksi. Yritykset luovat Suomeen työpaikkoja ja tuovat tänne kipeästi kaipaamiamme investointeja. Nyt kun työrauhalainsäädäntö on saatu uudistettua, Suomesta saadaan entistä houkuttelevampi markkina-alue myös kansainvälisesti. Rakenteelliset uudistukset ovat enemmän kuin tervetulleita, sillä vakaa ja sujuva toimintaympäristö on edellytys yritysten kasvulle ja kehitymiselle.

Arvoisa puhemies! Täällä salissa on onneksi tänään puhuttu paljon yrittäjyydestä ja siitä, kuinka yrittäjät suhtautuvat hallituksen tekemään politiikkaan. Totta on se, että arvonlisäverojen korotuksiin ei olla oltu kovin tyytyväisiä, mutta nostan muutaman asian, joista sen sijaan ollaan kiitosta saatu. Hallitus helpottaa yrittäjyyttä vähentämällä sääntelyä ja byrokratiaa purkamalla 300 yrityksiä ja kansalaisia haittaavaa normia. Luvitusta helpotetaan. Uudistamalla työmarkkinoita helpotetaan erityisesti pk-yrittäjän kannalta tärkeitä työllistymisen edellytyksiä. Hankintalain uudistaminen on myös sellainen asia, josta yrittäjiltä tulee kiitosta, kuten myös siitä, että hallitus käynnistää arvioinnin YEL-järjestelmän kehittämistarpeista. Näin ollen voin todeta, että tämä hallitus näkee yrittäjyyden merkityksen talouskasvun suhteen.

Arvoisa puhemies! Vaikka ajat ovat haastavat, on myös merkkejä paremmasta. Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan Suomen kausitasoitettu bruttokansantuote on vuoden ensimmäisellä neljänneksellä kasvanut 0,5 prosenttia loka—jouluukuusta. Ennakkotietojen mukaan myös työllisten määrän arvioidaan nousseen 0,7 prosenttia tammi—maaliskuun aikana edelliseen kvartaaliin verrattuna. Kasvua näyttäisi olevan lisäksi työtuntien määrässä, jotka ovat alustavien lukujen valossa kasvaneet 1,2 prosenttia verrattuna edelliseen neljännekseen. On siis todettava, että kasvun ja uudistuksen linjalla tämä hallitus haluaa jatkaa, jotta Suomen talouden suunta saataisiin kestävälle linjalle.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Mäenpää.

18.21 **Juha Mäenpää ps:** Arvoisa rouva puhemies! Hyvät miehet ja naiset! Meillä on täällä ainoassa käsittelyssä keskustan ja Liike Nytin jättämä välikysymys talousasioihin liittyen. Politiikkaa vähemmän seuraaville on hyvä selvittää, että välikysymys on opposition järein työkalu, jonka asema pohjautuu perustuslakiin. Välikysymyksen voi siis tulkita

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

ikään kuin oppositiopolitiikan huipentumaksi, järeimmäksi aseeksi, ja nyt keskusta ja Liike Nyt ampuvat sillä tykillä karpästä, jota ei ole edes olemassa. [Antti Kurvinen: Onko työttömyys karpänen, ja konkurssit?]

Talous kieltämättä vaikuttaa meihin kaikkiin jollain tavalla. Se luo reunaehdot muulle elämälle. Aihe onkin ollut politiikan kuuma peruna viime aikoina. Hallitus teki kehysriihipäätöksensä viime kuussa. Tuloksena oli noin yhden miljardin euron verran veronkiristyksiä ja noin kahden miljardin euron verran menoleikkauksia. Kokonaisveroaste ei kuitenkaan nouse. Valtioneuvoston säästöpäätöksistä esimerkiksi nostettakoon hallinnosta saksiminen, yhdistymisavustusten tason alentaminen ja kehitysyhteistyön lisäsäästöt entisten päälle, ja vaikka nämä ovat valitettavia, niin meidän on vaan jostakin pyrittävä säästämään. Vaalikauden aikana hallitus sopeuttaa julkista taloutta yhdeksällä miljardilla eurola.

Olennaista on, että päätöksillä velkasuhteen kasvu saadaan tasatuksi. Suomi on vaarallisesti velkaantunut maa, ja meidän velkaantumisemme kasvu on ollut hallitsematonta. Viimeisen noin 16 vuoden aikana julkisen talouden velkasuhde on noussut huomattavasti. Ilman kehysriihen päätöksiä julkisyhteisöjen velkaisuusaste hipoi 90:tä prosenttia 2028. [Antti Kurvisen välihuuto] Lisätoimilla 2028 velkaisuusasteen arvioidaan jäävän 84,4 prosenttiin. Jos oikein muistan, niin noin viimeisen 15 vuoden aikana maa on velkaantunut noin 20 miljoonaa euroa päivittäin. [Keskeltä: Perussuomalaisetkin on ollut mukana!]

Arvoisa puhemies! Välikysymyksen esittäjä, oppositiopuolue keskusta, esitteli hiljattain oman vaihtoehdon Suomen talouden suunnaksi. Asiaan liittyvässä eduskuntaryhmän julkaisemassa materiaalissa erityisesti seuraava kohta pisti silmään: ”Keskustan talouspoliittisen linjan ydin on: suunniteltu Suomessa, valmistettu Suomessa, omistettu Suomessa.” [Keskustan ryhmästä: Eikö kuulosta hyvältä?] Se on isänmaallisen kuulosta. Tämähän voisi olla ihan perussuomalaisten kynästä. [Antti Kurvinen: Kiva kuulla, on meillä yhteistä!] Keskustalainen vaihtoehtotodellisuus kuitenkin pikkasen menee pois näistä perussuomalaisista arvoista, kun saman julkaisun materiaaliin tutustuu tarkemmin: ”Suomen pitää asettaa tavoitteeksi työperäisen maahanmuuton kasvattaminen pysyvästi korkealle tasolle.” [Mikko Savola: Meillä on Etelä-Pohjanmaallakin oma ohjelma sitä varten!] Keskustapuolue siis arvostelee hallituksen vastuullista maahanmuuttolinjaa. Keskusta, se kotimainen, paljasti jälleen todellisen karvansa. Se pitää edustaja Lohelle kyllä sanoa, että se oli hienoa, että hän puhui tästä syntyvyyden heikosta tilanteesta. Suomi muistettiin kyllä, mutta suomalaiset sivuutettiin — kotimaisuus jäi puolitiehen. [Hanna-Leena Mattila: Ei pidä paikkaansa!]

Arvoisa puhemies! Suomen raskaasti alijäämäisen julkisen talouden velkasuhde on erkaantunut merkittävästi muista Pohjoismaista. Hallituksen täytyy ohjata Suomi-laivaa oikealle kurssille. Jokainen voi myös kysyä itseltään, haluaako isänmaansa vertautuvan talouspolitiikassaan Kreikkaan ja Portugaliin vai kenties juuri Pohjoismaihin. Me emme voi leikata niiltä, joille ei ole mitään annettu, ja emme missään tapauksessa voi elää velaksi lastemme laskuun. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Otetaan nämä kaksi vastauspuheenvuoroa, elikkä edustajat Savola ja Kurvinen.

18.26 Mikko Savola kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! En malta olla kommentoimatta edustaja Mäenpään puheenvuoroa siltä osin, että ensinnäkin, jos tässä

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

maassa on viimeisen vuoden aikana ollut 3 300 konkurssia, työttömyys on kasvussa ja se velka, mistä te puhuitte, sekin on kasvussa — tänä vuonna otetaan lähes 13 miljardia euroa velkaa — niin silloin puhutaan aika vakavista talouskysymyksistä, joihin me ollaan tässä vaihtoehto tuotu.

Mitä tulee maahanmuuttoon, meidän kotimaakuntamme Etelä-Pohjanmaa menettää tuhat asukasta joka vuosi. Kuolleisuus on suurempi kuin syntyvyys, nuoria muuttaa pois maakunnasta, yritykset huutavat työvoimaa. Yritykset tarvitsevat työvoimaa. Me ollaan Etelä-Pohjanmaalle jopa tehty ohjelma sen suhteen, kuinka saataisiin yrityksiin työvoimaa, työperäistä maahanmuuttoa. Nämä ovat vakavia kysymyksiä, joihin myös me tässä omassa vaihtoehdossamme tuodaan ratkaisuja. Me tarvitaan työperäistä maahanmuuttoa, me tarvitaan yrityksille uskallusta, me tarvitaan toivoa tähän maahan ja erilaista veropoliittikkaa, joka huomioi myös pienyritykset.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Edustaja Kurvinen.

18.27 **Antti Kurvinen kesk** (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Edustaja Mäenpään puheenvuoro oli monella tavalla hyvin paljastava. Ensinnäkin siinä oli alussa kommentti, että tämä on aivan kärpänen, mitä ruvetaan tällaista asiaa käymään läpi, kun talous. Ja sitten kun ruvettiin hänen puheenvuoroaan kuuntelemaan vähän pidempään, niin selvisi, että ykkösasiahan oli maahanmuutto ja maahanmuuton rajoittaminen. Hyvät perussuomalaiset, olisikohan nyt oikea hetki siellä hallituksessa tässä taloustilanteessa vähän rauhoittua sen maahanmuuton kanssa, vaikka se teille tuntuu tärkein asia olevan ja te mietitte sitä päivin ja öin koko ajan, ja miettiä tätä meidän yhteiskunnan perustaa. Kyllä talous on kaiken tekemisen perustana.

Mutta, rouva puhemies, puhutaan nyt sitten ihan parikymmentä sekuntia maahanmuuttopolitiikasta. Me tarvitsemme Suomessa syntyvyyden nostamista ja me tarvitsemme Suomessa työhalukkaita ja opintohalukkaita maahanmuuttajia. Turvapaikkapolitiikka on erikseen, mutta kaikki lahjakkaat, ahkerat, yritteliäät ihmiset meidän pitää ottaa vastaan, ja vaikkapa Etelä-Pohjanmaalla — Kauhavalla, Seinäjoella, Ilmajoella esimerkiksi — on erittäin hyviä kokemuksia. Hyvin ovat sopeutuneet maahanmuuttajat, ovat töissä, ostavat taloja, elävät siellä. Tällaista maahanmuuttoa me tarvitaan.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Mäenpää vielä vastaa.

18.28 **Juha Mäenpää ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Se, mitä minä kritisoin tässä tekstissäni, on tuo ”pysyvästi korkealle tasolle”. Te varmasti unohditte jo sen, että myös kiitin siitä, mitä edustaja Lohi sanoi teidän ryhmäpuheenvuorossanne syntyvyyden osalta. Siitä minä olen hänen kanssaan ihan samaa mieltä. Te myöskin siinä kuitenkin puhuitte turvapaikkapolitiikan tai kiintiöpakolaisjärjestelmän — jommankumman — rahoituksen leikkaamisesta. Se oli kyllä hienoa, että olette sen kopioinut perussuomalaisilta. [Antti Kurvinen: Teillä ei ole sitä hallitusohjelmassa! — Hanna-Leena Mattila: Ei ole mistä kopioida!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: No niin, sitten jatketaan. — Edustaja Malm.

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

18.29 **Niina Malm sd:** Arvoisa rouva puheenjohtaja! Tässä päivän aluksi todettiin, että peruutuspeiliin ei toivota katsottavan, mutta sen sijaan hallituksen puheenvuoroissa on kyllä kuulunut perustelut edellisen hallituksen toiminnasta. Onhan se aikamoista, että ensin ei saa muistella menneitä, mutta kun sen tekee itse, niin se onkin sopivaa. Tätä on tänään kuultu: edellisen hallituksen vika.

Edellinen hallitus jätti perinnöksi ennätystyöllisyyden. [Miko Bergbom: Ja -velan!] Terve järkikin sen sanoo, että kun on työtä, on toimeentuloa. Sen sijaan tämä hallitus on ajanut työmarkkinat täyteen kaaokseen, ja työllisyys on sakannut koko kuluhan hallituskauden. Nyt arvioiden mukaan työllisyys alkaa korjaantua vuoden lopulla. Signaali on heikko mutta onneksi positiivinen, mutta se ei vielä ole sillä tasolla, että hallituksen omat toimet pääsisivät lähellekään sen omia tavoitteita. Sen sijaan leikkuri laulaa ja eriarvoistuminen kasvaa. Työllisyystavoite karkaa yhä kauemmaksi kaiken aikaa.

Ja sitten: ”Pitkäaikaistyöttömyyden ennustetaan kasvavan edelleen. Heikko talouskehitys näkyy kysynnän laantumisena. Avoimia työpaikkoja on vain puolet siitä, minkä verran niitä oli koronakriisin jälkeen.” Tämä sitaatti oli tämän päivän työ- ja elinkeinoministeriön työmarkkinaennusteesta. 100 000 työpaikkaa luvattiin, ja nyt ollaan tilanteessa, että pakkasen puolella ollaan 50 000.

Itse asiassa edustaja Oras Tynkkynen täällä kuvasi hallituksen toimia verraten niitä kaasun ja jarrun käyttämiseen autolla ajettaessa. Kaasua ja jarrua, se oli todella osuva kuvaus ja kertoo mielestäni hallituksen politiikasta erinomaisella tavalla, koska joko hallituksella on kengurubensaa tankissa ja auto loikkii holtittomasti eteenpäin tai sitten kyseessä on se kuuluisa vasemman jalan jarrutus. Mutta se vasemman jalan jarrutus vaatii taitoa ja harjoittelua, ja nyt hallituksen näytöt ovat kyllä sillä tasolla, että sitä taitoa ei taida olla. [Johannes Koskinen: Hallituksen pitäisi nostaa kytintä!] Hallitus taitaa olla vasemman jalan jarrutuksensa kanssa ojassa. Epäselvää edelleen on sekin, kuka tätä autoa oikein ajaa.

Arvoisa rouva puhemies! Hallitus, joka arvostaisi demokratiaa, ei yrittäisi sulkea kansalaisten suuta sakon uhalla, loisi näkymää tulevaisuuteen kouluttamalla uudelle alalle tai antaisi mahdollisuuden koulutukselle ja itselle nostaa omaa ammattitaitoa, antaisi signaaleja siitä, että vaikka välillä perheessä olisi tilanne päällä, voisivat vanhemmat jäädä kotiin, tai jos vaikka se uupumus vaivaa, niin vuorotteluvapaa olisi mahdollinen. Mutta näin hallitus ei toimi vaan päinvastoin. Lähtevätkö seuraavaksi sunnuntailisät ja tuleeko työajalle korotus?

Suomi tarvitsee tuottavuutta. Tuottavuus lisääntyy hyvinvoivilla työntekijöillä, ammatitilpeydellä ja osaamisen arvostamisella. Näitä merkkejä ei hallituksen työkalupakissa näy. Se työkalupakki kumisee tyhjyyttään tällä hetkellä, ja tämä näkyy luottamuksessa hallituksen toimiin. Kansalaispulssi kertoo, kuinka heikoilla jäillä maan hallitus tällä hetkellä luistelee omien leikkaustoimiensa kanssa. Suunnitelmissa on lisätä leikkauksia muun muassa osa-aikatyötä tekeville, nuorille, opiskelijoille, yksinhuoltajille. Ja, ai kamalaa, jos olet näitä kaikkia yhtä aikaa, kyllä alkavat Mordorin portit näkökentässä hämöttämään. Eli ei ole ihme, että hallituksen kannatuskin sakkaa työllisyystoimien ohella.

Jos olet työtön ja sinulta puuttuu osaaminen, hallitus leikkaa aikuiskoulutustuen, ei opiskelua. Jos olet työssä ja perhettä kohtaa kriisi tai pitäisi saada levähtää, että jaksaa eläkeikään, hallitus poistaa vuorotteluvapaan. Jos tarvitsee työkykyyn terveydenhuoltoa, niin hallitus leikkaa terveydenhuollosta ja nostaa asiakasmaksuja. Ja viimeiseksi, jos asut paikakakunnalla, missä ei ole työtä, niin hallitus nostaa työmatkakustannuksia. Nämä eivät ole toimia, joita on pakko tehdä. Nämä ovat toimia, jotka tehdään arvojen ja ideologian takia.

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

Arvoisa puhemies! Vielä loppuun: Yli 1 300 kilometriä Euroopan ja Naton itärajaa on mahdollisuus, mutta mitä tekee hallitus? Ei yhtään mitään. Kolme pointtia: Saimaa, Venäjän raja ja varuskunnat, kolme merkittävää ja painavaa syytä, kaakkoisen Suomen palvelut ja niiden kunnossa pitäminen. Tähän päälle vielä isot metsäyhtiöt ja muut suuret teollisuuslaitokset. Tarvitaan turvaa, koulutusta ja koteja. Tällä politiikalla hallitus vie viimeisetkin rippeet ja toivon näkymät talouskasvusta itärajalla.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kurvinen.

18.35 Antti Kurvinen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Suomen suunta on tällä hetkellä väärä, ja Suomen suuntaa pitää pystyä muuttamaan. Hallituspuolueet, ennen muuta kokoomus ja perussuomalaiset, nousivat valtaan vuosi sitten lupaamalla saada Suomi nousuun ja laittaa maan talous kuntoon. Nyt on vuosi kulunut vaali- ja hallituskaudesta, ja 25 prosenttia on vaalikaudesta takana. Voidaan arvioida, mitä on tapahtunut.

Muutos on kyllä tapahtunut, mutta huonompaan suuntaan. Kasvussa eivät ole talous, ihmisten hyvinvointi tai luottamus tulevaisuuteen. Kasvussa ovat työttömyys, konkurssit, velka ja näköalattomuus: historiallisen heikkoja lukuja rakennuslupien hakemisessa, erittäin huonoja lukuja teollisuuden tilauksissa, 2000-luvun suurin konkurssien määrä viimeisen vuoden aikana, enemmän työttömiä. Hyvä hallitus, te peritte Marinin hallitukselta, punamultahallitukselta, historiallisen korkean työllisyyden, ja nyt te olette onnistuneet saamaan sen täysin väärään suuntaan, vaikka muuta puhuttiin vaaleissa ja vielä hallitusneuvottelujenkin jälkeen.

Puhemies! On perusteltua sanoa, että vaalilupaukset on petetty, erityisesti perussuomalaisten suuret lupaukset. Turpeen asema ei parane millään tavalla, eurolla ei saa polttoainetta, tavallisilta ihmisiltä leikataan, sairaiden ja köyhien kukkarolle ja elämään puututaan. Pilvilinnat, mitä kokoomuskin maalaili, näyttävät kaatuvan pienyrittäjien ja keskituloisten niskaan. Tänään olemme kuulleet valtiovarainministeriltä, perussuomalaisten edustajilta, epätoivoista maahanmuuttopuhetta — sentään maahanmuuttajia vähän kiusataan. Toivon, puhemies, että puhuttaisiin ihan tavallisten ihmisten, tavallisten suomalaisten tilanteesta eikä siitä, Timo Soinia lainaten, monomaanisesta maahanmuuton vastustuksesta, joka tuntuu olevan perussuomalaisten politiikan sisältö.

Kodeissa ja työpaikoilla on vakavaa huolta arjen pärjäämisestä ja siitä, miten Suomen käy. Luottamus ja kyky sopia ovat raunioina etenkin työmarkkinoilla hallituksen toimien takia, vaikka juuri työelämää pitäisi uudistaa, jotta entistä useampi työkäinen töihin pääsisi ja pystyisi menemään.

Suomen suunnasta on kysymys tässä keskustan talouspoliittisessa välikysymyksessä. Vaihtoehtoja löytyy aina, ja paras vaihtoehto ei löydy sieltä äärimmäisestä oikeasta eikä äärimmäisestä tai laitisesta vasemmasta: ei laidoille, ei vasempaan—oikeaan, vaan valoisampi vaihtoehto löytyy keskeltä. Reilu, tavallisen ihmisen vaihtoehto löytyy keskeltä.

Suomen näivettämisen jatkumisen tilalle on olemassa keskustan linja, jolla Suomen suunta pystytään muuttamaan ja viemään tämä maa reilun kasvun tielle. Keskusta ei uskottele, etteikö jouduttaisi säästää tekemään tai korottamaan joitakin veroja, mutta näitä voidaan myös korottaa ja leikata fiksusti ja oikeudenmukaisemmin. Isoin linjaero hallituksen politiikassa on se, että keskusta ei leikkaisi sosiaali- ja terveyspalveluista eikä koulutuksesta. Lisäksi emme himokorottaaisi arvonlisäveroja, niin yleistä kuin alennettuja kantoja, Euroopan huippuun, koska tämä vie tavallisten ihmisten ostovoimaa voimakkaasti. Emme

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

myöskään leikkaisi kotitalousvähennystä. Tämä kombinaatio, tämä yhdistelmä, jossa leikataan kotitalousvähennystä ja nostetaan alveja, tulee valitettavasti lisäämään harmaata taloutta, ja hallituksellahan ei ole harmaan talouden torjuntaan edes oikein järkevää ohjelmaa. Korkojen ja hintojen nousu sekä voimaan tulleet leikkaukset ovat saaneet muutenkin jo toimeentulo-ongelmat lisääntymään, ja erityisesti sellaisilla pienyrittäjävaltaisilla alueilla, kuten oma kotiseutuni Etelä-Pohjanmaa ja Vaasan vaalipiiri, monet palveluyrittäjät ja naisyksinyrittäjät joutuvat tiukille tämän arvonlisäverotuksen korottamisen ja kotitalousvähennyksen leikkaamisen vuoksi.

Olemme julkaisseet vastapainoksi kehysriihen 3 miljardin päätöksille oman reilun kasvun vaihtoehtomme. Se tarjoaa 7—8 miljardin euron ohjelman Suomen talouden kasvun vauhdittamiseksi. Yhdessä vaihtoehtobudjettimme kanssa keskustalla on täysin julkinen ja tarkasti laskettu 11—12 miljardin sopeutusohjelma. Olemme samassa mittaluokassa kuin hallitus, mutta tekisimme sopeutuksen reilummin. Säästöjä hakisimme reippaammin muun muassa asumistuesta, turvapaikanhakijoiden majoituskuluista, suurituloisten varhaiskasvatusmaksuista, varustamotuista, joitakin esimerkkejä mainitakseni. Hankkisimme verotuloja yleishyödyllisten yhteisöjen, kuten ammattiyhdistysliikkeen, suurimmista sijoitustuo- toista, antaisimme verottajalle työkalut alustatalouden asianmukaiseen verottamiseen ja erilaisille herkuille, tupakalle, alkoholille ja virvoitusjuomille laittaisimme terveystuloja, joilla ohjataan terveellisempään kulutuskäyttäytymiseen. Näillä voisimme estää arvonlisäveron historiallisen korkean korottamisen.

Arvoisa puhemies! Haluan loppuun vielä nostaa esille asian, mitä valitettavasti hallitus ei kommentoinut millään lailla meidän välikysymyksemme kysymyksissä. Kysyimme viimeisenä kysymyksenä tai viimeisimmissä kysymyksissä sitä, onko hallitus valmis presidentti Sauli Niinistön ehdottamaan parlamentaariseen sopuun tai parlamentaarisen sovun rakentamiseen Suomen julkisen talouden sopeuttamisesta, eli niistä mittakaavoista, paljonko julkista taloutta pitää sopeuttaa. Nyt kannattaisi hallituksen tässä tilanteessa, missä Suomi on, jättää ylimielisyys, ylpeys, korskeus, pohjalaisittain sanottuna kollous pois ja lähteä parlamentaariseen keskusteluun talouden raameista. Keskusta on tähän presidentti Niinistön ehdottamaan työhön valmis.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen. — Yritetään pitää noita aikatauluja.

18.41 Juha Hänninen kok: Arvoisa puhemies! Hyvät kollegat! Suomen talouden näkymät ovat kirkastumassa: Inflaatio on taantumassa. Suomalaisten käytettävissä olevat tulot kasvavat. Investointeja uskalletaan taas tehdä lisää ja työllistää ihmisiä. Suomen kilpailukyky on kunnossa, ja vienti alkaa elpyä, se on äärimmäisen tärkeää. Työllisyys alkaa kasvamaan.

Työn linja on visiomme, eli se tarkoittaa sitä, että mahdollisimman monen työikäisen ja työkykyisen ihmisen tulisi saada työtä, jolla tulee toimeen. Työttömyysturvaan tehtyjen muutosten työllisyysvaikutukset alkavat näkyä, ja talouden tilanne selvästi kohenee. Työllistämisen ja työllistymisen esteitä on nyt poistettu, ja työ lakimuutosten parissa jatkuu. Näin luodaan kasvun edellytyksiä yrityksille ja luodaan lisää työpaikkoja ja hyvinvointia.

Tuottavuus saadaan kasvuun. Panostamme koulutukseen, tutkimukseen ja tuotekehitykseen. Tutkimukseen ja tuotekehitykseen hallitus laittaa miljardi euroa lisää rahaa. Myös yritystukirahoja pitää suunnata vahvasti pienille yrityksille. Näin saadaan kasvuun nopeita

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

vaikutuksia. Tieteelliseen tutkimukseen ja tohtorikoulutukseen suunnatuilla varoilla kasvatetaan pitkällä tähtäimellä osaajamäärää sekä tieteen ja osaamisen tasoa.

Investoinneista käydään taistelua Euroopan ja muiden maanosien kesken sekä Euroopan sisällä. Kestävillä poliittisilla päätöksillä pysymme mukana kilpailussa ja voitamme tärkeitä investointeja maahamme. Myös tulevilla europarlamentaarikoilla on tärkeä rooli siinä, että Suomi pääsee kunnolla osalliseksi tulevasta kasvusta.

Arvoisa rouva puhemies! On hyvä, että nyt olemme tässä salissa yhtä mieltä, tai melkein yhtä mieltä, summasta, joka pitää sopeuttaa. Keinoista voimme aina keskustella. Valitettavasti myös seuraava hallitus joutuu tekemään miljardien sopeutuksia riippumatta siitä, mitkä puolueet hallituksen muodostavat. Siksi on tärkeää, että nyt ymmärretään, että se, mitä nyt tämän hallituksen aikana tehdään, vie Suomen oikealle uralle. Työtä pitää seuravienkin hallitusten jatkaa, jotta pääsemme meidän tärkeimpään tavoitteeseemme: turvataan hyvinvointiyhteiskuntamme palvelut tulevaisuudessakin lapsillemme ja lastenlapsillemme. Luottamuksen rakentaminen ja vahvistaminen on nyt meidän kaikista tärkein tehtävämme. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Bergbom.

18.45 Miko Bergbom ps: Kunnioitettu rouva puhemies! Suomessa ei ole ollut tosiasiallista talouskasvua 16 vuoteen. Ollessani vielä pienen pieni pikkupoika elimme Suomessa aikaa, jossa Nokian ja metsäteollisuuden tulokunto romahti nopeasti ja finanssikriisi turmeli laajasti talouttamme. Tästä emme ole vieläkään täysin toipuneet. Tätä asiaa eivät maamme päätöksentekijät kuitenkaan halunneet tunnistaa, vaan lisää velkaa otettiin kahta kauheammin, kaksin käsin taskut täyteen nykyisten ja tulevien veronmaksajien piikkiin. Ja kun nyt rahat loppuivat, niin nämä kuuluisat vastuunkantajat löivät pöytään tyhjän papeirin: vastuunkanto riitti vain rahan tuhlaamiseen.

Arvoisa rouva puhemies! Nyt tämän sosialismisirkuksen aika on ohi. Arvoisa oppositio, teidän vaihtoehtonne eivät ole uskottavia, ellei sitten vaihtoehtonne ääneen sanomaton tarkoitus ole sammuttaa viimeisetkin valot tästä maasta. Myös salin vasemman laidan soisi ymmärtävän, että kroonisesti velkaantuva Suomi ei lopulta pysty huolehtimaan heikoimistaan. Hyvinvointivaltion tulevaisuus lepää duunareiden ja yrittäjien työnteon varassa.

Arvoisa puhemies! Hallitus toteuttaa määrätietoisesti ohjelmaansa, jossa on useita positiivisia asioita niin yrityksille kuin tavallisille suomalaisille. Aloitetaan yrityksistä: infrapanostuksia ympäri Suomenmaan, suurten teollisten investointien historiallinen verokannustin, ammattidiesel kuljetusalalle — kiitos, hallitus —, Fingridin verkon vahvistaminen, luvittamisen vauhdittaminen — tässä ihan vain muutama toimi mainitakseni. Voitaisiin lukea koko hallitusohjelma, kuten valtiovarainministeri esitti, mutta siinä menisi aika pitkään, joten jätetään se tällä kertaa lukematta. [Mikko Savola: Sanat teoiksi!]

Ja tavalliset suomalaiset: mitä tulee tavallisille suomalaisille tässä vaikeassa ajassa? Työn verotuksen alennuksia yli 400 miljoonalla eurolla painottuen pieni- ja keskituloisiin suomalaisiin työssä käyviin veronmaksajiin, polttoaineveron alentaminen lähes 170 miljoonalla eurolla hallituksen ensimmäisessä budjetissa ja vielä toinen alennus, 100 miljoonaa euroa polttoaineveron hiilikomponenttiin tulevissa budjeteissa, ajoneuvoveron perusveron alennus 50 miljoonalla eurolla painottuen vanhaan autokantaan eli niihin ihmisiin, joilla ei ole varaa esimerkiksi ostaa sitä sähköautoa, maltillisempi jakeluvelvoite kuin aiemmalla hallituksella, lapsiperheiden verotuksen alentaminen työtulovähennyksen kautta

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

95 miljoonalla eurolla, peruskoulun vahvistaminen 200 miljoonalla eurolla tulevaisuutemme tähden, lasten ja nuorten terapiatakuun toteuttaminen, katujen turvallisuuden vahvistaminen muun muassa poliisin henkilöstön määrää lisäämällä sekä rangaistuksia kiristämällä suomalaisten oikeustajun mukaisesti — merkittäviä toimia jokaisen suomalaisen kannalta, ja tässä oli vain muutama niistä.

Arvoisa rouva puhemies! Oppositioista todettiin, että Suomi ansaitsee paremman vaihtoehdon hallituksen politiikalle. Minä olen täysin samaa mieltä tästä, koska demokratian kannalta se on jopa toivottavaa, että oppositio aina kirittää hallitusta ja pyrkii saamaan hallituksen tekemään parempia päätöksiä. Mutta kaikesta huudosta huolimatta oppositio ei ole tähän kyennyt omissa vaihtoehdoissaan. Ajatelkaa nyt, sosiaalidemokraatit esittävät olevansa vaihtoehto — siis maan tällä hetkellä gallupeissa suosituin puolue, oppositiopuolueiden ykköspuolue. He esittävät olevansa vaihtoehto, mutta millä? Mikä se semmoinen vaihtoehto on, jonka vaikutukset maan työllisyydelle salataan? Eli ne ensin lasketetaan veronmaksajien rahoilla eduskunnan tietopalvelussa ja sen jälkeen ne salataan. Salaaminen yleensä kertoo jotain siitä vaihtoehdosta, ja uskallanpa arvata, että se kertoo jotain huonoa siitä vaihtoehdosta. Mutta lopulta te tulette löytämään tuon vielä edestänne.

Kysyn myös: Mikä on keskustan vaihtoehdon arvo — siinä on sinänsä ihan hyviä toimia, kyllä — jos se vaihtoehto lopulta tiivistyy tyhjään paperiin eli siihen, että te olette halluttomia käyttämään äänestäjienne antamaa mandaattia edistääksenne teidän politiikkaanne. [Mikko Savola: Äänestäjät eivät antaneet mandaattia!] — Älkää tulko kertomaan jälleen kerran, että äänestäjät eivät antaneet teille mandaattia, koska se ei pidä paikkaansa. Ei tuo pidä paikkaansa edes tutkimusten valossa. Ja toisekseen te saitte enemmän mandaattia eduskuntavaaleissa kuin kristillisdemokraatit, kuin RKP, kuin Vasemmistoliitto, [Mikko Savola: Kantakaa vastuu!] kuin Liike Nyt, niin että älkää tulko sanomaan, että teillä ei ole mandaattia. Teillä on jokaisen yli 300 000 suomalaisen ihmisen mandaatti toteuttaa politiikkaanne. [Välihuutoja keskustan ryhmästä] — Odottakaa omaa puheenvuoroanne. Voitte sitten kertoa, miksi hylkäsitte äänestäjänne.

Arvoisa puhemies! Haluan vielä korostaa tehtävien toimien mittaluokan välttämättömyyttä maamme tulevaisuuden kannalta. Esitän muutaman kysymyksen, joilla toivottavasti myös salin vasen laita ymmärtää tämän yskän: 1) Millä rahoitetaan sosiaaliturva? 2) Millä rahoitetaan maksuton koulutus? 3) Millä rahoitetaan sosiaali- ja terveystalvet? 4) Millä rahoitetaan sisäinen turvallisuus? 5) Millä rahoitetaan velan korkokulut? Vastaukset jokaiseen kohtaan ensimmäisestä alkaen: veronmaksajien rahoilla, veronmaksajien rahoilla, veronmaksajien rahoilla, veronmaksajien rahoilla ja veronmaksajien rahoilla. Eli ymmärtäkää, että veronmaksajat eivät ole mikään loputon kaivo, josta voi vain koko ajan hakea lisää rahaa. Jostain se raha täytyy saada ensin, ja se rahoitetaan työllä. Ja sitä ei himo-verottamisella edistetä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ja yritetään pysyä näissä aikarajoissa. — Nyt halusi käyttää puheenvuoron edustaja Kurvinen, olkaa hyvä.

18.50 Antti Kurvinen kesk (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Tämä edustaja Bergbomin kiihkeän puheenvuoron pointti oli minusta se, että ennen vaaleja perussuomalaiset lupasi — taisi olla Bergbomilla joku kansalaisaloitekin siitä — että saadaan polttoaineveroon iso ale, ei puututa työmarkkinoilla työntekijöitten oikeudelliseen asemaan, ei leikata pienituloisilta tavallisilta ihmisiltä. [Mikko Savola: Kaikki lupaukset petettiin!] Nyt

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

sitten vaalien jälkeen nämä kaikki ovat kääntyneet ympäri, ja ymmärrän, että siitä on kova hätä, koska ihan ei voi täysin vaihtaa omaa poliittista ohjelmaansa, vaikka kuinka kokoomus laulaisi seireenilauluja korviin.

Puhemies! Minusta olisi ihan paikallaan kysyä Bergbomilta ja muilta perussuomalaisilta, miksi te ette esimerkiksi hyväksy suursäätiöiden, suurliittojen isojen sijoitustuottojen verottamista, mikä on keskustan paperissa, mitä tekin jossain vaiheessa ilmeisesti kannattitte, ja minkä takia te ette tee mitään aluepolitiikkaa ja maaseutupolitiikkaa, vaikka te lupasitte, että hoidatte maaseudun asiat paremmin kuin keskusta, ja sillä saitte meiltä paljon ääniä. [Puhemies koputtaa] Ja nyt olette pettäneet kaikki ne lupaukset maaseudulle.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ja vielä edustaja Siponen, vastauspuheenvuoro.

18.52 Markku Siponen kesk (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa rouva puhemies! Tuossa kun Bergbomin puheenvuoroa kuuntelin sen viitisen minuuttia, niin oikeastaan tärkeä asia oli siinä, että Bergbom ei löytänyt tästä meidän vaihtoehdostamme mitään kritisoitavaa. Hän puhui vaan menneisyydestä tai puhui demareitten vaihtoehdosta, ja se kyllä kertoo siitä, että keskusta on pystynyt rakentamaan erittäin hyvän, uskottavan vaihtoehdon tämän hallituksen politiikalle, ja tämä oli oikeastaan tämä tärkein viesti tässä Bergbomin puheenvuorossa.

Täytyy kyllä todella hämmästellä tätä hallituksen ja perussuomalaisten paniikkiratkaisua verotuksen suhteen, että kun ei muuta keksitty, niin lähdettiin näitä alveja nostamaan sitten ihan tappiin, sekä yleistä alvia että erityisesti tätä kymppikantaa 14:ään. Oikeastaan ainut hyvä asia tässä on se, että kun keskusta kovasti kritisoi tätä ruuan arvonlisäveron korotussuunnitelmaa, niin siitä kuitenkin luovuttiin, ja siitä täytyy kiittää hallitusta. [Mikko Bergbom: Ei teidän takianne!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: No niin. — Edustaja Bergbom vastaa.

18.53 Mikko Bergbom ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Aina kun tulee mahdollisuus kehua hyvää hallitusohjelmaa, niin sen tietenkin teen. Sehän on kerrassaan loistava, ja sekös keskustaa harmittaa ja ärsyttää niin kovasti. [Mikko Savola: Teot vaan puuttuvat! — Hanna-Leena Mattilan välihuuto] Ajatelkaa muuten, että te saitte rakentaa oman vaihtoehdon ihan yksin tekemättä yhtään kompromisseja, ja silti tulos on noin heikko. Vähemmän leikkauksia kuin tämä hallitus tekee.

Mutta mennään asiaan.

Polttoaineveron alennukset — historiallisia, ensimmäistä kertaa. Muistellaanpa, mitä hän keskusta tekikään hallituksessa. Ai niin, korotti polttoaineveroa. Miten se on mahdollista? Ettekö te olleet autoilijoiden asialla? Ette tainneet olla, me ollaan. [Mikko Savola: Euron bensaa luvattiin!]

Sitten maahanmuuttopolitiikkaan tehtävät muutokset. Historiallisia kiristyksiä, joilla siirrytään yleispohjoismaalaiselle linjalle. Olen ylpeä.

Sitten, mitä tulee veronkorotuksiin, ne ovat hirveitä, kamalia, ei pitäisi koskaan tehdä, mutta tilanne on, mikä on. Ja jos siellä pitää valita, niin kyllä minä valitsen mieluummin kuluttamisen verottamisen kuin työnteon verottamisen ja yrittämisen verottamisen, joita tämä hallitus ei kiristä. Paljon parempi. [Välihuutoja keskustan ryhmästä]

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

Ja mitä tulee säätiöiden verottamiseen, kelpaa hyvin. Minä olen ihan valmis siihen. Mutta tiedätkö mitä? Se edellyttää sen, että useampikin puolue tässä salissa olisi valmis siihen. Te tiedätte sen myös, koska ette itsekään ole sitä ennen tehneet.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. Ja sitten mennään taas puhujalislle. — Edustaja Kemppi.

18.54 Hilkka Kemppi kesk: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Bergbomin puheessa oli kaksi totuutta. Toinen oli se, että tulevaisuus makaa yrittäjien kasvun varassa, ja toinen oli se, että tämän maan menot pitkälle rahoitetaan verokertymällä eli työtä tekemällä. Siksi ihmettelen suuresti, että hallitus lyö pieniä ja keskisuuria yrityksiä esimerkiksi tällä alv-lisäyksellä. Tänään pääministeri kysyi, ovatko keskustalaiset tervanneet yrittäjiä. Kyllä olen tavannut, esimerkiksi henkilökuljetusyrittäjää, matkailuyrittäjää, urheilualan yrittäjää, joiden kaikkien verotaakka kasvaa alv-korotuksen myötä. Sen lisäksi kotitalousvähennys heikentää palveluyrittäjien tilannetta. Maaseudun kehittämisen resurssit ja yritystukien huonontuminen heikentävät tilannetta erityisesti maaseudun yritysten kohdalla, ja tähän keskusta esittää monenlaisia keinoja, muun muassa seutukaupunkisopimuksia, joiden avulla voitaisiin nostaa nimenomaan yrittäjien pärjäämistä ja työnteon kannusteita kaikkialla Suomessa.

Arvoisa puhemies! Hallituksen ensimmäisen vuoden jälkeen kasvussa ovat työttömyys, konkurssiaalto ja velka. Hallituksen saldona on 100 000 uutta toimeentulotuen asiakasta, toistakymmentätuhatta uutta perhettä köyhyydessä, 30 000 uutta työtöntä vuodessa ja asuntorakentaminen, joka on pahemmassa montussa kuin 1990-luvun lamassa. Edelliseltä hallitukselta jäi perintönä historiallisen korkea työllisyysaste ja vireillä olevat elinkeinoelämän jätti-investointien suunnitelmat, jotka ovat kuitenkin päätyneet romukoppaan vuoden työn tuloksena.

On olemassa vaihtoehto, ja sen vaihtoehdon keskusta on tuonut. Me emme lähde debatoimaan siitä, mikä on tämän maan tarve sopeuttaa talouttaan, vaan olemme ottaneet luvut sellaisina kuin valtiovarainministeriö, hallitus, ovat ne esittäneet. Siihen olemme kyenneet luomaan vaihtoehdon, ja en ole tänään kyllä kuullut mitään asia-argumenttia, miksi sen vaihtoehdon valinnoilla ei voitaisi edetä. Tässä vaihtoehdossa sopeutetaan ilman, että leikataan sosiaali- ja terveyspalveluista, koulutuksesta ja lapsilta. Se edellyttää kasvun politiikkaa, väestöpolitiikkaa tavoitteellisempaa ja keskittämisen lopettamista. Keskusta on laskenut oman vaihtoehdon, ja se on realistinen. Pelkällä näivettämällä ei lopeteta Suomen kroonista velkaantumista, ja siksi talouden kasvu pitää vähintään kaksinkertaistaa ennustettuun nähden. Se on keskustan tavoite. Muuten meillä on edessä Suomen näivettäminen, ja sitä me emme kukaan halua, että veronkorotuksia ja menoleikkauksia joudutaan vielä listaamaan lisää.

Miksi maksamme 600 miljoonaa vuokralääkäreille, kun voisimme houkutella esimerkiksi eläkkeellä olevia töihin ja edesauttaa työperäisen maahanmuuton tulemistakin esimerkiksi sosiaali- ja terveysalalle? Eläkeiän saavuttaneille tulee luoda ansiotuloihin tuntuva verovähennys, joka kannustaa heitä jatkamaan työelämässä myös eläkeiän jälkeen. Tähän keskustalla on esitys, ja haluaisin kuulla, miten hallitus siihen suhtautuu.

Tai miksi kärvistelemme yritysten konkurssiaaltoa, kun pienillä verotusmuutoksilla voisimme saada tyhjäkäynnin muuttumaan tuottavuusloikaksi? Keskusta esittää Suomen ver-

siota Viron veromallista, jossa yrityksen sisään jätetyillä voitoilla olisi pienempi veroprosentti kuin ulos jaetuilla. Mitä mieltä tästä hallituspuolueiden edustajat ovat?

Me emme esitä ja haluaisimme perua nämä hallituksen ammatilliseen koulutukseen kohdistuvat 100 miljoonan leikkaukset. Ne ovat täysin käsittämättömiä aikana, jolloin osaajapula vaivaa erityisesti yrityksiä ja tarvitsisimme pikemminkin lisää osaajia ja hyväkuntoisia ammatillaisia työelämään. Puolet osaajapulasta on kiinni siitä, että saamme näitä ammatillaisia ammatillisesta koulutuksesta, ja sinne hallitus heittää 100 miljoonan säästöt.

On sanomattakin selvää, että tämän kansakunnan suurin haaste on romahtanut väestö rakenne. Suomeen syntyy liian vähän lapsia. Tämän korjaamiseksi tulisi ryhtyä voimakkaisiin toimiin. Mikään satsaus syntyvyyteen ei ole nyt liikaa, kun olemme nälkävuosien tasolla. Toivon myös tähän hallitukselle tavoitteellisempaa linjaa, ei vain väestöpoliittista selontekoa ja papereita, vaan aitoja toimia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hiltunen. [Eduskunnasta: Ei!] — Anteeksi, Seppänen oli ensin. Anteeksi. — Olkaa hyvä, edustaja Seppänen.

18.59 Sara Seppänen ps: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Suomen talouden näivettymisen historia on jatkunut jo 16 vuotta eli neljän vaalikauden ajan. Myös keskustalla on ollut oma roolinsa tässä näivettävässä politiikassa, viimeisimpinä esimerkkeinä keskustan siunaama edellisen kauden velkapaketti EU:lle, toimimaton sote-malli ja ennätysvelkamäärä ilman minkäänlaisia rakenteellisia uudistuksia. Vuonna 2007 keskusta puhui vielä jاکovaraista eli julkisen rahan käytön lisäämisestä 4—5 miljardilla, [Antti Kurvinen: Meistä ei tainnut kukaan olla vielä silloin eduskunnassa!] vaikka edellisenä vuonna valtiovarainministeri oli jo todennut jاکovaran olevan kaksi miljardia pakkasella. Tuolloin Nokian tuomanousu valtiontalouteen oli jo pikkuhiljaa hiipunut. Myös edellisellä nousukaudella keskustan kantaessa valtiovarainministerin salkkua otettiin ennätysmäärät velkaa — eli viime kaudella, siis nousukaudella. [Antti Kurvinen: Koska Vistbackan Raimosta puhutaan?]

Tässä keskustan välikysymyksen vaihtoehdossa ja leikkauslistassa on ihan kannatettavia yksittäisiä kohteita, kiitos niistä. Niissä on paljon samaa kuin hallituksella. Määrältään ne ovat kuitenkin varsin pieniä. Eläkkeensaajien asumistuesta keskusta ottaisi 100 miljoonaa. Hallitus päätti 25 miljoonan leikkauksesta. Eli teillä olisi tarjolla kylmää kyytiä eläkeläisille. [Hanna-Leena Mattila: Teillä on kylmää kyytiä kaikille muille!]

Arvoisa puhemies! Verosopeutusta keskustalla on 1,7 miljardia, hallituksella noin 1,5 miljardia, josta valtaosa tulee arvonlisäveron korotuksesta. Keskusta korottaisi yleistä alv-kantaa prosenttiyksiköllä eli 595 miljoonaa. Makeisten, alkoholin, tupakan ja limun veronkorotuksilla keskusta keräisi yhteensä 459 miljoonaa. [Antti Kurvinen: Onko se huono asia?] Julkisen talouden suunnitelmassa näistä saadaan arviolta 263 miljoonaa. Keskustan esittämän korotuksen tuloarvio on realismin tuolla puolella, sillä mitä luultavimmin tuolainen korotus lisäisi matkustajatuontia aivan valtavasti.

Keskusta väittää myös, että hallitus ei ole vähentänyt valtioshteereistä ja erityisavustajista, vaikka nimenomaan heti kättelyssä vähennettiin siitä valtavasta määrästä, jota Marinin ja Saarikon hallituksella oli käytössään.

Arvoisa rouva puhemies! Keskusta kyselee vision perään. Se on täysin selvä. Kasvulla ja työllä elävä, vähävelkainen ja onnellinen Suomi, [Hanna-Leena Mattilan välihuuto] ja kuulkaas: valoa on näkyvissä Suomen tulevaisuuteen. Taloussanomissa juuri julkaistun ennusteen mukaan työllisten määrä kasvoi alkuvuodesta 0,7 prosenttia loka—joulukuun

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

hun verrattuna. Suomen bruttokansantuote kasvoi vuoden ensimmäisen neljänneksen 0,5 prosenttia tästä loka—joulukuusta. Työllisyysluvut ovat nousussa, ja myös työtuntien määrässä on kasvua ollen 1,2 prosenttia edelliseen neljännekseen ja 0,2 prosenttia vuoden takaiseen verrattuna.

Tämä hallitus panostaa terveisiin työmarkkinoihin ja kotimaiseen teollisuuteen. Toteutamme 400 miljoonan euron teollisuusinvestointipaketin. Teemme vahvaa sinivalkoista teollisuus- ja kasvupolitiikkaa ja vahvistamme kotimaista omistajuutta. Verohyvityksen myötä houkuttelemme uusia investointeja Suomeen. Keinoja on, ja me käytämme niitä.

Odotamme EKP:n korkojen laskevan loppuvuodesta. Tämä helpottaisi myös valtion korkomenoista aiheutuvaa painetta, joka on haukannut yhä suuremman osan valtion budjetista, sillä edellinen hallitus velkaantui niin mittavasti.

Me turvaamme kasvun pohjan. Peruskoulusta ei leikata. Maan sisäinen ja ulkoinen turvallisuus ovat tärkeimmät asiat tälle hallitukselle. Turvallisuus on kaiken perusta. [Mikko Savola: Maanpuolustuksesta lähtee 20 miljoonaa!] On huomattava myös, että itsenäisyys tarkoittaa nimenomaan itsenäisyyttä talousasioissa, ja siksi tämä hallitus haluaa huolehtia velkasuhteen kääntämisestä laskuun.

Me uudistamme työelämää, ja tästä yrittäjät kiittävät. Puramme byrokratiaa ja normeja, sujuvoitamme luvitusta ja joustavoitamme ja helpotamme työntekijän palkkaamista. Ja kyllä talouskin kääntyy nousuun. Inflaatio on hidastumassa, ja korkotason lasku on odotettavaa. Korkotason laskun myötä helpottuvat rakennusalan tilanne ja kotitalouksien ostovoima. Täten suhdanteiden odotetaan paranevan ja talouden kääntyvän kasvuun.

Me teemme paljon hyvää. Minulla on täällä pitkä lista, mutta voin ottaa toisen puheenvuoron sitten tämän jälkeen. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hiltunen poissa. — Edustaja Savola.

19.05 Mikko Savola kesk: Arvoisa rouva puhemies! Meillä on käsittelyssä talouspolitiikan välikysymys, jonka keskusta ja Liike Nyt jättivät. On totta, että välikysymys on opposition järein ase. Sillä saadaan keskusteluun opposition haluama asia, ja sen päätteeksi äänestetään hallituksen luottamuksesta. Samalla keskustusta on tuonut oman vaihtoehtonsa talouden suunnanmuutokseksi ja tervehdyttämiseksi tämän välikysymyskeskustelun myötä.

Meillä on vakava taloustilanne. Tässä maassa tarvitaan sopeutusta, tarvitaan tulevaisuudenuskoa yrityksille ja kansalaisten luottamusta. Nuo kaksi jälkeensä mainittua, eli yritysten tulevaisuus ja kansalaisten luottamus, ovat sellaisia, että molemmilla tahoilla luottamus tulevaisuuteen on heikko, ja valitettavasti tämä hallituksen politiikka ei sitä paranna.

Jos hieman katsotaan näitä lukuja, mitä useampi edustaja tässä on halunnut tuoda esiin, vajaassa vuodessa Suomeen on tullut noin 30 000 työtöntä lisää. Alamme lähestyä 300 000:ta työtöntä suomalaista, ja se on järkyttävän suuri luku. Alijäämä tämän vuoden 2024 osalta on lähes 13 miljardia euroa, ja kun tätä peilaa niihin puheisiin, mitä vuosi sitten vaaleissa oli, niin ollaan aika kaukana. 3 300 konkurssia yrityksille on raa'an kova luku. Teollisuuden tilaukset sakkaavat, ja rakennusluvut, joita on myönnetty, ovat romahtaneet.

Siinä, että taloutta sopeutetaan ja veroja korotetaan, arvoisa rouva puhemies, tämän arvonnäköveron osalta mennään valitettavasti pienyritysten kukkarolle mitä enenevissä määrin. Meidän yleinen arvonnäköverokantamme nousee aivan Euroopan huippulukemiin, 25,5

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

prosenttiin, ja tämä alempi arvonlisäverokanta 10:stä 14 prosenttiin, eli neljän prosentin korotus tulee siihen. Ja pienyrytykset, jotka toimivat esimerkiksi matkailun saralla, kulttuurin saralla tai liikunnan puitteissa, kaikki nämä ovat kärsijöinä, ja sen lisäksi lapsiperheet, pienituloiset ihmiset ja ihmiset, jotka joutuvat ostamaan lääkkeitä, joutuvat kustantamaan näistä enemmän. Tähän kun yhdistetään se, että ollaan myöskin leikkaamassa kotitalousvähennystä — sitä, joka on monelle yritykselle erittäin keskeinen kanava ja ihmisille kannustin, talouksille kannustin siihen, että uskalletaan tehdä remonttia tai ostaa siivouspalvelua, hoivapalvelua ynnä muuta — niin tämän kaiken yhdistelmä on meille tappioksi, mikäli tämä hallituksen politiikka toteutuu.

Arvoisa rouva puhemies! Olisin toivonut, että erityisesti perussuomalaisten puolelta olisi myös jotain myönteistä löydetty tästä keskustan vaihtoehdosta. Kokoomukselle pitää antaa pisteitä siitä, että heillä oli myönteisempi asenne ja he olivat myös tutustuneet tähän keskustan tekemään vaihtoehtoon. Herää oikeastaan se kysymys, että kun edustaja Wallinheimo täällä sanoi, että nämä tuolla kuppilassa olisi voitu sopia kahvikupin äärellä, niin tarkoittaako tämä sitä, että tässä mennään yhteiseen pöytään hakemaan parlamentaarista sopua taloudesta, mitä entinen tasavallan presidentti Sauli Niinistökin on esittänyt, että haettaisiin ylivaalikautinen ohjelma, ylivaalikautinen sopu siitä, kuinka taloutta tervehdytetään. Siitä olisi muuten varmasti aika paljon hyötyä. Kun tässä on nyt tätä historiaa katsottu aika pitkälle taaksepäin, niin me voitaisiin myös ennakoida tulevaisuutta.

Kiitostakin pitää antaa niistä ratkaisuista, mitä hallitus on tehnyt. Etelä-Pohjanmaan liitto on voimakkaasti ajanut infrahankkeitten osalta niin sanottua Jalasjärven risteystä, vt 3:n ja vt 19:n risteystä. On hyvä, että siihen nyt tulee varat ja se päästään toteuttamaan. Se on ollut pitkään Väyläviraston 1A-korissa ja ely-keskuksen ykköshankkeena Etelä-Pohjanmaalla. Mutta samalla sapiskaa voi antaa siitä, että Suupohjan rata ollaan nyt hallituksen toimesta romuttamassa ja siitä puuttuvat investointirahat, yritysten aluetukikartan muuttamisesta niin ikään ja siitä, että rahaa sinne kannattamattomaan Turun tunnin junaan tuntuu löytyvän.

Arvoisa rouva puhemies! Loppuun vain se, että tarvitaan koulutusta, tarvitaan elinvoimaa, yrittäjyyttä ja koko Suomen huomioimista, toivoa tulevaan keskustan esittämällä tavalla reilummin.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Piisinen.

19.10 Jorma Piisinen ps: Arvoisa rouva puhemies! Keskustan ja Liike Nytin väliskysymyksessä nostetaan ansiokkaasti esille monia Suomen taloutta vaivaavia ongelmia. Tosin heidän mielestään kaikki Suomen ongelmat ovat nykyhallituksen syytä. [Hanna-Leena Mattilan välihuuto] Keskusta on nopeasti unohtanut oman hallitusvastuunsa ja syyttää nyt alle vuoden vanhaa hallitusta. Keskustalla oli hallituksessa neljä vuotta aikaa laittaa Suomen asiat kuntoon. [Hanna-Leena Mattila: Meillä oli vaan pikku kriisejä!] Mutta ei, valta maistui makealta ja lainarahat olivat Suomelle auki. [Mikko Savolan välihuuto] Elettiin kuin pellossa ja jaettiin etuuksia velkarahalla sinne ja tänne yhdessä vihervasemmiston kanssa. Selvittääköön seuraava hallitus ongelmat ja velat.

No, tässä sitä nyt ollaan. Nykyinen hallitus on ottanut vastuun Suomen pelastamisesta. Edellisen hallituksen vastuuttoman politiikan jäljet on siivottava. Välttämättömät uudistukset on tehtävä samalla, kun kamppaillaan ennätyksellisen velkavuoren alla. Valtiolaiva ei käänny hetkessä, edes yksi hallituskausi ei riitä korjaamaan keskustan ja vihervasemmis-

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

ton hallituksen tekemiä virheitä ja valtavaa velkavuorta. [Hanna-Leena Mattilan välihuuto] Hallitusohjelmassa on pitkäjänteinen suunnitelma nostaa Suomi työn ja yrittäjyyden avulla taas jaloilleen. Valitettavasti myös nopeat toimet, kuten veronkorotukset ja säästötoimet, ovat välttämättömiä kuitenkin kokonaisveroastetta nostamatta. Enää ei voida vain jakaa etuuksia velkarahalla, kuten edellinen hallitus teki. [Hanna-Leena Mattila: Hohhoijaa!]

Välikysymyksessä arvostellaan hallitusta siitä, että se ei tee riittävästi pienten ja keski suurten yritysten eteen. Väite on pelkkää komiikkaa. Jokainen on voinut havaita hallituksen määrätietoiset toimet työelämän uudistamiseksi. Osa on jo toteutettu, ja uusia esityksiä ollaan tuomassa eduskunnan käsittelyyn. Nämä uudistukset koituvat erityisesti pienten ja keski suurten yritysten eduksi. Ne helpottavat joustavaa työehdoista sopimista työpaikoilla myös pienille järjestäytymättömille työnantajille. Työllistämisen riskiä pienennetään muun muassa muuttamalla määräaikaisten työsopimusten solmimista, irtisanomisen ehtoja selkeytetään ja kyllä, investointien verohyvitykset hyödyttävät myös pk-sektoria alihankintojen kautta, vain muutamia seikkoja mainitakseni.

Välikysymyksessä kirjoitetaan seuraavasti: ”Hallituksen epäonnistuneen politiikan vuoksi julkiseen talouteen on tehtävä lisäsopeutuksia isänmaan konkurssin välttämiseksi.” Tuskinpa tuota paremmin olisi voinutkaan sanoa. Toki sillä tarkennuksella, että siinä tarkoitetaan edellistä, keskustan ja vihervasemmiston hallitusta. Nyt näitä jälkiä me paikkaamme isänmaan konkurssin välttämiseksi.

Kiitokseksi ansiokkaasta työstä olemme saaneet tänään positiivisia uutisia talouden saralta. Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan näyttäisi siltä, että hallituksemme on tehnyt erinomaista työtä. Vasemmistosiiven ja ay-liikkeen johdon masinoimista lakkoiluista huolimatta Suomen kausitasoitettu bruttokansantuote kasvoi vuoden ensimmäisellä neljänneksellä 0,5 prosenttia viime vuoden loka—joulukuusta. Työllisten määrä kasvoi 0,7 prosenttia loka—joulukuuhun verrattuna, vuoden takaiseen verrattuna työpäiväkorjattua nousua on 0,6 prosenttia. Jopa työtuntien määrä on kasvanut 0,2 prosenttia viime vuoden viimeiseen neljännekseen ja 0,2 prosenttia viime vuoden ensimmäiseen neljännekseen, mitä aikaa oppositiossa on kuvattu ennätystyöllisyyden ajaksi. Mutta joka tapauksessa kiitos keskustalle ja Liike Nytille välikysymyksestä — ja pahoittelut siitä, että se taisi nyt vesittyä aivan samalla tavalla kuin kaikki edellisetkin välikysymykset.

Arvoisa rouva puhemies! Vaikka talouden kehitys onkin vielä varsin maltillista, haluan osoittaa kiitokset hallitukselle erinomaisesta työstä Suomen talouden eteen. Tästä on hyvä jatkaa eteenpäin.

Ja kun tässä näyttää vielä vähän aikaa olevan, niin en malta olla nostamatta esille opposition erinomaisia vaihtoehtoesityksiä. Siinä on vaan semmoinen ongelma, että te voisitte pitää keskenänne oppositioneuvottelut ja tuoda sitten sen teidän yhteisen ohjelman, oppositio-ohjelman, tänne meidän hallitusohjelman vertailuksi. Katsotaan, mitä siinä itse kultaakin puolueelta on jäljellä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Mattila.

19.16 Hanna-Leena Mattila kesk: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Piisiselle tiedoksi, että oppositio ei ole yhtenäinen. Meillä on jokaisella omat vaihtoehdot ja tuomme niitä esille, ja tänään ovat keskusta ja Liike Nyt esittäneet omat vaihtoehdot.

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

Arvoisa puhemies! Suomen talouden tilanne on vakava, sillä kuluneen vuoden aikana työttömyys, konkurssien määrä ja velan määrä ovat kasvaneet. Tulevaisuudenkuva ei myöskään näytä toivoa herättävältä, sillä leikkaukset ja veronkorotukset iskevät suureen joukkoon ihmisiä ja näivettävät taloutta, jonka pitäisi pystyä kasvamaan. Keskusta on esittänyt Reilun kasvun tien ohjelmassaan keinoja, joilla Suomi saadaan kasvun tielle. Olikin ilahduttavaa kuulla, kun pääministeri Orpo suhtautui keskustan esitykseen vakavasti ja lupasi ottaa esitellyt vaihtoehdot huolelliseen tarkasteluun.

Keskustan ja Orpon hallituksen merkittävin erimielisyys on sote-palveluissa. Me haluamme, että pitkään valmisteltu palvelu-uudistus onnistuu, ja sen edellytyksenä on riittävä rahoitus. Tuemme hallitusta työssä normien purkamisessa liittyen hoitotakuuseen tai hoitajamitoitukseen. Hoitotyön onnistuminen ympärivuorokautisessa vanhustenhoidossa onnistuu vähemmälläkin hoitajakiintiöllä, kun johtaminen on yksikössä kunnossa. Me emme kuitenkaan leikkaisi normien purusta seuraavia laskennallisia säästövaikutuksia pois hyvinvointialueiden rahoituksesta, vaan antaisimme rahapulasta kärsivien hyvinvointialueiden pitää näihin varatut rahat.

Arvoisa puhemies! Hallituksen tulisi auttaa hyvinvointialueita eikä kurittaa niitä. Hallitus teki arvovalinnan leikata sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista heti kättelyssä 1,4 miljardia euroa, ja nyt on tulossa lisää leikkauksia. Joka suunnasta Suomea kuuluu valtava huoli, kun vanhustenhoitopaikkoja vähennetään ja lähipalveluverkkoa karsitaan. Viimeisin sivallus hyvinvointialueille ja sen ihmisille on sairaalaverkkoesitys, jolla hallitus haluaa lopettaa yöpäivystyksen useassa pienessä sairaalassa. Hallitus ei voi enää paeta vastuutaan syyttämällä sotien hankaluuksista edellistä hallitusta ja keskustaa. Hallituksen takana on riittävät sote-rahast, ja tämä on yksinkertainen tosiasia.

Arvoisa puhemies! Perussuomalaisten keskustelun taso sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen nykytilasta on ollut todella köyhää. Toistuvasti täällä kuullaan, kuinka sote runnottiin läpi, vaikka sitä valmisteltiin eri kokoonpanoilla 15 vuotta. Väitätte myös, että sote on himmeli. Hyvät ihmiset, jos aikaisemmin oli sote- ja pela-alan toimijoita 259 ja nyt on 21 ja Helsinki, niin onko niitä enemmän vai vähemmän? Voisiko perussuomalaiset vielä kertoa täällä sen teidän oman kokonaisvaihtoehdonne nykyiselle sote-uudistukselle, kun en millään muista kuulleen sitä viime kauden sote-valiokunnassa? Yksittäisiä vastalauseita kyllä kuultiin, mutta ei kokonaisvaihtoehtoa.

Torikeskustelussa perussuomalaisia pidetään jo vaalilupauksen rikkojina. Tältähän tämä on näyttänyt myös täällä eduskunnassa. Vaalien alla lupasitte puolustaa lähipalveluita ja pieniä sairaaloita, mutta lupaukset unohdettiin ja mummot myytiin Säätytalolla, jotta saitte pikku tiukennuksia maahanmuuttoon ja Ylen rahoitukseen. [Pia Sillanpään välihuuto] Ainakaan omassa maakunnassani Pohjois-Pohjanmaalla perussuomalaiset aluevaltuutetut eivät tue ministeri Juuson sote-politiikkaa. Täällä eduskunnassa me lähipalveluita puolustavat keskustalaiset kuulemme kansanedustaja-aluevaltuutetuilta syytöksiä terveyskeskuspulismista, mutta aluevaltuustossa te perussuomalaiset olettekin kovasti pienten terveysasemien puolella. Tämä on härskiä kaksilla rattaila ajelemista, mutta senhän te kyllä osaatte tehdä. Tekin lupasitte eduskuntavaaleissa puolustaa lähipalveluita, mutta nyt se onkin terveyskeskuspulismia.

Arvoisa puhemies! Keskusta on esittänyt 13 ratkaisuehdotusta tähän mennessä hallituksen linjalle, jossa hyvinvointialueet joutuvat tekemään pakkosäästöjä, [Pia Sillanpään välihuuto] eikä niille edes anneta mahdollisuutta onnistua tehtävässään. Nämä esitykset lähtien rahoituslain avaamisesta alijäämän kattamiseksi väljemmässä aikataulussa ovat jär-

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

kiään hyvinvointialueiden johtajilta lähtöisin. Kuunnelkaa edes näitä jäsenkortittomia vi-
ranhaltijoita, jos ette ideologisista syistä halua kuunnella keskustaa. Hyvinvointialueet ja
siellä olevat ihmiset ansaitsevat todellakin parempaa kohtelua kuin mitä te nyt annatte niil-
le.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Sillanpää.

19.21 **Pia Sillanpää ps:** Arvoisa puhemies! Tämä keskustan ja Liike Nytin välirikitys on samaa sarjaa aikaisempien opposition välirikitysten kanssa. Se on osa teatteria, jossa sama näytös toistuu päivästä toiseen samana ja käsikirjoituksen otsikko vain muuttuu. [Hanna-Leena Mattilan välihuuto] Ehkä olisi aika vaihtaa levyä.

Hallituksen edustajat ja ministerit ovat moneen kertaan kertoneet nämä samat asiat teille, mutta kerrataan ne vielä uudelleen. [Hanna-Leena Mattila: Ei ole pakko leikata!]

Tänä vuonna talouskasvu on nollan tuntumassa, ja velka-aste on kasvanut vuosittain viimeisen 15 vuoden aikana. Hallitus ei halua eikä tämä maa pysty enää jatkamaan tällä tiellä, jossa velkaa otetaan kevytkenkäisesti velan päälle eikä olla huolissaan sen takaisinmaksusta. Se tie on kuljettu loppuun, ja nyt viimeistään on aika tasapainottaa meidän julkinen taloutemme. [Hanna-Leena Mattila: Ja lisää otatte velkaa!]

Te kerrotte olevanne samaa mieltä julkisen talouden sopeutustarpeesta. Samalla olette kannattaneet monia hallituksen toteuttamia toimenpiteitä, joilla pyrimme rajoittamaan velkaantumista. Teidän on siis pakko olla tietoisia myös siitä, että näivettyvää talouspolitiikkaa on toteutettu vuosikautia, kun menoja ei ole haluttu leikata. Tämän hallituksen politiikka on siis täysin jotain muuta kuin näivettyvää.

Hallitusohjelmassa linja on ollut johdonmukainen. Teemme toimia, joilla julkista taloutta vahvistetaan, hidastamme velkaantumista ja käänämme pitkällä aikavälillä velkasuhteen laskuun. Me haluamme parantaa suomalaisten elintasoja ja panostaa tuleviin sukupolviin. Se ei onnistu ilman, että me teemme töitä sen eteen.

Tällä hetkellä taloustilanne on heikko. Tekin tiedostatte ja myönnätte sen oppositiossa. Hinnat ja korot ovat nousseet, mikä on osaltaan vähentänyt ihmisten kuluttamista ja palveluiden ostamista. Lisäksi se on vaikuttanut merkittävästi esimerkiksi rakennusalaan.

Julkinen talous on päässyt hirvittävään epätasapainoon. Vastuuton velka- ja talouspolitiikka on lisännyt maan ahdinkoa. Mikäli tarvittavia sopeutustoimia ei tehdä, Euroopan komissiosta tullaan kertomaan meille, mitä ja miten sopeutustoimia pitää tehdä. Sitä en ainaakaan minä halua.

Tammikuussa julkaistun Elinkeinoelämän keskusliiton teettämän laskelman mukaan 34 prosenttia rahoittaa töissä käymällä 57 prosentin etuudet ja palvelut. Eli siis kolmasosa väestöstä kustantaa meidän hyvinvointiyhteiskuntamme tarjoamat palvelut ja tuet. Tämä ei yksinkertaisesti voi jatkua näin. Jo pelkästään väestön ikääntyminen johtaa siihen, että meillä on jatkuvasti vähemmän ja vähemmän työssäkäyviä, mutta enemmän ja enemmän heitä, jotka tarvitsevat tukia ja palveluita. Meidän on aivan välttämätöntä saada kaikki työkykyiset ihmiset töihin. Tarvitsemme talouskasvua, mutta se ei yksin riitä, jos emme karsi menoja. [Hanna-Leena Mattilan välihuuto] Vaikka viimeiset vuodet ovat olleet vaikeita, onneksi taloustilanteen odotetaan varovasti piristyvän ensi vuonna ja lähtevän siitä lähi-vuosina kasvuun, ja toivon todella näin käyvän.

Positiivisia näkymiä pitäisi olla siis luvassa. Hallituksen työllisyystoimet tulevat lisäämään työvoiman tarjontaa, sillä työn vastaanottamisen täytyy aina olla kannattavampaa

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

kuin kotiin jäämisen, jos on työkykyinen. Tulokset ottavat aikansa, mutta uudistukset on aloitettu. Työllisyyteen tulevat vaikuttamaan myös investoinnit, jotka kasvavat, kun tehdään panostuksia esimerkiksi energiaratkaisuihin ja turvallisuuteen liittyen. Kasvua on siis luvassa.

Kun korot lähtevät laskuun, inflaatio hidastuu ja tulot kasvavat, kotitalouksien ostovoima paranee, ihmisillä on enemmän mahdollisuuksia tehdä hankintoja, jolloin yritykset pyöriivät ja voivat työllistää ihmisiä. Julkisen talouden tasapainottamiseen liittyy myös olennaisesti verotulot ja niiden kasvattaminen. Suomessa kokonaisveroaste on jo nyt todella korkea. Siitä huolimatta nykyinen kokonaisveroaste ei riitä rahoittamaan valtion menoja tulevaisuudessa. Siksi on tärkeää, että teemme rakenteellisia uudistuksia tarpeeksi, jotta julkisen talouden menot eivät kasva, mutta saamme kerättyä yhteiseen kassaan entistä enemmän tuloja. Sille, jos jollekin, on nyt suuri tarve. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Suhonen.

19.25 Timo Suhonen sd: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Tässä kun meillä on nyt keskustelussa välikysymys hallituksen Suomea näivettävästä talouspolitiikasta, onkin tarpeen tuoda lyhyesti esiin muutama tärkeä seikka.

Rakennusalan kriisi jatkuu, työttömien määrä on kasvanut, ja yhä useampi lapsiperhe on vaarassa jäädä köyhyysrajan alle. Mitä tekee hallitus? Hallitus kiristää pieni- ja keskituloisten toimeentuloa ja leikkaa sosiaaliturvasta ja koulutuksesta. Kaikki tämä perustuu vahvaan toiveeseen työllisyysasteen noususta. Suomalaisista hallitukseen luottaa vain 36 prosenttia, ja se on surkein tulos valtioneuvoston Kansalaispulsso-mittauksen historian aikana. Ja miksi luottaisivatkaan? Kokoomus petti lupauksensa olla leikkaamatta koulutuksesta ja perussuomalaiset lupauksensa, että suojelevat pienituloisia ja duunareita. Jos ensimmäinen vuosi on ollut tällainen, pelottaa, mitä tuleman pitää.

Entä sitten paljon puheissa ollut Itä-Suomi? Sympatiaa ja empatiaa olemme Itä-Suomen osalta saaneet yltäkylläisesti puheissa ja ohjelmakirjauksissa. Talouden faktoissa Itä-Suomi on jäänyt yksin, täysin yksin. Yksinolo toteutuu aikana, jolloin oikeaa, aitoa tukea tarvitsimme, se Itä-Suomi kun — kuulkaa, arvoisa hallitus — on siellä rajan tuntumassa. Venäjän hyökkäyssodan vuoksi jo alkujaankin vaikea talous- ja työllisyystilanne heikenee Itä-Suomessa entisestään. Tarvitsimme Turun tunnin junan sijaan satsauksia Itä-Suomen liikenneinfraan, teiden kunnossapitoon, elinkeinoelämän tukemiseen, koulutukseen ja peruspalveluiden toteutumiseen ja niin edelleen. Paljon keuhutulle vt 5 -hankkeelle Leppävirta—Kuopio-välille on nyt valtuutus annettu. Toivottavasti tämä etenee nopeasti toteutukseen, jotta kuokka vihdoin tuon tärkeän tieinvestoinnin osalta isketään maahan.

Arvoisa hallitus, politiikkanne näivettää Suomea ja suomalaisia. Tähän tarvittaisiin suunnanmuutosta ja pikaisesti.

Arvoisa puhemies! Kuten jo viime syksynä lausuin täällä salissa tämän kuluvan vuoden 2024 talousarvion ja julkisen talouden suunnitelman käsittelyn yhteydessä, on hallituksen talouspolitiikka vääräsyklisiä. Te annoitte rakentamisen vajota suohon, kun olisi tarvittu harkittuja täsmätoimia. Rukkaset putosivat kädestä, kun olisi pitänyt kääriä hihat ja sitoa rukkaset ranteisiin kiinni. Rakentamisen työllisyys on vähentynyt vuoden 2023 alusta lähtien ja on nyt alimmillaan neljännesvuosisataan. Tuoreen työmarkkinaennusteen mukaan rakennusalan työllisyys putoaa vielä tänä vuonna viime vuoteen nähden lähes 15 000 työllisellä — karua tekstiä etenkin perheellisille rakentajille, heille, joilta te viette lisäksi työt-

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

tömyysturvan lapsikorotukset. Missä ovat nyt ne teidän paperinne, joissa väitetään, että työllisyys paranee? Saitte uuden neljännesvuosisataisen suomenennätyksen, valitettavasti. Te keskityitte epäolennaisuuksiin, taistelitte kummituksia vastaan, joita ei ole edes olemassa. Te aloititte täällä eduskunnassa työelämän älyttömällä uudistushankkeillanne vastakainasettelun, jolla jaetaan nyt Suomen kansaa. Te otitte niiltä, joilla ei paljoa ole, ja annoitte niille, joilla jo oli.

Arvoisa puhemies! Toivon hartaasti, että työ- ja elinkeinoministeriön tänään julkistama työmarkkinaennuste toteutuu ja osuu paremmin oikeaan kuin valtiovarainministeriön ennuste talouden kehittämisestä viime elokuun alussa. Teollisuudessa on käytetty matalasuhdanteeseen sopeutumisessa paljon lomautuksia ja siten saatu säilytettyä työpaikkoja, mutta, mutta... Aiotteko te todella raunioittaa tämänkin elementin Suomen työmarkkinoilta? Yleensä pelastusrenkas heitetään hukkuvalle, mutta te heitätte suhdanteesta välittämättä valitsemallanne tiellä kohti hölmölää. Te saksitte pelastusrenkaaseen niin ison reiän, ettei siihen kukaan kykene tarttumaan. Arvoisa hallitus, te lakkautatte hölmöistä päätöksistänne tähän mennessä hölmöimmällä aikuiskoulutustuen. Elinkeinoelämän tekoälylläkö te hallitusohjelmanne teitte, kun piittaamatta talouden taantumasta te leikkaatte inhimillisetikin katsoen kohtuuttomista paikoista. Te olette nyt purkamassa suomalaista hyvinvointivaltiota, työelämää, jonka peruskivi on ollut heikommassa asemassa olevan suojele. Eikö teitä vielääkään hävetä?

Arvoisa puhemies! Aiemmin edustaja Peltokangas ja hetki sitten edustaja Bergbom täällä totesivat, että edellinen hallitus velkaannutti Suomen. Ainakin toinen näistä edellä mainituista edustajista oli täällä eduskunnassa viime kaudella päättämässä tästä velanotosta, lähes yksimielisesti. [Miko Bergbom: Hallituksessa?] — Täällä eduskunnassa päättämässä, näin totesin, [Miko Bergbom: Okei!] täällä eduskunnassa, viime kaudella. Eduskunta teki päätökset.

Arvoisa puhemies! Sitten vielä edustaja Bergbomin äskeiseen toteamukseen siitä, että SDP ei pysty tuomaan työllisyysvaikutuksia tietoon. [Miko Bergbom: Ei pysty!] Kuten kuulumme, edustaja Bergbom, työministeri siis puhui tässä aiemmin siitä, että he eivät pysty arvioimaan, elikkä te ette pysty arvioimaan, näille työmarkkinauudistuksille työllisyysvaikutuksia juuri lainkaan, valitettavasti. Tämä kannattaa muistaa. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Räsänen, Hanna.

19.30 Hanna Räsänen kesk: Arvoisa puhemies! Orpon—Purran hallitus on leikkaustalouksissaan ajamassa Suomen talvihorrosta vastaavaan tilaan. Maan elintoiminnot hidastuvat ja syke laskee. Nukutusaineena he käyttävät hyvinvointialueiden rahoituksen sekä kuntien valtionosuuksien leikkausta. Nämä toimet ovat valtava virhe.

Lähipalveluista leikkaaminen ei ole taloudellisestikaan järkevää. Hyvinvointialueet pakotetaan tekemään virheitä, joiden korjaaminen tulee kalliiksi tai on myöhemmin jopa mahdotonta. Peruspalveluita ei korjata toimiviksi, vaan ne rikotaan pikasäästöillä. Hyvinvointialueiden talousahdinkoa uudet leikkaukset eivät helpota mitenkään, koska hallitus imuroi kaikki laskennalliset säästöt valtiontalouden paikkaamiseksi. Suomalaisten lääkäriin pääsystä, lastensuojelusta, vammaispalvelusta ja vanhustenhoidosta leikataan yhteensä noin kaksi miljardia euroa perustarpeeseen verrattuna. Hallitus jättää lähipalveluita alas ajaessaan huomiotta, että julkiset sosiaali-, terveys- ja pelastuspalvelut ovat myös elinvoimapolitiikkaa. Samaa näivettävää leikkauslinjaa hallitus noudattaa kunnille tulevassa ra-

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

hoituksessa. Kuntien vastuut tulevat lisääntymään, mutta valtionosuudet vähenevät. Suurimpina kärsijöinä tällä leikkauslistalla ovat itäisen Suomen kunnat, ja tämä ei kyllä ole minulle mikään yllätys, kun tätä hallituksen toimintaa on seurannut. Tiedättekö, että kunnat ovat ihmisten koti ja kunnat ovat elinvoiman lähde? Koulut, päiväkodit, kadut, kulttuuri, liikunta ovat kiinteä osa ihmisten arkielämää. Ovatko nämä todellakin asioita, joista valtio pakottaa kunnat säästämään? Kun palvelut ajetaan alas, lapsiperheet eivät enää muuta alueelle. Kun lapsiperheet eivät enää asu alueella, väestörakenne vinoutuu entisestään. Alueella toimivat yritykset puolestaan tarvitsevat työvoimaa, ja he tarvitsevat myös asiakkaita. Elinvoima syntyy yhdessä kunnan palveluiden, asukkaiden sekä yritysten kanssa.

Valtion tehtävä on olla mahdollistamassa tasa-arvoiset palvelut kaikkialla Suomessa. Nyt hallitus on valmis leikkaamaan kaikesta muusta paitsi veronmaksajien kannalta erittäin kalliista ja turhasta Turun tunnin junasta. Tuntuu käsittämättömältä, että tuota hanketta viedään eteenpäin samanaikaisesti, kun muualla Suomessa karsitaan aivan välttämättömistäkin palveluista. Hallituksen on herättävä huomaamaan, että talvihorros saattaa jäädä maallemme pysyväksi olotilaksi, ellei myös kasvusta ja elinvoimasta huolehdita.

Emme suostu myöskään Itä-Suomessa olemaan vain leikkausten kohde. Tässä maailmantilanteessa on erittäin painavat perusteet tehdä Itä-Suomesta erityistalousalue. Keskusta onkin esittänyt kymmenen vuoden kokeilua, jossa itäisestä Suomesta tehdään erityistalousalue, ja näin valtio olisi omalta osaltaan mahdollistamassa yritystoiminnan kehittymistä, työpaikkojen säilymistä ja uusien työpaikkojen syntymistä. Se, että itäisen Suomen elinvoima on koko Suomen turvallisuuskysymys, ei todellakaan ole vain korulause, se on fakta.

Kuten täällä aikaisemminkin tuossa debattikeskustelussa kerroin, Euroopassa on lukuisissa maissa erityistalousalueita. Latvia, Liettua, Italia, Ranska, Puola ja Unkari — näissä on alueita käytössä, joissa yrityksille suunnatuilla tuilla kannustetaan yrittäjyyttä ja kannustetaan työpaikkojen syntymistä, ja itse asiassa laajemman määritelmän mukaisesti noin reilussa kahdessakymmenessä Euroopan maassa on jo käytössä erityistalousalueita. Ja niin kuin myös kerroin ja niin kuin varmaan kaikki täällä salissa tietävät, EK on esittänyt omassa raportissaan Itä-Suomesta erityistalousaluetta, ja ihmettelenkin, mitkä ovat vahvemmat perusteet kuin tämä maailmantilanne, [Timo Suhonen: Juuri näin!] että hallitus aloittaisi toimet erityistalousalueiden puolesta. Me itäisen Suomen ihmiset ja itäisen Suomen yritykset kyllä hoidamme varmasti oman osamme, kunhan vain valtio hoitaa myös oman osansa.

Emme ansaitse Suomessa ikuista talvihorrosta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Vigelius.

19.35 Joakim Vigelius ps: Arvoisa puhemies! Tässä talossa, tässä salissa Suomen taloutta kaltoinkohdeltiin neljä peräkkäistä vuotta vasemmistohallituksessa [Hanna-Leena Mattilan välihuuto] velasta välittämättä, alijäämien paisumisesta piittaamatta. Nyt ääni kellossa on muuttunut. Enää ei fläppitululla rahaa ole. Nyt rumat taloudelliset tosiasiat tunnustetaan. Rahaa ei ole, eikä sitä tosiasiallisesti ollut kaikkia valtiomme menoja kattamaan viimeiseen 15 vuoteen. [Hanna-Leena Mattila: Ja velkaa otatte lisää!] Edellinen hallitus jättikin jälkeensä ennätyksellisen suuret krooniset alijäämät eli valtiontalouden menojen ja tulojen epätasapainon. Ennätysalijäämien lisäksi myös kertyneelle velkavuorelle on tullut hinta korkojen nousua.

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

Tänäkin vuonna valtio maksaa veloistaan korkomenoja noin 3,2 miljardia euroa. Summa on enemmän kuin oikeusministeriön 1,2 miljardia tai sisäministeriön 2,7 miljardia hallinnonalan menoja. Velalla todella siis on hintansa, vaikka vasemmistoliiton edustaja Saramo vielä joitain vuosia sitten tässä salissa totesikin seuraavasti: ”Suomi saa pysyvästi kiinteäkorkoista lainaa, tällä hetkellä jopa negatiivisella korolla pitkäksi ajaksi. Sen lainan korot eivät koskaan nouse.” [Hanna-Leena Mattilan välihuuto] No, nyt ovat nousseet, moninkertaistuneet, ja nyt velkaantuminen maksaa suomalaisille enemmän kuin koko sisäisestä turvallisuudestamme vastaavan sisäministeriön hallinnonala.

Arvoisat sosiaalidemokraatit, te puhutte paljon oikeudenmukaisuudesta. Miten oikeudenmukaista on teidän mielestänne ottaa velkaa ja lykätä se toisten maksettavaksi ja myydä tuo kaikki kansalle empatiana ja heikoimmista huolehtimisena? Ei se ole mitään myötätuntoa, että ollaan tekemättä säästöjä ja laitetaan muut hoitamaan konkurssipesä. Ei se ole mitään myötätuntoa, että lahjotaan äänestäjät velalla ja esitetään välittävää jättäen ikävät toimet toisten tehtäviksi ja loppulasku tulevien sukupolvien maksettavaksi. Heiltä ei ole kysytty mitään. He eivät ole voineet vielä äänestää velkaantumista vastaan. Te, jotka velkaantumisesta olette olleet aikanaan päättämässä, ette ole silloin enää vastaamassa, kun velat on maksettava ja sotkut siivottava.

Kritisoitte, etteivät hyvätuloiset osallistuisi talkoisiin. Toistatte jatkuvasti, miten ministerien tuloluokasta ei oteta enempää. Veronmaksajain Keskusliiton mukaan ansiotuloja saaneiden joukossa yli 50 000 euroa tienanneita on vain 17 prosenttia. Tämä pieni vähemmistö maksaa kaikista tuloveroista miltei 60 prosenttia. Väitättekö tosiaan siellä vasemmalla, että tuo leijonan osuus tai se, että ansiosta joka toinen euro menee valtiolle, ei ole osallistumista? Millaista kiittämättömyyttä tällainen raskasta verotaakkaa kantavien vähätely edustaa? Näyttää siltä, että valtio päätöksentekijöineen tahtoo vain hyötyä toisten menestyksestä ja ahkeruudesta jakaakseen lisää ja ostaakseen äänestäjiä puolelleen. Ja kun enempää ei ole ongelmitta varaa hyvätuloisilta verottaa, valitatte, syyllistätte ja vaaditte lisää. Se toimii, koska nettomaksajat ovat pieni vähemmistö yhteiskunnassa. Tuen saajia useissa eri tuloluokissa on paljon heitä enemmän. Kaiketi myös siksi te valitsette puhua enemmän tuista kuin työn verotuksesta ja kannustavuudesta ihan jokaiselle kaikissa tuloluokissa.

Jos valtio elää kroonisesti yli varojensa, leikkuri osuu ennemmin tai myöhemmin nimenomaan velkaisen hyvinvointivaltion laajoihin etuuksiin ja palveluihin. Sitäkö te tahdotte? Sopeuttaminen ja velkaantumisen taittaminen varmistaa juuri sen, että voimme turvata tämän yhteiskunnan jatkuvuuden. Hyväosaiset eivät hyvinvointivaltion rahoituspohjan rapautumisesta kärsi. Hyvinvointivaltion rahoituspohjan rapautuminen on ongelma nimenomaan huonosti voiville, pienituloisille, tuensaajille ja vähäosaisille. Talousvaikeudet ja suuret sopeutukset väistämättä kohdistuvat heihin, jotka ovat julkisten palvelujen ja etuuksien varassa. Siispä ne, jotka vastuuvuorollaan heitteille jättävät julkisen talouden, tosiasiallisesti tekevät sen myös hyvinvointivaltiota tarvitseville vähäosaisille.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Aittakumpu.

19.40 Pekka Aittakumpu kesk: Arvoisa rouva puhemies! On suorastaan liikuttavaa, miten kauniisti hallituspuolueiden edustajat ovat tänään hehkuttaneet hallituksen ohjelmaa ja hallituksen onnistumisia, vaikka faktat kuitenkin ovat ne, mitä tässä salissa on sitten myöskin tuotu esille, että niin työttömyys kuin konkurssit ovat todella huolestuttavalla tasolla ja

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

valtion velanotto vain kiihtyy. Suomi on vakavan paikan edessä, ja muistamme, miten muutamat hallituspuolueet ennen vaaleja ja vaalien jälkeenkin tekivät suomalaisille isoja, suuria lupauksia. Suomalaisille luvattiin myötämäkeä, mutta nyt on nähty, että jyrkkä vastamäki on edessä ja monen tie on noussut miltei pystyyn. Konkursseja tosiaan on tullut tämän hallituksen aikana ennätysmäärä. Työllisten määrän piti nousta 100 000:lla, mutta tähän mennessä työttömiä on tullut lisää vuoden aikana 50 000 — nämä ovat todella karuja lukuja.

Huomenlahjaksi kituuttavalle taloudelle ja kohonneiden hintojen edessä kärsiville kansalaisille hallitus antoi heti hallitusohjelmassa hurjat leikkaukset sosiaali- ja terveyspalveluihin sekä muun muassa lapsiperheille. Rahaa päätettiin laittaa satoja miljoonia — mahdollisesti jopa miljardeja, nähtäväksi jää — surullisenkuuluiseen turhaan tunnin junaan. Velkaantumisen piti pysähtyä ja talouden kohentua, mutta näistä juhlapuheista huolimatta tunnelma Suomen taloudessa tällä hetkellä muistuttaa edelleen enemmän hyytävän pimeää syysiltaa kuin aurinkoista toukopäivää.

Menojen järjestyttämistä tarvitaan, se on selvä, keskusta tukee hallitusta tässä tavoitteessa. Leikata pitää, veronkorotuksiakin tarvitaan, mutta nämä eivät riitä. Hallituskin on tänään sitä toistanut, että ne eivät riitä, tarvitaan kasvua, mutta kasvutoimet ovat kuitenkin jääneet kovin vähäisiksi. Siksi on aivan aiheellista kysyä, olisiko nyt hallituksen aika viimein kääntää katsetta sieltä leikkuulaudasta ja katsoa talouden kuvaa laajemminkin. Kasvu puuttuu, kasvua tarvitseva maa on monessa mielessä sivuutettu. Esimerkiksi jos ajatellaan vaikkapa Kainuuta, siellä työttömien määrä viime tietojen mukaan oli maaliskuun lopussa kasvanut 8 prosenttia ja Pohjois-Pohjanmaalla 12 prosenttia.

Keskusta on nyt tarjonnut vaihtoehtoja, joita hallituksesta on kysely. Tarjosimme niitä jo viime syksynä, mutta niihin ei tartuttu. Monet meidän hyvät esitykset äänestettiin kumoon. Esitimme esimerkiksi maatalouden tuotantorakennusten kiinteistöveron poistoa kotimaisen maatalouden helpottamiseksi ja myöskin turpeen energiaverotuksen keventämisestä, mutta ne eivät hallitukselle jostain syystä kelvanneet, vaikka tiedämme, että nimenomaan maakunnissa, pääkaupunkiseudun ulkopuolella, nämä olisivat olleet tärkeitä kasvun sysäyksiä.

Tässä kehysriihen vaihtoehdossa emme keskustassa haluaisi iskeä kansalaisiin ja yrityksiin korottamalla arvonlisäveroja niin hurjasti kuin hallitus nyt tekee. Peruuttaisimme myös tuon kannattamattoman Turun tunnin junan investoinnin ja sijoittaisimme rahat kasvua ruokkiviin rakennus- ja tiehankkeisiin ympäri Suomen. Maamme kasvu on aivan erityisesti riippuvainen pienistä ja keskisuurista yrityksistä, siksi ulottaisimme investointien verohyvityksen myös pienille ja keskisuurille yrityksille. Lisäksi nostaisimme arvonlisäverotuksen alarajaa 30 000 euroon ja emme leikkaisi kotitalousvähennyksestä, koska nämä toimet olisivat nimenomaan pienille ja keskisuurille yrityksille tärkeitä, arvonlisäverotuksen alarajan nosto ja kotitalousvähennyksen pitäminen ennallaan. Toteuttaisimme myös 20 prosentin tuloveroalen alimman eläkeiän yli ansiotyössä jatkaville. Meillä on paljon ihmisiä, jotka haluaisivat jatkaa töissä vähän pitempään. Tällä tavalla saisimme lisää verotuloja ja nämä henkilöt, jotka haluavat työssä käydä, siellä pidettyä ja yrityksissä, jotka heitä tarvitsevat, saisimme pidettyä työvoimaa.

Näitä yrityksiä ja palkansaajia hyödyttäviä ratkaisuja kannattaisi nyt viedä osaltaan eteenpäin, ja pientä toivetta saattaa olla siitä, että ehkä hallitus nyt viimein sitten kuuntelee näitä keskustan vaihtoehtoja, kun ne syksyllä sivuutettiin. Nyt olemme esittäneet näitä lisää, niin että voisimme saada Suomen oikeasti kasvun tielle ja tämän surkean kehityksen

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

pysäytettyä, kun nyt meillä tosiaan työttömyys ja konkurssien määrä ja valtionvelka ovat näin hurjalla tavalla kasvaneet.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Ovaska poissa. Edustaja Keskisarja, olkaa hyvä.

19.45 Teemu Keskisarja ps: Arvoisa puhemies! Haukkumisen ja parjauksen pauhussa minä vaihteeksi kehun vastustajaani. Välikysymys hallituksen Suomea näivettävästä talouspolitiikasta on kekseliäs kieleltään, yhdeltä sanaltaan. Riemastuin nimenomaan ”näivettävästä”. Se hypähtää silmille ja poikkeaa jokapäiväisestä jupinastamme.

”Näivettävä” on partisiiipin preesens verbistä ”näivettää” — huomatakseni viimeinen tavu. Näivettämisen synonyymi ei ole näivettyminen. Näivettäminen on teko, mutta näivettyminen tapahtuma. Talouden tietoinen näivettäminen ei siis rinnastu kasvin luonnolliseen näivettymiseen — sama ero kuin köyhtymisessä ja köyhdyttämisessä, ikääntymisessä ja ikäännyttämisessä.

Tutkin näivettämisen etymologiaa Kotimaisten kielten keskuksen tekstikokoelmista, mutta 1500—1800-luvuilta en löytänyt ihmeempiä esiintymiä. Kuitenkin välikysymystänne vankistaa WSOY:n Nykysuomen sanakirja vuodelta 1970. Se antaa esimerkkejä näivettämisen merkityksistä ja käytöstä kirjallisuudessa, kas näin: ”dogmien näivettämä uskonnollisuus”, ”monien lapsivuoteiden näivettämä nainen”, ”etenkin hevoselle ominainen näivettävä sairaus, jossa veren punasoluja tuhoutuu”. Ja kappas, näivettäminen on mainittu Raamatussakin, Jesajan kirja, 30-luvun suomennos: ”Herra Sebaot lähettää hänen lihavuutensa näivetystaudin.” Profetia tarkoitti sitä, että Israelin kansalle käy kalpaten ja syntiset laihtuvat kuoliaaksi — karsea kuuri.

Arvoisa puhemies! Ylistän oppositiota ja välikyselijöitä lääketieteellisistä ja raamatullisista salaviittauksista sekä vanhan kirjakielen syvästä ymmärryksestä. Jäin vain miettimään muuatta seikkaa: liekö asia niin, että hallitus ehdoin tahdoin, ilkeyttään, pahuuttaan, piruuttaan näivettää hengiltä liikalihavan Suomi-neidon? Ei kai sentään — pikemmin niin, että talous näivettyi parikymmentä vuotta jumalattoman ahneuden, tuhlauksen ja piittämättömyyden tähden.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitos. — Edustaja Eskelinen.

19.48 Seppo Eskelinen sd: Arvoisa rouva puhemies! Kyllähän on totuus ja monessa puheenvuorossa tänään todettu, että kyllähän tuo hallituksen talouspolitiikan pohja on murenemassa. Aika valinkauhaan tässä ovat nyt sitten nousseet myös ne vaalikenttien puheet, mutta ei niihin mennä. Muutamia huomioita.

Se tietysti on huoli, että suomalaisten kuluttajien tulevaisuudenusko on aika koitolla ja luottamus poliittisiin toimijoihin tällä hetkellä horjuu aika pahasti. Sehän näkyy myös siten hallituksen historiallisen alhaisena luottamuksena suomalaisten näkökulmasta. Se on ymmärrettävää, kun niin monta kautta näitä leikkauksia tulee ja kaikki leikkaukset eivät ole edes vielä kohdentuneet ja niitten vaikutukset sitten rupeavat näkymään suomalaisten kukkarossa.

No, sitten tähän kasvuun. On hienoa, että erityisesti tänne vihreän siirtymän puolelle nyt sitten ollaan panostamassa ja se verotukipaketti, mitä ollaan rakentamassa, on oikeansuun-

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

tainen. Siitä pitää olla iloinen, ja toivotaan, että Itä-Suomeenkin saadaan sieltä sitten investointeja liikkeelle.

Sitten rakentamisen puolella eilenkin iso lappilainen rakennusyritys, vakavarainen aiemmin, teki konkurssin ja huolestuttaa. Onneksi vuoden alun lisätalousarviossa hallitukselta muistaakseni tuli rakennuspuolelle lisäpaketti. Toivottavasti se rupeaa sitten auttamaan.

Tähän kasvuun liittyy liikenne myös aika vahvasti. Tässä aika pitkään on odotettu hallituksen ensimmäistä liikennepakettia, ja ilmeisesti se ensi viikolla sitten lisätalousarviossa tulee. Mutta siinä huomio, että siellä on 85 prosenttia hallitusneuvotteluissa olevia liikennehankkeita, jotka eivät ole Väyläviraston liikennejärjestelmätöiden kautta tulleet sinne, siellä on vajaa 30 miljoonaa muistaakseni liikennejärjestelmätöiden kautta, ja toivottavasti tämä pitkä kuva ei ole tämmöinen.

Sitten vielä vähän aikaa tästä Itä-Suomen tilanteesta. Työryhmä tekee töitä ja odotellaan, milloin sieltä jotain tulisi, mutta samaan aikaan kehyksessä kyllä suuresti ihmettelen, että Itä- ja Pohjois-Suomen pk-yritysten kuljetustuista leikataan, mikä tässä tilanteessa olisi... 20 prosenttia on kehyksessä Itä-Suomen ja Pohjois-Suomen kuljetustuot, mikä on meidän pk-yritystemme kilpailukyvyn kannalta aivan olennainen. Toivottavasti hallitus nyt sen peruisi kaiken kaikkiaan.

Vähänhän tämä iso kuva on kateissa, ja hallitukselta kaivattaisiin vähän pidempää näky-mää erityisesti tämän kasvun ja työllisyyden osalta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Edustaja Kallio.

19.52 Vesa Kallio kesk: Arvoisa puhemies! Lukiossa äidinkielen ylioppilaskokeessa ensimmäisistä kirjoituksista sain improbaturin. Syy oli se, että kirjoitin aiheen vierestä. Tällä salissa aika usein tulee mieleen, että se äidinkielen opettaja antaisi meille monelle improbaturin näistä puheista, kun ne ovat hieman aiheen vierestä, mutta katsotaan, osuuko nyt kohdalleen.

Elinkeinoelämän keskusliiton julkaisema itäisen Suomen ohjelma oli viesti Suomen hallitukselle. Ohjelmassa esitetään itäisen Suomen elinvoiman pelastamiseksi toimenpidekokonaisuutta, johon kuuluisivat muun muassa investoinnit, kohdennettu EU-rahoitus ja alueelliset pilottikokeilut. Kehysriihen alla oli mielenkiintoista odottaa, miten hallitus tähän Etelärannan viestiin suhtautuu. Tähän mennessä EK:n kannat ovat menneet hallituksen toimintaan läpi ilman epäröintejä. Nyt tätä parisuhdetta mitattiin itäisen Suomen kohdalla. Tulosten perusteella suhde on kriisissä. Ainoa meille osuva toimenpide oli kantaverkkoyhtiö Fingridin pääomittaminen. Valtiovarainministeri Purra totesi kehysriihen tiedotustilaisuudessa, että pääomia käytettäisiin koko maahan. Samaan aikaan Fingridin taholta on viestitetty, ettei heillä ole erityisiä suunnitelmia itäiseen Suomeen. Kykyjä olisi, mutta haluja ei. Kysymys kuuluukin: Millä tavoin hallitus aikoo huolehtia siitä, että Fingrid tekee investointeja koko maassa, itäinen Suomi mukaan lukien? Aikooko hallitus käyttää poliittista ohjausta kantaverkkoyhtiön toiminnan tasapuolisuuden varmistamiseksi?

Arvoisa puhemies! Kuten EK:n tiedotustilaisuudessa tuotiin esille, on koko maan ja myös EU:n etu, että itäinen Suomi säilyy elinvoimaisena ja asuttuna. Kyse on koko Suomen taloudellisesta pärjäämisestä. EK:n toimenpidekokonaisuudessa nousee esille muun muassa itäisen Suomen maakuntien erityistalousalue. Valtaosassa EU-maita erityistalous-

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

alueita on jo käytössä, ja yrityksille tarjotaan erilaisia alueellisia verokannustimia. Ei ole mitään estettä, etteikö tätä voisi kokeilla Suomessakin.

Mielenkiintoinen avaus on myös ehdotus itäisen Suomen erityislähettilästä, joka toimisi suoraan pääministerin tai valtioneuvoston alaisuudessa. Tällä tavoin itäisen Suomen maakuntien edunvalvontatavoitteet koottaisiin yhtenäiseksi kokonaisuudeksi, ei pelkäksi tyhjäksi visioinniksi. Usein ministeriaitiosta vedotaan milloin missäkin asiassa pakkoon. Jos jokin on pakko, niin se on ottaa itäisen Suomen tilanne huomioon hallituksen jokaisessa päätöksessä.

Arvoisa puhemies! Suoranainen pakkomielle hallitukselle on ajaa alas itäisen Suomen sairaalapalveluja Savonlinnasta, Kouvolasta, Iisalimesta ja Varkaudesta. Pakkomielteen tekee kummalliseksi se, ettei yksikään asiantuntijataho näe tämän tuovan todellisia säästöjä eikä parantavan hoitohenkilöstön saatavuutta. Lääkäriliiton varapuheenjohtaja Jaana Puhakka kirjoittaa Lääkärilehdessä 10.5. seuraavaa: ”Hyvinvointialueilta vaaditut säästöt ovat johtaneet terveysasemien sulkemiseen. Etä- ja digipalveluja lisätään tieteellisen näytön puutteesta huolimatta, ja hoidon tarvetta arvioivat hoitajat toimivat järjestelmän portinvartijoina. Kehysriihen mukanaan tuomat uudet säästötarpeet aiheuttavat pahimmillaan irtisanomisista. Samaan aikaan löydetään rahaa yksityislääkärikäyntien tukemiseen. Palveluun, jota ei hoidon tarpeen arviointi rajoita. Terveystaloustieteessä on sääntönsä, jotka olisi syytä ottaa ratkaisussa huomioon. Kysyntää on vaikeaa hillitä ja tuotettu terveyshyöty laskee saatavuuden parantuessa tarpeeksi.” Kun edelliseen lisätään professori, terveydenhuollon etiikan dosentti Samuli Saarnin kommentit Mediuutisista 9.5.2024, niin ollaan pääsemässä hallituksen harjoittaman sote-saneerauksen ytimeen: ”Olisiko eettisesti perusteltua ja yhteiskuntavastuullista romuttaa nykyinen perusterveydenhuolto mahdollisimman nopeasti? Kysymys on moraalisesti relevantti ja ajankohtainen, koska maan hallitus on suoraan ilmaissut, että universaalia perusterveydenhuoltoa ei enää haluta ylläpitää. Vaan lääkärit ja potilaat halutaan siirtää yksityissektorille jonoja purkamaan. Kela-korvauksien nosto puolella miljardilla, perusterveydenhuollon hoitotakuun purku ja hyvinvointialueiden rahoituksen vastaava vähentäminen ovat yksiselitteinen viesti siitä, että kahden kerroksen malli on hyvä. Eikä nykymallisen perusterveydenhuollon haluta selviävän.”

Arvoisa puhemies! Tiivistetysti hallituksen sote-talouspolitiikka ei tuo säästöjä, vaan näyttäytyy puhtaana puoluepoliittisena operaationa, jossa kansalaisten saama terveydenhuolto jaetaan kahteen kerrokseen: Ylähuoneessa palvelu pelaa ja lanssissa on kuplivaa tarjolla. Alakerrassa tyydytään siihen, mitä sinne sattuu roiskumaan, ja vettä saa vessan hanasta. Kaikki tämä heijastuu mitä suurimmassa määrin aluetalouteen. Yläkerran väen asuttamilla alueilla vetovoima kasvaa, alakerran väen asuinseutujen kurjistumiskierre paheenee. Hallituksen vastaus tähän on, että on pakko. Pakko ei ole vaihtoehto. Pakko on esimerkki vaihtoehtottomuudesta. Pakko on esimerkki kyvyttömyydestä ja haluttomuudesta edes pohtia vaihtoehtoja. Pakko on laiskaa politiikkaa. Se ei ole edes politiikkaa, vaan se on puoluepolitiikkaa.

Hallituksen ei ole pakko kuunnella keskustan talouspoliittista vaihtoehtoa. Ennen hallituskauden loppua sekin todennäköisesti on edessä, joten yksi neuvo vielä tähän loppuun hallitukselle: menkää töihin.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. [Vesa Kallio: Kiitos!] — Edustaja Strandman.

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

19.57 Jaana Strandman ps: Arvoisa rouva puhemies! Tämäkin välikysymys näyttää kariutuvan. Ei näy keskustan edustajia juuri salissa. Ei näytä kovin uskottavalta tämänkään kysymys.

Arvoisa puhemies! Suomen talous on polkenut paikallaan 16 vuotta, mikä käsittää noin neljä vaalikautta. Nokian aikana me kuvittelimme, että talouskasvu ja rahan tekeminen ovat ikuisia. Näin ei kuitenkaan ollut. Nokia hävisi kilpailussa, ja tämän mukana katosivat satumaiset rahat. Valtion puolella ei rahavirtojen ehtymiseen kuitenkaan herätty, vaan viimeiset 16 vuotta ovat menneet enemmän tai vähemmän elvyttäessä taloutta, lukuun ottamatta vuotta 2015. Talouskasvua ei ole elvyttämisestä huolimatta ollut, ja hyvinvointivaltio on tullut karun totuuden eteen. Rahaa ei ole, ja nyt talouden menoja sopeutetaan 16 vuoden edestä. Valtion menoja ja tuloja sopeutetaan leikkauksilla, uudistuksilla sekä investoinneilla. Kokonaisveroastetta ei nosteta, koska Suomella on jo yksi maailman kireimmistä verokannoista ja olisi aivan kestävämpi nostaa sitä lisää.

Hallitus kuitenkin toteuttaa erinäisiä kilpailukykyä nostattavia toimenpiteitä, joiden vaikutukset alkavat näkymään. Näiden toimien vaikutuksia olemme alkaneet näkemään juuri sopivasti tätä keskustelua varten. Edellispäivänä saimme kuulla, että Suomen bruttokansantuote on kasvanut ensimmäisellä neljänneksellä 0,5 prosenttia ja työllisyys 0,7 prosenttia. Hallituksen toimet ovat tehokkaita ja vaikuttavia. Näiden toimien avulla pyrimme tekemään Suomesta aidosti kilpailukykyisen erityisesti viennin suhteen, sillä Suomi elää vientituloista.

Välikysymyksessä väitetään, etteivät työllisyystoimien vaikutukset toteutuisi, mutta kuten näemme, asian suhteen pitää olla hieman malttia. Lisäksi haluaisin todeta, että vaikkakin saimme nyt kuulla hyviä uutisia, niin silti suhdannetilanne on heikko. Hallitus myös purkaa kaikkia työhön liittyviä kannustinloukkuja, jotta työn vastaanottaminen ja tekeminen ovat aina kannattavia, ja kuten olemme huomanneet, se on jo tuottanut tulosta.

Välikysymyksessä viitataan hintojen nousuvauhdin rajuun kasvuun. Tähän keskeisiä syitä ovat viime kauden rajut elvyttävät toimet sekä viime kauden energiapolitiikan vaikutukset. Yli-innokas viherpolitiikka on nostanut koko yhteiskunnan energiakustannuksia ja täten nostanut sähkön, lämmityksen, liikkumisen, ruuan sekä teollisen tuotannon hintaa. Tämä energiapolitiikan linja näkyy kaikkien hintojen kasvussa eli inflaationa. Lisäksi viime kauden rahanlapiomisfestivaalit ja nollakorot eittämättä näkyvät nykyisissä hinnoissa. EKP:n korkojen suhteen on olemassa lievää optimismia sen suhteen, että ne lähtisivät laskuun. Tämä olisi Suomen taloustilanteen kannalta oleellista. Ongelmana kuitenkin euroalueella ovat hyvinkin erilaiset taloudelliset tilanteet eri maissa. Toiset maat haluavat korkeampia korkoja ja toiset taas matalampia. Tämä osaltaan olisi vakava keskustelun paikka siitä, onko eurossa liian erilaisissa taloustilanteissa olevia maita ja pitäisikö asialle tehdä jotain. Joka tapauksessa korkotason lasku helpottaisi Suomen tilannetta, mutta korkojen ennustaminen on lähes mahdotonta. Hallitus ei sulje taloudellisten sopeutustoimien lisämahdollisuutta pois työkalupakista. Kuitenkin tässä tilanteessa hallitus odottaa jo tehtyjen toimien olevan riittäviä. Suomen maakuvan ylläpitämisen kannalta on keskeistä, ettemme joudu EU:n seurantalukalle tai että luottoluokituksemme ei heikkene. Kipeästi kaivattavien investointien kannalta tämä kehityskulku olisi suoranaista myrkkyä.

Hallituksen linja vakauttaa talouden syöksykierteen, ja toivottavasti tulevinakin kausina Suomen taloutta hoidetaan vastuullisesti. Hallitus haluaa myös vähentää rajusti turhaa sääntelyä. Tämä hallituksen linja on se, että kaikesta tarpeettomasta sääntelystä on luovutava. Ei ole valtion tehtävä mikromanageroida jokaisen ihmisen sekä yrityksen elämää,

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

vaan antaa raamit sekä säännöt, joiden varassa voimme tehdä reiluja ja viisaita päätöksiä. Koulutuksen osalta hallitus panostaa perusedellytyksiin, ja hallitus tekeekin peruskouluun tarvittavat panostukset vaalikauden aikana.

Arvoisa rouva puhemies! Kaiken kaikkiaan tämä hallitus haluaa tehdä Suomen taloudesta voimakkaan ja yksinkertaistaa valtion vastuita sekä velvollisuuksia. Turhia tehtäviä karsitaan ja toimintaa tehostetaan, jotta jatkossakin olisi olemassa hyvinvointivaltio. Hallituksen talouspolitiikka on siis vastuullista, realistista ja uskottavaa. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

20.02 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! Talouden tasapainotus ja kasvun aikaansaaminen ovat ydinkysymyksiä, jotka odottavat meiltä kaikilta vastauksia. Talouden kehityksen taustalla on isolta osaltaan heikko tuottavuuskehitys. Se on ollut huono 15—16 vuotta niin yksityisissä yrityksissä kuin julkisella puolellakin. Siinä on keskeinen syy, miksi emme tällä hetkellä pärjää ja talous ei kasva. Meidän pitää saada kasvua aikaiseksi. Kasvu maksaa varmimmin velan. Leikkaamalla se ei onnistu. Hallitus näyttää keskittyvän nyt vain leikkauksiin. Sopeutusta tehdään vain köyhiä kurittamalla ja julkisia palveluja kurjittamalla. Valtiovarainministeri Purra totesi äsken välikysymyksen vastauspuheenvuorossaan, että toivottavasti nämä uudistukset vaikuttavat. Onko tämä vain toivon varassa? [Keskustan ryhmästä: On!] Tässä leikkausinnon aikana taantuma ehti pahemmaksi kuin sen olisi tarvinnut tulla.

Orpon hallituksen toimet veivät Suomen työelämää takamatkalle ja pahasti. Esimerkiksi työllisyysasteesta työ- ja elinkeinoministeriön tämän päivän tilastojen mukaan putoaa noin 0,6 prosenttia tänä vuonna, eli 73 prosenttiin. Työllisyysasteen lasku jatkuu myös ensi vuonna, mutta on kääntymässä vuonna 2026. Heikko talouskehitys selittää isolta osaltaan tätä. Työttömyys on tänä vuonna nousemassa puolella prosenttiyksiköllä 7,7 prosenttiin. Sieltä työllisyyden kasvun ja talouden tasapainottamisen tie on tuskainen. Myös suhdanteiden vaikutus on suuri, ja siitä ei juuri puhuta, kuinka paljon se määrittelee kasvustamme. Elämme kuitenkin viennistä. Sen osalta vaikutus on suurempi kuin hallituksen omien toimien. Jos ja kun ne menevät päinvastaiseen suuntaan, vaikutus nollaantuu. Myöskin tästä syystä hallituksen toimien ajoitus pitäisi miettiä tarkasti. Nyt näyttää siltä, että hallituksen kasvutoimilla ei saada riittävästi kasvua aikaiseksi.

Arvoisa rouva puhemies! Rakennusalan romahduksella on ollut laajat heijastusvaikutukset talouteen ja työllisyyteen sekä luottamukseen. Siellä ollaan tämän vuosituhatosen heikoimmissa luvuissa. Rakennusalan romahdukselle ei tehty pitkään aikaan mitään, koska se olisi häirinnyt ilmeisesti projektia ajaa ARA-rakentaminen alas. Rakennusalan romahdukseen hallitus heräsi tämän vuoden tammikuussa, kun melkein vuosi oli menetetty. Vähin äänin otettiin käyttöön joitain puoli vuotta aikaisemmin SDP:n vaatimia keinoja. Parempi kaiketi jopa aivan liian myöhään kuin ei ollenkaan.

Hallitus on siis odottanut suhdannekäännettä pääosin tumput suorina. Suhdanne luultavasti helpottaa hetkeksi tilannetta vuodesta 25 eteenpäin, mutta ei se ratkaise oikeita ongelmia. Elinkeinoelämän ja talouden asiantuntijat, jopa VM, ovat kaikki yhtä mieltä siitä, että Suomen talouden pahin pitkän aikavälin ongelma on, että inhimillinen pääoma, eli työikäisten määrä ja osaaminen, ei kasva. VM:n kansantalousosaston päällikkö Mikko Spolander sanoi Iltalehden haastattelussa työperäisestä maahanmuutosta: ”On vaikea nähdä

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

mitään muitakaan keinoja, joilla työn määrän kasvu saataisiin sellaiselle uralle, että saataisiin kohennettua taloutta.”

Kuten talouspolitiikan arviointineuvostokin on todennut, työttömyyden juurisyyt ovat paljon laajemmat kuin pelkät kannustinongelmat. Osalta puuttuu osaamista, ja tähän hallituksen keino näyttäisi olevan leikata vain tukia. Osaamiseen on panostettava, koska ihmiset ovat melkein ainut uusiutuva voimavaramme. Se määrittelee pärjäämisemme. Siihen on panostettava ennen työuraa ja työuran aikana. Erityisen valitettavia ovat nykyiset hallituksen toimet, joista räikeimpänä aikuiskoulutustuen lopettaminen, ja nyt vielä sitten sata miljoonaa euroa vedetään pois aikuiskoulutuksesta viimeisissä kehysriihen päätöksissä. Meillä on pienet ikäluokat. Tarvitsemme kaikkien työpanoksen, ja suomalaisten koulutustason nosto on meille kohtalonkysymys ja avain menestykseen. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Siponen.

20.07 Markku Siponen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Jatkan tuosta, mihin edustaja Lyly jätti.

Tässä aikaisemmin kävi eräs edustaja kehumassa näitä hallituksen koulutussatsauksia, mutta jätti kyllä kertomatta sitten nämä koulutusleikkaukset, mitä nyt viime aikoina ollaan tehty: tämä aikuiskoulutustuki ja sitten viimeisimpänä nämä ammatillisen koulutuksen säästöt, jotka tulevat iskemään nimenomaan sinne käytännön osaajiin.

Arvoisa rouva puhemies! Todellakin valtiolla ja kotitalouksilla on nyt matti kukkarossa. Vuodessa työttömien työnhakijoiden määrä on kasvanut yli 30 000:lla. Konkursseja on tehty vuodessa yli 3 300. Se on tämän vuosituhannen korkein luku. Ja tämä 1,4 prosentin kasvuennuste on tämän hallituksen ensimmäisen vuoden aikana sulanut nollaksi, joten en lähtisi hirveästi vielä kehumaan näitä pieniä positiivisia vireitä, mitä nyt alkuvuoden aikana on tullut. Luvut ovat todella karut tämän hallituksen ensimmäisen vuoden jäljiltä.

Tämä taloustilanne näkyy ihan tavallisten ihmisten elämässä: joka kolmas kuluttaja kokee oman taloutensa heikentyneen vuoden aikana, ja kaksi kolmesta kokee Suomen taloustilanteen heikentyneen vuoden aikana. Luottamus omaan ja valtion talouteen on heikkoa. Ihmiset elävät säästöliekillä, isoja hankintoja siirretään, uutta lainaa ei uskalleta ottaa tai pelätään, ettei selvitä vanhoistakaan veloista. Kuluttajat eivät kuluta, ja tällöin ei myöskään tule kasvua. Täytyy hämmästellä, mihin vuodessa on pystynyt tämä hallitus hukkaamaan nämä kasvun eväät.

Arvoisa rouva puhemies! On totta, että säästöjä tarvitaan, ja on myös totta, että joitakin veroja olemme pakotettuja korottamaan. Mutta se ei ole totta, etteikö olisi vaihtoehtoja — niitä kyllä löytyy.

Maan hallituksen ja meidän keskustalaisten suurin näkemysero on, että me tiedämme — olemme omin silmin nähneet, kuulleet ja kokeneet — että ihmisten terveystalouksista, hoitajista, hoivakodeista ja hammaslääkäreistä ei voi tässä tilanteessa repiä näitä yli kahden miljardin euron säästöjä, joita hallitus sinne on tekemässä.

Arvoisa hallitus, tähän mennessä toimenpiteet näitten terveystalouksien eteen ovat käytännössä olleet se, että lääkkeitten hintaa on korotettu, ja samoin tehtiin päätös asiakasmaksujen korotuksista. Haluan kysyä: milloinka alatte oikeasti ratkoa näitten terveystalouksien ongelmia tämän kurjistamisen sijaan?

Arvoisa rouva puhemies! Muutamia ongelmia, joita on terveystalouksiin liittyen tiedossa:

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

Mitä tulee esimerkiksi lupaukseen vuokratyövoiman kuriin laittamisesta, kustannusten kuriin laittamisesta, tällä hetkellä kulut ovat vain jyrkässä kasvussa. Tänäänkin tästä aiheesta ministeriltä kysyttiin, mutta oikein konkreettista vastausta ei saatu, mitä ja milloin tälle asialle aiotaan tehdä.

No, sitten tämä todella surullinen päätös näitten sairaaloitten supistuksista, yöpäivystysten lakkauttamisesta, tulee lisäämään tätä ambulanssirallia, tulee lisäämään Kela-kyytejä, mutta edelleen ne Kela-korvaukset maksetaan sieltä valtion toisesta pussista. Milloin tähän aiotaan tehdä muutos, ja olisiko nyt vihdoinkin aika myöskin pidentää tätä alijäämien kattamisvelvoitetta, kun nähdään, mihin paniikkisäästöihin tämä on eri puolilla Suomea johtamassa?

Arvoisa rouva puhemies! Hallitus on tosiaan pari miljardia säästämässä sote-palveluita. Keskustakin on valmis tekemään uudistuksia ja tekemään myöskin näitten velvoitteiden purkua, mutta sillä erolla, että me nähdään, että niitä euroja ei ole mahdollista sieltä imeä valtion kassaan tässä tilanteessa, kun hyvinvointialueilla eivät muutenkaan rahat riitä.

Keskusta on esittänyt lukuisia konkreettisia toimenpide-ehdotuksia noitten edellisten lisäksi terveyspalveluitten parantamiseksi: Käynnistetään ohjelma sääntelyn sujuvoittamiseksi, normien purkamiseksi, hukkajahti. Avataan keskustelu myös soten palvelulupauksesta, mitkä palvelut julkinen terveydenhoito pystyy laadukkaasti ihmisille tarjoamaan. Otetaan nopeasti käyttöön ammatinharjoittajamalli — muutamia esimerkkejä mainitakseni — ja kaikista tärkeimpänä: edellytetään, että sosiaali- ja terveysministeriö, arvoisa rouva puhemies, alkaa aidosti johtamaan sosiaali- ja terveyspalveluiden uudistamista. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rintamäki.

20.13 Anne Rintamäki ps: Arvoisa rouva puhemies! Ihan aluksi on annettava kiitosta keskustalle. Eihän tämä teidän vaihtoehtonne ole ollenkaan kaukana hallituksen omasta. Monelle yksittäiselle hallituksen toimelle teiltä löytyy tukeakin. Tämä teidän välikysymyksenne nostaa esiin jopa turvapaikanhakijoiden korkeat majoituskustannukset — nyt kuulostaa tervejärkiseltä. Onko keskusta kenties perussuomalaistumassa? [Olga Oinas-Panuna: Ei!]

Vakavasti puhuen todettakoon, että tämän välikysymyksen esiin tuomat Turun tunnin juna ja risteilijöiden tukemiset eivät ole kokoluokaltaan vielä sellaisia, että niillä tämä taloustilanne jotenkin taianomaisesti ratkaistaisiin. Kaikille tässä salissa tulisi olla selvää, etteivät nämä nyt käytetyt keinot talouden tasapainottamiseksi ole missään tapauksessa helppoja. Jokaisen seuraavaan hallitukseen mielivän puolueen on syytä pitää mielessä, ettei helppoja keinoja tarvittavien sopeutustoimien tekemiseksi ole olemassakaan. Useista kohteista leikkaaminen tai verojen korotukset eivät ole helppoja. Helppoa ei ole lainojenkaan ottaminen pidemmän päälle. On tärkeää pitää mielessä vanha sanonta ”velka on veli otettaessa, veljenpoika maksettaessa”.

Arvoisa rouva puhemies! Tämän välikysymyksen allekirjoittaneella keskustalla on neljän vuoden kokemus löysän talouspolitiikan tekemisestä. Valtiovarainministeripuolueena rahaa jaettiin ajatuksella, että kassa kyllä kestää, mutta toisin kävi. [Markku Siponen: 13 miljardia!] Toivottavasti linjanne on tämän suhteen aidosti muuttunut. Emme halua nähdä tulevana hallituskausina samankaltaista vastuutonta talouspolitiikkaa, vaan toivomme to-

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

della, että vastuullinen taloudenpito on Suomessa jatkossa ylivaalikautista ja riippumaton poliittisista voimasuhteista.

Väläkysymyksessä on kritisoitu kasvutoimenpiteiden riittämättömyyttä. Tosiasiassa meiltä ei kasvutoimenpiteitä puutu. Meidän politiikkamme perustuu hyvin kriittiseen rahankäyttöön, joka tarkoittaa sitä, että emme ole valmiita pumppaamaan velkarahaa minne sattuu ja miten paljon hyvänsä toivoen, että siitä olisi jotakin hyötyä. Liian usein Suomessa on työllisyyden nimissä kipattu rahaa kohteisiin, jotka eivät ole todellisuudessa tuottaneet edes plus miinus nollaa valtion kirstuun. Edellisen hallituksen työllisyystoimista voin mainita esimerkiksi Työkanava Oy -nimisen valtionyhtiön, joka perustettiin työllistämään 400 osatyökykyistä henkilöä viime vuoden loppuun mennessä. Lopputulemana oli, että rahaa paloi kymmenen miljoonaa ja 15 henkilöä saatiin palkattua. Viime aikoina kun on ollut hyvin paljon puhetta vaikutusarvioista, kysynkin: jäikö tekemättä tässä tapauksessa?

Yleisen alvin nostosta todettakoon, että keskustakin on valmis nostamaan sitä prosentilla meidän puolentoista prosenttimme sijaan. Tässä yhteydessä keskustaa syyttää hallitusta siitä, että aita on ylitetty matalimmasta kohdasta. Jos tulkitsen tätä oikein, niin matalimman aidan ja keskustan ei-näivettävän talouspolitiikan linja menee siis jossain puolen prosentin sisällä. [Markku Siponen: Alemmat alvit nousevat reilusti!]

Olen väläkysymyksen allekirjoittajien kanssa samaa mieltä siitä, että leikkauskohteita löytyisi enemmänkin. On syytä muistaa, että tässä hallituksessa on kuitenkin neljä puoluetta, jolloin pelkästään yhden puolueen toiveiden mukaan ei mennä. Hallitusyhteistyössä tyydytään monilta osin kompromissiratkaisuihin, mikä pitäisi jokaisen tässä salissa ymmärtää, koska olette olleet koalitionhallituksessa monet kerrat. — Kiitos. [Olga Oinas-Panuma: Te teette kokoomuslaista politiikkaa!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Nikkanen.

20.17 Saku Nikkanen sd: Arvoisa rouva puhemies! Suomalaisten vauraus ja hyvinvointi kumpuaa työstä ja talouskasvusta. Varmasti meidän kaikkien yhdessä jakama toive on, että asia on näin myös tulevaisuudessa. Valitettavasti Suomen työllisyys- ja taloustilanteessa ei juuri tällä hetkellä ole kehumista. Pääministeri Orpon hallitusohjelman asettamat työllisyystavoitteet 100 000 uudesta työllisestä hallituskauden aikana näyttävät valitettavasti karkaavan horisonttiin, kun tällä hetkellä työttömiä työnhakijoita on noin 32 000 enemmän kuin tavoitteen asettamisen aikoina noin vuosi sitten. Uhkana on myös se, että julkisen talouden säästötoimenpiteenä tehdyt budjettileikkaukset lisäävät työttömyyttä yhä enemmän. Kokonaistaloudellisesti kansantaloutemme kurjistuu.

Hallitus jättää lähipalveluista leikatessaan huomaamatta, että julkiset sosiaali-, terveys- ja pelastuspalvelut ovat myös elinkeinopolitiikkaa. Hyvinvointialueet ovat suuria työnantajia. Samalla kun lähipalveluitamme heikennetään, myös investointiympäristömme heikentyy. Hallituksen satsatessa rahaa yksityisiin Kela-korvauksiin julkiset palvelut näivettyvät ja varat valuvat yksityisten terveysjätien jatkuvasti nouseviin palkkioihin ja toimituslaskuihin, eivätkä nämä käytännössä vähennä julkisten palveluiden tarvetta lainkaan. Välttämättömiä kuntien ja hyvinvointialueiden investointeja palvelurakentamiseen kannattaisi nyt elvyttämisen periaatteella tehdä. Koulujen, liikuntapaikkojen, terveyskeskusten ja palveluasumisen rakentamisen investoinneilla on työllistävä vaikutus. Niissä palveluja tuotetaan kustannustehokkaasti, ja ne lisäävät ihmisten tulevaisuuden kannalta tärkeää hyvinvointia. Olisiko nyt kuitenkin hyvä aika investoida ja luoda työllisyyttä aloille, joille

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

on kuitenkin tulevaisuudessa investoitava? Mielestäni nämä korkeaa työllistämistä tukevat investoinnit tulisi juuri nyt priorisoida kannattamattomien liikennehankkeiden sijaan.

Arvoisa puhemies! Kipeästi tarvittavan talouskasvun saavuttamisen kannalta korkea työllisyys on erittäin tärkeä asia. Työllisyyden nostamiseksi yksi olennainen asia on osaan työvoiman saatavuus. Nyt ei olisi aihetta hallituksen leikkauksille koulutuksesta, kuten ammatillisesta koulutuksesta ja aikuiskoulutuksesta. Ammatilliseen aikuiskoulutukseen liittyvässä haasteessa on kyse myös rajallisesta rahoituksesta. Oppilaitoksilla olisi resursseja kouluttaa suurempia määriä osaajia työelämän tarpeisiin, mutta rahoitusta toteuttaa koulutusta puuttuu.

Nopeat muutokset työelämässä edellyttävät joustavia ratkaisuja sekä ennakoitavaa toimintaa. Alueelliset eroavaisuudet sekä kehitystarpeet tulisi ottaa huomioon nykyistä vahvemmin ammatillisen koulutuksen rahoituksessa. Orpon hallitusohjelmassa ammatillisen koulutuksen rahoitusmallia pyritään uudistamaan. On tarkoitus kannustaa koulutuksen järjestäjiä niin, että opiskelijat valmistuvat, työllistyvät ja siirtyvät jatko-opintoihin valmistumisen jälkeen. Tämä on kannatettava tavoite. Rahoitusmallilla kannustetaan myös ohjaamaan opiskelijoita suorittamaan niin sanottuja osatutkintoja, joilla vastataan työelämän jatkuviin haasteisiin ja alueellisiin työvoimatarpeisiin. Ammatillisen koulutuksen ja elinkeinoelämän yhteistyötä vahvistetaan, jotta ammatillinen koulutus vastaisi paremmin työelämän tarpeisiin. Nämä siis ovat niitä hyviä asioita.

Kehysriihessä hallitus oli päätenyt investoimaan puolustusteollisuuteen ja vihreään siirtymään, hyvä näin. Pelkästään säästämällä emme saa tarvittavaa kasvua aikaan. Tämä on oikeansuuntaista satsausta tulevaisuuteen, siitä onkin hallitukselle annettava kiitosta. Toisaalta on nähtävä, että rakennusalan ahdinko kaipaisi edelleen valtion tukea. Myös Nato-jäsenyyden mukanaan tuomat kotimaiset materiaalityöntekijät ja muuhun huoltovarmuuteen liittyvät vientimahdollisuudet olisi hyvä huomioida. Meillä on tarvittavaa huoltovarmuuden osaamista ja materiaalityöntekijöitä, joille olisi muissa maissa kysyntää. Muun muassa elintarvikkeiden vientiä on suunnattava muualle Venäjän-markkinan sulkeutumisen takia, ja sitä olisi myös tuettava. Tässäkin asiassa on suunnattava katse kohti länttä. Puhdas ruuantuotantomme on ehdottomasti suuri valttikortti.

Tilastokeskuksen juuri julkaistun kulutustutkimuksen mukaan suomalaisten kuluttajien luottamusindikaattorin saldoluku on laskenut merkittävästi. Suomalaisten luottamus omaan talouteen ja kulutusmahdollisuuksiinsa on siis laskenut merkittävästi viimeisen vuoden aikana. Tähän viitaten tiedämme, että taloudessa on paljon mukana myös psykologiaa. Tämä tunnustetaan nykyään myös talouden opinnoissa. Taloudellisten auktoriteettien synkistelypuheella on tapana syventää talouden tilaa. Synkistelyä olemme kuulleet viime aikoina jo paljon, nyt olisi hyvä uskaltaa myös vastuullisesti kannustaa yrityksiä investoimaan ja niitä ihmisiä kuluttamaan, joille se mahdollisuus on yhä olemassa. Kuten monille lapsuudesta tutussa paroni von Münchhausenin tarinassa kerrotaan, lopulta itsensä on osattava nostaa suosta, vaikka hiuksista nostamalla. Selvää on, että tosielämässä itsensä talouden suosta nostaminen tapahtuu kuluttajien luottamuksella ja tekemällä oikeita asioita oikeaan aikaan. Valuuttamarkkinoilla inflaatio on jo tasaantunut, ja lainojen korotkin ovat laskemaan päin. Nyt voisi olla oikea aika [Puhemies koputtaa] ottaa ne oikeanlaiset keinot käyttöön. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Oinas-Panuma.

20.23 Olga Oinas-Panuma kesk: Arvoisa rouva puhemies! ”Kaikista paras ja imelin viisauven laji on jälkiviisaus, sillä alalla saahaan kaikkein eniten aikaan. Siinä on tapaus menettä aikakautta, mutta se kuvitellaan esiin tulevaksi ja sakilla setvitään, miten olisi parasta käyttäytyä. Tässä lajissa ihminen on viisaimmillaan...”, mietiskeli Veikko Huovisen Havukka-ahon ajattelija. Tätä jälkiviisautta on kyllä tässä salissa tänä päivänä piisannut ja menneissä möyhimistä. Minuutin debattipuheenvuorossa ei välttämättä ollenkaan päästä nykypäivään, kun on niin kiire olla historiassa.

Tuolla minun takanani seisoo naispatsas, jolla on sylissään lapsi, ja se lapsi vilkuttaa joka päivä meille päätöksentekijöille ja muistuttaa meitä siitä, että jokainen päätös on päätös tuleville sukupolville, ja se meidän pitäisi täällä muistaa. Tässä salissa ja politiikassa yleensäkin liian usein katsotaan liian lähelle. Meidän olisi pystyttävä parempaan, kattamaan yli vaalikausien ja yli puoluerajojen siksi, että nuo pienet pojat ja tytöt voisivat sitten luottaa tulevaisuuteen.

Valtiovarainministeri Riikka Purra sanoi tänään, että hallituksen politiikka nojautuu ylisukupolvisen vastuunkantoon. Se kuulostaa tosi kauniilta, mutta minun mielestäni perheiltä, alueilta ja koulutuksesta leikkaaminen ei ole ylisukupolvista vastuunkantoa. Jokainen ihminen syntyy tähän maailmaan lähtökohtaisesti innokkaana oppimaan uutta ja kehittymään, ja meidän tehtävämme on luoda ihmisille semmoinen maailma, jossa he voivat opiskella, tehdä työtä ja yrittää riippumatta niistä lähtökohdista. Kun leikataan jo ennestään hankalassa asemassa olevilta perheiltä ja heidän toimeentulostaan, niin usko tulevaisuuteen voi sammua hyvin nopeasti. Valitettavasti pahoinvointi ja köyhyys ovat periytyviä asioita.

Keskustan tavoite on tuplata talouskasvu, ja siihen meillä on nippu keinoja omassa vaihtoehdossamme. Iso osa sitä menestystä olisi yrittäjäys. Paikkakuntien ja alueitten pitää löytää omat vahvuutensa, ja meidän pitää poliittisilla päätöksillä pystyä tukemaan niitä. Esimerkiksi pienikin parannus mikro- ja pienyrityksen menestyksessä antaa vauhtia paikallisiin kansantalouteen. Samalla on mietittävä, miten me parannetaan myös isompien yritysten toimintaedellytyksiä, työpaikkojen työolosuhteita, yrittämisen kannustimia ja työssäjaksamista ja toisaalta myös sitä uudelleen koulutautumista.

Mutta tänä lakkokeväänä on kyllä välillä tuntunut siltä, että on päässyt unohtumaan se, että yrityksissähän työnantajan paras turva on hyvinvoiva työntekijä, hyvä työntekijä ja päinvastoin, ja se on tärkeä asia nyt ja tulevaisuudessa.

Arvoisa puhemies! Harvaan asuttujen seutujen ihmisten merkitys on tutkitusti määräänsä isompi. Alueitten luonnonvarat ja ruuantuotanto tuottavat paljon hyvää koko Suomeen, ja me tarvitaan kehittyviä kaupunkiseutuja, mutta keskittävä politiikka ei palvele ketään. Suomella pienenä maana ei ole varaa muuhun kuin siihen, että koko Suomi otetaan mukaan ja koko Suomen menestymisen eteen tehdään töitä. Maaseutu tarvitsee kaupunkia ja kaupunki maaseutua.

Säästääkin pitää, mutta pöljiä säästöpäätöksiä ei kannattaisi tehdä. Sosiaali- ja terveyspalveluista leikkaaminen esimerkiksi tulee pitkällä tähtäimellä todella kalliiksi paitsi taloudellisesti myös inhimillisesti. Kipeä polvi tai murtunut mieli ei parane hoitojonossa. Järkevintä ja kustannustehokkainta on se, että apu on lähellä ja ajoissa.

Arvoisa puhemies! Me ollaan nyt vuosi saatu vastaukseksi säästöihin, että näin on nyt vain tehtävä, on pakko. Onko tosiaan pakko leikata maksuttomasta toisesta asteesta, säästää sillä 12 miljoonaa, samalla kun kaljan veroaleen laitetaan 25 miljoonaa? [Sinuhe Wallinheimo: Kyllä, nyt on jo miljardi täynnä teillä näitä!] Onko kannattamattoman Turun tun-

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

nin junan rahoittamiseksi aivan pakko myydä valtion tuottavaa omaisuutta? Poliitiikka on valintoja, niitten kanssa pitää elää.

Toinen vakioselitys on heittää palloa edellisen hallituksen suuntaan joko syyttäen siitä, että jotain tehtiin tai että jotain ei tehty, mutta, hyvät ystävät, menneisyydessä ei tapahdu mitään. Vastuu ja valta ovat nykyhallituksella, ja peräpeiliin ei kannata loputtomasti tuijotella, jos haluaa päästä eteenpäin. Vierastan muutenkin semmoista politiikkaa, että lupailaan asioita ja sen jälkeen koitetaan sitten vaan syytellä muita.

Jatkuvan kurjuuden ja syyttelyn sijaan ihmisille pitää saada positiivinen näkymä tulevaisuuteen, usko kehittyvään kotiseutuun ja Suomeen. Tarvitaan tervettä taloutta, huolenpitoa luonnosta ja ihmisestä ja luottamusta. Minä uskon Suomeen, ja minä uskon erityisesti Pohjois-Suomeen ja sen sitkeisiin ihmisiin. Pidetään yhdessä huolta siitä, että nykyisille ja tuleville lapsille Suomi on turvallinen ja oikeudenmukainen maa kasvaa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Garedew.

20.28 Kaisa Garedew ps: Arvoisa puhemies! Tässä opposition tämän vuoden neljännessä välikysoyksessä kritisoidaan hallituksen talouspolitiikkaa. Totta kai olisi meille kaikille mukavampaa, jos valtiolla olisi riittävästi rahaa, mutta koska ei ole, tämä hallitus on joutunut kääntämään jokaisen kiven ja kannon hyvinvointivaltion pelastamiseksi.

Kaikki ei edes ole meidän omissa käsissämme. Emme voi juurikaan mitään suhdanteille, inflaatiolle ja maailman poliittiselle tilanteelle. Ne vaikuttavat todella paljon vientiriippuvaiseen pieneen maahan ja ovat hankaloittaneet tilannetta entistä enemmän. Onneksi ulkoiset tekijät ovat jatkuvassa muutoksessa, eivätkä nämäkään huonot kaudet kestä ikuisesti.

Vaikka toisaalta keskusta ja Liike Nyt ovat samaa mieltä tarvittavien sopeutusten mitta-luokasta, ei heillä tai muillakaan oppositiopuolueilla ole tarjota mitään todellista vaihtoehtoa hallituksen päätöksille. [Olga Oinas-Panuma: Täällä se on!] Monet keskustan ehdottamat toimenpiteet nojaavat epävarmoihin tuloihin ja lillukanvarsiin. Ne eivät yksinkertaisesti riitä. Vihervasemmisto taas on ehdotuksissaan painottanut enemmän, arvatkaas, mitä. — Veronkiristyksiä, jotta mistään ei tarvitsisi säästää. Ja piikki on vain auki. Silläkö Suomi pelastuu? En usko sitä. Tämä hallitus on ensisijaisesti pyrkinyt pienentämään valtion kuluja, koska se on talouskasvun ja tulevaisuuden kannalta kestävämpi vaihtoehto.

Maatalouden ja elintarviketuotannon kehittäminen tukee sekä talouskasvua että huoltovarmuutta. Työ luo hyvinvointia, niin yksilölle kuin valtiollekin. Siksi sen tekemiseen kannustetaan. Suurituloisten ansioverotus kiristyy, kun indeksitarkistukset jätetään tekemättä kahteen ylimpään tuloluokkaan. Muilla taas työn verotus kevenee.

Säästötoimissa periaatteena on ollut hakea niin laajasti jokaiselta sektorilta, ettei mikään yksittäinen ryhmä joutuisi kantamaan liikaa vastuuta. Hallinnosta leikataan reippaasti, ja niin kuuluukin. Pienituloisten eläkeläisten verotusta ei kiristetä, ja ruuan arvonlisävero ei kiristetä. Tulevaisuuteen panostetaan tekemällä lasten ja nuorten hyvinvoinnin parantamiseksi tärkeitä uudistuksia niin peruskouluun, mielenterveyspalveluihin kuin liikunnallisuuden lisäämiseenkin. Hallitus on siis valinnut toimet niin, että ne kohdistuvat mahdollisimman oikeudenmukaisesti ja haittaavat mahdollisimman vähän talouskasvua.

Vuosi sitten hallitusohjelmassa sovittu investointiohjelma on edelleen voimassa. Sillä tulee olemaan elvyttävä ja talouskasvua vahvistava vaikutus. Kehysriihessä sovittu uusi kasvupaketti rohkaisee teollisuutta tekemään yhä suurempia investointeja. Raskaan liiken-

teen ammattidiesel tulee vihdoin parantamaan kuljetusyritysten toimintaedellytyksiä. Tämä maatalouden ja elintarviketuotannon kehittäminen tosiaan tukee sekä talouskasvua että huoltovarmuutta.

Arvoisa puhemies! Keskusta on ollut hallituksessa edelliset kahdeksan vuotta. Sillä oli kaikki mahdollisuudet alkaa kääntää Suomen suuntaa ajoissa, jotta Orpon hallitus ei olisi joutunut tekemään näin suuria sopeutus päätöksiä. Toki ymmärrän sen, että on mukavampaa ensin lisätä itse menoja kehykset paukkuen ja jättäytyä sen jälkeen vapaaehtoisesti oppositioon kritisoimaan seuraavan hallituksen talous päätöksiä. Tämän hallituksen linja kuitenkin on ja pysyy: menokehyksistä pidetään kiinni, kokonaisveroaste ei nouse ja kehysriihen päätösten myötä velkaantumisen kasvu saadaan vähitellen tasaantumaan, kunhan seuraavat hallitukset pitävät saman tiukan linjan. Tällaista talouspolitiikkaa Suomi nyt tarvitsee, ja Suomen parhaaksi sitä myös sinnikkäästi jatketaan. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mikkonen, Anna-Kristiina.

20.33 Anna-Kristiina Mikkonen sd: Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen esityksiä tarkasteltaessa ei voi kuin tulla johtopäätökseen talouden tasapainottamisen jakamisesta epäoikeudenmukaisesti. Hallituksen talouspolitiikka ei kykene vastaamaan talouden haasteisiin eli torjumaan taantumaa ja vahvistamaan julkista taloutta oikeudenmukaisella tavalla. Hallituksen leikkauspolitiikka iskee pahiten jo valmiiksi heikossa asemassa oleviin ja veropolitiikka suosii jo valmiiksi hyvätuloisia. Hallitus leikkaa pienituloisilta ja tarjoaa hyvätuloisille veronkevennyksiä.

Orpon hallituksen leikkauslistat ovat melkoisia: eläkeläisten verotusta kiristetään, ammatillisesta koulutuksesta leikataan, opiskelijoiden asumistuesta leikataan, maksuton toinen aste romutetaan, ikäihmisten hoivasta leikataan, hoitoonpääsyä heikennetään leikkaamalla hoitotakuusta ja karsitaan sairaalaverkosta. Sairaalaverkosta leikkaaminen säästää ensivaiheessa 26,3 miljoonaa euroa. Vertailun vuoksi kerrottakoon, että olutveron laskeaminen maksoi valtiolle 25 miljoonaa euroa. Leikkauslistojen lisäksi hallitus tekee arvonnäköveroon historian suurimman kertakorotuksen.

Arvoisa puhemies! Leikkauspolitiikasta huolimatta velka jatkaa edelleen vain kasvuaan. Hallituksen panostukset kasvuun ja työllisyyteen jäävät tosiasiasa uupumaan. Hallituksen säästölista tuntuu vahvasti varsinkin pienituloisten arjessa, esimerkiksi indeksien jäädytykset, asumistuen leikkaukset ja työttömyysturvan lapsikorotusten poistaminen.

Hallituksen leikkaukset sopivat huonosti synkkenevään suhdannetilanteeseen, ja alvkorotuksella syvennetään taantumaa ihmisten ostovoiman kaventuessa. Arvonnäkövero on tasavero, joka kurittaa eniten pienituloisia, ja hallitus ei esityksillään mitenkään kompensoi heikkenevää ostovoimaa. Arvonnäköveron korotus nostaa hintoja ja heikentää kotimaisten palveluiden kysyntää. Pääministeri lupasi, että kukaan ei joudu kohtuuttomaan tilanteeseen. Kuinkas sitten kävikään? Nyt useat päällekkäiset leikkaukset vievät jopa satoja euroja pienituloisten tuloista. Hyväosaiset pääsevät kuin koira veräjästä, kun taas hallitus maksattaa talouden tasapainotuksen heikompiosaisilla.

Arvoisa puhemies! Olemme tänäänkin kuulleet hallituksella olevan visio itäisestä Suomesta ja ohjelmatyötä tehdään. Hallitus ei kuitenkaan ole omissa talousarvioesityksissään osoittanut euroakaan tämän vision toteuttamiseksi. [Sinuhe Wallinheimon välihuuto] Itä-Suomi on muuttuneessa maailmantilassa koko Suomen huoltovarmuuden kannalta oleellisin alue. Itäisen Suomen saavutettavuus on rapautunut, ja hallituksen talousarviot unohta-

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

vat kokonaisia maakuntia, kuten Etelä-Savon kokonaan. Joukkoliikenteen karsimiset, työmatkakulujen kasvattaminen ja hallituksen suunnitelmat maakuntalentojen tukemisen lopettamisesta eivät alueiden saavutettavuutta paranna.

Hallituksen leikkausten ja siirtojen myötä uudet väylähankkeet ovat hallituksen Säätytalolla askarteleman investointipaketin toteutumisen varassa. Hallitus puhuu investointipaketinsä hankkeista jo päätettyinä, vaikka toteutus riippuu täysin valtion omaisuudesta tulouttavasta lisärahoituksesta. Liikenneverkon kannalta kertarahoitusmalli, jolla pyritään vain paperilla alijäämän leikkaamiseen, ei ole kestävä Suomen kasvun ja saavutettavuuden kannalta.

Välikysymyksen otsikon mukaisesti hallituksen talouspolitiikka on Suomea näivettävää.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lehtinen.

20.37 Rami Lehtinen ps: Arvoisa rouva puhemies! Aivan aluksi kiitos oppositiolle muutamasta konkreettisesta vaihtoehdosta talouden parantamiseksi. Ja kiitos myöskin keskustalle, joka täällä varsin vähälukuisena on paikalla, siitä tuesta, jota olette hallitukselle antaneet tietyissä kohdissa.

Nyt näyttää kuitenkin siltä, että keskusta on selvästi päättänyt vahvistaa asemaansa laitavasemmistossa. Niin keskusta kuin SDP ovat valmiita julkaisemaan omat vaihtoehtonsa, mutta eivät niiden vaikutusarvioita. Jos teillä on oikeasti kasvua vauhdittava, toteuttamiskelpoinen ja julkista taloutta yhdeksällä miljardilla tällä kaudella vahvistava paketti, niin tuokaa se esiin. Vielä sitä ei ole näkynyt. [Markku Siponen: Tässähän se on!]

Keskustan ja Liike Nytin tekemässä välikysymyksessä mainitaan: ”Hallituksen epäonnistuneen politiikan vuoksi julkiseen talouteen on tehtävä lisäsopeutuksia isänmaan konkurssin välttämiseksi.” Aidosti mietin hetken, puhutaanko tässä nyt Marinin ja Saarikon hallituksesta. Edellinen hallitus ei tehnyt mitään sopeuttamistoimia, ja sen takia taloudellinen tilanne on näin paha. Pelkästään lainojen korkoihin menee yli kolme miljardia.

Arvoisa puhemies! Pidän myös kummallisena sitä, että keskusta kokee lääkkeiden arvonlisäveron noston uhkaavan tavallisten kansalaisten arkea. On pakko muistuttaa, että Suomessa on edelleen lääkekatto, joka asettaa katon sille, kuinka paljon yksittäisellä ihmisellä voi mennä vuodessa rahaa lääkkeisiin. Siksi on vaikea nähdä, että tällä muutoksella aidosti uhattaisiin kenenkään terveyttä.

Arvoisa puhemies! On jokseenkin hellyttävää, miten keskusta on huolissaan turvapaikanhakijoiden korkeista majoituskustannuksista. Ensinnäkin, tämä hallitus tulee vauhdittamaan turvapaikanhakijoiden integroitumista yhteiskuntaan. Toiseksi, haluaisin muistuttaa, että olitte edellisessä hallituksessa, missä maksettiin vastaanottorahaa paljon enemmän kuin mitä tämä hallitus tulee maksamaan. Lisäksi teidän hallituskautenne aikana maksettiin 1,2 miljardia enemmän kehitysapua kuin tämän hallituksen aikana tullaan maksamaan. [Pia Sillanpää: Se niistä suomalaisista!]

Arvoisa puhemies! Hallitus kasvattaa hyvinvointialueiden rahoitusta vuosittain yli miljardilla. Se hillitsee samalla menojen valtavaa kasvua. Keskustan välikysymyksessä vaaditaan menojen kasvujarrua. Kysynkin keskustalta, onko tämä menojen jarruttaminen hyvinvointialueilla sittenkin teille ihan ok. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mehtälä.

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

20.41 **Timo Mehtälä kesk:** Arvoisa puhemies! Ensin on suunnitelmia, sitten tulevat puheet, sen jälkeen puhuvat teot, ja tekojen täytyy olla puheiden kanssa sopusoinnussa. Siinä on yksinkertainen resepti, johon minä olen omassa elämässäni ja yrittäjänä tottunut. Orpon—Purran hallitus ryhtyi suunnittelemaan tekoja vuosi sitten, puheet olivat kovia, ja kun Säätytalolta nousi lopulta valkoinen savu, maatalouteen luvattiin panostaa, yrittäjyyteen kannustaa, maakuntien elinvoimastakin pitää huolta ja ennen kaikkea luvattiin, että saadaan kasvua ja talous laitetaan kuntoon. [Markku Siponen: Missä se velkakello on? Ei ole vielä näkynyt!] Nyt on tekojen aika. Yrittäjänä minun on pakko todeta, että tekojen ja vuoden takaisten puheiden välillä on vakava ristiriita. Siksi keskusta on tehnyt välikysymyksen taloudesta. Me haastamme hallituksen valinnat omalla reilun kasvun tien paketillamme.

Arvoisa puhemies! Hallituksen suunnitelmat sopeuttaa taloutta ovat oikeassa mittaluokassa, kuten olemme todenneet, mutta nyt iso ongelma on, että kansalaisten luottamus talouteen on todella alamaissa ja kasvu puuttuu.

Otan esimerkkejä, joissa keskusta tekisi eri tavalla: emme nostaisi alvia Euroopan toiseksi korkeimmaksi, emme leikkaisi maaseudulta ja maataloudesta, emme kohdistaisi verohyvityksiä vain suuryrityksille, emme antaisi verohelpotuksia suurituloisille, emme leikkaisi terveyspalveluista, vammaisilta ja lapsilta. Otan näistä kaksi ensimmäistä lähempään tarkasteluun.

Ensinnäkin tämä, kun hallitus nostaa arvonlisäveroa Euroopan toiseksi korkeimmaksi: Tämähän tarkoittaa kustannuksia pienyrityksille ja samoin ostovoiman heikkenemistä. Täällä vähäteltiin tätä meidän puolen prosentin eroa. Se on 300 miljoonaa meidän kansantaloudessa. Lisäksi kymmenen prosentin arvonlisäverokantaa emme nostaisi lainkaan, ja siihen kuuluvat lääkkeet, liikenne, matkailu, kulttuuri. Lisäksi nostaisimme pienyrityksien arvonlisäverorajaa 30 000 euroon, mikä on hyvin merkittävä kädenojennus pienyritystoiminnan viriämiseen.

No, sitten toisena kohtana on tämä, kun hallitus leikkaa maaseudulta eikä ole ymmärtänyt maaseudun elinvoimaa, toisin kuin monessa puheessa täälläkin on väitetty. Nimittäin CAP-leikkaukset, mitkä ovat hallitusohjelmassa, eivät keskustalle käy. Nyt siirtomäärärahalla viime vaalikaudelta jääneitä varoja siirretään CAP-rahoitukseen, jotta saadaan hoidettua tätä velvoitetta.

Täytyy muistaa, että viime kaudella tehtiin merkittäviä tekoja maatalouden eteen. Nostan niistä nyt muutaman esille: kiinteistöveron poisto tuotantorakennuksilta, energiaveron palautus tuplana, maatalouden sähköveroa alennettiin EU:n minimitasolle, luonnonhaittakorvausta korotettiin ja Makeraa eli maaseudun rahoittamista pääomitettiin 170 miljoonalla. Täällä tuli perussuomalaisten puheenvuorossa esille, että tuottajan pitää saada tulo tuotteesta, ei tuista. Kyllä, aivan oikein, ja minäkin olen hyvin samaa mieltä, mutta entä sitten, kun tuottajahinnat ovat tänä vuonna vain laskeneet, kuinkas sitten toimitaan? Omassa yrityksessäni pelkästään tammikuun hinnanalennus merkitsi 100 000 euroa vähemmän tuloa.

Arvoisa puhemies! Meidän ongelma on, että meiltä puuttuu kilpailukykyä. Me viemme ruokaa kahdella miljardilla ja tuomme seitsemällä miljardilla. Meillä on viiden miljardin vaihtotasevajaous pelkästään ruuan osalta.

Otan kaksi esimerkkiä kilpailukykyyn liittyen. Vaikka EU:ssa on kielletty sikojen häntien typistäminen jo ajat sitten, sitä ei noudateta kilpailijamaissa, mutta Suomi noudattaa, ja kirjaimellisesti. Tanska tuo Suomeen sellaisten sikojen lihaa, joiden hännät on typistetty.

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

Tämä on siten kilpailukykyisempää tuottaa suomalaisen tuotannon rinnalla. Naudanliha-tuotannon osalta saimme viime kaudella eläinten hyvinvointilain tehtyä, mutta siinä muun muassa eläinten hyvinvointiin vaadittiin sama tilavaatimus 240 elopainokilon eläimelle kuin 1 000 kilon eläimelle — vain tarkastustyön helppouden tähden. Sillä ei ole siis mitään tekemistä eläinten hyvinvoinnin kannalta. [Timo Heinonen: Eikö keskusta tehnyt sen itse?] Sitten ihmetellään suomalaisen tuotannon kilpailukykyä. Ei ihme, että uruguaylainen liha korvaa S-ryhmän lihatiskin. Lihan tuonnille pitää asettaa samat vaatimukset kuin kotimaiselle tuotannolle.

Arvoisa puhemies! Keskustan vaihtoehdossa tehdään oikeudenmukaisempia valintoja ja panostetaan paljon enemmän kasvuun. Ei tämä maa leikkaamalla nouse, vaan palauttamalla kansalaisten ja yrittäjien luottamus tulevaisuuteen. — Kiitos. [Timo Heinonen: Sen lainsäädännön, mitä te moititte, teki keskusta itse!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Eerola poissa, edustaja Valkonen poissa. — Edustaja Hoskonen.

20.47 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tämä välikysymyskeskustelu on ollut mielenkiintoista ja kovin vilkastakin ja vaihtelevaa — hyvä näin. Hallituksen talouspolitiikassa on selvästi asioita, joiden hyväksyminen ja allekirjoittaminen on hieman vaikeaa.

Ensinnä se, että kun verohelpotuksia tehdään paremmin ansaitseville ja pienemmiltä otetaan, ei oikein minun etiikkaani sovi, ei millään. Toivoisin, että näihin kiinnitetään huomiota, koska se pieni ihminenhan, jolla on pienet tulot, pienet ansiotulot tai pieni eläke, esimerkiksi tässä arvonlisäveron kiristyksessä on se suurin kärsijä, ja lapsiperheille se on suorastaan erittäin vaikea paikka. Me puhumme tässä salissa usein siitä, että kun lapsia syntyy tähän maahan liian vähän, niin olisikohan meillä aikaa jonain päivänä tarkastella sitä, mikä on se lapsiperheiden mahdollinen tulevaisuus, jos emme ala oikeasti sitä taloudellista tilannetta helpottamaan? Pelkillä juhlapuheilla tai linjanvedoilla ei tapahdu mitään. Lapsiperheiden asemaa on aidosti parannettava, muuten ei syntyvyys tässä maassa nouse.

Jos ajatellaan sitten sitä mitalin toista puolta, päivänpolitiikka on juuri tuota, mitä sanoin, mutta miksi sitten ollaan tässä tilanteessa? Suomi on velkaantunut vuoden 2008 jälkeen suurin piirtein 20 miljoonaa euroa joka päivä. Vauhti on aivan käsittämättömän kova. Kaikkina vuoden päivinä velkasaldo kasvaa. Korkoihin menee tänäpäpä yli kolme miljardia per vuosi, ja jos emme hoida talouttamme kuntoon, niin sitä menee enemmänkin, koska luottoluokituksen heiketessä korko nousee. Tilanne on Suomen kannalta erittäin vaarallinen.

Hallituksen tekemät painotukset joiltain osin, kuten sanoin, ovat minulle aika vaikeita katsoa, mutta toivoisin, että kun hallitus on vasta yhden vuoden toiminut, niin vähätuloisten ihmisten tilanteeseen löydettäisiin yhteistä säveltä sen verran, että heille apu löytyisi. Sitä hartaasti toivon.

Mutta se todellinen muutos on se, että jos halutaan tämän nykyisen hallituksen, Petteri Orpon hallituksen, toimesta aidosti kansantaloutemme tilaan puuttua, niin meidän on alettava purkaa tässä maassa näitä valtavia kustannusrakenteita ja niihin lisättyjä valtavia kustannusautomaatteja. Jos emme sitä tee, niin olemme yhä syvemmillä talouden suossa, ja se johtaa sitten siihen, että vuosi vuoden jälkeen nykyinen pääministeri ja seuraava pääminis-

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

teri ovat yhä kauheammassa tilanteessa. Valtiovarainministeriä melkein käy sääliksi siitä tilasta, mihin ollaan menossa.

Me tarvitsemme ihan ensimmäisenä seuraavanlaisen lääkkeen, joka varmasti toimii: Energian hintaan on puututtava kotimaisilla keinoilla. Tähän turvevihaan — mitä tässä maassa on lietsottu lietsomalla niin, että turve-sanankin mielen terveyttä aletaan jo epäillä — on puututtava, ja Suomen on aidosti neuvoteltava tässä tilanteessa Euroopan unionissa, tai missä se sitten neuvotellaan, oikeus käyttää kotimaista energiaa ja raaka-ainetta ilman veroja, ilman maksuja. Eurooppa menee kohti yhä vaikeampia aikoja, kun katsoo noita talouslukuja tai Ukrainan sodan tilannetta tai yleensä niitä kovia puheenvuoroja, mitä näkee Euroopan poliittisesta tilanteesta. Tänä päivänä viimeksi, ikävä kyllä, Slovakian pääministeriä ammuttiin. Toivottavasti hän voi hyvin ja toipuu siitä, ja toivokaamme kädet ristissä kaikki, että hän toipuu ja voi jatkaa työtään. Se kuvaa vain, mihin olemme menossa, yhä levottomampia aikoja kohti, ja oman energian hankinta ja politiikka ovat ihan retuperällä. Ei tänne kaikkiin kaupunkeihin ja kyliin voida italialaisen mafian jätteitä ajaa, ei voida, ja se kun nähdään vielä ilmastotekona, niin sitä minä kyllä pikkusen ihmetelen.

Toivon tässä vihervasemmistolta hieman järkeä ja nöyryyttä, että mikä on totuus, koska me poltamme tänä päivänä noin kymmenen miljoonaa mottia metsäteollisuuden arvokasta tukkia tai kuitupuuta, puuta, jonka pitäisi mennä sahoille jalostettavaksi taikka selluteollisuuden raaka-aineeksi, koska sieltä lähtee käyntiin kansantaloutemme kasvun moottori. Sieltä tulevat vientitulot, sieltä tulevat yrityksistä tulevat yhteisöverot yhteiskunnalle, työntekijöiden verot ja sosiaaliturvamaksut ja sitten se valtava metalliteollisuus, kemianteollisuus, energiantuotanto, rakentaminen ja sitten nämä uudet tuotteet, mitä puun sivutuotteista tällä hetkellä tehdään jo runsaasti, esimerkkinä mainittakoon UPM:n tekemä dieselpolttoaine. Puunjalostuksessa tulevista sivutuotteista saa muun muassa tehtyä dieselpolttoainetta. Elikä jos emme tätä kustannusautomaattia ala purkamaan, niin näitä samoja välikysymyksiä ja budjettileikkauksia me tulemme näkemään vielä useita.

Arvoisa puhemies! Itä-Suomen asiasta sanon lopuksi vielä sen, että kun meille itäsuomalaisille on luvattu tuonne itärajan pintaan taloushelpotuksia tai muuta, niin toivon, arvoisa hallitus — täällä ovat merkittävät hallituspuolueen kansanedustajat paikalla — että otatte vakavasti Elinkeinoelämän keskusliiton Harri Bromanin esityksen erityistalousalueen perustamisesta Itä-Suomeen. Nyt eivät auta enää kauniit puheet eikä se, että ”teitä kyllä ymmärretään”. Siinä tulee kyllä Itä-Suomen ihmisille vilu ja nälkä, ellei näitä apuja tule. [Puhemies koputtaa] Siinä toivon teiltä hartaasti, että... Tässä on kaksi merkittävää kokoomuslaista kansanedustajaa — uskon, että heillä ego riittää tämän työn tekemiseen.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Perholehto poissa, edustaja Kettunen poissa. — Edustaja Siponen.

20.53 Markku Siponen kesk: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Erittäin hyvä lopetus edustaja Hoskoselta. Todellakin, jos nyt kokoomus ei kuuntele, niin sitten varmaan saadaan tämä Itä-Suomen erityistalousalue unohtaa, koska kyllähän tämä EK:ltakin oli erittäin hyvä paperi ja esitys tästä erityistalousalueesta.

Kommentoin muutamia puheenvuoroja aiemmin. Täällä muistaakseni edustaja Lehtinen kyseli tästä keskustan sote-jarrusta, menoajarrusta. Todellakin tässäkin kyse on siitä, että jos otetaan esimerkiksi vaikka nämä sairaalaleikkaukset — eli kun ollaan laitettu Poh-

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

jois-Pohjanmaalta päivystyksiä kiinni, Pohjois-Savosta Iisalmea ja Varkautta, sieltä Keski-Suomesta Jämsää ja niin edelleen — niin rahat otetaan alueilta pois, mutta kokonaan toinen kysymys on se, saadaanko niitä säästöjä. Eli rahat otetaan alueilta, ja tällä hetkellä laskelmat näyttävät, että todennäköisesti näitä säästöjä ei saada ja ne jouduttaisiin taas jostakin muualta repimään. Eli tämä on tämä ero keskustan ja hallituksen mallin välillä.

Ja vielä tuohon edustaja Garedewin puheenvuoroon: Yleensä tämä liikunta-asia on sellainen, että sillä ei täällä salissa ensimmäisenä lähdetä politikoimaan, mutta kun Garedew tässä oikein kehui näitä hallituksen liikuntasatsauksia, niin onhan pakko nyt tuoda esille kuitenkin, kun ollaan puhuttu: alvikanta on nousemassa liikuntapalveluissa kympeistä 14:ään, puhumattakaan niistä jättileikkauksista, mitä liikuntasektorilla ollaan samaan aikaan tekemässä. En kyllä lähtisi hehkuttamaan näitä pieniä lisäyksiä tänne liikuntaohjelmaan tässä yhteydessä. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Pieni hetki. Minä en ole aivan varma, onko meidän listamme nyt ajan tasalla. [Hannu Hoskonen: Minä pyysin uuden puheenvuoron, arvoisa puhemies, äskен!] — Joo, mutta edustaja Heinonen oli pyytänyt ennen teitä, ja nyt nämä numerot ovat menneet eri järjestykseen, niin sen takia tässä hämmästelen. — Jos Hoskoselle sopii, niin sopesiko, että Heinonen käyttää puheenvuoronsa, koska meillä on selvästi listassa virhe, ja sen jälkeen sitten mennään näihin uusiin puheenvuoroihin, joissa Hoskonen oli ensimmäisenä? — Edustaja Heinonen, olkaa hyvä.

20.55 Timo Heinonen kok: Arvoisa rouva puhemies! Tämä sopii erinomaisen hyvin.

Ajattelin, että tässä keskustelu alkaa jo pikkuhiljaa hiipua, mutta keskustalaisia tänne saaliin vielä muutamia tuli.

Tänään on käyty pitkä keskustelu taloudesta ja talouden sopeuttamisesta, ja täytyy sanoa, kun tässä talossa pitkään on saanut olla, että tämä urakka on ollut massiivisen suuri. Jo se lähtökohta, minkä Marinin hallitus pääministeri Orpon hallitukselle jätti, tarkoitti siinä vaiheessa 6 miljardin sopeutustarvetta, ja nopeasti kävi selväksi, että talous on huonommassa kunnossa ja suhdanteet sen suuntaisia, että lisäsopeutusta tarvitaan. Nyt tuo kokonaisuus on 9 miljardia, ja se tarkoittaa sitä, että tämä tulee näkymään suomalaisessa yhteiskunnassa hyvin laajasti laidasta laitaan. Oikeastaan voisi sanoa, että ainoastaan turvallisuus, poliisi ja Raja sekä maanpuolustus ja isolta osin koulutus pystyttiin pitämään näiden säästöjen ulkopuolella. Koulutukseen joitain kohdennuksia tuli, mutta kun esimerkiksi sosiaalidemokraattien Krista Kiuru totesi sellaisen väitteen, että sosiaalidemokraatit eivät olisi säästäneet sosiaali- ja terveyshuollosta sote-alueilta, eivät sosiaaliturvasta eivätkä koulutuksesta, niin sillä tavalla ei 9 miljardin sopeutusta kyllä muulla tavalla voida raken-
taa kuin nostamalla merkittävästi veroja, ja en usko, että ne olisivat ratkaisu 9 miljardin sopeutukseen. Siihen ei varmasti kukaan usko.

Miksi me tätä teemme? Emme tee tätä sopeutusta ja talouden kuntoon laittamista Euroopan unionille, mutta niin kuin totesin tuossa päivällä, niin kyllähän se nolottaisi, jos tällainen valtio, joka on muilta vaatinut vastuullista talouspolitiikkaa, joutuisi EU:n tarkkailuluokalle. Se olisi toki vain pääasiassa mainehaitta, mutta kyllä se näkyisi luottoluokituksen heikkenemisessä. Tällä hetkellä lainan korot syövät lähes kolme ja puoli miljardia euroa, ja tekemättä mitään korkomenot nousisivat tämän vaalikauden lopussa noin 5 miljardiin euroon. Se olisi kaikki pois hyvinvointiyhteiskunnan muusta rahoituksesta. No, nyt näiden toimien myötä, mitä olemme tehneet, vuoden 27 alijäämä on edelleen noin 7 miljardia.

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

Tästä Marinin korkomenoperintöä on silloin noin 4 miljardia, hävittäjähankintoja puolitoista miljardia ja muuta toinen puolitoista miljardia, eli tässä vielä tehtävää kyllä tulevillekin hallituksille, arvoisa puhemies, jää. [Tuomas Kettunen: Entä erityistalousalue, edustaja Heinonen?]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hoskonen.

20.59 Hannu Hoskonen kesk: Kiitoksia, arvoisa rouva puhemies! Ensinnä haluan sanoa sen, että pääministeri Orpo on rohkeasti puuttunut tehtävässä, ei siitä sovi moittia. Ihan vilpittömät kiitokset hänelle siitä, että hän on puuttunut valtiovarainministerin kanssa siihen ainoaan tehtävään, mitä tässä tilanteessa voi tehdä. Menoja on pakko leikata. Jokainen meistä arvoisista kansanedustajakollegoista, me kaikki, ymmärrämme sen, että veroja kiristämällä tätä peliä ei vaan hoideta. Kaikista vakavin virhe, mitä talouspolitiikassa voi tehdä työllisyyden ja tilanteen parantamiseksi, on kiristää veroja. Se syö sitä pohjaa, mitä ei saisi syödä, ja sitä varten meidän pitää purkaa edellisessä puheenvuorossa mainitsemiani kustannuspommeja pois.

Tämä energian hinta. Laskin yhden talousosaajan kanssa ihan ruutupaperille, ja pitkän keskustelun höysteellä, pitkän keskustelun mukanaan tuomalla viisaudella ja esiin kaiveutuilla luvuilla metsien tuhoaminen polttamalla energiaksi ja kotimaisen edullisen turpeen tekeminen tahallaan fossiiliseksi ja siihen liittyvät valtavat virheet maksavat Suomelle vähintään viisi miljardia. Se on minimisumma. Ja sitten kun siihen liittyy vielä se, että nyt kun myytiin energialaitoksia ulkomaille — Fortum möi Carunalle omat sähköverkkonsa, Neova möi tämän oman energiantuotantonsa ranskalaiselle sijoitusyhtiölle, en muista enää nimeä, Ardian muistaakseni — niin tätä kautta nämä ulkopuoliset, ulkomaiset tahot laskuttavat meitä niin paljon verkkojen käytöstä kuin ikinä ilkeävät. Sieltä tulee varmasti satojen ellei tuhannen miljoonan euron lisälasku joka ainoalle suomalaiselle energiankäyttäjälle. Kaukolämmön hinta näillä älyttömillä päätöksillä on noussut 30 prosenttia, siitä on ihan virallinen eduskunnan tietopalvelun laskema luku. Laskettiin viiden suurimman kaupungin energian hinnannousu, ja muistaakseni oikea keskiarvo viidelle kaupungille oli yli 34 prosenttia.

Ajatelkaapa, kun tämä iskee kaikkeen tuotantotalouteen. Viime talvena moni saha seisoi sen takia, metsäteollisuuden tuotantolaitokset seisovat sen tautta, kun ei kannattanut tehdä valmista tuotetta. Sahaaminen oli niin kallista, että ikinä sillä laudalla tai lankulla ei saa semmoista hintaa markkinoilla, mitä sen tekeminen maksaa. Kuinka moni meistä vielä kuvittelee, arvoisa rouva puhemies, että tällaisessa tilanteessa Suomen kansantalous kasvaisi? Se on täysin mahdotonta. Ja nyt ainoa lääke tässä hommassa on, ajatelkaapa, ainoa lääke on puuttua tositoimin energian kustannusten alentamiseksi ja kustannusrakenteen keventämiseksi. Ja esitys on se, että... Ajatelkaapa tilannetta nyt, kun Euroopan unionin ilmastopolitiikka tiukkenee ja mennään siihen 90 prosentin päästöleikkaukseen lähtötasosta vuoteen 50 mennessä, muistaakseni 50 oli tavoitevuosi. Meitä kohtaa valtava kustannuspommi sieltä sen jälkeen, kun nämä lankeavat Suomelle maksettaviksi näiden väärien lukujen perusteella. En uskalla edes ajatella sitä tilannetta, mihin olemme joutumassa, mutta ellemme itse tähän tilanteeseen tartu, niin ei mitään tule. Jos pääministeri Orpon hallitus valtiovarainministeriön tuella tarttuu tähän, niin minulta tulee puoltoääni välittömästi.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kalli.

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

21.02 Eeva Kalli kesk: Arvoisa rouva puhemies! Toimivaan demokratiaan kuuluu tosiaan se, että harjoitettavasta politiikasta käydään aktiivista keskustelua ja hallituksen harjoittamaa politiikkaa oppositiostakin käsin arvioidaan avoimesti ja aktiivisesti. Näin keskustusta on toiminut ja siksi rakentanut tämän oman vaihtoehtonsa. Voin vakuuttaa, että tämä on tehty huolella. Tähän on mennyt paljon aikaa. Aivan kuten edustaja Heinonen totesi, että on ollut hallituksellakin massiivinen työ, niin voitte kuvitella, miten massiivinen työ se on ollut meillä, kun meillä ei ole ollut apuna kaikkea niitä avustajia ja virkakuntaa, jotka hallituksella on käytettävissään. Mutta olemme kyllä käyttäneet tässä työssä osin samoja tietoja, esimerkiksi valtiovarainministeriön menokartoitusta ja muita arvioita ja tietoja, joita ministeriöstä on ollut saatavissa.

Halusimme myös heti oman vaihtoehtomme julkistamisen yhteydessä ikään kuin altistaa tämän oman vaihtoehtomme myös ulkopuolisten asiantuntijoiden arvioitavaksi. Siksi pyysimme paria ekonomistia käymään meidän vaihtoehtomme läpi ja pyysimme heiltä arviota siitä, miltä tämä vaihtoehto vaikuttaa. He kyllä totesivat sen olevan uskottava ja tervetullut lisä tähän keskusteluun. He totesivat kutakuinkin näin, että siinä näkyvät eri arvovallinnat kuin hallitus on tehnyt.

Sopeutuksen mittaluokka todella on kutakuinkin sama. Se myös jakautuu suunnilleen samassa suhteessa verotoimiin ja leikkauksiin kuin hallituksen politiikka, tämä kehysriihinjaus, mutta kohdentuu tietysti osin eri tavalla. Kaikkein keskeisin ero leikkausten osalta on todella se, että keskusta ei leikkaisi suomalaisten sosiaali- ja terveyspalveluista tai pelastustoimesta, koska se tulee inhimillisesti kalliiksi, se ei ole oikein, se on meidän arvomme vastaista. Mutta kyllä se on myös taloudellisesti erittäin lyhytnäköistä, koska monet asiantuntijat ovat pikemminkin arvioineet, että nämä massiiviset sosiaali- ja terveyspalveluihin kohdistettavat leikkaukset eivät tuota lopulta niitä säästöjä, joita niillä tavoitellaan, vaan ne ovat ikään kuin juoksuhiekan päälle rakennettua sopeutusta ja saattavat siten tuottaa lopulta jopa enemmän kustannuksia kuin niillä tavoitellaan säästöjä.

Kiitän kuitenkin siitä keskustelusta, jota tänään on ollut mahdollisuus käydä, ja myös siitä, että pääministeri Orpo lupasi käydä tämän keskustan vaihtoehdon kasvutoimet vielä huolellisesti läpi. Toivon, että niihin voimme hänen kanssaan vielä tarkemmin sitten palata.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Ovaska.

21.05 Jouni Ovaska kesk: Arvoisa rouva puhemies! Hyvät kollegat! Yhteiskunnan toimintakyky ja rauha säilyvät vain, kun meillä on selkeä näkymä tulevaisuuteen. Talouden vaikeasta tilanteesta on puhuttu jo vuosia, ja se on yleisessä tiedossa. Säästöt ja leikkaukset oltaisiin valmiita hyväksymään, jos ne kohdistuisivat tasapuolisesti. Nyt hallituksen päätöksillä jaetaan kansaa kahtia: niihin, joilta leikataan, ja niihin, jotka saavat entistäkin enemmän. Hallitushan oli osapuolena kevään lakoissa, ja seuraava kisa taitaa olla edessä viimeistään syksyllä. Kokeneet toimijat tietävät kyllä, että voiton lisäksi on huolehdittava myös toimintatavoista. Neuvotteluhaluttomuus ei palvele ketään. Hallituksen kovakorvaisuus uhkaa vesittää myös hallituksen omat, sinänsä hyvät tavoitteet.

Mutta, arvoisat kollegat, pelkästään säästämällä Suomi ei nouse suosta. Keskusta panostaisi hallitusta rohkeammin talouden kasvun kiihdyttämiseen ja toivon näkökulmien esille nostamiseen. Rahaa saataisiin esimerkiksi Turun tunnin junan perumisesta. Kyse on pelkästään tällä vaalikaudella puolesta miljardista eurosta. [Timo Heinonen: Kaksi viikkoa

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

sitten se oli miljardi!] Hyvät kokoomuslaiset, kasvu syntyy yrityksissä. Keskusta toisi myös pienet yritykset investointihyvityksen piiriin. Työvoimapulaa paikkaisimme tarjoamalla tuloveroalea niille, jotka jatkavat yli alimman eläkeiän töissä. Toivoo paremmasta tulevaisuudesta saataisiin aikuiskoulutustuen uudistuksella hallituksen tekemän lopettamisen sijaan. Toisen asteen maksuton koulutus voitaisiin sekin säilyttää. Nyt saatava säästö on pieni ja hieno huono esimerkki tempoilevasta politiikasta.

Sote-palvelujen kehittämistä pitäisi jatkaa määrätietoisesti leikkausten sijaan. Viime kaudella saimme uudistuksen vihdoon aikaiseksi. Täydellinen sekään ei ole, mutta vanhaan malliin ei toisissaan haikaile kukaan takaisin. Liian usein ja liian kiireellä uudistamme ja leikkaamme yhtä aikaa. Terveyspalvelut ovat kaikissa kansalaiskyselyissä toivelistan kärjessä, ja tähän huutoon on yhteiskunnan kyettävä vastaamaan.

Viime aikoina työttömyys on lisääntynyt ja elämä kallistunut. Venäjä on ja pysyy naapurissamme. Siksi Itä-Suomeen tarvitaan ohjelma Venäjän hyökkäyssodan aiheuttamaa talouden sukellusta helpottamaan.

Meillä on myös ikääntymisen ongelma, ja huoltosuhde heikkenee.

Kaikki tämä on kuitenkin nujerrettavissa, kunhan jaksamme nähdä tulevaisuutemme positiivisessa valossa. Yhteiskuntana tarvitsemme ennen kaikkea uskoa itseemme ja uskoa tulevaisuuteemme. Uusi kasvun aika kyllä tulee, kun teemme määrätietoisesti töitä sen eteen.

Arvoisa rouva puhemies! Keskustalla on valmius tukea hallitusta hyvissä esityksissä ja toisaalta vaatia muutosta huonoihin esityksiin. Juuri nyt jaamme hallituksen tilannekuvan mutta emme sen keinoja ja toimintatapoja. Kansaa ei pidä jakaa leikkauksilla kahtia, eikä kasvua saa unohtaa sopeutustoimia tehtäessä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kettunen.

21.08 Tuomas Kettunen kesk: Rouva puhemies! Täytyy kyllä kiittää ihan ensimmäiseksi hallituspuolueitten edustajia Heinonen ja Wallinheimo, että te olette kuuntelemassa tätä keskustelua välikysymyksen osalta hallituksen Suomea näivettävästä talouspolitiikasta — teille annan suuret kiitokset. Kun katson muita hallituspuolueita, niin te olette ainoita edustajia, jotka kuuntelevat vielä näin illan kähmässä tätä keskustelua, kiitos siitä. Ja kiitos, että kuuntelette myös, koska tässä on myös vaihtoehtoja esittää.

Edustaja Hoskonen käytti ansiokkaan puheenvuoron: hän toi lääkkeen, jonka myös esitti teille kokoomuslaisille edustajille siitä, kuinka me saisimme hintoja laskettua, kun puhutaan kotimaisesta energiasta. Nyt kun puhutaan kotimaisesta energiasta, niin edustaja Hoskonen on siinä ihan täysin oikeassa, että kymmenen miljoonaa mottia arvopuuta poltetaan tällä hetkellä pois meidän teollisuuden käytöstä.

Nytten kun viime kaudella tehtiin veronkorotuksia fossiilisten polttoaineitten suuntaan, niin sehän johti siihen, että turve joutui siihen tilanteeseen, että markkinat reagoivat ja turvetta käytetään vähemmän. No, onneksi nykyinen hallitus on hallitusohjelmakirjaukseen kirjannut huoltovarmuuteen, että turvetta pitää olla huoltovarmuuskasoissa. Tähän edustaja Mehtälä on ottanut ansiokkaasti kantaa, että se on aika pieni osa, kun ajatellaan, minkälainen määrä turvetta huoltovarmuuskasoissa tulevaisuudessa on.

Mutta minä ihmettelen, puhemies, sitä nykyistä hallituksen linjaa, että niin kuin ympäristöministeri Kai Mykkänen on jo ilmoittanut, tämän vuosikymmenen loppuun mennessä suomalainen turvetuotanto ajetaan muuten alas. Tämä on katastrofi ajatellen tätä maail-

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

manaikaa, kun meillä pitää olla sitä huoltovarmuutta turvetuotannon suunnalta ja ennen kaikkea huolehtia, että meidän kotimainen teollisuus saa raaka-ainetta.

Hyviä uutisia Itä-Suomesta Kemijärveltä: Kemijärven biojalostamohanke etenee. Yhtiö on tiedottanut tänään siitä, että energiakuitupuun jalostamiseen on tarkoitus liittää myös lentokonepolttoaineen valmistus. Tämmöisiä isoja investointeja Itä-Suomeen.

No, entä Kainuussa? Siellä Paltamon sellutehdas sai ympäristövaikutusten arvioinnin lävitse korkeimmasta hallinto-oikeudesta. Asia etenee.

Tämmöisiä investointeja on tulossa maakuntiin, missä raaka-aineet ovat lähellä, ja ne raaka-aineet pitää tuottaa ja jalostaa mahdollisimman lähellä näitä raaka-aineita. Sen vuoksi, kunnioitettu puhemies, keskusta on esittänyt tätä erityistalousaluekonseptia itäiseen Suomeen. Nyt kysyisin arvon kokoomusedustajilta, miltä tämä kuulostaa, kun Elinkeinoelämän keskusliittokin on tätä asiaa tuonut esille.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Siponen.

21.12 Markku Siponen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tässä hieman yhteenvetona tästä keskustelusta vielä kaksi sanaa, joista on tänä iltana paljon puheenvuoroja käytetty ja jotka ovat jääneet mieleeni pyörimään ja jotka tuossa itselleni kirjoitin ylös: kaksi v:tä, vaihtoehto ja velka.

Todellakin keskustan vaihtoehtoa on käyty tässä läpi, ja nyt oikeastaan kaksi iltaa tätä on koeponnistettu. Viime viikolla oli JTS-keskustelu, ja tänään ollaan sitten käyty tätä välikysymyskeskustelua. Ja sen enemmän meidän vaihtoehtoamme kehumatta täytyy kyllä sanoa, että hyvin vähän siitä on kritisoitavaa löytynyt — hyvin vähän siitä on kritisoitavaa löytynyt. Ja kyllä se alleviivaa sitä työtä, mitä tämän vaihtoehdon eteen on tehty ja kivet käännetty. Ja totta kai, vaikka on yhden puolueen vaihtoehdosta kyse, niin silti siitäkin joudutaan kompromisseja tässä tilanteessa hakemaan, mutta olen erittäin tyytyväinen siitä, että ollaan pystytty uskottava vaihtoehto rakentamaan.

No, sitten toinen asia, tämä velka. Itsekin haluan kiittää, että kokoomusedustajia on täällä paikalla, mutta väkistenkin minulle tulee mieleen se viime vaalien alku, viime keväällä, kun tämä päähallituspuolue kokoomus lupasi lopettaa velkaantumisen. Hyvin vaikeaa on nyt ihmisille tätä selittää, että kun viime vuonna otettiin velkaa se — en muista tarkkaa summaa — reilu 10 miljardia, 11 miljardia, ja tänä vuonna nyt, kun hallitus on toiminut vuoden, otetaan velkaa 12,9 miljardia. Viime hallituskaudella oli noin 40 miljardia, ja nyt ilmeisesti paukkuu jo 50 miljardia. Miten tämä on mahdollista, kun luvattiin lopettaa?

Edellistä hallitusta syytettiin nimenomaan siitä velkavuoresta, niin kuin tänäänkin on vielä täällä kuultu, ja nyt vain velkaantuminen kasvaa. No, toki siellä on korkojen nousuja, jotka osittain sen selittävät, mutta vain osittain. Toki tämä kertoo siitä, että se velkaantumisen lopettaminen ei ole helppoa, ja ehkä siinä olisi sitten viime keväänäkin kannattanut vielä pohtia sitä tilannekuvaa, jota täällä muistaakseni kokoomuksen ryhmäjohtaja toi esille, että oppositiolla on väärä tilannekuva. Minusta tuntuu enemmänkin siltä, että oliko viime keväänä silloisella pääoppositiopuolueella väärä tilannekuva, kun tämmöisiä lupauksia esitettiin. Mutta ei katsota sen enempää taaksepäin. Yhteinen tahto on varmasti tämä Suomen velkaantumisen pysäyttäminen, mihinkä myöskin tämä keskustan vaihtoehto tähtää. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mehtälä.

21.15 Timo Mehtälä kesk: Arvoisa puhemies! Ensinnäkin kiitos kokoomuksen edustajille Heinonen ja Wallinheimo, kun ovat olleet mukana tässä keskustelemassa ja kuuntelemassa. Tässä yhteydessä haluan kokoomusedustajille sanoa, että äsken, kun kritisoin sitä Suomen eläinsuojelulakia, en kritisoinut siinä tätä hallitusta vaan sitä, miten meidän kilpailukyky voi heiketä, kun me teemme itse oman elämämme ja yrittämisemme vaikeaksi. Siksi haluan yleisellä tasolla puhua tästä, että meidän pitää yrityselämässä miettiä, onko meillä sellaista sääntelyä ja byrokratiaa, jota muilla ei ole, ja he ovat sitten kilpailukykyisempiä tällä tuottamisen alalla.

Mutta kun edustaja Hoskonen nosti tuon energia-asian esille, niin minun on melkein pakko sitä pikkusen kommentoida, koska olen talousvaliokunnan jäsen ja ne energia-asiat ovat meidän valiokunnassamme tapetilla aivan jatkuvasti. Tässä taannoin kirjoitin kirjoituksen Totuus turpeesta, ja sehän sai aika paljon huomiota. Ei ihme, nimittäin meillä somessa varsinkin eräs puolue harrastaa sellaista politiikkaa ja keskustelua, joka ei pidä lähelläkään paikkaansa. Ja sitten oikaisin näitä tietoja.

Ensinnäkin, kun turve tuodaan muun muassa Oulun lämpölaitokselle, kipataan siihen, sen hinta on 13—18 euroa megawattitunnilta, kun sen energia-arvon mukaan se hinta määräytyy. No, sitten siihen tulee 5,7 euroa energiaveroa päälle megawattitunnilta. Päästökauppa merkitsee tälle turpeelle niin paljon, että sen hinta on 34 euroa megawattitunnilta siinä paikalla. Elikkä toisin sanoen kuusinkertainen hinta tulee veroon nähden tästä päästökaupparamaksusta. Kokonaishinta silloin määräytyy 53 euroksi megawattitunnilta. Ja tämän perusteella myös edustaja Hoskosen esille tuoma puun käyttö on lisääntynyt. Puun energiahinta määräytyy siitä, kuinka kallista on turve käyttää. Tällä hetkellä tosiaankin puun hinta on noussut aika merkittävästi sen takia.

Pidän tätä edustaja Hoskosen esille tuomaa sekajätteen tuontia — viidestä EU-maasta tällä hetkellä tuodaan poltettavaksi tänne — aivan kyseenalaisena juuri sen takia, että se ei Suomen kansantaloutta eikä meidän yritystoimintaamme millään tavalla rikasta.

Toinen asia: Kukaan ei ole tutkinut näiden sekajätteen savukaasujen pitoisuutta, miten valtavat päästöt niistä tulee. Ainakaan siitä ei ole todistettavasti mitään tutkimusta julkaistu, mikä on näiden päästöjen määrä.

Viime vaalikaudella ministeri Lintilän johdolla tehtiin turpeen lämpökäyttöön parannus, elikkä silloin lisättiin 5 000:sta 10 000 megawattituntiin käyttö verottomaksi. Ja kun se ennen oli niin, että 5 000 megawatin jälkeen koko käyttö meni verolle, niin nyt tämä käyttömäärä sai olla 10 000 megawattituntia ja vasta sen jälkeen verotetaan.

Sinivalkoinen siirtymä vuonna 2022, perussuomalaisen vaaliohjelma — 90 prosenttia maakunnan turveyrittäjistä siirtyi perussuomalaisiin, koska heidän ohjelmansa oli hyvä: 1) Päästökauppa keskeytetään turvetuotannon osalta. 2) Energiavero poistetaan turpeelta. 3) Hiilineutraalisuustavoite siirretään 2050:een. Yksikään näistä tavoitteista ei tullut hallitusohjelmaan. Siis yksikään näistä tavoitteista ei tullut hallitusohjelmaan. [Tuomas Kettunen: Ohhoh!]

Arvoisa puhemies! Vielä yksi asia, biokaasu. Siitä on hallitusohjelmassa hyvät kirjaukset. Myös tämä kuuluu energiaan. Päinvastoin kuin hallitusohjelmassa kirjataan, me olemme talousvaliokunnassa tehneet hallitusohjelman vastaisesti päätöksen, jolla ensinnäkin laskettiin viljelijän arjen kustannuksia — se oli yksi kohta — tekemällä maatilojen biokaasulaitoksiin todentamisvaatimus, jotta veroa saadaan vähemmäksi. Toinen asia: Kun hallitusohjelmassa on, että vähennetään sääntelyä ja byrokratiaa viljelijän osalta, niin tässä jos jossakin tuli nyt lisää sääntelyä ja paljon. Elikkä nyt pitää viljelijän tehdä ilmoitus maa- ja

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

metsätalousministeriöön, ympäristöministeriöön ja vielä Energiavirastolle, kun hän bio-
kaasua tuottaa. Puheet ja teot ovat vahvasti ristiriidassa. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Heinonen.

21.20 Timo Heinonen kok: Arvoisa rouva puhemies! Pyysin oikeastaan puheenvuoron, kun tuota edustaja Kallia kuuntelin. Sitä oli miellyttävä ja mukava kuunnella, hyvä ja analyttinen puheenvuoro. Jos olisin keskustalainen, niin melkein kannustaisin teitä vielä lähtemään keskustan puheenjohtajakilpailuun, mutta kun olen kokoomuslainen, toivon, että ette lähde. [Naurua]

On totta, että te olette kyllä tehneet tämän oman vaihtoehtonne varsin hyvin. Itse sain tehdä kokoomuksen vaihtoehtobudjetteja viime kaudella, olla vetovastuussa niistä neljänä vuonna, eli kaikki meidän neljä vaihtoehtobudjettia, ja tiedän, että kun niitä tehdään yksin, niin siinä on omat helppoutensa mutta myös omat työläät puolensa, kun ei ole sitä koneistoa käytettävissä, mihin viittasitte. Siinä mielessä niitä pitää pystyä arvioimaan osittain myös tällaisina keskustelunavauksina ja myös vaihtoehtojen esille tuomisena, ja mielestäni te olette siinä hyvin onnistuneet. Ehkä se helppous sitten toisella puolella on se, että kun tuodaan esille, että tässä on arvovalintoja, niin silloin siinä on vain yhden puolueen arvovalinnat, ja se on toki piirun verran helpompaa. Niin kuin te tiedätte hallituksessa olleena ja me vuorostamme nyt hallituspuolueena, että erilaisissa hallituspohjissa on erilaisia puolueita ja niiden kanssa sitten tehdään niitä valintoja, joiden kanssa eteenpäin päästään.

Ehkä tämän pääministeri Petteri Orpon hallituksen iso yhteinen tekijä oli se, mihin täällä viitattiin, eli nämä hallituspuolueet jakoivat silloin sen yhteisen tilannekuvan meidän taloudestamme, sen tilannekuvan, jonka meidän valtiovarainministeriön virkamiehet meille antoivat. Silloin sopeuttamisen tarve oli kuusi plus kolme, ja tähän sitoutuivat kokoomus, perussuomalaiset, kristillisdemokraatit ja RKP. Keskusta ei silloin ollut valmis lähtemään tähän varsin haastavaan talkooseen mukaan.

No, mikä on tilanne nyt vuotta myöhemmin? Tilanne on ollut vaikeampi kuin mitä silloin valtiovarainministeriön parhaat asiantuntijat arvioivat, ja tilanne on entisestään vaikeutunut, mutta nyt vuoden aikana on tehty päätökset yhdeksän miljardin sopeutuksesta, ja se on massiivinen. Tiedän sen vaikeuden jo sieltä vaihtoehtobudjettien ajalta, missä voitiin tietyllä tavalla vähän eri lailla lähestyä näitä kysymyksiä ja saada nopeasti ne myönteisetkin vaikutukset, dynaamiset vaikutukset, mukaan vaihtoehtoihin, mutta tämä yhdeksän miljardin sopeuttaminen yhdessä vuodessa on historiallisen suuri, ja uskon, että siitä tulevaisuudessa tullaan pääministeri Orpon hallitusta ja valtiovarainministeri Riikka Purraa ja näitä hallituspuolueita kyllä laajasti kiittämään.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kettunen.

21.24 Tuomas Kettunen kesk: Kunnioitettu rouva puhemies! Olen edustaja Heinosen kanssa täysin samaa mieltä siitä, että edustaja Kalli on asiaosaaja, joka hoitaa todella hyvin edustajan työtä. [Timo Heinonen: Nyt pelkäätte, että hän lähtee ehdolle!] Ja tänään kun on 15.5., niin tasan kuukauden päästä, 15.6., Suomen Keskusta pitää puoluekokouksen Jyväskylässä, jossa valitaan puheenjohtaja. Olen samaa mieltä edustaja Heinosen kanssa siitä, että edustaja Kalli olisi asiaosaaja, viimeisen päälle puheenjohtajaehdokas. [Timo Heino-

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

nen: Siis meistä kumpikin toivoo, ettei lähde!] No, jäämme katsomaan, kuinka sitten käy. Puoluekokouspaikallakin voi vielä puheenjohtajaehdokkaita esittää.

Puhemies! Haluan myös kiittää edustaja Mehtälää, koska ainahan totuudenpuhujia ei palkita, mutta käyttite ansiokkaan, hyvän, asiaosaavan puheenvuoron liittyen energiapolitiikkaan, ja kiitoksia myös teille hyvästä työstä.

Mutta, puhemies, syy, minkä takia tämän puheenvuoron ylipäättänsäkin otin, on se, että toivoisin, että tässä maassa tehtäisiin oikeudenmukaista aluepolitiikkaa. Luin tuossa lehtiä, ja tällainen lause sieltä tuli vastaan: ”Rokotetaan köyhiä, pienituloisia, eläkeläisiä ja lapsiperheitä, vaikka käsi sydämellä vannottiin, että heihin ei kosketa.” Näin oli eräs kymenlaaksolainen aluepoliitikko perussuomalaisista kommentoinut nykyisen hallituksen toimia. Ja kyllähän se on surullista katsoa, kuinka nyt viikonloppunakin ensinnäkin yli 1 000 mielenosoittajaa Kouvolassa osoitti mieltä siitä, että Ratamon sairaalan yöpäivystys lakkautetaan tämän nykyisen hallituksen toimesta. Ja paikalliset olivat keränneet adressin, johonka oli yli 18 000 nimeä tullut mukaan. Jos puhutaan Kouvolan kokoisesta kaupungista — 80 000 asukasta — ja sitten katsotaan siihen mukaan vielä lähialueet, niin on se surullista, että tämä yöpäivystys loppuu Kouvolaan. Tämän lisäksi yöpäivystys loppuu Jämsästä, Raahesta ja Varkaudesta. Nämä ovat tällaisia päätöksiä, jotka ovat minun mielestäni epäoikeudenmukaisia. Tähän haluaisin kiinnittää vielä huomiota.

Puhemies! Tämä on ollut hyvää keskustelua, ja kiitän omalta osaltani tämän päivän keskustelusta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kalli. [Keskustan ryhmästä: Tuleeko ilmoitus?]

21.26 Eeva Kalli kesk: Arvoisa puhemies! Kiitän sanoistanne, edustajat Heinonen ja Kettunen, ja kannustuksestanne liittyen keskustan puheenjohtajakisaan lähtemiseen. En kuitenkaan aio tässä nyt ilmoittautua enää kisaan mukaan. Itse asiassa kyllä harkitsin asiaa vakavasti, mutta saatoinkin hyvillä mielin ja turvallisilla mielin ilmoittaa, että en ole lähdyksässä mukaan siihen kisaan, koska tiesin, että meillä on joka tapauksessa erinomaiset ehdokkaat ja tulemme joka tapauksessa saamaan erinomaisen uuden puheenjohtajan.

Palatakseni vielä tähän keskustelun varsinaiseen aiheeseen, selventääkseni vielä näitä lukuja, kun tässä talouskeskustelussa helposti miljardit vilisevät ja yleisönkin saattaa olla vaikea ottaa kiinni ja ymmärtää, mitä lukua pitää verrata mihinkin lukuun, niin vielä kertaalleen: tätä keskustan vaihtoehtoa 7—8 miljardin euron vaihtoehtoa pitää nyt siis verrata siihen hallituksen kehysriihen 3 miljardin euron vaihtoehtoon. Tässäkin tietysti suorat sopeutustoimet ovat vain se 3 miljardia euroa, mutta sitten täällä on myös pitkävaikutteisempia toimenpiteitä, jotka toimivat tulevana menojarruna ja pidemmän aikavälin uudistamistoimina ja siten palvelevat talouden kestävyttä pitkällä aikavälillä.

Mutta silloin jo aiemmin hyväksyimme sen 4,5 miljardin euron paketin, jossa erona hallituksen politiikkaan olivat siis ne sote-leikkaukset, joita emme olleet valmiit tekemään. Ja todella viittaa omaan aiempaan puheenvuorooni siitä, miksi ne eivät myöskään taloudellisesti ole ikään kuin uskottavalla pohjalla, eli koska siellä on toimenpiteitä, jotka saattavat toteutuessaan aiheuttaa vain lisäkustannuksia. Jos me emme pidä meidän perustasostamme ja toimivista lähipalveluistamme kiinni, niin siitä valitettavasti tulee vain lisäkustannuksia. Siksi keskusta ei niitä halua.

Pöytäkirja PTK 49/2024 vp

Haluan kuitenkin ehkä viimeisenä asiana tähän keskusteluun mainita vielä inhimillistä pääomasta. Siitä on ehkä vähän liian vähän puhuttu, ja se on kuitenkin ratkaisevan tärkeää. Jos meiltä loppuu inhimillinen pääoma, osaavat tekijät, ammattitaitoiset tekijät ja uuden kehittäjät, niin silloin ei ole tulevaisuuden tekemiselle ja kasvulle myöskään edellytyksiä. Siksi toivon, että hallitus vielä tarkastelee omaa politiikkaansa inhimillisen pääoman kasvuun liittyen, on sitten kyse ulkomaisista osaajista ja ammattilaisista taikka sitten täällä jo olevien ihmisten jatkuvan osaamisen ja oppimisen kehittämisestä ja siihen panostamisesta.

Kiitoksia tästä hyvästä keskustelusta omasta puolestani.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle aikuiskoulutustuen, ammattitutkintostipendin ja vuorotteluvapaan lakkauttamista koskevaksi lainsäädännöksi

Hallituksen esitys HE 8/2024 vp

Toimenpidealoite TPA 21/2023 vp

Valiokunnan mietintö TyVM 5/2024 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 16.5.2024 pidettävään täysistuntoon.

5. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on torstaina 16.5.2024 klo 16.00. Täysistunto lopetettiin klo 21.30.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Antti Pelttari